LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

BAC 2017

FILIERA TEORETICĂ - **PROFIL REAL**
FILIERA TEHNOLOGICĂ | FILIERA VOCAȚIONALĂ | TOATE PROFILURILE, CU EXCEPȚIA PROFILULUI PEDAGOGIC

MODELE DE TESTE

30 DE TESTE COMPLETE **PROBA ORALĂ**

75 DE TESTE COMPLETE **PROBA SCRISĂ**

EXAMENUL DE BACALAUREAT NAȚIONAL 2017

Adrian Nicolae Romonți (coordonator) • Alina Popa • Ana Maria Baciu • Cosmin Borza
Monica Cristina Anisie • Nadia Pascu • Teodora Doina Popescu • Tereza Deji

Editura DelFin

Adrian Nicolae Romonţi (coordonator)
Alina Popa
Ana Maria Baciu
Cosmin Borza
Monica Cristina Anisie
Nadia Pascu
Tereza Deji
Teodora Popescu

EXAMENUL DE BACALAUREAT NAŢIONAL 2017
LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ
MODELE DE TESTE

FILIERA TEORETICĂ – PROFIL REAL,
FILIERA TEHNOLOGICĂ,
FILIERA VOCAŢIONALĂ – TOATE PROFILURILE,
CU EXCEPŢIA PROFILULUI PEDAGOGIC

Editura Delfin
2016

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea este realizată în conformitate cu programa şcolară în vigoare.

Consilier editorial: dr. Clementina Ivan-Ungureanu
Coperta colecţiei: Alexandru Neculai

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Bacalaureat 2017 : limba şi literatura română : modele de teste, profil real / Adrian Nicolae Romonţi, Alina Popa, Ana Maria Baciu, ... –
Bucureşti : Delfin, 2016
ISBN 978-606-8763-25-5

I. Romonţi, Adrian Nicolae
II. Popa, Alina
III. Baciu, Ana Maria

811.135.1(075.35)
821.135.1.09(075.35)

Editura Delfin, Bucureşti

Comenzi şi distribuţie la tel.: 021 627 37 20,
0766 22 20 21, 0727 44 44 55
Comenzi online: www.librariadelfin.ro
E-mail: contact@edituradelfin.ro
www.edituradelfin.ro

Copyright © Editura Delfin, 2016
Toate drepturile asupra acestei cărţi aparţin editurii Delfin. Reproducerea integrală sau parţială a textului sau a ilustraţiilor din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al editurii Delfin.

Scanned with OKEN Scanner

Argument

Dragă absolventule,

Ne permitem să te numim astfel, deşi suntem convinşi că nu te-ai obişnuit încă să adopţi acest statut. Fără să îţi dai seama, poate, Timpul te-a luat de mână şi te-a aruncat pe nesimţite într-o altă dimensiune a devenirii. Eşti poate confuz, simţindu-te ca într-un Pat al lui Procust, sfâşiat de cele două forţe ale lui Cronos, care se năpustesc asupra ta şi te aruncă fără să vrei în spectacolul necunoscutului. Deşi glasul adolescenţei îţi zâmbeşte candid, cu ochii înlăcrimaţi, viitorul, care se identifică de acum cu Maturitatea, te pune faţă în faţă cu idealul, cu visul tău de o viaţă, care e pe cale să se materializeze. Dar tot copilul din tine îţi dă curajul să te aventurezi, să te îndrepţi încrezător spre prima treaptă a maturităţii. Obstacolul pe care Destinul pare să-l fi creionat în drumul devenirii tale ontologice şi care poartă un nume atât de banal, *BAC*, ţi-a învăluit fiinţa încă de când ai păşit pentru prima oară pragul liceului. Acum, însă, ameninţarea tinde să te sufoce, te face să te pierzi cu firea sau, uneori, să te laşi abandonat inevitabilului „fie ce-o fi". Ei bine, vrem să îţi spunem că, în aceste momente, lupta cu tine însuţi devine singura posibilitate de propulsare pe o altă treaptă a iniţierii. Şi nu uita că lupta nu o duci de unul singur. Chiar dacă ţi-e greu să conştientizezi asta acum, te putem asigura că sunt multe persoane în jurul tău care îţi urmăresc evoluţia şi care te susţin în tot ceea ce faci. Cred că devine inutil să-i amintim aici pe părinţii tăi, care sunt trup şi suflet alături de tine, pe prietenii tăi, care abia aşteaptă să sărbătorească victoria, pe rudele, profesorii şi toţi cei ce te cunosc. Şi, ca să fii convins că nu te afli singur în bătălia care te aşteaptă, profesorii care au realizat această culegere de teste îţi pun la dispoziţie câteva sfaturi, pe care noi le-am crezut utile, ca tu să ieşi *Învingătorul*. Aşadar, urmăreşte-ne cu atenţie.

Nouă nu ne rămâne acum decât să-ţi urăm mult, mult succes şi să te asigurăm că nu eşti singur în depăşirea acestui prag important din viaţa ta.

Cu mult drag,

Autorii

SOCIETATEA COMERCIALĂ NEXT 3DENT DEVELOPMENT S.R.L. C.U.I.: 37659492 IAŞI - ROMÂNIA

Scanned with OKEN Scanner

Programa de examen pentru disciplina Limba şi Literatura Română Bacalaureat

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română ocupă un statut important în structura examenului de bacalaureat, prin ponderea sa reflectată în prezenţa celor două forme obligatorii de evaluare a performanţelor: în competenţele lingvistice de comunicare orală în limba română şi în competenţele generale şi specifice formate pe durata învăţământului secundar superior, liceal (proba scrisă), probă comună pentru toate filierele, profilurile şi specializările.

Curriculumul liceal, care stabileşte *principiul studierii limbii şi literaturii române din perspectivă comunicativ-funcţională*, pune accent pe **latura formativă a învăţării**, fiind centrat pe *achiziţionarea de competenţe*, fapt care a determinat precizarea, în programa de bacalaureat, a competenţelor de evaluat şi a conţinuturilor din domeniile: **A. literatura română, B. limbă şi comunicare.**

Proba scrisă vizează competenţele de receptare şi de producere a mesajelor scrise (inclusiv a unor mesaje care transpun în scris strategii şi reguli de exprimare orală). Structura subiectelor permite rezolvarea acestora în 3 ore de examen şi este în conformitate cu prezenta programă de bacalaureat.

Evaluarea performanţei în competenţele lingvistice de comunicare orală în limba română se aplică în receptarea mesajelor orale şi scrise şi în producerea unor tipuri de discurs (descriptiv, informativ, narativ, argumentativ) exersate în cadrul învăţământului liceal. Subiectele cuprind texte literare şi nonliterare, la prima vedere, precum şi itemii corespunzători evaluării competenţelor specifice şi a conţinuturilor asociate din prezenta programă. Subiectele vor avea un grad de complexitate care să permită tratarea integrală a acestora în maximum 10-15 minute.

II. COMPETENŢE DE EVALUAT

Prin susţinerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor competenţe dobândite în ciclul inferior şi în cel superior de liceu (clasele a IX-a – a XII-a), corelate cu anumite conţinuturi parcurse în cele două cicluri liceale:

Scanned with OKEN Scanner

1. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în diferite situaţii de comunicare.

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
1.1. Utilizarea adecvată a strategiilor şi a regulilor de exprimare orală în monolog şi în dialog, în vederea realizării unei comunicări corecte, eficiente şi personalizate, adaptate unor situaţii de comunicare diverse	- reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul; raportarea la reacţiile auditoriului (şi) în condiţii de examinare), tehnici de construire a monologului; tipuri de monolog: povestire/relatare orală, descriere orală, monolog informativ, monolog argumentativ, exprimarea orală a reacţiilor şi a opiniilor privind texte literare şi nonliterare, filme artistice şi documentare, spectacole de teatru, expoziţii de pictură etc.; adecvarea la situaţia de comunicare (auditoriu, context) şi la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.) - reguli şi tehnici de construire a dialogului (atenţia acordată partenerului, preluarea/cedarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.); tipuri: conversaţia, discuţia argumentativă, interviul (interviul publicistic, interviul de angajare); adecvarea la situaţia de comunicare (partener, context etc.) şi la scopul comunicării (informare, argumentare/ persuasiune etc.); argumentare şi contraargumentare în dialog - stilurile funcţionale adecvate situaţiei de comunicare - rolul elementelor verbale, paraverbale şi nonverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spaţiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc.
1.2. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare şi a formelor exprimării scrise compatibile cu situaţia de comunicare în elaborarea unor texte diverse	- reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvarea la cerinţa de redactare, adecvare stilistică, aşezare în pagină, lizibilitate) - relatarea unei experienţe personale, descriere, povestire, argumentare, ştiri, anunţuri publicitare, corespondenţă privată şi oficială; cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenţie, scrisoarea în format electronic (e-mail) - exprimarea reacţiilor şi a opiniilor faţă de texte literare (studiate sau la prima vedere) şi nonliterare, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat, eseu liber/nestructurat

Scanned with OKEN Scanner

	- modalităţi de indicare a bibliografiei, normele citării
	- normele limbii literare la nivelurile: ortografic şi de punctuaţie, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual

2. Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune şi de interpretare, a modalităţilor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea textelor literare şi nonliterare.

Competenţe specifice	**Conţinuturi asociate**
2.1. Identificarea temei şi a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere	- temă, motiv(e) identificat(e) în texte, viziune despre lume a autorului/ a personajelor operei literare
	- modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare, aparţinând unor genuri sau epoci diferite sau unor arii culturale diferite
2.2. Identificarea şi analiza principalelor componente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului narativ	- particularităţi ale construcţiei subiectului în textele narative; particularităţi ale compoziţiei în textele narative: incipit, final, episoade/secvenţe narative, tehnici narative; construcţia personajelor; modalităţi de caracterizare a personajului; tipuri de personaje; instanţele comunicării în textul narativ; tipuri de perspectivă narativă; literalitatea; specii epice: basm cult, nuvelă, povestire, roman; registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului; stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber
2.3. Identificarea şi analiza principalelor componente de structură şi de limbaj specifice textului dramatic	- particularităţi ale construcţiei subiectului în textul dramatic
	- particularităţi ale compoziţiei textului dramatic
	- modalităţi de caracterizare a personajelor; registre stilistice, limbajul personajelor, notaţiile autorului
	- specii dramatice – comedia; o operă dramatică postbelică
	- creaţie dramatică şi spectacol
	- cronica de spectacol, discutată în relaţie cu textul dramatic şi punerea în scenă a acestuia (pentru proba orală)
2.4. Identificarea şi analiza elementelor de compoziţie şi de limbaj în textul poetic	- titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, elemente de recurenţă: motiv poetic, laitmotiv, simbol central, idee poetică
	- sugestie şi ambiguitate

Scanned with OKEN Scanner

	- imaginar poetic, figuri semantice (tropi); elemente de prozodie
	- poezie epică, poezie lirică
	- instanţele comunicării în textul poetic
2.5. Compararea unor viziuni despre lume, despre condiţia umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	- viziune despre lume, teme şi motive, concepţii despre artă, sensuri multiple ale textelor literare
	- limbajul literaturii, limbajul cinematografic, limbajul picturii; limbajul muzicii (pentru proba orală)
2.6. Interpretarea textelor studiate sau la prima vedere prin prisma propriilor valori şi a propriei experienţe de lectură	- lectură critică: elevii evaluează ceea ce au citit; lectură creativă: elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experienţă de viaţă şi de lectură

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare.

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
3.1. Identificarea şi explicarea relaţiilor dintre opere literare şi contextul cultural în care au apărut acestea	- trăsături ale curentelor culturale/ literare reflectate în textele literare studiate sau în texte la prima vedere
3.2. Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin integrarea şi relaţionarea cunoştinţelor asimilate	- fundamente ale culturii române (originile şi evoluţia limbii române)
	- perioada veche (formarea conştiinţei istorice)
	- curente culturale/literare în secolele XVII-XVIII: umanismul şi iluminismul
	- perioada modernă: **a.** secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea (perioada paşoptistă; România, între Occident şi Orient; criticismul junimist); **b.** curente culturale/literare în secolul XIX – începutul secolului XX (romantismul, realismul, simbolismul, prelungiri ale romantismului şi clasicismului); **c.** perioada interbelică (orientări tematice în romanul interbelic, tipuri de roman: psihologic şi al experienţei; poezia interbelică, diversitate tematică, stilistică şi de viziune; curente culturale/literare în perioada interbelică: modernism, tradiţionalism, orientări avangardiste; identitate culturală în context european); perioada postbelică (tipuri de roman în perioada postbelică, poezia în perioada postbelică, teatrul în perioada postbelică; curente culturale/literare: postmodernismul)
	- curente culturale/literare româneşti în context european

Scanned with OKEN Scanner

4. Argumentarea în scris şi oral a unor opinii în diverse situaţii de comunicare.

Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
4.1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare şi nonliterare studiate sau la prima vedere	- construcţia textului argumentativ; rolul conectorilor în argumentare, structuri şi tehnici argumentative în texte literare şi nonliterare, scrise sau orale - logica şi coerenţa mesajului argumentativ
4.2. Argumentarea unui punct de vedere privind textele literare şi nonliterare studiate sau la prima vedere	- verbe evaluative, adverbe de mod/ predicative ca mărci ale subiectivităţii evaluative, cuvinte cu rol argumentativ, structuri sintactice în argumentare - construcţia discursului argumentativ: structuri specifice, conectori, tehnici argumentative - eseul argumentativ
4.3. Compararea şi evaluarea unor argumente diferite, pentru formularea unor judecăţi proprii	- textul critic (recenzia, cronica literară, eseul, studiul critic) în raport cu textul discutat - interpretări şi judecăţi de valoare exprimate în critica şi în istoria literară - eseul structurat, eseul liber

III. PRECIZĂRI PRIVIND CONŢINUTURILE PROGRAMEI

a. Literatură

Autori canonici:

- Mihai Eminescu
- Ion Creangă
- I.L. Caragiale
- Titu Maiorescu
- Ioan Slavici
- G. Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Ion Barbu
- Mihail Sadoveanu
- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- G. Călinescu
- E. Lovinescu
- Marin Preda
- Nichita Stănescu
- Marin Sorescu.

Scanned with OKEN Scanner

Notă. Conform programei şcolare în vigoare, examenul de bacalaureat nu implică studiul monografic al scriitorilor canonici, ci studierea a cel puţin unui text din opera acestora. Textele literare la prima vedere pot aparţine atât autorilor canonici, cât şi altor autori studiaţi.

Pentru proba scrisă, elevii trebuie să studieze în mod aprofundat cel puţin numărul minim de texte prevăzute în programa şcolară, aparţinând autorilor canonici sau prozei narative, poeziei sau dramaturgiei româneşti despre care să poată **redacta** un eseu structurat, un eseu liber sau un eseu argumentativ, în care să aplice conceptele de istorie şi teorie literară (perioade, curente literare/culturale, elemente de analiză tematică, structurală şi stilistică) menţionate în tabelul de mai sus şi în lista ce urmează:

- proză scurtă: basm cult, nuvelă; texte reprezentative pentru aspectele esenţiale ale speciei narative pe care o ilustrează;
- roman: texte reprezentative pentru aspectele esenţiale ale genului şi ale evoluţiei acestuia;
- poezie: texte poetice care să ilustreze aspecte esenţiale ale genului şi ale evoluţiei acestuia;
- dramaturgie: comedia; texte dramatice care să ilustreze aspecte specifice şi diferite ale genului şi ale evoluţiei acestuia.

Tematica studiilor de caz şi dezbaterile menţionate în tabel pot fi valorificate în cadrul probelor orale şi scrise, prin solicitarea argumentării unor opinii sau judecăţi de valoare (reproduse) pe marginea acestora.

b. Limbă şi comunicare

Niveluri de constituire a mesajului

Notă. Conţinuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situaţii de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuaţie, morfosintactice şi folosirea adecvată a unităţilor lexico-semantice;
- aplicarea cunoştinţelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă şi în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Nivelul fonetic

- pronunţii corecte/incorecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul;
- cacofonia; hipercorectitudinea;
- pronunţare/lectura nuanţată a enunţurilor (ton, pauză, intonaţie).

Nivelul lexico-semantic

- variante lexicale; câmpuri semantice;
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică;
- derivate şi compuse (prefixe, sufixe, prefixoide, sufixoide), schimbarea categoriei gramaticale;
- relaţii semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie);

Scanned with OKEN Scanner

- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor);
- unităţi frazeologice (locuţiuni şi expresii);
- interpretarea sensului cuvintelor în context;
- câmpuri semantice şi rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise şi orale;
- etimologia populară, hipercorectitudinea;
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ şi sens conotativ.

Nivelul morfosintactic

- forme flexionare ale părţilor de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparaţie; numerale etc.); valori expresive ale părţilor de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivităţii vorbitorului;
- elemente de acord gramatical; (între predicat şi subiect – acordul logic, acordul prin atracţie; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- elemente de relaţie (prepoziţii, conjuncţii, pronume/adjective pronominale relative, adverbe relative);
- valori stilistice ale coordonării şi subordonării în frază;
- anacolutul.

Nivelul ortografic şi de punctuaţie

- norme ortografice şi de punctuaţie în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea cu majusculă, despărţirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie şi de punctuaţie);
- rolul semnelor ortografice şi de punctuaţie în înţelegerea mesajelor scrise.

Nivelul stilistico-textual

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situaţiei de comunicare;
- coerenţă şi coeziune în exprimarea orală şi scrisă;
- tipuri de texte şi structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ;
- stiluri funcţionale adecvate situaţiei de comunicare;
- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon;
- stil direct, stil indirect, stil indirect liber;
- rolul figurilor de stil şi al procedeelor artistice în constituirea sensului;
- rolul elementelor arhaice şi regionale în receptarea mesajelor.

Notă: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor şcolare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2015 se elaborează în baza prevederilor prezentei programe. Conform Adreselor M.Ed.C. nr. 48.871/ 23 noiembrie 2005 şi nr. 31.641/ 3 mai 2006, începând cu anul şcolar 2006-2007, „respectarea normelor prevăzute în ediţia a II-a a Dicţionarului ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române (DOOM2) este obligatorie [...] la examenele de bacalaureat, în cadrul cărora elevii vor face dovada cunoaşterii acestora, fiind evaluaţi ca atare".

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Examenul de bacalaureat naţional 2016
Proba E. a)
Limba şi literatura română
Filiera teoretică – Profil real; Filiera tehnologică;
Filiera vocaţională – Toate profilurile
(cu excepţia profilului pedagogic)

Varianta 7

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL III
TABLOUL V

DANNY (cu tristeţă sinceră. E schimbat, slăbit, parcă maturizat): *Azi e o săptămână de când n-am primit nimic. Ce-o fi cu ea? Ce i s-o fi întâmplat?*

MADONA (aer fericit, care o înfrumuseţează şi o întinereşte. E coafată frumos şi fardată bine şi discret): *Ştiu şi eu?*

DANNY: *De patru luni, de la prima noastră întâlnire, scrisoarea ei nu mi-a lipsit în nicio săptămână. Şi acum, aşa deodată, tace!*

MADONA: *Poate reflectează la ce ţi-a spus în ultima scrisoare.*

DANNY: *Că în ziua când se va convinge c-o iubesc cu adevărat va ieşi din anonimat?*

MADONA: *Da.*

DANNY: *Dar n-a avut timp destul să se convingă până acuma? Ce fac de patru luni decât s-o iubesc? Ce dovezi mai mari vrea să-i dau? Am renunţat la căsătoria cu Zuc, la prieteni. Nu trăiesc decât cu gândul şi cu scrisorile ei. Părinţii mei nu mai ştiu ce e cu mine. Doctorii la fel.*

MADONA: *Toţi sunt convinşi că suferi din cauza lui Zuc, fiindcă s-a logodit cu Turi ...*

DANNY: *Nişte imbecili toţi. Sufăr numai pentru „Ea"!*

MADONA: *Cred că e şi un pic de literatură la mijloc, în afară de suferinţă ... Idila voastră e un fel de roman ...*

DANNY: *Atunci şi viaţa e un roman ...*

MADONA: *Fără îndoială. [...]* (Se aşază.) *Mai cuminte ar fi să renunţi.*

DANNY: *E prea târziu acuma! O iubesc prea mult.*

MADONA: *Şi dacă ar renunţa ea?*

DANNY: *Nu ştiu ce-aş face. [...] Ah! Şi măcar dacă i-aş putea scrie! Aş convinge-o că dragostea mea e o realitate şi că viaţa mea fără ea e un chin. Joc tenis ca un disperat, numai cu antrenorul, ca să obosesc şi să mă pot odihni noaptea câteva ceasuri. Am slăbit patru kilograme.*

MADONA: *Câte unul pe lună.*

DANNY: *Nu mai râde! ... Tu nu ştii ce înseamnă să iubeşti.*

MADONA: *De unde ştii tu?*

DANNY: *Fiindcă n-ai iubit niciodată.*

MADONA: *Şi dacă totuşi aş fi iubit?*

DANNY: *Tu eşti prea tare şi dragostea, în fond, e o slăbiciune.*

MADONA: *Poate că am iubit stăpână pe mine?*

DANNY: *Hm! Şi crezi tu că n-aş fi băgat eu de seamă?*

MADONA (cu un surâs personal): *Adevărat! Faţă de tine, nu pot avea niciun secret.*

DANNY: *Eu cred, Dona, că dacă tu ai fi iubit pe cineva, l-ai fi putut face într-adevăr fericit.*

MADONA: *Ce te face să crezi asta?*

DANNY: *Tot.*

MADONA (cu teamă, ca un criminal care revine la locul crimei): *Şi crezi că pe mine m-ar putea iubi cineva? [...]*

DANNY: *Sunt absolut convins. Şi – dacă îmi dai voie să-ţi dau şi un sfat în viaţa mea – iată-l: iubeşte, Dona. Chiar dacă ai suferi cum sufăr eu acuma, totuşi să ştii că dragostea e cel mai bun lucru din viaţă ... E aroma ei.*

(Tudor Muşatescu, *Madona*)

Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor *deodată* şi *teamă*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa *n-am primit*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *viaţă*. **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului feminin, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, următoarea secvenţă din text:

   DANNY: Sunt absolut convins. Şi – dacă îmi dai voie să-ţi dau şi un sfat în viaţa mea – iată-l: iubeşte, Dona. Chiar dacă ai suferi cum sufăr eu acuma, totuşi să ştii că dragostea e cel mai bun lucru din viaţă ... E aroma ei. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul jocurilor pe dispozitive electronice (calculator, tabletă, telefon inteligent etc.) în viaţa tinerilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 puncte**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe tema dată: formularea ipotezei/a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 puncte**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului, textul trebuie să fie în concordanţă cu problematica pusă în discuţie. Nu sunt obligatorii exemple din opere literare.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *roman interbelic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului interbelic studiat în perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două scene/secvenţe relevante pentru tema şi viziunea despre lume din romanul interbelic studiat;
- ilustrarea a patru elemente de structură, de compoziţie şi de limbaj ale romanului interbelic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: acţiune, titlu, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare a personajelor, registre stilistice, limbaj etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul interbelic studiat.

Notă!

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru conţinutul eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** *(organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Examenul de bacalaureat naţional 2016
Proba E. a)
Limba şi literatura română
BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE
Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocaţională – Toate profilurile
(cu excepţia profilului pedagogic)

Varianta 7

- Se punctează orice formulare/ modalitate de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

1. câte 1 punct pentru numirea oricărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor date (de exemplu: *deodată* – brusc; *teamă* – frică) 2 × 1 p. = **2 puncte**
2. explicarea rolului cratimei în secvenţa indicată (de exemplu: marchează elidarea unei vocale; marchează rostirea legată a două cuvinte) **2 puncte**
3. construirea oricărui enunţ în care se foloseşte corect o locuţiune/expresie cu substantivul indicat **2 puncte**
4. precizarea oricărei teme a discuţiei dintre personajele din textul dat (de exemplu: iubirea) **4 puncte**
5. câte 2 puncte pentru transcrierea oricăror două cuvinte/grupuri de cuvinte din text care sunt mărci ale adresării directe (de exemplu: *nu ştii; Dona*) 2 × 2 p. = **4 puncte**
6. - menţionarea unei modalităţi de caracterizare a personajului indicat **2 puncte**
   - exemplificarea printr-o secvenţă din text a modalităţii de caracterizare menţionate **2 puncte**
7. prezentarea rolului notaţiilor autorului în textul dat: prezentare adecvată şi nuanţată – 4 p.; prezentare schematică – 2 p. **4 puncte**
8. - câte 1 punct pentru menţionarea oricăror două trăsături ale genului dramatic din textul dat (de exemplu: folosirea dialogului ca mod de expunere; prezenţa indicaţiilor scenice) 2 × 1 p. = **2 puncte**
   - câte 1 punct pentru ilustrarea, cu câte un exemplu din textul dat, a fiecăreia dintre cele două trăsături menţionate 2 × 1 p. = **2 puncte**

9. - comentarea secvenţei indicate: comentare adecvată şi nuanţată – 3 p.; comentare schematică, ezitantă – 2 p.; încercare de comentare – 1 p. **3 puncte**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte **1 punct**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

- structura discursului de tip argumentativ:
  - formularea ideilor în scris: text clar organizat, coerent, cu echilibru între componente – 4 p.; text parţial organizat, fără echilibru între componente – 2 p. **4 puncte**
  - utilizarea mijloacelor lingvistice specifice exprimării unei aprecieri (de exemplu: verbe de opinie, adverbe/ locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii evaluative, conjuncţii/ locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, utilizate pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv etc., conectori argumentativi): utilizare adecvată – 4 p.; utilizare parţial adecvată – 2 p. **4 puncte**
- conţinutul argumentării:
  - formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica propusă **2 puncte**
  - câte 3 puncte pentru enunţarea fiecăruia dintre cele două argumente adecvate ipotezei 2×3 p. = **6 puncte**
  - câte 3 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunţate: dezvoltare clară, nuanţată – 3 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. 2×3 p. = **6 puncte**
  - formularea unei concluzii pertinente **2 puncte**
- respectarea normelor limbii literare şi a precizării privind numărul de cuvinte:
  - registrul stilistic adecvat cerinţei **1 punct**
  - respectarea normelor de exprimare (0-1 greşeli lexicale sau morfo-sintactice – 2 p.; 2 greşeli – 1 p.; 3 sau mai multe greşeli – 0 p.) **2 puncte**
  - respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie (0-1 greşeli ortografice şi de punctuaţie – 2 p.; 2 greşeli – 1 p.; 3 sau mai multe greşeli – 0 p.) **2 puncte**
  - respectarea precizării privind numărul de cuvinte **1 punct**

Notă! În vederea acordării punctajului, textul trebuie să fie în concordanţă cu problematica pusă în discuţie.

Nu sunt obligatorii exemplele din opere literare.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Conţinut – 16 puncte

- câte 2 puncte pentru evidenţierea oricăror două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului interbelic studiat în perioadă, într-un curent cultural/literar

Scanned with OKEN Scanner

sau într-o orientare tematică: evidenţierea trăsăturii – 2 p.; simpla menţionare a trăsăturii – 1 p. 2×2 p. = **4 puncte**

- prezentarea a două scene/secvenţe relevante pentru tema şi viziunea despre lume din romanul interbelic studiat **4 puncte**
  - menţionarea temei şi a viziunii despre lume – 1 p.
  - ilustrarea temei şi a viziunii despre lume prin două scene/secvenţe comentate – 3 p.;
  - ilustrarea printr-o scenă/secvenţă comentată – 2 p.;
  - simpla indicare a unor scene/secvenţe sau tendinţa de rezumare – 1 p.
- câte 1 punct pentru ilustrarea oricăror patru elemente de structură, de compoziţie şi de limbaj ale romanului interbelic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume 4×1 p. = **4 puncte**
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul interbelic studiat: susţinere adecvată şi nuanţată – 4 p.; încercare de susţinere sau schematism – 2 p.; simplă formulare a opiniei – 1 p. **4 puncte**

Redactare – 14 puncte

- organizarea ideilor în scris **3 puncte**
  - text clar, organizat, coerent, cu echilibru între componente, în care construcţia paragrafelor subliniază ideile în succesiune logică – 3 p.
  - text parţial organizat, cu dezechilibru între componente, în care construcţia paragrafelor nu subliniază ideile în succesiune logică – 2 p.
  - text vag organizat, fără evidenţierea trecerii de la o idee la alta – 1 p.
- abilităţi de analiză şi de argumentare **3 puncte**
  - relaţie adecvată între idee şi argument, utilizare de argumente convingătoare, formulare de judecăţi de valoare relevante – 3 p.
  - relaţie parţial adecvată între idee şi argument, utilizare de argumente insuficient de convingătoare, formulare de judecăţi parţial relevante – 2 p.
  - relaţie nerelevantă între idee şi argument, schematism – 1 p.
- utilizarea limbii literare (stil şi vocabular potrivite temei, claritate a enunţului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monoton – 1 p.) **2 puncte**
- ortografia (0-1 erori: 2 p.; 2 erori: 1 p.; 3 sau mai multe erori: 0 p.) **2 puncte**
- punctuaţia (0-1 erori: 2 p.; 2 erori: 1 p.; 3 sau mai multe erori: 0 p.) **2 puncte**
- aşezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Proba scrisă

Precizări privind rezolvarea subiectelor de la proba scrisă

Proba scrisă cuprinde trei părţi, fiecare valorând câte 30 de puncte, iar 10 puncte se acordă din oficiu.

Aspecte teoretice

Partea I: presupune rezolvarea a 9 cerinţe, pornind de la un text literar (narativ, poetic sau dramatic) la prima vedere.

Cerinţa 1:

- **Ce vizează**: numirea unor sinonime/antonime (neologice sau nu), potrivite în contextul dat.
- **Cum rezolvi:** Citeşti cu atenţie textul şi stabileşti sinonimul/antonimul potrivit în context al cuvintelor, deoarece nu orice sens obişnuit al cuvântului este adecvat situaţiei de comunicare date.

Cerinţa 2:

- **Ce vizează**: explicarea rolului semnelor de ortografie/punctuaţie (cratima, apostroful, respectiv punctul, virgula, punctul şi virgula, punctele de suspensie, semnul exclamării, semnul întrebării, liniile de pauză, ghilimelele).
- **Cum rezolvi:** Situaţii frecvente:

cratima – marchează elidarea unei vocale, ajută la evitarea hiatului, susţine rostirea într-o singură silabă a două părţi de vorbire diferite, în vederea conservării ritmului şi măsurii versului (în cazul poeziilor clasice/tradiţionale), dar şi cu rolul de a susţine caracterul alert al ritmului narativ (în cazul textelor narative);

apostroful – marchează căderea accidentală a unui sunet (având rol similar cratimei în textele poetice şi narative);

punctul – marchează sfârşitul unei propoziţii enunţiative;

virgula – izolează un substantiv/construcţie în cazul vocativ de restul discursului, marchează punctuaţia specifică unei interjecţii, marchează un raport de tip apozitiv, desparte o construcţie incidentă de restul comunicării, marchează un raport de coordonare prin juxtapunere între două propoziţii de acelaşi fel, desparte termenii unei enumeraţii/repetiţii etc.

Scanned with OKEN Scanner

punctul şi virgula – marchează o pauză în discurs, mai mare decât cea exprimată, în mod obişnuit, prin virgulă şi mai mică decât cea realizată prin punct;

punctele de suspensie – reprezintă mărci ale subiectivităţii lirice/ naratoriale, întrerup discursul liric/narativ/dramatic, accentuează sentimentul transmis de text;

semnul exclamării – evidenţiază sfârşitul unei propoziţii exclamative şi poate marca punctuaţia specifică exclamaţiilor retorice;

semnul întrebării – evidenţiază sfârşitul unei propoziţii interogative şi poate marca punctuaţia specifică interogaţiilor retorice;

liniile de pauză – reprezintă mărci ale subiectivităţii, marcând un raport de tip apozitiv, prezenţa unei instanţe autoreferenţiale (în cazul textelor lirice), delimitează o construcţie/propoziţie incidentă;

ghilimelele – redau cu exactitate vorbele/replicile unor personaje, fiind, de multe ori, mărci ale vorbirii directe.

Cerinţa 3:

- **Ce vizează**:
  - **a)** construirea de enunţuri pentru a ilustra sensul denotativ/ conotativ (propriu/figurat) al unui cuvânt;
  - **b)** construirea unor enunţuri în care să utilizezi expresii/locuţiuni care să conţină un cuvânt dat;
  - **c)** identificarea, în text, a unor cuvinte care reprezintă abateri de la normele literare actuale (prevăzute de DOOM[1])
- **Cum rezolvi:** vei avea în vedere să nu faci confuzii între sensul conotativ al unui cuvânt, pe de o parte, şi expresie/locuţiune, pe de altă parte: De ex. „inima pădurii" – sens conotativ, respectiv „a da din inimă" – locuţiune verbală; în ceea ce priveşte alegerea cuvintelor, care reprezintă abateri de la normele literare actuale (prevăzute de DOOM[2]), fii atent/ă să nu transcrii arhaisme/regionalisme (acestea nu sunt abateri de la limba literară, ci forme ieşite din uz/rare); sfatul nostru este să cauţi cuvinte care conţin devieri/ abateri fonetice (diferă un sunet/grup de sunete faţă de forma actuală – „sâmţ", în loc de „simt"; „tristeţă", în loc de „tristeţe" etc.).

Cerinţa 4:

- **Ce vizează**: precizarea temei/temelor, motivului/motivelor literare din textul citat;
- **Cum rezolvi:** pentru stabilirea corectă a temei vei pune întrebarea: „Despre ce este vorba în text?"; tema are un caracter general şi o precizezi, prin intermediul unui substantiv: iubirea, natura, timpul, existenţa, cunoaşterea, moartea, istoria, familia, creaţia etc.; pentru identificarea corectă a motivelor literare, raportează-te întotdeauna la temă; motivul literar este acel cuvânt pe care îl regăseşti frecvent în text, în opera aceluiaşi scriitor sau în opere aparţinând aceluiaşi curent literar (de ex., luna, teiul, stelele, în creaţia eminesciană, parcul, solitudinea, culorile, apa, în lirica lui George Bacovia etc.).

Scanned with OKEN Scanner

Cerința 5:

- **Ce vizează:**
  - **a)** transcrierea, din text, a unor cuvinte/secvențe care vizează mărcile subiectivității lirice/naratoriale;
  - **b)** transcrierea, din text, a unor cuvinte/secvențe care conturează dimensiunea temporală/spațială;
  - **c)** transcrierea, din text, a unor cuvinte/secvențe care surprind modalități/ mijloace de caracterizare a personajului în textul narativ/dramatic;
- **Cum rezolvi:**
  - **a)** pentru evidențierea subiectivității textului, vei căuta mărci lexico-gramaticale specifice: forme verbale/pronominale de persoanele I și a II-a, singular și plural; interjecții exclamative; de asemenea, în vederea susținerii subiectivității, poți menționa: exclamațiile și interogațiile retorice, punctele de suspensie etc.
  - **b)** pentru ilustrarea dimensiunii temporale, cauți cuvinte/structuri care răspund la întrebările: „când?", „de când?", „până când?", „cât timp?" etc., iar, în vederea ilustrării dimensiunii spațiale, vei căuta cuvinte/ structuri care răspund la întrebările: „unde", „de unde?", „până unde?", „încotro?".
  - **c)** pentru surprinderea modalităților/mijloacelor de caracterizare a personajului în textul narativ/dramatic, vei căuta forme de caracterizare directă (realizată de narator/autor, celelalte personaje sau autocaracterizarea) sau indirectă (prin gesturi, fapte, atitudini, limbaj, relația între personaje).

Cerința 6:

- **Ce vizează:**
  - **a)** precizarea particularităților formale (prozodice) în textul liric;
  - **b)** precizarea perspectivei narative;
  - **c)** precizarea rolului indicațiilor scenice în textul dramatic;
- **Cum rezolvi:**
  - **a)** te referi la tipul de rimă utilizată (împerecheată, încrucișată, îmbrățișată, monorimă), la ritm (iambic, trohaic etc.), la măsură; dacă textul aparține liricii moderniste, vei preciza că nu se respectă rigorile prozodiei clasice (măsura versurilor este variabilă, se cultivă un ritm interior redat prin tehnica ingambamentului);
  - **b)** pentru perspectiva narativă: dacă narațiunea este realizată la persoana a III-a, singular, vei preciza că perspectiva narativă este obiectivă, cu viziune naratorială „dindărăt"; dacă narațiunea este realizată la persoana I, vei preciza că perspectiva narativă este subiectivă, cu viziune „împreună cu";
  - **c)** vei preciza, înainte de toate, că textul dramatic este scris pentru a fi reprezentat scenic; apoi, precizezi că indicațiile scenice/ regizorale/ didascaliile reprezintă singurele intervenții ale autorului în textul dramatic; identifici didascaliile din textul dat și precizezi rolul acestora: fixarea timpului și a spațiului, mișcarea actorilor în scenă, atitudinea acestora, gesturile și mimica lor etc.; nu uita ca rolul precizat de tine să fie însoțit de exemple concrete din text.

Scanned with OKEN Scanner

Cerința 7:

- **Ce vizează:** dimensiunea expresivă a textului, marcată prin cerințe care pot prevedea:
  - **a)** comentarea uneia/ a două figuri de stil (diferite sau nu);
  - **b)** interpretarea valorii expresive a unor timpuri verbale;
  - **c)** precizarea rolului exclamațiilor/interogațiilor retorice etc.;
- **Cum rezolvi:**
  - **a)** identifici și precizezi figura/figurile de stil pe care ai ales-o / le-ai ales; comentezi, în două-trei rânduri, rolul figurii/ figurilor de stil în transmiterea ideii/ mesajului textual;
  - **b)** pentru interpretarea valorii expresive a unor timpuri verbale, vei avea în vedere faptul că acestea au un rol particular în transmiterea mesajului (de ex.: timpul prezent al modului indicativ, alături de gerunziu, exprimă un sentiment continuu/ o acțiune/ stare continuă, imperfectul este un timp al evocării, sugerând o acțiune/ stare durativă, conjunctivul exprimă dorința etc.);
  - **c)** pentru precizarea rolului exclamațiilor/interogațiilor retorice, vei avea în vedere că acestea sunt mărci ale subiectivității și au un rol esențial în accentuarea sentimentului/stării transmis(e).

Cerința 8:

- **Ce vizează:**
  - **a)** ilustrarea, cu exemple din text, a două trăsături ale curentului literar/ cultural în care se încadrează fragmentul/opera citat(ă);
  - **b)** ilustrarea, cu exemple din text, a două trăsături ale genului literar în care se încadrează fragmentul/opera citat(ă);
  - **c)** ilustrarea semnificației titlului, prin raportare la mesajul/ideea transmis(ă) de text;
- **Cum rezolvi:**
  - **a)** te referi la două trăsături specifice curentului literar/cultural, pe care le exemplifici pe baza textului; de ex.: antiteza ca procedeu artistic preferat de romantici, corespondențele/simbolurile cultivate de simboliști, tema cunoașterii/existenței sau caracterul de artă poetică, în operele moderniste etc.;
  - **b)** te referi la două trăsături specifice genului literar, pe care le exemplifici pe baza textului; de ex.: genul liric – sentimentele sunt transmise în mod direct, prezența lirismului de tip subiectiv (mărcile eului liric), limbajul caracterizat prin expresivitate/ sugestie/ ambiguitate/ reflexivitate; genul epic – sentimentele sunt transmise în mod indirect, prin intermediul unei acțiuni, plasate în timp și spațiu, al personajelor; narațiunea este modul principal de expunere, prezența mărcilor naratoriale etc.; genul dramatic – sentimentele sunt transmise în mod indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor, indicațiile scenice care reprezintă singurele intervenții ale autorului în text, modul principal de expunere este dialogul/ monologul, discursul dramatic este structurat în tablouri, acte, scene etc.;

Scanned with OKEN Scanner

c) vei preciza că titlul este un element de paratext (anticipează ideea textului), vei observa structura titlului şi modul în care aceasta prefigurează ideea textului (vei accentua relevanţa părţii/părţilor de vorbire ce alcătuiesc titlul – de ex.: un substantiv nearticulat exprimă caracterul general al mesajului, în timp ce un substantiv articulat cu articol hotărât îl particularizează etc.), vei stabili în ce măsură titlul poate anunţa tema sau un motiv central; de asemenea, vei comenta semnificaţia titlului în raport cu ideea centrală/mesajul textual.

Cerinţa 9:

- **Ce vizează**: comentarea, în 60-100 de cuvinte (6-10 rânduri), a anumitor strofe/secvenţe poetice, narative, dramatice, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea centrală transmisă şi mijloacele/procedeele artistice utilizate;
- **Cum rezolvi:** pentru rezolvarea acestei cerinţe, te sfătuim să lucrezi, mai întâi, pe ciornă, unde vei realiza un tabel pe două coloane; prima coloană se va intitula „Ce spune textul?", iar a doua – „Cum o spune textul?"; pentru completarea primei coloane, vei identifica: sentimente, stări, atitudini, dacă ai de analizat un text liric; acţiuni, caracteristici ale personajelor, idei, în cazul textului narativ/ dramatic; pentru completarea celei de-a doua coloane, vei identifica: figuri de stil, imagini artistice, în cazul textului liric, respectiv mijloace de caracterizare, rolul indicaţiilor scenice, în cazul textului narativ/dramatic; după completarea celor două coloane pe ciornă, vei trece la foaia de examen, unde vei lega ideile într-un răspuns coerent, respectând numărul de cuvinte indicat.

Partea a II-a

- **Ce vizează:** scrierea unui text de tip argumentativ, de 150-300 de cuvinte (15-30 de rânduri), pe o temă dată, pornind sau nu de la un citat.
- **Cum rezolvi:** pentru că ai de realizat o compunere de tip argumentativ, trebuie să ai în vedere caracteristicile acestui tip de text:
  a) **Fixarea unei ipoteze** în care vei avea în vedere:
     - **Raţionamente, informaţii generale** despre conceptul la care trebuie să te raportezi în argumentare; vei folosi structuri lexicale care desemnează un grad ridicat de generalitate (de ex.: „se ştie că...", „se spune că...", „s-a afirmat adeseori că...", „este bine cunoscut faptul că..." etc.);
     - **Enunţarea tezei** presupune exprimarea unei păreri subiective/ personale/particulare despre conceptul pe care trebuie să-l dezvolţi în argumentare; poţi folosi conectori specifici formulării unei opinii personale (de ex.: „sunt de părere că...", „în opinia mea...", „din punctul meu de vedere..." etc.);

Scanned with OKEN Scanner

b) **Argumentarea:**

- vei dezvolta (minimum) **două argumente**, însoţite obligatoriu de **exemple**; pe tot parcursul argumentării, te vei raporta la ipoteza formulată şi vei dezvolta fie două argumente în favoarea tezei, fie un argument care să o susţină, iar cel de-al doilea să o pună sub interogaţie (tehnica reducerii la absurd – de ex. „dacă nu am accepta că...., atunci ar însemna...”); exemplele care vor explicita argumentele pot fi oferite din literatură, religie, filosofie, celelalte arte sau printr-un exemplu din viaţa personală;
- legătura dintre idei şi înlănţuirea argumentelor o vei realiza cu ajutorul unor **conectori** care vizează:
  - ✓ **ordinea ideilor sau a faptelor**: *în primul rând/mai întâi, în al doilea rând, în altă ordine de idei, în plus, pe de altă parte, apoi* etc.;
  - ✓ **exemplificarea**: *de exemplu, de pildă, în ceea ce priveşte, cum ar fi, precum, astfel* etc.;
  - ✓ **comparaţia**: *la fel ca/cu..., în comparaţie cu..., tot aşa ca...* etc.;
  - ✓ **contrastul**: *spre deosebire de..., faţă de, or, dar, însă, dimpotrivă, în contrast cu...* etc.;
  - ✓ **probabilitatea**: *probabil, posibil, este cu putinţă, s-ar putea* etc.;
  - ✓ **certitudinea**: *cu siguranţă, desigur, fireşte, nu este nicio îndoială că* etc.;
  - ✓ **cauzalitatea, consecuţia**: *pentru că, întrucât, încât* etc.
  - ✓ **concesia**: *deşi, totuşi, cu toate acestea, chiar dacă* etc.;
  - ✓ **relaţia cauză-efect**: *dacă..., atunci...; cu cât..., cu atât...* etc.;

c) **Concluzia:**

- se va constitui dintr-un **enunţ sintetic** (prin reluarea tezei şi a principalelor argumente) despre conceptul la care te-ai raportat;
- vei utiliza **conectori specifici**: *deci, aşadar, prin urmare, în concluzie, în consecinţă* etc.

Partea a III-a

- **Ce vizează:** redactarea unui **eseu structurat**, de 600-900 de cuvinte (2-3 pagini), în care să prezinţi:

1) **tema şi viziunea despre lume** într-un text narativ/poetic/ dramatic studiat, aparţinând unuia dintre autorii canonici (Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Ion Creangă, I.L. Caragiale, George Bacovia, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, G. Călinescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu, Marin Preda, Nichita Stănescu, Marin Sorescu);

Scanned with OKEN Scanner

2) **particularităţile de construcţie a speciei literare** (basm cult, nuvelă, comedie, roman psihologic, roman al experienţei);
3) **particularităţile de construcţie a unui personaj** într-un text narativ/ dramatic studiat, aparţinând unuia dintre autorii canonici sau unei specii literare prevăzute de programa şcolară pentru bacalaureat (basm cult, nuvelă, comedie, roman psihologic, roman al experienţei);
4) **relaţia dintre două personaje** într-un text narativ/dramatic studiat, aparţinând unuia dintre autorii canonici sau unei specii literare prevăzute de programa şcolară pentru bacalaureat (basm cult, nuvelă, comedie, roman psihologic, roman al experienţei).

- **Cum rezolvi:**

1) În elaborarea eseului care vizează **tema şi viziunea despre lume**, vei avea în vedere următoarele repere:
a) evidenţierea a **două trăsături** care fac posibilă încadrarea textului narativ/poetic/dramatic studiat într-un **curent cultural/literar**, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
b) prezentarea a **două secvenţe** narative/dramatice/idei poetice relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
c) ilustrarea a **patru elemente de compoziţie şi de limbaj** ale textului narativ/poetic/dramatic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: temă, viziune despre lume, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectivă narativă, tehnici narative, secvenţă narativă, episoade, relaţii temporale şi spaţiale, personaj, modalităţi de caracterizare a personajului etc. – pentru textul narativ/dramatic, respectiv imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, elemente de recurenţă, simbol central, figuri semantice – tropi, elemente de prozodie etc. – pentru textul poetic);
d) susţinerea **unei opinii** despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul narativ/poetic/dramatic studiat;
2) În elaborarea eseului care vizează **particularităţile unei specii literare**, vei avea în vedere următoarele repere:
a) precizarea a **două caracteristici** ale speciei literare, existente în opera literară studiată;
b) ilustrarea, prin referire la specia literară studiată, a **patru elemente de construcţie** a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de exemplu: acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia personajelor, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă etc. – în cazul textului narativ, respectiv construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, conflict, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc. – pentru textul dramatic);
c) evidenţierea **relaţiilor dintre două personaje**, reprezentative pentru specia literară studiată;
d) susţinerea **unei opinii** despre modul în care tema sau o idee se reflectă în specia literară studiată.

Scanned with OKEN Scanner

3) În elaborarea eseului care vizează **particularităţile de construcţie a unui personaj**, vei avea în vedere următoarele repere:

a) prezentarea a **patru elemente** ale textului narativ/dramatic, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul – în cazul textului narativ, respectiv construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, conflict, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc. – pentru textul dramatic);

b) prezentarea **statutului social, psihologic, moral** etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele operei literare studiate;

c) relevarea **principalei trăsături** a personajului ales, ilustrată prin două episoade/secvenţe narative/dramatice;

d) susţinerea **unei opinii** despre modul în care se reflectă o idee sau tema operei literare în construcţia personajului pentru care ai optat.

4) În elaborarea eseului care vizează **relaţia dintre două personaje**, vei avea în vedere următoarele repere:

a) prezentarea a **patru elemente** ale textului narativ/dramatic, semnificative pentru construcţia personajelor alese (de exemplu: tema, perspectiva narativă, acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc. – pentru textul narativ, respectiv construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, conflict, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc. – pentru textul dramatic);

b) evidenţierea situaţiei iniţiale a celor două personaje, din perspectiva **tipologiei** în care se încadrează, a **statutului lor social, psihologic, moral** etc.;

c) relevarea **trăsăturilor** celor două personaje, semnificative pentru ilustrarea relaţiilor, prin raportare la **două episoade/secvenţe** narative/dramatice ale textului ales;

d) susţinerea **unei opinii** despre modul în care o idee sau tema textului narativ/dramatic se reflectă în evoluţia dintre cele două personaje.

Atenţie! Alături de **conţinutul** eseului (evaluat cu 16 puncte), trebuie să ai în vedere faptul că vei primi 14 puncte pentru **redactarea** acestuia; de aceea, mai întâi, asigură-te că ai scris **minimum 600 de cuvinte (2 pagini)** şi că **ai dezvoltat subiectul** propus; pentru a obţine punctajul pentru redactare, trebuie să organizezi logic ideile în scris, să dovedeşti abilităţi de analiză şi argumentare, să utilizezi un discurs literar în acord cu normele în vigoare, să acorzi atenţie ortografiei şi punctuaţiei, să aşezi corespunzător textul în pagină, să scrii lizibil şi să te încadrezi în numărul indicat de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

Modele de teste pentru proba scrisă

Modelul nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Frumoasă şi junǎ, oh, dragă-mi mai eşti!
Eu caut şi caut în ochii-ţi cereşti,
Şi-n veci nu mă satur şi-n veci aş căta,
Iubită, dorită, o gură – aşa!

Tu tremuri, tu cauţi, tu murmuri, tu râzi,
Cu glasul tău dulce tu raiu-mi deschizi,
Cu părul tău moale tu viaţa mi-o legi
O ştii şi te faci că nu o-nţelegi!

Şireată şi dulce – copil vinovat –
De ce nu mă-mbii cu al tău sărutat,
De ce-aştepţi să-l fur de pe ochii-ţi profunzi
Şi-n blondele plete tu capul ţi-ascunzi!

Cu mâna ţi-acoperi tu ochii tăi dragi,
Prin degete cauţi, nu râde, ci taci;
Pedeapsa ce meriţi, columbă a mea,
O gură-i. – Oh, dă-mi-o – mi-ai dat-o aşa!

(Mihai Eminescu, *Frumoasă şi junǎ*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *junǎ* şi *profunzi*. **2 p.**
2. Explică rolul utilizării cratimei în structura: *dragă-mi*. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *ochi*. **2 p.**
4. Ilustrează două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în poezie. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text prin care se conturează portretul iubitei. **4 p.**
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din strofa a doua a poeziei. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care neadevărul influenţează calitatea relaţiilor interumane.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile nuvelei*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale speciei literare *nuvelă*, existente în opera literară studiată;
- ilustrarea, prin referire la nuvela studiată, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de exemplu: acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia personajelor, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă etc.);
- evidenţierea relaţiilor dintre două personaje, reprezentative pentru nuvela studiată;
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema sau o idee se reflectă în nuvela aleasă.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

– Draga mamei, ce fel de viață ai să mai duci tu dacă nu poți ieși în lume cu bărbatul tău? Eu te sfătuiesc așa: să potrivești totdeauna să fie foc zdravăn în sobă și, când a adormi bărbatu-tău, să iei pielea cea de porc și s-o dai în foc, ca să ardă, și atunci ai să te mântui de dânsa! [...]

Și cum s-a întors împărăteasa cea tânără acasă, a și poruncit să-i facă un foc bun în sobă. Și când dormea bărbatu-său mai bine, ea a luat pielea de porc, de unde o punea el, și a dat-o pe foc. [...]

– Alei! Femeie nepricepută! Ce ai făcut! De te-a învățat cineva, rău ți-a priit; iară de ai făcut-o din capul tău, rău cap ai avut!

Atunci ea deodată s-a văzut încinsă peste mijloc cu un cerc zdravăn de fier. Iară bărbatu-său i-a zis:

– Când voi pune eu mâna mea cea dreaptă pe mijlocul tău, atunci să plesnească cercul acesta, și numai atunci să se nască pruncul din tine, pentru că ai ascultat de sfaturile altora, de ai nenorocit și căzăturile ieste de bătrâni, m-ai nenorocit și pe mine și pe tine deodată! Și dacă vei avea cândva nevoie de mine, atunci să știi că mă cheamă Făt-Frumos și să mă cauți la Mănăstirea-de-Tămâie.

Cum a sfârșit de zis aceste, deodată s-a stârnit un vânt năprasnic și, venind un vârtej înfricoșat, a ridicat pe ginerele împăratului în sus și s-a făcut nevăzut. [...] *Iară palatul în care ședeau moșnegii și cu nora, cu toate bogățiile și podoabele din el, s-a schimbat iarăși în sărăcăciosul bordei al moșneagului, de mai înainte.*

Ea, văzându-se acum așa de nenorocită și oropsită, ce să facă și încotro s-apuce? [...] *În sfârșit, s-a hotărât a se duce în toată lumea, să-și caute bărbatul. Și hotărându-se astfel, a zis Doamne-ajută! și a pornit încotro a văzut cu ochii.*

(Ion Creangă, *Povestea porcului*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *să te mântui*, *năprasnic*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în structura: – *Draga mamei, ce fel de viaţă ai să mai duci tu dacă nu poţi ieşi în lume cu bărbatul tău?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *viaţă*. **2 p.**
4. Transcrie fragmentul care surprinde sfatul mamei adresat fiicei sale. **4 p.**
5. Indică două mărci ale oralităţii stilului prezente în text. **4 p.**
6. Identifică în text un motiv literar specific basmului popular. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale basmului cult. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă: *Ea, văzându-se acum aşa de nenorocită şi oropsită, ce să facă şi încotro s-apuce?* […] *În sfârşit, s-a hotărât a se duce în toată lumea, să-şi caute bărbatul. Şi hotărându-se astfel, a zis Doamne-ajută! şi a pornit încotro a văzut cu ochii.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul familiei în conturarea personalităţii unui adolescent*.

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* reflectate într-un text poetic studiat, aparţinând lui *Mihai Eminescu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;

Scanned with OKEN Scanner

- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Fericirea a fost mare când mi s-a dat prilejul să plec la Paris! Scopul copilăriei mele se realiza. Aveam să străbat în fine eu însumi toate ungherele prin care mă orientam cu uşurinţă cu mintea şi unde plasasem numai cu imaginaţia sute de romane a căror acţiune se petrecea acolo. Palpitând de bucurie, studiam, alături de Irina, ghidurile, hărţile, cărţile explicative. O purtam cu mine prin magazine, pe la legaţii, pe la birouri de bilete de tren, perorându-mi toate planurile.

Ziua plecării sosi, şi mă conduse la gară. Trenul mai avea douăzeci de minute până la plecare, mă instalasem bine şi acum nu ştiam ce să-i vorbesc.(Poate pentru că mă obseda ideea că despărţirile trebuiesc întovărăşite de suspine şi de vorbe). Şi am schiţat o teorie: „Întotdeauna, înainte de a te despărţi de cineva drag, nu te pricepi să-i vorbeşti, tocmai pentru că ai prea multe de spus." Îmi scuzam astfel uscăciunea din momentul acela? Sau era un mijloc să mă liniştesc, văzând-o indiferentă?

În orice caz, sarbezi eram amândoi (poate că din cauza lumii care ne împiedica) şi despărţirea n-avea nimic din tragediile de odinioară, din fiecare seară. Pe obrazul rece pusei o sărutare scurtă, iar gura ei nici nu mă atinse. Apoi trenul porni.

Am uitat, totuşi, repede motivele de griji pe care le lăsasem. Trăiesc din surprize, şi seara adorm istovit de atâta goană prin muzee şi pe străzi. De la Irina îmi vin scrisorile la data fixă, aşa cum hotărâsem acasă. Îi răspund conştiincios, dar grăbit, cu gândul în altă parte, vorbindu-i de lucruri care probabil n-o interesează.

Scanned with OKEN Scanner

De pildă, într-o scrisoare nu i-am spus decât de Sainte-Chapelle. Despre mine și despre dânsa nimic, doar un „dragă" la început și „sărutări" la urmă. Așa își scriu îndrăgostiții și acestea sunt mijloacele de a întreține focul nestins?

A trecut o lună și mă găsesc într-un amurg în Jardin du Luxembourg.

(Anton Holban, *O moarte care nu dovedește nimic*)

legație – reprezentanță diplomatică cu rang inferior ambasadei.
perora – a vorbi mult, pe un ton însuflețit.
searbăd – (aici) fără vlagă, monoton.

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *prilejul, indiferentă.* **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvența: *să-i vorbesc.* **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/ expresie care să conțină verbul *a pune.* **2 p.**
4. Precizează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
5. Transcrie o structură care conține o imagine vizuală. **4 p.**
6. Notează, din text, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale subiectivității. **4 p.**
7. Prezintă rolul interogațiilor retorice din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (șase-zece rânduri), următoarea secvență din textul dat: *În orice caz, sarbezi eram amândoi (poate că din cauza lumii care ne împiedica) și despărțirea n-avea nimic din tragediile de odinioară, din fiecare seară. Pe obrazul rece pusei o sărutare scurtă, iar gura ei nici nu mă atinse.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care bunurile materiale influențează viața unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conținut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un text poetic studiat, aparținând lui *Ion Barbu.*

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 4

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S-aşază bruma peste vii –
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O, vino iar în al meu braţ,
Să te privesc cu mult nesaţ,
Să razim dulce capul meu,
De sânul tău, de sânul tău!

Ţi-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne primblam prin văi şi lunci
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori?

Scanned with OKEN Scanner

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scântei...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu înseninezi mereu
Viaţa sufletului meu,
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Şi lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

(Mihai Eminescu, *De ce nu-mi vii*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *Să razim şi înseninezi.* **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării folosit în versul *De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune /expresie care să conţină substantivul *cap*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare existente în poezia citată. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la modul conjunctiv din textul dat. **4 p.**
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre modul în *care educaţia primită în şcoală influenţează devenirea ulterioară a tinerilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu, de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele nuvelei studiate;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/secvenţe narative;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema nuvelei în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

SCENA II
În camera fetei, Esmeralda, Liana

Esmeralda: *Liana, cum poţi să fii atât de copil? Am auzit că ai încercat să te sinucizi... Cum te poţi gândi la asemenea prostie?...*

Liana: (sfâşiată de această prezenţă): *Sufăr mult doamnă, vă rog lăsaţi-mă singură...*

Esmeralda: *Ei, suferi... Ţi se pare...*

Scanned with OKEN Scanner

Liana (înmărmurită): *Cum mi se pare?...*

Esmeralda: *Lasă, că şi noi toate am trecut prin asta...*

Liana (ascultând placa): *Acelaşi vals... acelaşi vals pe care l-am dansat amândoi prin casă... şi el nu e aici... nu va mai fi niciodată...*

Esmeralda: *Nu-mi place că ţi-ai pierdut capul... Eşti fată deşteaptă, ce Dumnezeu? Cum poţi da atâta importanţă dragostei?* (supărată) *L-ai zăpăcit şi pe tatăl tău care nu îşi mai vede de afaceri...*

Liana (ea pentru ea): *Noaptea asta va avea tot cinci ceasuri... N-am cum să ajung ziua de mâine...*

Esmeralda (nervoasă): *Ei, aşa ţi se pare acum, că n-ai să mai uiţi niciodată... Nu moare nimeni din asta... Nu suntem în India unde se ard văduvele de vii...*

Liana (se agită nervoasă, nici nu vrea să audă): *Taci, taci...*

Esmeralda: *Când m-am despărţit întâia oară de Ştefan, credeam şi eu că am să mor şi mai multe nu... Când a plecat Mişu am vrut să mă otrăvesc... Vai de mine cum mă perpeleam, cum strigam. Nu voiam să văd pe nimeni... Ei, dacă ar fi fost să mor de fiecare dată, aş fi fost azi strigoi de al şaptelea grad... Ai să vezi cum ai să-l uiţi... Până la toamnă, l-ai şi uitat...*

(Camil Petrescu, *Prof. Dr. Omu vindecă de dragoste*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *niciodată* şi *nervoasă*. **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie din secvenţa: *Nu voiam să văd pe nimeni...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a arde*. **2 p.**
4. Transcrie doi termeni/ două secvenţe, din textul dat, care să constituie formule ale adresării directe. **4 p.**
5. Precizează tema discuţiei dintre cele două personaje, prezente în textul citat. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Liana, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din text. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă, selectată din textul dat: *Ei, aşa ţi se pare acum, că n-ai să mai uiţi niciodată... Nu moare nimeni din asta... Nu suntem în India unde se ard văduvele de vii...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa lecturii în viaţa unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;

Scanned with OKEN Scanner

- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj feminin* dintr-un *roman* studiat, aparţinând *perioadei interbelice*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele romanului studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/secvenţe narative/situaţii semnificative;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema romanului studiat în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 6

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Porniră. Căprarul înainte, Iţic după el, prin şanţul de apărare părăsit, în care zăpada se troienise peste bulgării de pământ răscolit de obuze.* [...]

„Tare-i ursuz, astăzi" se gândi Iţic, agăţându-şi alene arma pe umăr, mai răcorit.

Urmele lor se iveau ca nişte pete negre, mereu mai mici, pe spinarea dealului acoperită cu cearceaf alb, nesfârşit. Parapetul zidului şerpuia ca o boţitură cenuşie, frânt pe alocuri, pierzându-se în zare. Zăpada sfărâmicioasă stăpânea tot cuprinsul, atât de albă, că, privind-o, mai mult, ustura ochii. Cerul era însă mohorât şi apăsător şi se cobora foarte jos, parcă s-ar fi pus să strivească pământul. În văzduh rătăcea o tristeţe grea, care pătrundea în suflete mai adânc decât frigul atotstăpânitor. Câţiva copaci răzleţi, negri, cu crengile despuiate, asemenea unor oameni bolnavi cerând iertare, vegheau încremeniţi sub povara singurătăţii.

– De mult n-am mai văzut soarele, rosti Iţic deodată, plictisit de tăcerea care începea să-l înăbuşe.

Deşi vorbise aproape în şoaptă, glasul lui răsună aspru şi poruncitor, tulburând liniştea pădurii ca o bătaie grea de aripă. Un brad bătrân tresări spăimântat şi-şi scutură crengile; zăpada se cernu fără zgomot pe învelişul alb. Căprarul se întoarse spre Iţic, ca şi cum glasul l-ar fi deşteptat dintr-o aiurare:

– Cum ai zis?

– Soarele, zic, nu mai arată de mult, repetă soldatul, uitându-se cu nişte ochi voioşi la dânsul. O fi târziu, don căprar? Să nu ne apuce noaptea prin pustiurile astea.

– Noaptea? Murmură căprarul cu capul coborât în pământ, încât părea a vorbi dintr-o peşteră. Numai Dumnezeu ştie câte se pot întâmpla până la noapte.

(Liviu Rebreanu, *Iţic Ştrul, dezertor*)

*căprar = caporal

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *mohorât, răscolit.* **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică rolul virgulelor în structura: – *Soarele, zic, nu mai arată de mult, repetă soldatul, uitându-se cu niște ochi voioși la dânsul.* **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/expresie care să conțină verbul *a pierde.* **2 p.**
4. Numește două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Selectează două cuvinte/ secvențe din text care conturează dimensiunea spațială. **4 p.**
6. Precizează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
7. Explică semnificația a două figuri de stil diferite. **4 p.**
8. Motivează, prin evidențierea a două trăsături existente în text, apartenența fragmentului la genul epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (șase-zece rânduri), rolul pe care îl are decorul în conturarea stărilor celor două personaje, având ca suport următoarea secvență: *Cerul era însă mohorât și apăsător și se cobora foarte jos, parcă s-ar fi pus să strivească pământul. În văzduh rătăcea o tristețe grea, care pătrundea în suflete mai adânc decât frigul atotstăpânitor. Câțiva copaci răzleți, negri, cu crengile despuiate, asemenea unor oameni bolnavi cerând iertare, vegheau încremeniți sub povara singurătății.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul datoriei civice în viața unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conținut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* reflectate într-un text poetic studiat, aparținând lui *George Bacovia.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema și viziunea despre lume din textul studiat;

Scanned with OKEN Scanner

- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 7

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

S-a dus albastrul cer senin
Şi primăvara s-a sfârşit –
Te-am aşteptat în lung suspin,
Tu, n-ai venit!

Şi vara, şi nopţile ei,
S-a dus, şi câmpu-i veştejit –
Te-am aşteptat pe lângă tei,
Tu, n-ai venit!

Târziu, şi toamna a plecat,
Frunzişul tot e răvăşit –
Plângând, pe drumuri, te-am chemat,
Tu, n-ai venit!

Scanned with OKEN Scanner

Iar, mâini, cu-al iernii trist pustiu,
De mine-atunci nu vei mai şti –
Nu mai veni, e prea târziu,
Nu mai veni!

(George Bacovia, *Ecou de romanţă*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *suspin* şi *răvăşit.* **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării folosit în ultima strofă a poeziei. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune /expresie care să conţină substantivul *drum.* **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare prezente în poezia citată. **4 p.**
6. Transcrie un element de recurenţă din textul poetic citat. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa textului la genul liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului , prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care prietenii influenţează comportamentul unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile basmului cult,* prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale speciei literare *basm,* existente în opera literară studiată;

Scanned with OKEN Scanner

- ilustrarea, prin referire la *basmul cult* studiat, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de exemplu: acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia personajelor, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă etc.);
- evidenţierea relaţiilor dintre două personaje, reprezentative pentru basmul cult ales;
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema sau o idee se reflectă în basmul cult pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 8

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Niciodată n-o să pricep exact ce se numeşte fericire, aşa aspectul ei variază după om şi după clipă. Parcă e valul superb care se întinde până la mine şi se destramă înainte de a detalia toate farmecile din el. Pot numi fericire aceste extaze şi torturi ce se succed mereu şi aceste potoliri, pentru un scurt timp, în faţa mării?! Scot din toate aceste atâtea emoţii, atât orgoliu de a trăi intens, de a fi în mine un foc cu arşiţele şi palpitările lui! De a descoperi atâtea lucruri noi, în mine, în vecini şi în natură, atâtea taine, nebănuite. De a avea intuiţii în orişice moment. Simt fiecare nerv întins ca să vibreze la cea mai mică atingere. Dar de o mie de ori îmi simt corpul prea firav ca să suporte aceste zbuciume, şi mă plâng că n-am avut noroc. Şi în ora când mă strecor printre cele câteva corăbii ce odihnesc pe plaja mică şi mă ascund după o cotitură unde nu vin oameni de obicei şi acolo mă întind pe nisip, cu marea şi cerul în faţa mea, şi urlu de disperare şi singurătate, nu pierd conştiinţa de importanţa Cavarnei pentru mine de-a lungul anilor... […]

Într-un timp, noaptea, marea era superbă. Am asistat cu adoraţie la toate prefacerile lunii, care lumina toată apa, şi fiecare părticică de val scânteia. Era o feerie,

Scanned with OKEN Scanner

şi nu sunt cuvinte pentru a o descrie, nici culori pentru a o picta. Ce contează toate farmecile oferite de o creaţie omenească, o carte genială, un oraş fantastic, faţă de minunea ce se desfăşoară lângă umilul port... Îmi simţeam tot sufletul în tresărire şi-mi deveneau puerile toate credinţele. Uneori luam barca. [...] *Cu Ioana alături, se desfăşurau împrejurul nostru miracole şi, în acelaşi timp, simţeam palpitând în noi tot ce a fost, tot ce va fi.* [...] *În clipele acele orice aş fi crezut posibil.*

(Anton Holban, *Ioana*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *se destramă*, *prefacerile*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *n-o să pricep*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *faţă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie două cuvinte care surprind dimensiunea spaţială. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a imperfectului în alineatul al doilea. **4 p.**
7. Menţionează două mărci ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
8. Motivează, folosind două argumente, faptul că fragmentul dat se încadrează în tipul de proză psihologică. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), relaţia natură-sentiment, aşa cum se desprinde din fragmentul citat. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care sinceritatea este esenţială în relaţiile umane.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume*, reflectate într-un text poetic studiat, aparţinând lui *Lucian Blaga*.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Am azvârlit oglinda la o parte
Să nu mai văd că timpu-naintează
Dar ea s-a spart şi-n cioburile sale
L-am auzit cum râde şi sfidează.

Trezit ca dintr-o neagră nepăsare
M-am scuturat de gândurile grele
Si ridicând de jos acele ţăndări
Eu m-am văzut multiplicat în ele.

Scanned with OKEN Scanner

Şi-am râs la rândul meu gândind în sinea-mi:
O! Timpule, tu ce împarţi poveţe,
De mult timp vei avea de-acum nevoie
Ca să ucizi atât de multe feţe.

(Radu Stanca, *Oglinda timpului*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *am azvârlit* şi *nepăsare*. **2 p.**
2. Motivează rolul cratimei în structura: *timpu-naintează*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *timp*. **2 p.**
4. Menţionează o temă şi un motiv literar identificate în textul citat. **4 p.**
5. Precizează valoarea expresivă a invocaţiei din ultima strofă a poeziei. **4 p.**
6. Identifică două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în textul dat. **4 p.**
7. Explică semnificaţia unei figuri de stil identificate în poezia citată. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa textului la genul liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima strofă a textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care generozitatea, ca atitudine morală, completează profilul interior al unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *basm cult* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi

Scanned with OKEN Scanner

spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele basmului cult studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/secvenţe narative/situaţii semnificative;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 10

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL III, SCENA 13

DACIA: *Ce-ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?*

SPIRACHE (îi priveşte pe toţi la rând. Toţi sunt ostili. Numai Gena nu este): *Ce să fac? Ţi-am făcut gustul şi am ţinut un discurs... Şi nu aşa, fitecui. La peste o mie de alegători... Ah! Ce să spui? E admirabil să te vezi ascultat de o mulţime atât de impunătoare... Să-ţi dai seama că vorbele tale pătrund dintr-o dată în atâtea urechi, în atâţia creieri...şi poate în atâtea inimi...*

CHIRIACHIŢA (vorbeşte ea, fiindcă Dacia nu mai are glas): *Mă mir că nu s-au tăvălit pe jos de râs.*

SPIRACHE: *De ce să se tăvălească? Pentru că le-am vorbit sincer... cinstit... omeneşte?*

DACIA (explodează): *Nu pentru asta. Pentru că ai fost ridicol, pentru că ai făcut ceea ce nimeni, niciun candidat de pe lume, n-a îndrăznit să facă până acuma...*

SPIRACHE: *Adică să spuie adevărul? Să le ceară să nu fie votat?*

DACIA: *Fii pe pace... nici n-au să te voteze... te-ai lins pe bot de deputăţie...*

Scanned with OKEN Scanner

SPIRACHE: *Asta şi vreau.*

DACIA: *Atunci pentru ce am făcut tot ceea ce am făcut? Pentru ce m-am chinuit şi m-am luptat atâta?*

SPIRACHE: *Te-ai luptat tu?*

DACIA: *Ca o leoaică... Numai ca să te văd odată ieşit din rândul anonimilor... să te văd odată cineva...*

SPIRACHE: *Dar ce, aşa cum sunt, eu sunt nimeni?*

CHIRIACHIŢA (un gest a pagubă): *Ba eşti, n-ai mai fi fost să fii!*

(Tudor Muşatescu, *Titanic vals*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *ostili* şi *n-a îndrăznit.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Ce-ai făcut, nemernicule?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină verbul *a ieşi.* **2 p.**
4. Transcrie două mărci ale oralităţii din textul dat. **4 p.**
5. Precizează două modalităţi de caracterizare a personajului Spirache. **4 p.**
6. Selectează din text două expresii care aparţin registrului colocvial al limbii. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, următoarea secvenţă din text:

DACIA: *Ce-ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?*

SPIRACHE (îi priveşte pe toţi la rând. Toţi sunt ostili. Numai Gena nu este): *Ce să fac? Ţi-am făcut gustul şi am ţinut un discurs... Şi nu aşa, fitecui. La peste o mie de alegători... Ah! Ce să spui? E admirabil să te vezi ascultat de o mulţime atât de impunătoare... Să-ţi dai seama că vorbele tale pătrund dintr-o dată în atâtea urechi, în atâţia creieri...şi poate în atâtea inimi...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *misiunea moralizatoare a artei.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* reflectate într-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Mihail Sadoveanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două secvenţe narative relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: temă, viziune despre lume, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectivă narativă, tehnici narative, secvenţă narativă, episoade, relaţii temporale şi spaţiale, personaj, modalităţi de caracterizare a personajului etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul narativ studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 11

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Trebuie ca ei să devină conştienţi, şi prin ei, doamna Constantinescu îi desemna pe elevi, trebuie să fie conştienţi că aici în tren, în şcoală sau în tabără, profesorii reprezintă autoritatea! Comisia de disciplină ad-hoc, comisie prezidată de doamna Constantinescu, fixase termenul de ispăşire a pedepsei pentru cei patru elevi din clasa a şasea, stabilindu-se, cu toate protestele dirigintei lor, ca elevii să rămână

Scanned with OKEN Scanner

închişi în dormitor prima zi de tabără, doamna Constantinescu propusese două zile, dar până la urmă după dezbateri aprinse, se ajunse la pedeapsa minimă de o zi, domnişoara Ileana va avea obligaţia să-i supravegheze în ziua de pedeapsă, Asta înseamnă, mâine! în seara aceea vor ajunge la Năvodari, se vor caza, iar mâine dimineaţă, după micul dejun, cei patru elevi, Cazimir, Bogdan, Octavian şi Raul vor rămâne la vilă, cât despre Tiberiu, profesoara de română îşi asumă în întregime sarcina de recuperare a acestuia, Se mai stabili ca până la ajungerea în tabără cei patru elevi să fie urmăriţi cu atenţie, Nu trebuie să se creadă că dacă suntem în vacanţă elevii pot să-şi facă de cap, considera doamna Constantinescu! În vacanţă lucrurile pot ieşi foarte uşor de sub control, e în aer un abur de libertate care-i ameţeşte pe copii! Eu una văd în manifestarea necontrolată a libertăţii primul pas înspre dezordine! Vedeţi ce se întâmplă şi în societatea românească! [...], *cu libertatea, greşit înţeleasă! Libertatea presupune mai întâi îndatoriri, consideră cu un aer foarte competent doamna Domide, în realitate profesoara de istorie nu făcea decât să reproducă cuvintele domnului conferenţiar doctor Ioan Domide* [...], *Atunci, domnişoara Ileana se ridică brusc* [...], *anunţându-i doar că se duce să le spună elevilor ce se decisese pentru ei, Chiar dacă sunt nişte copii au dreptul să afle, e dreptul lor!*

(Florina Ilis, *Cruciada copiilor*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *recuperare*, *îndatoriri*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Comisia de disciplină ad-hoc, comisie prezidată de doamna Constantinescu*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *cap*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie un fragment de maximum cincisprezece cuvinte din care să reiasă în ce constă pedeapsa celor trei băieţi. **4 p.**
6. Identifică două particularităţi de ordin formal prin care se încalcă convenţia prozei clasice. **4 p.**
7. Explică valoarea expresivă a utilizării pronumelui personal *ei* în prima replică din text. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genul epic. **4 p.**
9. Caracterizează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), personajul doamna Constantinescu. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care raportarea la copilărie reflectă schimbările de mentalitate dintr-o epocă.*

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* dintr-un text poetic studiat, aparţinând lui *Nichita Stănescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 12

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Actul I, Scena I

Personajele: Tatăl, Fiul

Un bătrân indian purtat într-o roabă prin deşert de Fiul său.

FIUL: *Tată...*

TATĂL: *Ce-i?*

FIUL: *Tată, nu mai pot...*

TATĂL: *Tacă-ţi fleanca!*

FIUL: *Tată...*

TATĂL: *Ce-i?*

FIUL: *De trei ore umblăm ca nebunii...*

TATĂL: *Nu-ţi fă griji, găsim noi ceva până la urmă.*

FIUL: *Tată, hai să ne întoarcem acasă... nu mai pot, curge sudoarea pe mine, sunt rupt! Te rog, tată, mori mâine!*

TATĂL: *Nu. Trebuie să mor azi. Am zis. Azi e hotărât că trebuie să mor. Ziua morţii mele e azi. Mâine... mâine e altceva... mâine e rândul altcuiva să moară. Eu însă, sunt azi. Ai înţeles?*

FIUL: *Tată, nu mai pot. Pur şi simplu nu mai pot. N-ai decât să mori mâine. Sunt epuizat şi trebuie să mă odihnesc.*

TATĂL: *Nu ţi-e ruşine? Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu tatăl tău? Dacă nu găsesc astăzi niciun loc de refugiu pentru sufletul meu, risc să nu mai pot muri niciodată. Fiecărui om i s-a dat o singură zi pentru a muri... Una singură... Şi dacă a ratat-o, a pierdut....*

(Matei Vişniec, *Cu sufletul în roabă*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *hotărât* şi *epuizat*. **2 p.**
2. Explică rolul utilizării virgulei în secvenţa: *Tată, hai să ne întoarcem acasă...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *suflet*. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

4. Transcrie doi termeni, din textul dat, care să constituie formule ale adresării directe. **4 p.**
5. Numeşte două efecte stilistice ale folosirii frecvente a enunţurilor interogative în textul dat. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului FIUL, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Selectează două secvenţe din textul dat care să descrie atitudinea fermă a TATĂLUI faţă de fiul său. **4 p.**
8. Ilustrează cu exemple din text două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Nu ţi-e ruşine? Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu tatăl tău? Dacă nu găsesc astăzi niciun loc de refugiu pentru sufletul meu, risc să nu mai pot muri niciodată. Fiecărui om i s-a dat o singură zi pentru a muri... Una singură... Şi dacă a ratat-o, a pierdut.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *copilărie ca vârstă de aur a omenirii.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *roman* aparţinând lui *Marin Preda.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat, aparţinând lui Marin Preda, într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei romanului studiat prin două episoade/citate/secvenţe comentate;
- prezentarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume din romanul studiat (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit,

Scanned with OKEN Scanner

final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema se reflectă în romanul studiat, aparţinând lui Marin Preda.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 13

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

De câte ori deschid portiţa şi intru în grădină-mi pare
Că mă cuprinde-o vrajă dulce, şi florile-mi dezmiardă ochii.
O fantazie uriaşă le-a dat un strai la fiecare,
Şi fete nu-s pe tot pământul să-mbrace mai frumoase rochii.

Pe crin l-a miruit în frunte, lăsându-i hlamida regească
Să poată-mpărăţi cu fală norodu-i de mironosiţe,
Cicorilor le-a dat seninul strâns din privirea omenească,
Iar râsul fărâmat prin lume l-a nins pe foi de romăniţe.

Sfiala care urcă-n faţa fecioarelor când vine-amorul,
Şi toată jalea şi netihna acelora ce-aşteaptă mirii,
Mâhnirea toat-a unui suflet pe care îl ucide dorul
Le-a pus pe-un ram, şi-atuncea lumea s-a-mbogăţit cu trandafirii.

La fiecare pas te-aşteaptă câte-o minune, – ici scânteie
Ca un rubin o ghinţiană, colo un stânjinel se joacă...
Slavă aceluia ce-aruncă din cer lumini de curcubeie,
Şi a ştiut să ţese nalbei un cuib din tort de promoroacă!

Scanned with OKEN Scanner

Slavă! căci tristă – ar fi fost viaţa, şi-ntunecat pe veci pământul,
De n-ar fi fost măcar o floare, ce-am fi sădit noi pe morminte?
Ce-ar fi cernut, în primăvară, când trece prin grădină vântul,
Şi cu ce dar ţi-aş da azi ţie ca să-ţi aduci de mine-aminte!

(Dimitrie Anghel, *Florile*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *dezmiardă* şi *sfiala*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării folosit în ultima strofă a poeziei. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *ochi*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
5. Precizează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din textul dat care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite din strofa a patra a textului dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima strofă a textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care călătoriile influenţează cunoaşterea, dar şi schimbarea interioară a fiinţei umane.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume*, reflectate într-o *nuvelă* studiată.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de nuvelă pentru care ai optat şi a trăsăturilor care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei nuvelei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în nuvela aleasă.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 14

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Când izgonit din cuibul veşniciei
întâiul om
trecea uimit şi-ngândurat pe codri ori pe câmpuri,
îl chinuiau mustrându-l
lumina, zarea, norii - şi din orice floare
îl săgeta c-o amintire paradisul –
Şi omul cel dintâi, pribeagul, nu ştia să plângă.

Odată istovit de-albastrul prea senin
al primăverii,

Scanned with OKEN Scanner

cu suflet de copil întâiul om
căzu cu faţa-n pulberea pământului:
„Stăpâne, ia-mi vederea,
ori dacă-ţi stă-n putinţă împăienjeneşte-mi ochii
c-un giulgiu,
să nu mai văd
nici flori, nici cer, nici zâmbetele Evei şi nici nori,
căci vezi - lumina lor mă doare."

Şi-atuncea Milostivul într-o clipă de-ndurare
îi dete - lacrimile.

(Lucian Blaga, *Lacrimile*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *izgonit* şi *istovit*. **2 p.**
2. Menţionează rolul ghilimelelor în a doua strofă a poeziei. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină verbul *a trece*. **2 p.**
4. Identifică două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ secvenţe care surprind dimensiunea spaţială. **4 p.**
6. Explică scrierea cu majusculă a cuvântului *Milostivul* în text. **4 p.**
7. Precizează semnificaţia a două figuri de stil diferite din poezie. **4 p.**
8. Prezintă semnificaţia titlului, în relaţie cu textul poeziei. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), prima secvenţă poetică a textului, evidenţiind două trăsături ale modernismului. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul modelelor în desăvârşirea conduitei morale a adolescenţilor*.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Liviu Rebreanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de text pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 15

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Mergând într-o zi acolo cu Pantazi, către amiazi, dădeam de o tânără, nouă necunoscută, care, cu un picior gol pe un scaun, dregea, cântând încet, un ciorap. La intrarea noastră, ridicând capul, roşi până în albul ochilor. Văzui atunci pe Pantazi, palid ca un mort, ducându-şi mâna la inimă: „Doamne, îl auzii, şoptind, cum îi seamănă!"

Scanned with OKEN Scanner

Făceam astfel cunoştinţă „duduii" Ilinca Arnoteanu. Ştiam că mai era o fată, cea mai mică, pe care o luase din leagăn să o crească o soră a maioresei, de la Piatra-Neamţ, văduva cu dare de mână şi fără copii. Cei şaisprezece ani ai Ilincăi se depănaseră alintaţi în pacea acelui romantic ţinut cu zări tainice ce trebuise să le fi amintit bunilor cavaleri de la cari i se trage numirea, dulcea lor Suabie. [...] *Blajinul soare moldovenesc îi cruţase poleiala stinsă a cosiţelor şi albeaţa sidefie a pielei, aproape nefireşti amândouă; goală, cred că s-ar fi văzut luminoasă în întuneric* [...].

Lucrul se hotărâse. În clipa când, zărind-o, Pantazi fusese atât de viu izbit de asemănarea ei cu Wanda de odinioară, vechea lui patimă se redeşteptase. Îndrăgostirea aceasta, unică în felul ei, nu fu treptată, cu încolţit şi dat în pârg; ea izbucni dintr-o dată pârdalnică, pustiitoare şi Pantazi nici nu încerca măcar să i se împotrivească, se lăsa să meargă cât mai adânc, până la fund, găsind o voluptate în a se aţâţa şi suferi. Tot timpul se gândea la dânsa, vorbea numai de dânsa, mă ruga să-i vorbesc de dânsa orice, rău chiar, dar să fie de dânsa. Şi bea. [...] *Într-o seară, pe trezie, cum se pornise iar să-mi îndruge cât de mult o iubeşte, i-am spus verde că mă îndoiam. I se părea numai; să fi fost adevărat, era până atunci măcar logodit. Ce aştepta să se dea pe faţă şi să-i ceară deschis mâna? Găseam că nu ştia să-şi preţuiască norocul de a fi întâlnit din nou întrupat peste mai bine de treizeci de ani visul său de iubire, şi de data asta desăvârşit, într-o fiinţă de aceeaşi teapă cu dânsul.*

(Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *patimă*, *găseam*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *să-mi îndruge*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a da*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie două cuvinte/ structuri care surprind dimensiunea temporală. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a alternanţei timpurilor verbale în text. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
8. Ilustrează, folosind exemple din text, două caracteristici ale descrierii. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Îndrăgostirea aceasta, unică în felul ei, nu fu treptată, cu încolţit şi dat în pârg; ea izbucni dintr-o dată pârdalnică, pustiitoare şi Pantazi nici nu încerca măcar să i se împotrivească, se lăsa să meargă cât mai adânc, până la fund, găsind o voluptate în a se aţâţa şi suferi. Tot timpul se gândea la dânsa, vorbea numai de dânsa, mă ruga să-i vorbesc de dânsa orice, rău chiar, dar să fie de dânsa. Şi bea.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care experienţa personală este cea mai bună lecţie de viaţă.*

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text poetic* studiat, aparţinând *perioadei interbelice*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 16

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL III, SCENA I

ZEMORA: *Ce plămădeşti în lut?*
CIOPLITORUL: *Un chip al lui Zamolxe.*
ZEMORA: *L-am auzit de multe ori pe Zamolxe.*
Din cele ce grăia nu pricepeam prea multe.
Dar ochii lui erau aşa de mari
Că trebuia să mă opresc şi să ascult.
Odată-l întâlnii pe-aici pe undeva-n pădure
Singur.
Se chinuia să prindă un roi de albine [...]
Când i-am sărit în drum:
Zamolxe, tu eşti foarte tânăr,
Şi eu-s frumoasă, dar să nu te sperii
Te-nvăţ eu cum se prinde roiul,
Tu să-mi povesteşti despre-nceputul lumii.
În astea te pricepi mai bine.
El a tresărit...
Mi-a şoptit:
O, ţie trebuie să-ţi spun un lucru,
Nu cu mintea să-l pricepi,
Ci cu frumuseţea ta sălbatică.
Nu ştiu, visez? Se pare
Că Orbul a creat femeia în aceeaşi zi
În care a făcut şi luna.

(Lucian Blaga, *Zamolxe – mister păgân*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *singur* şi *să-ţi spun.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Zamolxe, tu eşti foarte tânăr...* **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *minte*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul citat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Zemora, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţiile a două figuri de stil diferite. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea replică a Zemorei: *Te-nvăţ eu cum se prinde roiul. Tu să-mi povesteşti despre-nceputul lumii.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *prietenie, ca act necondiţionat, ce ţine cont doar de propriile legi.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre particularităţile de construcţie a unui *roman psihologic* aparţinând *perioadei interbelice.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale romanului psihologic existente în opera studiată;
- prezentarea, prin referire la romanul psihologic studiat, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de ex. acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii spaţiale şi temporale, construcţia personajelor, incipit, final, perspectivă narativă, tehnici narative etc.);
- evidenţierea relaţiilor dintre două personaje reprezentative pentru romanul psihologic ales;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul în care se reflectă o idee sau o temă în romanul psihologic pentru care ai optat.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 17

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

ACTUL I

Un salon de frizărie de mahala. Mobile de paie. Uşe şi fereastră de prăvălie în fund. La dreapta, în planul întâi o uşe, în planul al doilea un lavabo. Ambele planuri din dreapta sunt mascate de restul scenii printr-un „paravent".

SCENA I

IORDACHE (şade pe o piatră şi dă un brici la piatră, fredonând): *„Şi mă cere, mamă, cere. Cine dracu te mai cere? Şi mă cere d-un bărbier..."*
PAMPON (intrând prin fund): *Aici este frizăria lui d. Nae Girimea?...*
IORDACHE (sculându-se politicos): *Da, poftiţi! Barba...? Părul?...*
PAMPON: *Nimic...*
IORDACHE: *Atunci, poate vă spălaţi la cap...*
PAMPON: *Eu nu mă spăl niciodată la cap, pentru că sufăr de...*
IORDACHE: *De măsea? Ştii cum ţi-o scoţ...O dată...pac!*
PAMPON: *Ei, nu de măsea...sufăr de bătăi...*
IORDACHE: *De bătăi? Ştii cum le...*
PAMPON: *Ei! lasă-mă-n pace, omule, nu mă spăl la cap pentru că sufăr de bătăi de inimă. Înţelege odată că n-am venit pentru alişveriş.*
IORDACHE: *Atunci, pentru ce?*
PAMPON: *Am o trebuinţă cu d. Nae Girimea... Nu cumva eşti dumneata?*
IORDACHE: *Nu, eu sunt calfă.*
PAMPON: *D. Nae nu este aici?*
IORDACHE: *Nu, domnule, îl aştept: trebuie să vie foarte curând...*

(I.L. Caragiale, *D-ale carnavalului*)

Scanned with OKEN Scanner

*lavabo – lavoar, chiuvetă de perete
*paravent – paravan
*alişveriş – vânzare, comerţ, negoţ

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *trebuinţă* şi *curând*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *Ei! lasă-mă-n pace...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *cap*. **2 p.**
4. Transcrie două cuvinte din text a căror formă reprezintă abatere de la normele actuale ale limbii literare. **4 p.**
5. Precizează două modalităţi de realizare a oralităţii în textul dat. **4 p.**
6. Transcrie două sintagme/enunţuri ce surprind spaţiul întâmplării. **4 p.**
7. Numeşte un mijloc de caracterizare a personajului Pampon, exemplificându-l cu ajutorul textului. **4 p.**
8. Prezintă, cu exemple din text, rolul indicaţiilor scenice în stabilirea decorului. **4 p.**
9. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *iubire*, prin referire la afirmaţia lui Nichita Stănescu, potrivit căreia *Suntem ceea ce iubim.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume într-un roman al experienţei* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;

Scanned with OKEN Scanner

- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectivă narativă, tehnici narative, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în romanul ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 18

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Aaaa-şa! Încă puţin şi eşti gata... Trebuie să mai ai răbdare, aşa spun oamenii mari. Dar tu ştii, măi Şopron, că dacă nu era Luminiţa tu nu te năşteai niciodată? Luminiţa, prietena mea mai mare, m-a învăţat să fac un şopron. Tot ea m-a învăţat cum se joacă... Dar eu sunt mama ta, fiindcă eu te desenez, nu? Şi tata tău tot eu sunt. Asta până cresc mare şi mă mărit cu un iubit. [...]. *Dar tu eşti un şopron cuminte... că doar aşa te desenez eu. Şi un pic prostuţ. Dar toţi când suntem mici suntem prostuţi. Ca şi cum mintea creşte în urma noastră, ca o umbră... Şi eu am fost prostuţă, şi mama, şi tata, şi bunica, şi doamna educatoare, numai Dumnezeu n-a fost prostuţ niciodată. Fiindcă nici n-a fost mic. Dar nu-i nimic, o să te învăţ eu o grămadă de lucruri până vine mama de la serviciu. Că mie îmi place să vorbesc. Dacă nu vorbesc cu cineva atunci când sunt singură, mi se face frică. Dacă nu mai vin nici mama, nici tata niciodată de la serviciu şi eu rămân încuiată în casă? Dacă i-a omorât şeful sau i-a mâncat un balaur? Cum o să ies eu să-mi cumpăr pâine? Dar mai bine nu mă gândesc. Mai bine povestesc. Când tac, îmi vine să plâng. O să te învăţ ceea ce toată lumea ştie. Încă nu ţi-am făcut capul, dar sper să ţii minte: la început, Dumnezeu a*

Scanned with OKEN Scanner

făcut Pământul. [...] *Nu e bine să-l superi pe Dumnezeu. Când Dumnezeu se supără pe casa noastră, rămânem fără bani. Atunci miroase a mămăligă.* [...]

Ca să-l îmbunez pe Dumnezeu, pun toate păpuşile mele Barbie să se roage pentru noi. Dacă tot rămânem fără bani, le pun şi pe celelalte păpuşi la rugăciune. [...] *Când vine ziua de salariu, avem din nou bani. În ziua de salariu, Dumnezeu e bun cu toţi oamenii din lume. Cred că Dumnezeu are cel mai mare salariu din Univers, mai mare şi decât şeful lui tata. El îşi împarte tot salariul Lui oamenilor săraci. Oare Lui îi ajung banii de la un salariu la altul? Trebuie să-i ajungă, altfel oamenii ar muri de foame.*

(Dan Lungu, *De vorbă cu Şopron*, în vol. *Băieţi de gaşcă*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Selectează din text o pereche de antonime. **2 p.**
2. Prezintă rolul cratimei în secvenţa: *să-i ajungă.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a ieşi.* **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul citat. **4 p.**
5. Selectează două cuvinte/ structuri care surprind dimensiunea spaţială. **4 p.**
6. Explică rolul interogaţiilor retorice în textul dat. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genul epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă: *Când Dumnezeu se supără pe casa noastră, rămânem fără bani. Atunci miroase a mămăligă.* [...] *Ca să-l îmbunez pe Dumnezeu, pun toate păpuşile mele Barbie să se roage pentru noi. Dacă tot rămânem fără bani, le pun şi pe celelalte păpuşi la rugăciune.* [...] *Când vine ziua de salariu, avem din nou bani. În ziua de salariu, Dumnezeu e bun cu toţi oamenii din lume.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care conştiinţa naţională determină dragostea de ţară.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text dramatic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături ale textului dramatic pentru care ai optat, care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul dramatic ales, prin referire la două scene/secvenţe/situaţii ale conflictului;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic studiat, semnificative pentru viziunea despre lume a autorului/a unuia dintre personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 19

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Ochii îi ardeau mari şi pleoapele stăteau să cadă.
– De ce îţi sclipesc ochii, Adriana?
– Pentru că te iubesc, iubitule.
Adriana îşi crea adevărurile pe măsură ce le rostea. Îi spusese lui Gelu că îl iubeşte şi poate că înainte de a-i răspunde, gândurile ei erau în altă parte şi sufletul ei indiferent, dar în acel moment îl iubi. Îşi îndreptă spre el privirea şi îl găsi în faţa

Scanned with OKEN Scanner

ei surâzător. Îi fu recunoscătoare pentru dragostea lui evidentă, pentru bucuria ce i se citea pe obraz, pentru încrederea ce o păstra în ea. Îl sărută şi fu fericită. O mângulea oarecum gândul că cineva trăieşte pentru ea şi că o viaţă străină se îndreaptă după a ei.

„Am început să citesc timpul după tine", îi spusese el într-o zi, când intrase pentru câteva minute să-i spună ziua-bună şi o găsise într-o rochie cu mâneci lungi. [...]

Începea iarna, timpul lor. [...] *Se lăsa în braţele lui Gelu mulţumită, răspundea sărutărilor lui cu plăcere. Cumpărase pentru patefon Cântecele pentru blonda Agnes care tocmai apăruseră în patru plăci la o editură străină şi le ascultau des împreună. Era curios cum, cântate de Viorin, cântecele îşi schimbau complet înţelesul. Nu mai aveau nimic din tulburarea pe care ei o simţiseră mai demult, pe vremea când Adriana le descifra întâia oară. În plăcile lui Viorin melodia era mai sigură şi ascultătorul o reţinea uşor. Adriana, dimpotrivă, îi adăuga nuanţe noi, potolea sunetele, acoperea cântecul. Reieşea ceva foarte diferit probabil, de intenţiile compozitorului, dar era singura versiune, pe care ei doi o recunoşteau. Era a lor.*

„Nici nu ştiu dacă muzica asta îmi place, îi spunea Gelu într-o zi, după ce ascultaseră ultima placă. Mi-ar fi greu să spun, dar o cred frumoasă. A devenit cu vremea un semn de dragoste."

(Mihail Sebastian, *Oraşul cu salcâmi*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *sclipesc*, *înţelesul*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *a-i răspunde*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *suflet*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie două cuvinte care surprind dimensiunea temporală. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a imperfectului în acest fragment. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
8. Realizează un scurt portret al personajului feminin, aşa cum se desprinde din fragment. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), secvenţa: *„Nici nu ştiu dacă muzica asta îmi place, îi spunea Gelu într-o zi, după ce ascultaseră ultima placă. Mi-ar fi greu să spun, dar o cred frumoasă. A devenit cu vremea un semn de dragoste"* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *faptul că iubirea este un sentiment înălţător al fiinţei.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;

Scanned with OKEN Scanner

- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text dramatic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele din textul dramatic studiat;
- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrate prin două episoade/ citate/secvenţe comentate;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic studiat, semnificative pentru construcţia personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, registre stilistice, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului în construcţia personajului ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 20

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Tabloul 13 – Cortul sultanului

MOHAMED: *Când am insomnie, seara, înainte de culcare, iau un atlas istoric şi puţină apă. Şi, aşteptând să-şi facă efectul, urmăresc cu degetul imperiul hitiţilor... Dar peste o clipă trebuie să-o iau de la început, pentru că, de fapt, Imperiul hitiţilor e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor... al medo-caldeenilor... al perşilor... Dacă aşa stau lucrurile, mă gândesc, pot să dorm şi eu liniştit...*

STRATOS: *Măria-Sa vorbeşte astfel...*

MOHAMED (Ofând): *Dar nu pot dormi... sunt nefericit!....*

STRATOS: *Cuceritorul e nefericit!*

MOHAMED: *Cucereşti inimi, ocupi ţări una după alta, aduni bogăţii... ei, şi? La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de o imensă nelinişte... care e ca igrasia ce pune stăpânire încet, încet, pe un palat cu temelia în apă...*

STRATOS: *Poate iubiţi...*

MOHAMED: *Toţi iubim şi suntem neînţeleşi. Spune-mi unul care a fost înţeles... în dragoste... şi în ce limbă?*

(Marin Sorescu, *Răceala*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *liniştit* şi *iubiţi*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei din secvenţa: *Cucereşti inimi, ocupi ţări una după alta...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a spune*. **2 p.**
4. Selectează două secvenţe din textul dat care conturează dimensiunea temporală a întâmplărilor. **4 p.**
5. Precizează tema discuţiei dintre cele două personaje din textul dat. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Mohamed, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează cu exemple din text două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Cucereşti inimi, ocupi ţări una după alta, aduni bogăţii... ei, şi? La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de o imensă nelinişte... care e ca igrasia ce pune stăpânire încet, încet, pe un palat cu temelia în apă...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul şcolii în formarea personalităţii unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text poetic* studiat, aparţinând lui *Tudor Arghezi.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-o tipologie, într-un curent cultural-literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul poetic ales, prin referire la două imagini/ idei poetice;
- sublinierea a patru elemente ale textului poetic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a poetului (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, elemente de recurenţă, simbol central, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul poetic ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 21

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

TABLOUL IV

După trei zile.

Apele au cuprins totul, multe case au fost luate la vale. Casa învăţătoarei se mai ţine, dar acoperişul a fost dus de furtună. Încăperile se văd, ca într-un acvariu transparent. Tot ce poate pluti – cutii, sticle, vadra de apă etc. – pluteşte, pentru că şi aici cotele sunt foarte ridicate, până aproape de saltele, şi apoi cresc. În unele locuri se observă mici vârjeturi. Irina, în patul ei, cu copilul înfăşat, atentă să nu se ude, asta ar mai lipsi. Pe patul celălalt-coşciugul. După ridicarea cortinei – o pauză mai lungă, pentru aprecierea dezastrului. În acest timp Irina strănută de vreo câteva ori. După fiecare strănut zice „noroc".

IRINA: *Situaţia nu e disperată. Nu e nici pe departe... aşa de disperată... cum s-ar crede... cum ar lăsa să se înţeleagă aparenţele... anumite aparenţe...* (Către pruncul înfăşat pe pat) *Dragul mamei... nu ţipa... să nu intrăm în panică... n-ai de ce te teme...* (Ţipete) *De ce să plângi? De ce să plângi tu şi să nu plâng eu?... n-ai muncit, nu ţi-a curs sudoarea... ca să-ţi pară rău... Noi ne-am zbătut... pentru casa asta... care nu mai e... adică e, dar...* (arată în sus)*... uite cerul şi nu pe fereastră... Oricum, datoria mea de mamă e să-ţi fac cunoştinţă... cu lucruşoarele noastre... şi ale tale de-acuma... care, ia uite-le cum înoată!...* (Vâră mâna în apă, mai pescuieşte un papuc, ceva. Cu mândrie.) *Iată casa părintească... N-o vei uita toată viaţa, pentru că e casa în care te-ai născut... E solidă... Foarte solidă... din moment ce-a suportat zguduielile facerii... că habar n-ai tu ce fac copiii... Greu al naibii... Oricum, bine că avem un colţişor al nostru, unde... să ne retragem. În pătucul tău e cald şi bine... Ca şi în pătucul bunicului... Acela care doarme... e tata-mare, aşa se zice... vezi?...* (arată spre coşciug)*... el are o casă mai mică...ne-a lăsat-o nouă pe-asta mare... el şi-a făcut o căsuţă mică-mică-mică, şi liniştită... că... vrea să se retragă la... ţară....*

(Marin Sorescu, *Matca*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *datoria* şi *greu (al naibii)*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *ia uite-le cum înoată!* **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină verbul *a vedea.* **2 p.**
4. Transcrie două mărci ale adresării directe. **4 p.**
5. Numeşte o trăsătură de caracter a Irinei, care reiese din următoarea secvenţă: *Situaţia nu e disperată. Nu e nici pe departe...aşa de disperată... cum s-ar crede...* **4 p.**
6. Selectează, din text, două cuvinte/secvenţe care conţin o descriere a cadrului întâmplării. **4 p.**
7. Prezintă rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din replica Irinei: *Acela care doarme... e tata-mare, aşa se zice... vezi?...* (arată spre coşciug)... *el are o casă mai mică... ne-a lăsat-o nouă pe-asta mare... el şi-a făcut o căsuţă mică-mică-mică, şi liniştită... că... vrea să se retragă la... ţară...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *avantajele/limitele comunicării virtuale.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relaţiile dintre două personaje* dintr-un roman studiat, aparţinând lui *Marin Preda.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru construcţia personajelor alese (de exemplu: tema, perspectiva narativă, acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor etc.);
- evidenţierea situaţiei iniţiale a celor două personaje, din perspectiva tipologiei în care se încadrează, a statutului lor social, psihologic, moral etc.;
- relevarea trăsăturilor celor două personaje, semnificative pentru ilustrarea relaţiilor, prin raportare la două episoade/secvenţe narative ale textului narativ ales;

Scanned with OKEN Scanner

- susţinerea unui punct de vedere despre relaţiile dintre cele două personaje, din perspectiva situaţiei finale/a deznodământului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 22

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Era un timp când mă simţeam
În trupul meu acasă,
Ştiam locul fiecărui lucru –
Fereastra în care răsare soarele
Şi peretele dinspre nord,
Nu-mi era niciodată urât,
Îmi găseam de dimineaţa
Până seara de lucru,
Iar dacă plecam undeva
Abia aşteptam să mă-ntorc.
Acum de-atâta ordine mi-e silă
Şi de ştiutul pe de rost mi-e somn,
Nu mai ţin minte când am fost adusă
În încăperea prea frumoasă pentru mine.
Căutam pe cineva şi i-am rămas în loc?
Sau poate-a fost o cursă
În care-s prinsă încă?
Aştept de mult şi am uitat pe cine...
Oh, mi-e atât de frig în casa asta!
Dac-aş pleca acum, ar fi de tot.

Ana Blandiana, *Acasă*

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *cursă* şi *prinsă*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei folosite în versul *Oh, mi-e atât de frig în casa asta!* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *timp*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Selectează două cuvinte/ secvenţe care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele zece versuri ale poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care practicarea unui sport influenţează calitatea vieţii tinerilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Liviu Rebreanu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele romanului studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative;

Scanned with OKEN Scanner

- susținerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului narativ ales în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 23

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

Când ne-am zărit, aerul dintre noi
și-a aruncat dintr-o dată
imaginea copacilor, indiferenți și goi,
pe care-o lasă să-l străbată.

Oh, ne-am zvârlit, strigându-ne pe nume,
unul spre celălalt, și-atât de iute,
că timpul se turti-ntre piepturile noastre,
și ora, lovită, se sparse-n minute.

Aș fi vrut să te păstrez în brațe
așa cum țin trupul copilăriei, în trecut,
cu morțile-i nerepetate.
Și să te-mbrățișez cu coastele-aș fi vrut.

(Nichita Stănescu, *Îmbrățișarea*)

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *indiferenți* și *se sparse*. **2 p.**
2. Motivează rolul cratimei în secvența: *să te-mbrățișez*. **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/expresie care să conțină verbul *(a) ține*. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

4. Menţionează două motive literare prezente în poezie. **4 p.**
5. Ilustrează două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în poezia dată. **4 p.**
6. Precizează rolul verbelor la modul conjunctiv din ultima strofă a poeziei. **4 p.**
7. Explică semnificaţia unei figuri de stil din poezia citată. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul fotografiei în societatea contemporană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *roman al experienţei* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele romanului studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema romanului în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

ortografia – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 24

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

TABLOUL I

(Ușa se deschide, apare pictorul, purtând în brațe un tablou mare, înrămat. Merge și-l agață undeva pe perete. Se uită la el, îl ia și-l pune în altă parte.)

PICTORUL (Privind tabloul): *Ar mai trebui o rază.*

ȚEPEȘ (către Papuc, dojană)*: Vezi? Ce spuneam și eu? Ar trebui o rază.* (Merge și bagă nasul în tablou, zgâindu-se.) *Cine-i arătarea asta?*

PICTORUL (cu plecăciune)*: Măria Ta.* (Plecăciune către tablou.) *Și Măria Voastră.*

ȚEPEȘ (îl îmbrățișează): *Meștere. Cum ai ajuns aici?*

PICTORUL (zâmbind)*: Arta pătrunde ușor până și la pușcărie.*

ȚEPEȘ: *Atunci oi fi eu vreun artist?*

PICTORUL: *În felul dumneavoastră, da! Poate chiar un geniu.* (Luându-l de mână și ducându-l spre tablou). *Știți ce se degajă de aici? Din toată această fizionomie halucinantă? Geniul...*

ȚEPEȘ (cercetând placid tabloul)*: Cine e? Noul domn? Te-ai dat și cu ăsta? Cine e?*

PICTORUL: *Care?*

ȚEPEȘ: *Individul.*

PICTORUL (surprins): *Poate glumiți...* (supărat). *Păi nu mi-ați pozat, Măria Voastră pe tron...*

ȚEPEȘ: *Care tron?*

PICTORUL: *Mi-ați îngăduit să fiu mereu în preajmă, ca să vă surprind...*

ȚEPEȘ: *Asupra faptului?*

PICTORUL: *...Trăsăturile... Am fost și pe câmpul de luptă. V-am privit în suflet. Apoi v-am privit în ambianța groaznică și tare... că acolo mi-am pierdut o mână pictându-vă, când m-am ținut după dumneavoastră cu șevaletul și-am pătruns în tabăra turcească...* (Mândru.) *E cea mai bună operă a mea. Dicționarul... începusem să întocmesc un dicționar, o pasiune auxiliară a mea... mi l-au luat oamenii lui Radu. La o perchiziție. S-a pierdut...*

(Marin Sorescu, *A treia țeapă*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *zâmbind* şi *surprins*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa *şi-l agaţă*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *mână*. **2 p.**
4. Selectează două cuvinte/ secvenţe care surprind dimensiunea spaţială. **4 p.**
5. Precizează o temă a discuţiei dintre cele două personaje din fragmentul citat. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului ŢEPEŞ, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), replica Pictorului: *Arta pătrunde uşor până şi la puşcărie.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul artei în societatea contemporană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relaţiile dintre două personaje* ale unui text narativ studiat, aparţinând lui *George Călinescu.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru construcţia personajelor alese (de exemplu: temă, perspectivă narativă, acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor etc.);
- evidenţierea situaţiei iniţiale a celor două personaje, din perspectiva tipologiei în care se încadrează, a statutului lor social, psihologic, moral etc.;

Scanned with OKEN Scanner

- relevarea trăsăturilor celor două personaje, semnificative pentru ilustrarea relaţiilor, prin raportare la două episoade/secvenţe narative ale textului narativ ales;
- susţinerea unui punct de vedere despre relaţiile dintre cele două personaje, din perspectiva situaţiei finale/a deznodământului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 25

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

– Ce jucăm acum? Întrebă Luchi. Ioachime sau întrebări şi răspunsuri? [...]

– Ca să ne dezmorţim, întrebări şi răspunsuri, zise doctorul Spurcariu, spre uimirea lui Ştefan, care deodată avea chef să se distreze. [...]

– Staţi, ştie toată lumea jocul? Zise Luchi. Ştefane, ai să înţelegi repede, întrebările sunt spontane şi răspunsurile trebuie să fie la fel. Nimeni nu are voie să se gândească. Dă-i drumul, Cora.

– Ce este singurătatea poetului? Întrebă ea cu o voce a cărei sinceritate neafectată deodată îi plăcu lui Ştefan.

– Un număr mare de circ neanunţat în program, strigă în clipa următoare doctorul Spurcariu.

Ia uite! Îşi bătea joc de poeţi... Un număr de circ... Hm!

– Ce este o lacrimă? Reluă imediat fata.

– Un cântar în aşteptarea greutăţilor, răspunse Adrian după o ezitare generală.

Adică? Lacrimile n-au semnificaţie dacă nu sunt cântărite? Sau ele sunt doar fondul durerii şi abia înţelesul lor le dă greutate? [...]

– Ce este uitarea? Reluă poeta cu sinceritatea ei pătimaşă.

– Aproape nimic, zise Niki, dar ar putea să fie un fulg de zăpadă.

Bravo! Frumos! Întoarcerea e o iarnă care vine! Bravo, Niki.

– Ce este ultima seară înainte de plecare?

Ştefan tresări. Ar fi vrut să răspundă el la această întrebare, dar nu-i venea în minte nimic. Înţelesese: trebuia totdeauna o metaforă cât mai criptică, dar în acelaşi timp cât mai adevărată şi expresivă. [...]

Scanned with OKEN Scanner

– Ce este un revelion?

Ştefan, care tocmai lăsase jos paharul pe care îl golise tot, se pomeni răspunzând:

– Un pahar de vin în care s-a turnat otravă.

(Marin Preda, *Delirul*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *sinceritate*, *criptică*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *s-a turnat*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să utilizezi o expresie/locuţiune care să conţină verbul *a juca*. **2 p.**
4. Numeşte două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie un fragment de maximum cincisprezece cuvinte, din care să reiasă regula jocului. **4 p.**
6. Numeşte tipul de perspectivă narativă din textul dat. 4 p.
7. Explică valoarea expresivă a interogaţiilor retorice din text. **4 p.**
8. Precizează un rol al dialogului în fragmentul de text citat. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), secvenţa:

– Ce este singurătatea poetului? Întrebă ea cu o voce a cărei sinceritate neafectată deodată îi plăcu lui Ştefan.

– Un număr mare de circ neanunţat în program, strigă în clipa următoare doctorul Spurcariu.

Ia uite! Îşi bătea joc de poeţi... Un număr de circ... Hm! **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *influenţa altor spaţii culturale asupra personalităţii unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *relaţia dintre două personaje* dintr-un *text dramatic* studiat.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al celor două personaje alese, prin raportare la conflictul/conflictele din textul dramatic studiat;
- relevarea unei trăsături a fiecăruia dintre personajele alese, ilustrate prin două episoade/citate/secvenţe comentate;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic studiat, semnificative pentru construcţia celor două personaje alese (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, registre stilistice, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului în construcţia personajelor alese;

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 26

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Dă-mi ochii-ţi plânşi, să-i mai sărut o dată,
Şi lasă-mă să plec!... Tu nu-nţelegi
Că-n orchestrarea întregirii noastre
Nu-i ciripit de păsărele-albastre,
Ci-i răcnet doar de bestie turbată,
Ce-ţi sângerează-obrajii şi te muşcă
De câte ori încerci s-o-nchizi în cuşcă
Sau de piciorul patului s-o legi?...

Dă-mi ochii-ţi plânşi, să-i mai sărut o dată,
Şi nu-ţi mai cer nimic!...
Tu n-ai ghicit

Că melodia întregirii noastre s-a sfârşit
Şi toată fericirea-mprovizată
Cu care ne-avântăm tot mai departe
N-a fost decât iluzia că ne-am iubit
Ca două manechine cu suflete de vată,
Păstrate-ntr-o vitrină cu geamurile sparte?...

Dă-mi ochii-ţi plânşi, să-i mai sărut o dată,
C-atâta doar mi-e dat să-ţi mai sărut,
în cinstea întregirii noastre din trecut,
Din care-acum n-a mai rămas nimic
Decât o falsă frescă-n mozaic,
Pe care nişte gheare de bestie turbată
Însângerează două imagini omeneşti!...
Nu le cunoşti?...
Încearcă –
Şi-ai să ţi le-aminteşti!

(Ion Minulescu, *Epilog sentimental*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *n-ai ghicit* şi *iluzia*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării folosit în a doua strofă a poeziei. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o expresie/ locuţiune care să conţină verbul *a da*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la modul imperativ din textul dat. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în a doua strofă a poeziei. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima strofă a textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *avantajele şi dezavantajele internetului în formarea personalităţii spirituale a tinerilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvol-

Scanned with OKEN Scanner

tarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**

- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *roman postbelic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea tipului de roman pentru care ai optat și a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvențe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură și de compoziție ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcția personajelor, modalități de caracterizare, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în romanul ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 27

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Actul I, Tabloul 2

Interior de casă ţărănească. În camera din dreapta, ghemuită în pat, palidă, Irina, scuturată de durerile facerii. În stânga, Moşul, tatăl Irinei, se chinuie să moară. Moare de moarte bună, nu-i pare chiar aşa de rău. A cerut să i se aducă aproape coşciugul, pe care şi l-a pregătit din timp. Moşul şi Irina discută fiecare din odaia lui, de pe patul respectiv de suferinţă.

MOŞUL: *Ştii că a început să pută...*

IRINA: *Ce? Cine?*

MOŞUL: *Tronul ăsta... până mai ieri mirosea frumos, a stejar... acum pute a răşină... mi l-o fi schimbat cineva?*

IRINA (chinuită de dureri): *Cine să-l schimbe? Ce vorbă e asta?*

MOŞUL: *Eu parcă comandasem de stejar... până ieri era de stejar... până mai adineaori...* (hotărât) *Eu în brad nu mă bag... nici...*

IRINA*: Nu te mai gândi la asta...*

MOŞUL: *Dar la ce să mă gândesc... la femei?*

IRINA (încercând să zâmbească): *La.*

MOŞUL: *Tot umblă una pe-aici... Tot dă târcoale... una cu coasă...*

IRINA: *Ţi-am spus să nu te mai gândeşti la....*

MOŞUL: *Păi ce asta nu e tot femeie? Ori o fi... fată mare? Eu zic că poate s-or fi amestecat mirosurile... A stat la un loc cu cele de brad... şi mirosul sănătos... reavăn, al coşciugului de stejar a trecut la celelalte... care sunt ieftine ca braga... şi nu te ţin decât până la groapă şi câteodată nici până acolo... Am auzit că unul a căzut pe drum... şi s-a trezit... că nici nu murise de tot... îl îngropau ăia aşa... şi altmintrelea....*

IRINA: *Te mai doare?*

MOŞUL: *Nu m-a durut nimic toată viaţa... decât sufletul... acum nu mă mai doare nici sufletul... şi de-aia nu mă simt bine... nu ştiu ce am... La vârsta mea, când n-ai nimic, e foarte grav! E grav rău!*

(Marin Sorescu, *Matca*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *să schimbe, hotărât.* **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării din secvenţa: *Ce vorbă e asta?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *loc.* **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a unuia dintre personajele textului citat, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă. **4 p.**
7. Ilustrează, cu exemple din text, rolul indicaţiilor scenice. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din text:

MOŞUL: *Nu m-a durut nimic toată viaţa... decât sufletul... acum nu mă mai doare nici sufletul... şi de-aia nu mă simt bine... nu ştiu ce am... La vârsta mea, când n-ai nimic, e foarte grav! E grav rău!* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *admiraţie, ca prim impuls în a imita pe cineva.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *tema şi viziunea despre lume* într-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Mihail Sadoveanu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a trăsăturilor care fac posibilă încadrarea într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade-secvenţe narative;

Scanned with OKEN Scanner

- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectiva narativă, tehnici narative, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 28

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Când mă privesc într-o fântână
mă văd cu-adevărat în zi
aşa cum sunt şi-am fost şi-oi fi.

Când mă privesc într-o fântână
ghicesc în faţa mea bătrână
cum ceruri şi pământ se-ngână.

Când mă privesc într-o fântână
ştiu că-n adâncuri foste mume
îmi ţin oglindă, ochi de lume.

Când mă privesc într-o fântână
îmi văd şi soarta, uit de nume.

(Lucian Blaga, *Oglinda din adânc*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *se-ngână* şi *soarta*. **2 p.**
2. Motivează rolul virgulei folosite în ultimul vers al poeziei. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *pământ*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
5. Precizează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Selectează o secvenţă din textul dat care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care arta modelează sensibilitatea umană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *roman al experienţei* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, modalităţi de caracterizare, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în romanul ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 29

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Într-adevăr, într-un anume punct al litoralului, smulse probabil de pe stâncile interioare ale mării, mormane mari de scoici sclipitoare făceau din plajă o arenă de sidefuri. Dora vârî veselă mâinile în ele. Unele erau mici albe-violacee, altele bronzate sau trandafirii, şi unele chiar cu reflexe din aur şi erau aşa de numeroase încât picioarele intrau în ele ca într-un nisip. Furaţi astfel de sclipirea scoicilor, cei doi înaintau atenţi călcând cu picioarele în limbile subţiri ale valului până ce se depărtară mult de-a lungul ţărmului. Malurile erau abrupte şi galbene ca lutul, dar de aproape straturile rocilor se vedeau a fi alcătuite din mici scoici galbene. În alte împrejurări Jim ar fi meditat asupra imensei străvechimi a acestor relicve antideluviene peste care călca, dar acum erau amândoi prea absorbiţi cu gândul, neliniştiţi că trebuiau să-şi spună ceva. [...]

– Dora – zise Jim către fata care se juca cu picioarele prin apă- ai spus că vrei să-mi destăinuieşti ceva! Inima îi zvâcnea pe loc de emoţie.

– Da – răspunse Dora, deşi îmi vine aşa de greu; mi-e oarecum ruşine să-ţi spun!

– Curaj – îndemnă Jim – unui prieten ca mine poţi să-i spui!

– Fireşte! Simţeam chiar nevoia să mă destăinuiesc cuiva de aproape, şi tu eşti mai aproape de mine ca oricare.

– Ei bine? insistă nerăbdător Jim.

Dora tăcu multă vreme cu capul în jos.

– Vroiam să-ţi spun – îndrăzni ea târziu – că sunt foarte fericită... aşa de fericită că nu ştiu pe ce lume mă aflu... Îmi vine să ţip de bucurie şi de nelinişte. [...] *Sunt logodită, în sfârşit iubesc pe cineva şi sunt bolnavă de fericire.*

(George Călinescu, *Cartea nunţii*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *se depărtară, să ţip.* **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *să-şi spună.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *inimă.* **2 p.**
4. Numeşte două motive literare prezente în text. **4 p.**
5. Transcrie un citat de maximum 15 cuvinte, care să ilustreze motivul fericirii Dorei. **4 p.**
6. Precizează două moduri de expunere prezente în textul dat. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
8. Explică semnificaţia a două figuri de stil identificate în text. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Furaţi astfel de sclipirea scoicilor, cei doi înaintau atenţi călcând cu picioarele în limbile subţiri ale valului până ce se depărtară mult de-a lungul ţărmului. Malurile erau abrupte şi galbene ca lutul, dar de aproape straturile rocilor se vedeau a fi alcătuite din mici scoici galbene. În alte împrejurări Jim ar fi meditat asupra imensei străvechimi a acestor relicve antideluviene peste care călca, dar acum erau amândoi prea absorbiţi cu gândul, neliniştiţi că trebuiau să-şi spună ceva.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care comunicarea este fundamentul unei relaţii de prietenie.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un text poetic studiat din perioada interbelică, aparţinând lui *Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu.*

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 30

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Când ne-am ridicat de pe trunchi, am luat pe Adela de mână, am păşit mai departe prin ceaţa de jos, care părea lumină de lună condensată. Umblam tăcuţi, ţinând-o – nu; ţinându-ne de mână, şi din ce în ce mai conştient că s-a întâmplat ceva neobişnuit, acum pentru întâia oară, c-am trecut în altă fază a vieţii. Dar toate se confundau în conştiinţă, erau tulburi şi fără concluzie. De la o vreme mi-am pus mâna în buzunarul pardesiului împreună cu mâna ei. Ea s-a întors un moment spre mine copilăreşte. Toată viaţa ei şi toată viaţa mea o simţeam concentrată în micul ei pumn închis în palma mâinii mele. [...]

Când am intrat în Bălţăteşti, mâna ei era încă în proprietatea mea, ca dincolo. Dar faptul rămânând acelaşi, semnificaţia acum devenea alta. Şi când ea îşi desfăcu mâna de a mea, deget cu deget, cu mişcări fine, parcă, din delicateţă, pe ascuns de mine, şi o scoase din buzunarul pardesiului încet, pe nesimţite, simţii că aşa trebuia să facă: lumea care fusese adineaorea, spectacolul unic, era demult, era departe, era ca amintirea, la deşteptare, a unui vis în vis.

Scanned with OKEN Scanner

Din realitatea de fiecare zi năvălea toată, cu sentimentul că peste câteva minute se isprăveşte ultima seară şi cele din urmă momente petrecute cu Adela.

Aproape de casă am rugat-o să-mi scrie, măcar un cuvânt, la două trei luni. Cochetând, cochetând astfel, cochetând şovăitor, cochetând supus, mi-a promis, dar trimiţându-mi cuvintele legate parcă de un fir elastic, ca să mi le ia înapoi, tocmai când credeam că mi le-a dat cu totul. „Ce să-ţi scriu?... În viaţa mea nu se petrece nimic... Bine, am să-ţi scriu..." Apoi, fără tranziţie, m-a întrebat de ce natură e sentimentul meu pentru ea.

Mi-am dat bine seama că momentul e decisiv. Dar n-am avut nici slăbiciunea de caracter de a-i spune că o iubesc, nici tăria de a-i spune prietenie.

(Garabet Ibrăileanu, *Adela*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *conştient, deşteptare.* **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *să-mi scrie.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *mână.* **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul citat. 4 p.
5. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Adela, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
6. Selectează două cuvinte/structuri care conţin repere spaţiale distincte. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul citat. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Mi-am dat bine seama că momentul e decisiv. Dar n-am avut nici slăbiciunea de caracter de a-i spune că o iubesc, nici tăria de a-i spune prietenie.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre modul în care *reuşita în viaţă este determinată de încrederea în forţele proprii.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unei comedii* studiate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două trăsături ale speciei literare *comedie* existente îm opera studiată;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale comediei studiate (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- evidenţierea relaţiei dintre două personaje, semnificativă pentru comedia aleasă;
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în comedia studiată.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 31

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL II, SCENA I

ALTA (i-a luat mâinile, îl duce la fereastră care nu e în lumină): *Te-am aşteptat cu atâta înfrigurare, Cellino! Noaptea asta e până la capătul lumii.*

CELLINO (scărmănat de teamă): *Uite! În faţă nu vezi nimic de zidurile negre ale Arsenalului. În stânga marea asta oarbă şi portul... Nu vezi nimic...*

ALTA: *Priveşte sus cerul. Cellino... Lasă marea şi Arsenalul. Ard stele pretutindeni.*

Scanned with OKEN Scanner

CELLINO (tot mai aplecat pe fereastră): *Da... dar, pe sub zidurile acelea vechi şi negre... nu? Ce nu se poate întâmpla?*

ALTA (îngândurată, şi trist fericită, rezemată de umărul lui): *Noaptea de la Zara, îţi mai aminteşti de noaptea din parcul de la Zara?*

CELLINO: *Da... ce frumoasă erai...* (ca un val de dorinţă), *dar mi-ai părut şi mai frumoasă... alaltăieri, când ai apărut în sală neaşteptată* (bâlbâit). *Şi parcă niciodată ca astăzi... când te-am văzut alunecând, spintecând valurile, cu barca. Am rămas înmărmurit... eram şapte-opt pe terasa Ridotto. Coboram anapoda treptele tocite spre canal... Ai trecut pe lângă noi cu ochii mari, cu buzele întredeschise...* (Alta îl priveşte surâzând cald, el e intimidat, dar reia) *parcă ţineai în dinţi o garoafă roşie* (iar ezită) *în spatele tău San-Giovani nu ştiu... luase foc cu toate turlele lui... Alta... Toţi te priveau împietriţi.*

ALTA: *Când apune soarele, îmi place mult să respire, în saltul bărcii, aerul sărat al mării... îmi place mai mult decât gondola.*

CELLINO (o priveşte viu): *Nu m-am mai putut stăpâni şi te-am salutat întâia oară fără mască, după ani de zile. Când mi-ai făcut semnul acela, cei de pe terasă au tresărit. Cornelio Rana, care purta mască şi-a smuls-o de la ochi. Eu nu pricepeam nimic... Nici nu ştiu când am fost în piazettă... Am smuls biletul din mâna lazaronului... eram beat.* (o trage spre sofa, cuprinzând-o frământat în braţe) *Vino... vino... Alta...*

(Camil Petrescu, *Act veneţian*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *surâzând* şi *împietriţi.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în enunţul *Te-am aşteptat cu atâta înfrigurare, Cellino!* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a vedea.* **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Alta, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează cu exemple din text două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri) următoarea secvenţă din textul dat:

CELLINO: *Da... ce frumoasă erai...* (ca un val de dorinţă), *dar mi-ai părut şi mai frumoasă... alaltăieri, când ai apărut în sală neaşteptată* (bâlbâit). *Şi parcă niciodată ca astăzi... când te-am văzut alunecând, spintecând valurile, cu barca. Am rămas înmărmurit... eram şapte-opt pe terasa Ridotto. Coboram anapoda treptele tocite spre canal... Ai trecut pe lângă noi cu ochii mari, cu buzele întredeschise...* (Alta îl priveşte surâzând cald, el e intimidat, dar reia) *parcă ţineai în dinţi o garoafă roşie* (iar ezită) *în spatele tău San-Giovani nu ştiu... luase foc cu toate turlele lui... Alta... Toţi te priveau împietriţi.* **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul bibliotecii ca spațiu public.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conținutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *tema și viziunea despre lume* într-un text poetic studiat, aparținând lui *Nichita Stănescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul poetic ales, prin referire la două imagini/idei poetice;
- sublinierea a patru elemente ale textului poetic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a poetului (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență, simbol central, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în textul poetic ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 32

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Născut din ţarină spre cer se-avântă
Ca un izvor de ramuri şi de foi...
Şi doru-l mână, norilor, spre voi,
Dar lutul rădăcina-i înmormântă.

Vioară e – şi-n vântul serii cântă.
Ce suflet plânge în buştean greoi?
Ce gând de aur piere prin noroi,
Căzându-i frunza, aripa lui frântă?

Când va suna a Morţii grea secure,
Atuncia doar, din lemnul de pădure,
Din flăcări fumul alb o să învie

Plutind senin pe-al cerurilor larg...
Sunt, Doamne, plopul cel legat de glie
Întins spre infinit ca un catarg.

(Ion Pillat, *Plopul*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *o să învie* şi *glie*. **2 p.**
2. Explică rolul perechii de virgule folosite în versul: *Sunt, Doamne, plopul cel legat de glie.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *gând*. **2 p.**
4. Precizează două mărci ale subiectivităţii prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ secvenţe care surprind dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care o întâlnire ne poate influența, în mod miraculos, devenirea/ existența.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conținutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea si dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie si de punctuație) si precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-un *roman interbelic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre personajele alese din romanul interbelic studiat;
- evidențierea, prin două episoade/citate/secvențe comentate, a modului în care evoluează relația dintre cele două personaje;
- ilustrarea a patru elemente de structură și de compoziție ale romanului interbelic studiat, semnificative pentru analiza relației dintre cele două personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susținerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema romanului interbelic studiat se reflectă în evoluția relației dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 33

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Tabloul IX, Scena 5

Omu: *Ce e cu băiatul acela?*

Bălan: *S-a închis în camera lui, furios. Cum îi vorbesc, urlă indignat.*

Maria: *Să nu se îmbolnăvească iar, domnule profesor.*

Bălan: *Duceţi-vă la el, domnule profesor, explicaţi-i...*

Gurău (ascultând din uşă): *Lasă-l în pace, domnule... Ăsta nu mai are nici pe dracul... Face pe nebunul. Mi-a spus acum că pleacă... Să plece sănătos... Face pe nebunul.*

Bălan: *Crezi d-ta...? îi sticlesc ochii în cap şi trânteşte pe jos tot ce-i cade în mână.*

Omu: *Gurău are dreptate. Nu mai e un caz grav... Şocul periculos a trecut... Dacă e furios şi strigă înseamnă că s-a vindecat de psihastenie.*

Maria: *Credeţi că are să fie fericit?*

Omu (pe gânduri): *Nu cred că are să fie fericit... dar, de aici încolo, ce urmează, e literatură... E destul de nebun ca să-şi otrăvească zece ani de viaţă...*

Gurău: *Te-aş felicita pentru reuşita dumitale, doctore... Dar îmi pare rău de fata asta... Experienţa asta a zăpăcit-o rău.*

Omu: *Dacă a căzut peste un astfel de idiot... şi mie mi-e milă de biata fată... ah, dezgustător lucru e dragostea asta... cum îndobitoceşte pe om.*

(Camil Petrescu, *Iată femeia pe care o iubesc*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *indignat* şi *a zăpăcit-o.* **2 p.**
2. Explică rolul cratimei din secvenţa: *Lasă-l în pace...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a cădea.* **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

6. Menţionează două trăsături de caracter ale băiatului, exemplificându-le cu secvenţe semnificative din textul dat. **4 p.**
7. Ilustrează, cu exemple din text, rolul indicaţiilor scenice. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Dacă a căzut peste un astfel de idiot... şi mie mi-e milă de biata fată... ah, dezgustător lucru e dragostea asta... cum îndobitoceşte pe om.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *ideal şi sacrificiile pe care suntem dispuşi să le facem în numele acestuia.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte (două-trei pagini) despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un roman studiat, aparţinând lui *Marin Preda.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- ilustrarea a patru elemente de structură şi compoziţie ale textului narativ ales, semnificative pentru construcţia personajului (acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, perspectiva narativă, tehnici narative, limbajul personajului, final etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului narativ;
- relevarea unei trăsături dominante a personajului, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative semnificative/citate comentate;
- susţinerea unei opinii personale despre modul în care se reflectă tema textului narativ în construcţia personajului ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

ortografia – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *încadrarea în limitele de spațiu indicate* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte (două pagini) și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 34

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

Ne-a anunțat că în vară vine cu el să ni-l prezinte. Să vedem și noi flăcăul, nu? Nu știu care o fi obiceiul pe la ei, dar la noi așa se face. Să-l cântărim, să ne dăm seama dacă merită fata.

– Să vedem dacă nu-i lipsește vreo ureche, zice bărbată-miu, că oricum nu înțelegem neam din păsăreasca lui.

Să fie vreo doi sau trei ani de atunci. Cu câteva zile înainte am discutat la telefon detaliile sosirii.

– Să nu vă panicați, e un tip tare de treabă, a zis Alice la sfârșit.

Dumnezeule, ce șmotru am făcut în casă! Puteai culege mac de pe jos. Am cumpărat perdele noi. Am pus oale la fiert pe toate ochiurile. Săltau capacele ca în vremurile bune. Borș de pasăre, sarmale și friptură de purcel. Prăjituri și plăcinte. M-a ajutat și o vecină. Așa, pentru Alice. Unde mai pui că nu mai văzuse un canadian în viața ei și nu voia să rateze ocazia. Țucu, bărbată-miu, a văruit tot palierul, să nu creadă canadianul c-a nimerit într-o peșteră. Ar fi vrut să dea întreaga casă a scărilor, dar nimeni nu voia să pună bani pentru o curățenie generală. Abia își plăteau întreținerea. Un vecin de la doi chiar l-a luat la mișto pe Țucu, că, dacă acum cere bani pentru văruit, data viitoare avea să ceară bani și pentru biletul de avion. [...] În seara de dinainte am fost la coafor, chestie pe care n-o mai făcusem de nu știu când. Se schimbaseră și coafezele între timp, nu mai cunoșteam niciuna. Nu știu de ce, mi-au dat lacrimile. Adică știu. Pentru că înainte de revoluție treceam măcar o dată pe lună să mă aranjez. La întoarcere, m-am uitat atentă la blocul în care locuim. Oare alea din Canada cum arată, nu ne facem de râs?

(Dan Lungu, *Sunt o babă comunistă!*)

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *să cântărim* și *șmotru*. **2 p.**
2. Explică rolul perechii de virgule în enunțul *Țucu, bărbată-miu, a văruit tot palierul*. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *vreme.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text care conturează dimensiunea temporală a cadrului întâmplărilor. **4 p.**
7. Prezintă, cu exemple din text, valoarea expresivă a termenilor din registrul colocvial. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *În seara de dinainte am fost la coafor, chestie pe care n-o mai făcusem de nu ştiu când. Se schimbaseră şi coafezele între timp, nu mai cunoşteam niciuna. Nu ştiu de ce, mi-au dat lacrimile. Adică ştiu. Pentru că înainte de revoluţie treceam măcar o dată pe lună să mă aranjez. La întoarcere, m-am uitat atentă la blocul în care locuim. Oare alea din Canada cum arată, nu ne facem de râs?* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *beneficiile/limitele reţelelor de socializare.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile comediei*, prin referire la o operă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale speciei literare *comedie* reflectate în textul studiat;
- prezentarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale comediei (de exemplu: titlu, temă, subiect, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, act, scenă, tablou, indicaţii scenice, sursele comicului, modalităţi de caracterizare a personajelor etc.);
- ilustrarea relaţiei dintre două personaje semnificative pentru comedia studiată;

Scanned with OKEN Scanner

- susținerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema se reflectă în comedia studiată.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 35

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Oh, amurguri violete...

Vine
Iarna cu plânsori de piculine...*

Peste parcul părăsit
Cad regrete
Si un negru croncănit...

Veșnicie,
Enervare...
Din fanfare funerare
Toamna sună, agonie...

Vânt de gheață s-a pornit,
Iar sub crengile schelete, –
Hohot de smintit.

Nici o urmă despre tine,
– Vine, nu vine?...

Oh, amurguri violete...

(George Bacovia, *Oh, amurguri*)

**piculină* – flaut mic cu registru foarte înalt

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *veşnicie, părăsit.* **2 p.**
2. Explică rolul semnelor de punctuaţie din primul vers. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o expresie/ locuţiune care să conţină verbul *a cădea.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare existente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci ale subiectivităţii în textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă valoarea expresivă a versului: *Oh, amurguri violete...* **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale simbolismului. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), textul dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul mass-media în informarea tinerilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele nuvelei studiate;
- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- ilustrarea a patru elemente ale nuvelei studiate, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema nuvelei se reflectă în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 36

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL II; SCENA II

DRAGOMIR (speriat): *Anco!*
ANCA (aparte): *El!*
DRAGOMIR: *Anco, am visat urât...mă doare mâna!*
ANCA: *Aiurezi...te doare mâna din vis...*
DRAGOMIR: *Mă înjunghie unde am semnul de muşcătură.*
ANCA: *Şezi jos, tremuri.* (El şade) *De unde ai tu muşcătura aia la mână, Dragomire?*
DRAGOMIR: *De mult.*
ANCA: *Bine, de mult; dar de unde? ...N-auzi?*
DRAGOMIR: *M-a bătut când eram copil şi m-a muşcat unul pe care îl trântisem...*
ANCA: *De ce nu vrei tu să-mi spui ce ai pe suflet? Eu văz că tu nu eşti în toate ale tale... Tu ai un ghimpe în cugetul tău... Destăinuieşte-te mie.*
DRAGOMIR: *Ţie?*
ANCA: *Da, mie;* (Dragomir mişcă din cap negativ): *spune şi te uşurează; dacă ai duce-o mult aşa, o să înnebuneşti...*
DRAGOMIR: *Să înnebunesc!*
ANCA: *Ce ai visat?*

Scanned with OKEN Scanner

DRAGOMIR: *Un cap de mort...cu dinţii mari...vrea să mă muşce... mă doare...*
ANCA: *Te doare că nu vrei să spui, te doare că nu te hotărăşti să spargi buba şi s-arunci răutatea afară...* (Pauză – Se apropie binişor de el şi-l apucă de după gât)...
(I.L. Caragiale, *Năpasta*)

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *cugetul* şi *destăinuieşte-te.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Anco, am visat urât.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *suflet.* **2 p.**
4. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
5. Precizează tema discuţiei dintre cele două personaje din fragmentul citat. **4 p.**
6. Selectează, din text, două secvenţe care să exprime cauza suferinţei personajului masculin Dragomir. **4 p.**
7. Prezintă rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea replică a personajului Anca: *Te doare că nu vrei să spui, te doare că nu te hotărăşti să spargi buba şi s-arunci răutatea afară...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa modelelor în formarea adolescenţilor.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi limitele de spaţiu indicate.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *tema şi viziunea despre lume* într-un roman studiat, aparţinând lui *Marin Preda.*

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectiva narativă, tehnici narative, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- susţinerea unei opinii personale despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 37

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă.
Cu ploaia ce cade, m-apasă
Durerea cea veche, cea nouă...
Afară e trist ca şi-n casă,
Plouă, plouă.

Scanned with OKEN Scanner

Plouă, plouă...
Plouă cât poate să plouă...
Zadarnic vor cântece clare
Ca florile umezi de rouă
Cei vecinic scutiți de-ntristare...
Plouă, plouă.

Plouă, plouă...
Plouă cât poate să plouă...
Ființa mea și simțirea
Sufăr și plâng amândouă...
Viața-și urmează-ndârjirea...
Plouă, plouă.

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă...
Rapănă-n geamuri ca-n tobe...
Spintecă inima-n două
Cântecul ploaiei de cobe...
Plouă, plouă...

(Alexandru Macedonski, *Cântecul ploaiei*)

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Selectează din text o pereche de antonime. **2 p.**
2. Motivează rolul punctelor de suspensie în versul: *Plouă cât poate să plouă...* **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o expresie/locuțiune care să conțină substantivul *viață*. **2 p.**
4. Menționează două mărci ale subiectivității existente în textul dat. **4 p.**
5. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
6. Selectează două cuvinte/ grupuri de cuvinte care conturează dimensiunea spațială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Explică semnificația a două figuri de stil diferite din poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (șase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului, evidențiind două trăsături ale simbolismului. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul cinematografiei în viața unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**

Scanned with OKEN Scanner

- să ai conținutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie si de punctuație) si precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-un roman studiat, aparținând lui *Liviu Rebreanu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre personajele alese din romanul studiat;
- evidențierea, prin două episoade/citate/secvențe comentate, a modului în care evoluează relația dintre cele două personaje;
- ilustrarea a patru elemente de structură si de compoziție ale romanului studiat, semnificative pentru analiza relației dintre cele două personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susținerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema romanului studiat se reflectă în evoluția relației dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 38

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL I, SCENA VII

ANCA (singură, coboară la uşa din stânga şi ascultă; o deschide binişor şi se uită înăuntru; trece apoi şi şade la masă): *Vrea să plece... Ce să fac? Să mă duc şi să strig în gura mare... să dau pe vinovatul adevărat pe mâna judecătorilor şi să scap pe nevinovat... Dar dovada? Bănuiala mea... Dar ce dovadă o să fie asta dacă el o tăgădui?... Ia stai... Care va să zică el mai are un an să o ducă cu frica-n sân... anul ăsta o să umble fugar, şi peste un an îşi poate spune singur fapta, şi... s-a isprăvit... Să rămâie nepedepsit... Aşa e legea, bine; dar eu poci să-l las aşa?... Nu... nu se poate.* (pauză) *Nebunul ăsta tot e osândit o dată... Pentru un păcat, două, ori zece, un om tot cu viaţa plăteşte... Şi fără altă vină nouă, nebunul tot are să fie prins până la urmă şi întors acolo de unde a fugit....* (pauză). *Şi dacă e vorba, ce este mai bine pentru nebun? Să-şi trăiască viaţa pribeag şi chinuit, fără adăpost, fără o zdreanţă pe el, fără hrană, ori să trăiască la închisoare îmbrăcat, hrănit şi îngrijit la vreme şi adăpost? Dar este, e nebun... Mai are nebunul bunăvoie?.... Lumina soarelui fără lumina minţii... O să-i ţie lumina soarelui singură iarna de cald, ori de foame vara? O să găsească ori nu un suflet de creştin să-l miluiască cu o fărâmă de pâine... o să degere, or o să se coacă toată vara, nemâncat, gonit de lipsa lui de voie, şi seara o să adoarmă de foame pe pământul gol. Aşa-aşa... locul lui e la ocnă... Dumnezeu, pentru cine ştie ce păcate, l-a aruncat în prăpastie, dar a fost şi bun şi i-a luat mintea cu care să-şi judece ticăloşia: i-a dat greutatea... dar i-a luat cumpăna!* (stă pe gânduri.)

(I.L. Caragiale, *Năpasta*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *bănuiala* şi *gonit*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării în secvenţa: *Ce să fac?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină verbul *a da*. **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

5. Numeşte două efecte stilistice ale folosirii frecvente a punctelor de suspensie în text. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text care descriu tensiunea sufletească a personajului feminin. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia exprimării metaforice din secvenţa: *Lumina soarelui fără lumina minţii.* **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale monologului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), cauza conflictului interior trăit de personaj. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul prietenilor în viaţă.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *tema şi viziunea despre lume* într-un *roman psihologic* studiat, aparţinând *perioadei interbelice.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectiva narativă, tehnici narative, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- susţinerea unei opinii personale despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ ales.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 39

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Domnule Maiorescu, nu mai pot îndura singur viaţa pe care am dus-o până acum... Ca bărbat, mă înţelegi, nu...? Vreau să mă căsătoresc! [...] *Mă mir că s-a găsit o individualitate femeiască care să-l captiveze şi să-l ţină în mărginirea ei de femeie pe Eminescu (pe Luceafăr), poetul în care eu mi-am pus toate speranţele pentru direcţia nouă în literatură.* [...]

Şi cu poezia cum rămâne, domnule Eminescu? Mă las de poezii! Cum se poate, Eminescule, să spui asemenea enormitate! Dumneata să te laşi de poezie?! În loc să-ţi cauţi refugiul în lumea cugetării şi poeziei, a melancoliei impersonale, – omnia humana contemnere – dumneata alegi femeia, copia imperfectă şi vrei să atârni de aripile luceafărului greutăţile de plumb ale căsniciei şi să te ascunzi în proza vulgară a vieţii!

Pe bună dreptate, Demiurgul se indignează. Izbucneşte demiurgic. Auzi vorbă, Hyperion să se lase de poezie! Nu cere semne şi minuni care n'au chip şi nume! Şi să ajungă un om ca toţi oamenii tocmai acela a cărui sfântă menire e poezia? Tu vrei un om să te socoţi, cu ei să te asemeni? Dar piară oamenii cu toţi, s-ar naşte iarăşi oameni. Şi pentru ce, domnule Eminescu? Dragă Hyperion! Pot să-ţi spun pe nume, da? Hyperion (pe-deasupra-a-toate-mergător)! Hyperion, drăguţule! Pentru o oră de iubire?! Ce să spun!? (Dispreţuitor) O oră de iubire. (Pauză prelungă) Cu infinită răbdare şi seninătate (doar e Demiurg), acesta îi mai explică poetului (îi reaminteşte lui Hyperion care uitase) ce presupune copleşitoarea şi dureroasa măreţie a nemuririi (noi nu avem nici timp, nici loc şi nu cunoaştem moarte). Ştii ce înseamnă asta, domnule Eminescu? Acest postulat, subliniază Demiurgul, nu poate fi anulat nici măcar o dată; e imposibilitate în ordinea creaţiei. Nemurirea nu poate fi anulată (ştearsă). Anulându-te pe tine e ca şi cum m-aş desfiinţa pe mine. (Ton ascendent) Şi, odată cu noi (care suntem una), am anula întreaga creaţie.

(Florina Ilis, *Vieţile paralele*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *cugetării*, *infinită*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în structura: *Şi cu poezia cum rămâne, domnule Eminescu?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *a ţine*. **2 p.**
4. Numeşte o temă a discuţiei dintre cele două personaje. **4 p.**
5. Identifică antiteza pe baza căreia este construit fragmentul. **4 p.**
6. Selectează două structuri specifice imaginarului poetic eminescian, prezente în acest fragment. **4 p.**
7. Explică rolul parantezelor în transmiterea mesajului. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genului epic. **4 p.**
9. Realizează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), portretul omului de geniu, aşa cum se desprinde din acest fragment. **4 p.**

Subiectul al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul pe care îl au părinţii în educaţia copiilor*.

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

Subiectul al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume*, reflectate într-o *comedie* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături ale comediei, care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul dramatic ales, prin referire la două scene/secvenţe/situaţii ale conflictului;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale comediei studiate, semnificative pentru viziunea despre lume a autorului/a unuia dintre

Scanned with OKEN Scanner

personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul dramatic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 40

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Tu crezi c-a fost iubire-adevărată...
Eu cred c-a fost o scurtă nebunie...
Dar ce anume-a fost,
Ce-am vrut să fie
Noi nu vom şti-o poate niciodată...

A fost un vis trăit pe-un ţărm de mare.
Un cântec trist, adus din alte ţări
De nişte pasări albe-călătoare
Pe-albastrul răzvrătit al altor mări
Un cântec trist, adus de marinarii
Sosiţi din Boston,
Norfolk
Şi New York,
Un cântec trist, ce-l cântă-ades pescarii
Când pleacă-n larg şi nu se mai întorc.
Şi-a fost refrenul unor triolete
Cu care-alt'dată un poet din Nord,
Pe marginile albului fiord,
Cerşea iubirea blondelor cochete...

Scanned with OKEN Scanner

A fost un vis,
Un vers,
O melodie,
Ce n-am cântat-o, poate, niciodată...
.....
Tu crezi c-a fost iubire-adevărată?...
Eu cred c-a fost o scurtă nebunie!

(Ion Minulescu, *Celei care pleacă*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *trist* şi *vis*. **2 p.**
2. Precizează rolul cratimei în secvenţa: *c-a fost iubire-adevărată.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină verbul *a cânta.* **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Ilustrează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Explică semnificaţia unei figuri de stil identificate în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *modul în care lectura influenţează definirea personalităţii culturale a unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie si de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *relaţia dintre două personaje* dintr-un *basm cult* studiat.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre personajele alese din basmul cult studiat;
- evidenţierea, prin două episoade/citate/secvenţe comentate, a modului în care evoluează relaţia dintre cele două personaje;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale basmului cult studiat, semnificative pentru analiza relaţiei dintre cele două personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale si spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema basmului cult studiat se reflectă în evoluţia relaţiei dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 41

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

ACTUL III

Salon în castelul lui Laski, în Ardeal. – În fund, uşă mare şi largă, de capelă. – În dreapta, uşă tainică. În stânga, uşă mare. Alături cu capela, o fereastră. – Panoplii şi portrete de palatini pe păreţi. – O canapea, în dreapta planul I. – O masă mică lângă ea. – Pe masă, un ecrin cu juvaere.

SCENA I

Carmina, Despot (pe canapea)

CARMINA

Tu eşti, iubite Despot ?!... te-ascult, te simt, te văd!
Tu eşti, inima-mi spune, şi tot nu mă încred.

Scanned with OKEN Scanner

DESPOT

Eu sunt, eu, lângă tine, iubita mea Carmină.

CARMINA

Grăieşte-mi, prelungeşte părerea mea divină;
Îmi pare rău că sunt prada celui mai dulce vis.
El sufletu-mi îngână şi raiul mi-a deschis.

DESPOT (cuprinzând-o cu braţele)

Nu vezi?...a zburat visul, lăsându-mi mie prada.

CARMINA

Ah! Despot, scumpe Despot, mă cred că sunt în Grenada!
Vorbeşte-mi tu de dânsa, cu glasul tău iubit,
Să mă report fericire, în gândul meu răpit;
La patria-mi cu soare, cu-amor, cu poezie...
O, magică Grenadă! O, dulce Andaluzie! (plânge)

DESPOT

Carmina... Vreu să-mi zâmbeşti.

CARMINA

Ah! Nu pot, scumpul meu... [...]
Mă iartă... sunt muncită de o crudă presimţire...
Fantasma morţii zboară pe-a mea închipuire...

(Vasile Alecsandri, *Despot-Vodă*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *presimţire* şi *închipuire*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *te-ascult, te simt, te văd!* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *glas*. **2 p.**
4. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Carmina, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
5. Precizează tema discuţiei dintre cele două personaje din fragmentul citat. **4 p.**
6. Selectează, din text, două cuvinte/grupuri de cuvinte care să reprezinte mărci ale adresării directe. **4 p.**
7. Prezintă rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea replică a Carminei: *Ah! Nu pot, scumpul meu...* [...] *Mă iartă...sunt muncită de o crudă presimţire...Fantasma morţii zboară pe-a mea închipuire....* **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanța libertății de exprimare.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conținutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *tema și viziunea despre lume* într-un text narativ studiat, aparținând lui *George Călinescu.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea tipului de roman pentru care ai optat și a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvențe narative;
- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectiva narativă, tehnici narative, construcția personajului, modalități de caracterizare, limbaj etc.);
- susținerea unei opinii personale despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 42

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Împărecheri ciudate de slove...o, cuvinte!
Ce farmec se deşteaptă când vă rosteşte gura...
De n-aţi fi fost voi oare, atunci cu ce veşminte
S-ar fi-mbrăcat pe lume şi dragostea şi ura?

Ce-ar fi făcut un suflet cu tot ce-adună-ntr-însul,
Şi oare braţul volnic, şi buza ce sărută,
Şi ochii, luminoşii, ce au cu dânşii plânsul,
Ar fi putut să spuie ce tace-o gură mută?

Cuvinte, juvaere...voi singurele-amante
Ce mi-aţi păstrat credinţă, din ce adânci nevoi
Aţi răsărit, ca-n urmă, ca nişte diamante,
Din val în val s-ajungeţi curate pân la noi? [...]

Cuvinte, juvaere, ecouri depărtate
Al altor suferinţe şi bucurii – cuvinte,
Cu voi trăiesc trecutul şi clipa care bate,
Şi viaţa care-ncepe dincolo de morminte.

(Dimitrie Anghel, *Imn* - fragment)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *slove* şi *singurele*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *n-aţi (fi fost)*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *cuvânt*. **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul citat. **4 p.**
5. Transcrie un vers care conţine o definiţie a cuvintelor. **4 p.**
6. Notează, din text, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale subiectivităţii. **4 p.**
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil din textul citat. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima strofă a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte *despre necesitatea respectării drepturilor omului.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text dramatic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului dramatic, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, notaţiile autorului, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului dramatic ales;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe semnificative;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului ales în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 43

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

În ciuda a ceea ce se spunea despre prietenul meu, eu ştiam că nu e, nici pe departe, atât de deştept. […] *Numai că, deşi lumea îl vedea tare deştept, eu îl cunoşteam mai bine, mult mai bine decât lumea, şi ştiam că niciodată nu-şi va depăşi condiţia asta de scenarist, pentru că nu-l ducea capul într-atât încât să poată fi mai mult. Iar dacă e să fiu cinstit, până şi condiţia asta o obţinuse din întâmplare, pe vremea când se visa regizor şi realizase pe banii lui un scurtmetraj caraghios, în care jucase şi el.*

Oricum, toate astea, inclusiv mândria lui care devenea uneori greu de suportat, nu mi-l făceau mai puţin simpatic. Ţineam la el, pe bune. Comunicam. În seara aceea, pentru că eram singurii clienţi ai cârciumii, ne ajuta să comunicăm, ba chiar să ne închipuim că săpăm în piatră cu vorbele noastre, şi vocea lui Leonard Cohen, care cânta, iar şi iar, la cererea noastră, Dance me to the end of love. Iar şi iar.* […] *Eu nu credeam deloc că e vorba despre aşteptare, ci despre moarte şi despre iubire, în sensul ăla frumos şi siropos, de dansează-mă, iubita mea, până când o să murim şi după aceea. Pentru că iubirea, îi ziceam eu prietenului meu, iubirea nu se termină odată cu moartea, asta-i o tâmpenie, iar Leo, deja nu-i mai ziceam Leonard Cohen, nici măcar Leonard, ci Leo de-a dreptul, Leo a înţeles asta, şi-atunci a spus să-l danseze până la finalul dragostei. Prietenul meu scenarist m-a îmbrăţişat exact când am terminat de rostit vorbele alea, a pufnit în plâns şi mi-a spus aşa:*

– Noi suntem nişte frumoşi învinşi, şamane.* […]

Şi discuţia noastră pornise tocmai de-aici. […] *Că îmbătrânim, a zis, apoi eu am dat din cap* […] *şi am spus că-i adevărat, că am stat într-o seară şi m-am gîndit la asta, la faptul că, deja, nu prea-mi mai construiesc planuri de viitor, ci am ajuns să-mi trăiesc planurile, iar asta e trist, foarte trist.* […] *Iar el a zis că da,* […] *dar şi mai trist e că îmbătrânim şi nu mai cunoaştem dragostea.*

(Lucian Dan Teodorovici, *Celelalte poveşti de dragoste*)

*Dance me to the end of love – Dansează-mă cât ne iubim
*şaman – vrăjitor

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *mândria*, *învinşi*. **2 p.**
2. Prezintă rolul virgulei în secvenţa: – *Noi suntem nişte frumoşi învinşi, şamane.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o expresie/ locuţiune care să conţină substantivul *lume*. **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre cele două personaje. **4 p.**
5. Selectează din text două expresii care aparţin registrului colocvial al limbii. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la imperfect din paragraful al doilea. **4 p.**
7. Menţionează un mijloc de caracterizare care contribuie la portretizarea personajului scenarist. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Eu nu credeam deloc că e vorba despre aşteptare, ci despre moarte şi despre iubire, în sensul ăla frumos şi siropos, de dansează-mă, iubita mea, până când o să murim şi după aceea. Pentru că iubirea, îi ziceam eu prietenului meu, iubirea nu se termină odată cu moartea* [...]. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte *despre rolul familiei în dezvoltarea personalităţii unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei argumentări;
- să ai un conţinut adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile comediei*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale speciei literare *comedie*, existente în opera literară studiată;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale comediei studiate (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia

Scanned with OKEN Scanner

subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj, indicaţii scenice etc.);
- prezentarea relaţiei dintre două personaje semnificative pentru comedia studiată;
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema se reflectă în comedia studiată.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 44

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Când am fost ură am fost mare,
Dar, astăzi, cu desăvârşire
Sunt mare, că mă simt iubire,
Sunt mare, căci mă simt uitare.

Esti mare când n-ai îndurare,
Dar te ridici mai sus de fire
Când ţi-este inima iubire,
Când ţi-este sufletul iertare.

Ştiu: toate sunt o-ndurerare,
Prin viaţă trecem în neştire,
Dar mângâierea e-n iubire,
De-ar fi restriştea cât de mare,
Şi înălţarea e-n iertare.

(Alexandru Macedonski, *Rondelul meu*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *îndurare* şi *restrişte*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *e-n (iubire)*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *viaţă*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
5. Precizează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Motivează folosirea persoanei a doua în cea de-a doua strofă a poeziei. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), primele două strofe ale textului , prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul modelelor în formarea personalităţii unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* reflectate într-un *roman al experienţei* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de text pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/ secvenţe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 45

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

Decorul: *O sală de așteptare. Pălăriile, umbrelele și pelerinele celor care au intrat pe ușă. Bineînțeles, ușa.*

Personajul 2: *Durează prea mult! Prea mult!*

Personajul 1 (aparent liniștit): *Trebuie să fiți calm! În asemenea împrejurări e nevoie de calm și răbdare.*

Personajul 2: *Domnule, răbdarea mă scoate din sărite! De ce să am răbdare? Dumneavoastră nu vedeți că suntem tratați ca niște animale?.... atmosfera de aici este umilitoare.*

Personajul 1: *În asemenea împrejurări... nu e bine să fiți prea exigent. Împrejurarea e atât de delicată. Nu trebuie să vă gândiți prea mult la ce se întâmplă, la ce urmează...*

Personajul 2: *Dar eu nu pot! Nu pot să nu mă gândesc. Nu mă pot stăpâni.*

Personajul 1: *Încercați să vă concentrați un moment. Simțiți un fel de greață în stomac? Un fel de neliniște?*

Personajul 2: *N-aș putea să-i zic neliniște. E un fel de căldură care mă ustură.*

Personajul 1: *Pare că stomacul dumneavoastră emană căldură?*

Personajul 2: *Exact!*

Personajul 1: *Ați încercat să închideți ochii și să atipiți puțin?*

Personajul 2: *Nu pot! Am inima agitată. Sângele îmi năvălește sub frunte și mă ustură. Mi se jupoaie pielea în timpul somnului...*

(Matei Vișniec, *Ușa*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *căldură* şi *aţi încercat.* **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării din secvenţa: *De ce să am răbdare?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *ochi.* **2 p.**
4. Transcrie din text o secvenţă în care este precizat motivul nemulţumirii Personajului 2. **4 p.**
5. Selectează două cuvinte/ secvenţe de text în are este conturată dimensiunea spaţială a întâmplărilor. **4 p.**
6. Menţionează o trăsătură morală a Personajului 2, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiei autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează cu exemple din text două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri) următoarea secvenţă din textul dat: *Domnule, răbdarea mă scoate din sărite! De ce să am răbdare? Dumneavoastră nu vedeţi că suntem trataţi ca nişte animale?....atmosfera de aici este umilitoare.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *ideal şi sacrificiile pe care suntem dispuşi să le facem în numele acestuia.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie* a unui personaj într-un roman studiat, aparţinând lui *Liviu Rebreanu.*

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- ilustrarea a patru elemente de structură şi compoziţie ale textului narativ ales, semnificative pentru construcţia personajului ales (de ex. acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, perspectiva narativă, tehnici narative, mijloace de caracterizare, limbajul personajului, incipit, final etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului narativ;
- relevarea unei trăsături dominante a personajului, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative semnificative/citate comentate;
- susţinerea unei opinii personale despre modul în care se reflectă tema textului narativ în construcţia personajului ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 46

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

La geamuri, toamna cântă funerar
Un vals îndoliat, şi monoton...
Hai să valsăm, iubito, prin salon,
După al toamnei bocet mortuar.

Auzi, cum muzica răsună clar
În parcul falnic, antic, şi solemn, –
Din instrumente jalnice, de lemn,
La geamuri, toamna cântă funerar.

Acum, suspină valsul, şi mai rar,
O, lasă-mă acum să te cuprind...
– Hai, să valsăm, iubito, hohotind,
După al toamnei bocet mortuar.

(George Bacovia, *Vals de toamnă*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *monoton*, *falnic*. **2 p.**
2. Explică rolul primelor două virgule din al treilea vers. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine verbul *a cânta*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din text care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Motivează rolul repetiţiei, în text, a structurii: – *Hai, să valsăm, iubito.* **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa religiei în viaţa unui adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile nuvelei*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două caracteristici ale speciei literare *nuvelă*, existente în opera literară studiată;
- prezentarea, prin referire la nuvela studiată, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de exemplu: acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia personajelor, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă etc.);
- evidenţierea relaţiilor dintre două personaje, reprezentative pentru nuvela studiată;

Scanned with OKEN Scanner

- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema în nuvela pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 47

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

– Nu e nimic de făcut cu tinerii de vârsta voastră, curmă Irina lunga tăcere. Ca să mai găseşti dragoste, trebuie să iubeşti un bărbat de la patruzeci de ani în sus. Fiecare dintre voi are o teorie, o pasiune abstractă, o idee originală, în sfârşit, ceva care trece cu mult înaintea dragostei. [...]

– Foarte bine fac, vorbi Alexandru. Asta e o dovadă că cel puţin generaţia noastră a început să vadă realitatea, că are curajul de-a o privi în faţă... Se întâmplă atâtea lucruri mari lângă noi, mor atâtea mii de oameni de prostie şi de foame, suferim, răbdăm, şi tu vrei să mai credem în iubire eternă, în pasiunea absolută, în mai ştiu eu ce superstiţie... Dar toate astea nu numai că nu au nicio valoare sufletească, dar sunt şi primejdioase. Sunt forţele întunericului, Irina, sunt puteri demoniace. Crede-mă, nu e deloc de glumit cu ele. Nu poţi glumi cu dragostea, cu sentimentele acestea care te întunecă, te umilesc, te macerează... Iartă-mă că trebuie să-ţi spun tocmai ţie lucrul acesta, ţie care ai datoria să crezi în dragoste, s-o provoci, s-o nutreşti... Părerea mea, însă, este că femeia care te iubeşte absolut e stăpânită de o forţă demonică, puternică, obscură, care sfârşeşte prin a te strivi. O asemenea femeie te anulează, te descompune. Este o forţă mult mai tare decât tine. Şi tu crezi că a evita asemenea forţe demonice e o dovadă de laşitate sau de prudenţă ?...

Alexandru vorbise cu o convingere crescândă, ca şi cum s-ar fi apărat de o bănuială. Irina îl asculta uimită, fără să-l înţeleagă. Din repetatele ei crize catolice învăţase că aproape toţi oamenii respectă dragostea, că orice ai crede despre alte lucruri, despre dragoste trebuie să crezi numai bine. [...]

Scanned with OKEN Scanner

– Sunt şi alte lucruri esenţiale pentru un tânăr, continuă Alexandru. Sunt lucruri care îl privesc mai direct decât dragostea. [...] *Tu nu crezi că avem şi alte datorii decât de a iubi o femeie până la moarte?...*

(Mircea Eliade, *Huliganii*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *absolută, convingere.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: – *Foarte bine faci, vorbi Alexandru.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină cuvântul *a trece.* **2 p.**
4. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Alexandru, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat.. **4 p.**
5. Precizează o pereche de motive literare opoziţionale, în funcţie de care sunt structurate cele două perspective asupra iubirii. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a punctelor de suspensie prezente în discursul personajului masculin. **4 p.**
7. Menţionează tipul de perspectivă narativă. **4 p.**
8. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături existente în text, apartenenţa fragmentului la genul epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60–100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Asta e o dovadă că cel puţin generaţia noastră a început să vadă realitatea, că are curajul de-a o privi în faţă... Se întâmplă atâtea lucruri mari lângă noi, mor atâtea mii de oameni de prostie şi de foame, suferim, răbdăm, şi tu vrei să mai credem în iubire eternă, în pasiunea absolută, în mai ştiu eu ce superstiţie... Dar toate astea nu numai că nu au nicio valoare sufletească, dar sunt şi primejdioase. Sunt forţele întunericului, Irina, sunt puteri demoniace.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul lecturii în formarea culturii generale a unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un text dramatic studiat, aparținând lui *I.L. Caragiale*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele din textul dramatic studiat;
- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrate prin două episoade/ citate/secvențe comentate;
- ilustrarea a patru elemente de structură și de compoziție ale textului dramatic studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, registre stilistice, limbajul personajelor, notațiile autorului etc.);
- susținerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului în construcția personajului ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 48

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Actul II, Scena V

MAGDA: *Pasionant.*

ANDRONIC: *Da – și obositor. De multe ori aș fi vrut să-i spun lui Alexandru cel Mare, să-i pot spune: destul! oprește! Hai acasă!*

MAGDA: *Nu te-ar fi ascultat.*

ANDRONIC: *N-ar fi avut încredere în mine. Dar astăzi sunt mai bătrân decât el. Am patruzeci de ani. Sunt multe lucruri pe care nici el nu le bănuia și pe care eu le știu. Îmi pare rău că nu i le pot spune.*

Scanned with OKEN Scanner

MAGDA (cu un surâs): *I le spun eu. Eu îl văd.*

ANDRONIC (glumind): *Da, dar dumneata îl adori. N-are să te creadă. Un bărbat nu crede în femeile care îl adoră...* (Serios.) *Vezi, toată campania lui Alexandru în Asia este plină de greşeli.*

MAGDA: *Crezi?*

ANDRONIC: *Sunt sigur. Aş putea dovedi. Dar pentru asta mi-ar trebui timp. Mai întâi mi-ar trebui să pot reface întreg itinerariul lui Alexandru. De la Teba la capătul Indiei.*

MADGA: *Eu l-am făcut.*

ANDRONIC: *În vis. Eu însă aş vrea să-l fac în realitate, pe teren. Îmi trebuie o cunoaştere perfectă a terenului. N-am încredere în geografi. Vreau să văd cu ochii mei. Aş vrea să străbat pas cu pas, metru cu metru, toate drumurile lui Alexandru.*

MAGDA (cucerită): *Ar fi minunat de frumos!* (scurt, practic). *Mă iei şi pe mine.*

ANDRONIC (râzând): *Te iau. Mai ales că nu voi pleca niciodată.*

(Mihail Sebastian, *Ultima oră*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *obositor* şi *realitate.* **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie în secvenţa: *Un bărbat nu crede în femeile care îl adoră.....* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să utilizezi o expresie/locuţiune care să conţină verbul *a vedea.* **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Motivează folosirea frecventă a indicilor spaţiali în fragmentul dat. **4 p.**
6. Prezintă rolul indicaţiilor scenice în textul dat. **4 p.**
7. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Andronic, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), relaţia dintre cele două personaje, Andronic şi Magda, cu referire la fragmentul dat. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul educaţiei în formarea personalităţii umane.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema* și *viziunea despre lume*, reflectate într-un text poetic studiat, aparținând lui *Mihai Eminescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul poetic ales, prin referire la două imagini/idei poetice;
- sublinierea a patru elemente ale textului poetic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a poetului (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență, simbol central, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în textul poetic ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 49

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Scriere este totul.
Peștele e literă
în alfabetul mării.
O frază sunt păsările-n zbor.

Totul e scriere.
Totul este de citit.
Piatra poate fi citită, –
iar norii ne spun o poveste.

Scanned with OKEN Scanner

Triste, muncite alfabete,
înşiruind istorii vaste.
Chiar mâna mea ascunde-n sine
uitata scriere a unui imn.

Stau singur şi în gânduri, Doamne,
iar gândurile litere îmi sunt.
Încerc să recompun o frază
dar timpul meu preschimbă scrisul.

O, de-aş putea să te citesc,
O, de-aş putea să deslușesc
aceste stranii alfabete...

(Nichita Stănescu, *Lecţia de citire*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *citită*, *singur*. **2 p.**
2. Explică rolul perechii de virgule din primul vers al strofei a patra. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine verbul *a sta*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din poezie. **4 p.**
7. Motivează scrierea cu literă mică la începutul unor versuri din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte(şase-zece rânduri), ultimele trei versuri prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *libertatea de exprimare într-o societate democratică.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**

Scanned with OKEN Scanner

- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume*, reflectate într-o *comedie* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături ale comediei pentru care ai optat, care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei comediei, reflectată în textul dramatic ales, prin referire la două scene/secvenţe/situaţii ale conflictului;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a unuia dintre personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajelor, registre stilistice, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor, notaţiile scenice etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în comedia aleasă.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 50

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Puiu avea acum o mască permanentă de surâs amar pe faţă. Îşi dăduse seama, din ziua înmormântării Madeleinei, că trebuie să găsească numai în sufletul său mângâierea şi liniştea spre a putea lupta cu primejdiile din afară şi din lăuntru. Atât bătrânul, cât şi tante Matilda, deşi fiinţele cele mai apropiate de dânsul, s-au dovedit în fond străini de suferinţele lui adevărate. În clipele cele mai grele, tocmai atunci, omul e sortit să rămână singur. De-abia atunci i se lămureşte că el constituie o lume separată, complicată, fără legături cu ceilalţi oameni şi restul lumii, decât doar materiale. Oamenii comunică între ei prin semne convenţionale şi astfel şi-au făcut iluzia deşartă că se şi înţeleg. În realitate fiecare atribuie celorlalţi ceea ce simte dânsul şi atâta tot. Legături directe omul numai cu Dumnezeu poate să aibă de la care a şi dobândit conştiinţa existenţei. Tragediile ca şi bucuriile cele mai mari omul le trăieşte totdeauna în deplină singurătate şi de aceea, când îşi simte sufletul mai sfâşiat, îşi simte şi singurătatea mai mare.

Descoperirea aceasta era şi mai dureroasă pentru el a cărui viaţă nu-l poftise niciodată, până acuma, să se coboare în sine însuşi. Viaţa lui s-a petrecut toată şi mereu numai la suprafaţă. Fericirile ca şi nenorocirile lui au fost în funcţie de mici întâmplări din afară. Idealul lui cotidian se epuiza în cucerirea unei femei, şi doar ca o ţintă neguroasă şi foarte depărtată îi plutea dorinţa de-a merge pe urmele bătrânului, adică de-a intra în politică şi poate chiar de-a ajunge ministru. [...] *De la majorat bătrânul îi pusese la dispoziţie întreg venitul din moştenirea mamei sale care-i permitea să trăiască larg, să-şi satisfacă toate capriciile, să ducă o viaţă cum visează cei mai mulţi tineri: petreceri, femei, sporturi...*

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *idealul* şi *capriciile*. **2 p.**
2. Explică rolul ultimelor două virgule din text. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină substantivul *clipă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două trăsături ale personajului Puiu, care se desprind din fragmentul citat. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează, din textul dat, o pereche de antonime, care să evidenţieze conflictul interior al personajului Puiu. **4 p.**
7. Prezintă, pe baza textului citat, valoarea expresivă a verbelor la timpul imperfect. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale prozei de analiză psihologică. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Tragediile ca şi bucuriile cele mai mari omul le trăieşte totdeauna în deplină singurătate şi de aceea, când îşi simte sufletul mai sfâşiat, îşi simte şi singurătatea mai mare.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul acţiunilor de voluntariat în viaţa unui tânăr.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text poetic* studiat, aparţinând lui *Nichita Stănescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume a autorului (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

ortografia – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 51

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

DINU (ia o altă pânză): *Ce om chinuit e Luca. Prin contrast cu întunecatele sale instincte toate subiectele lui sunt de-o exagerată spiritualitate. O, Doamne: această zilnică, îndârjită, mută, neîncetată luptă cu sine. Spiritul arde cu flăcări în tufa de spini, dar spinii nu se prefac în cenușă, ci rămân spini.*

TATĂL: *Iacă încă vreo câteva tablouri, după părerea mea mai puțin reușite. În cele din urmă ce tot vrea cu aceste gesturi extatice? Mai bine ar face să picteze sănătatea nebună a unor tauri veseli de lumină și bucuroși de pajiște. De ce tot îngeri? De ce nu – mai bine – niște tauri, din cari aburesc toate poftele pământului?*

DINU: *Părinte, Luca mi-a făcut unele mărturisiri.*

TATĂL: *Ți-a făcut unele mărturisiri? Ei, las'! Fiul meu? Sunt curios. Douăzeci de ani n-am putut să scot din el un cuvânt. Și deodată vii dumneata cu bagheta magică și le scoți. Sunt foarte curios.*

DINU: *Dacă nu abuzezi. – Făgăduiește-mi că ai să-i cruți nervii. Alaltăieri, după miezul nopții, aud bătăi la ușă. „Cine-i?" întreb. De afară: „Eu. Eu.". Era el. Mă scol, deschid. El intră abătut: „Am venit să mă scapi". Credeam întâi că l-a atacat cineva pe stradă. „Nu", răspunde el, „stau pe picior de război cu mine, cu mine însumi. Sufletește îmi merge prost, prost de tot". Până dimineața a urmat apoi o lungă spovedanie.*

(Lucian Blaga, *Ivanca, Tabloul întâi*)

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *chinuit* și *spovedanie*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvența: *Părinte, Luca mi-a făcut unele mărturisiri.* **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/ expresie care să conțină cuvântul *noapte*. **2 p.**
4. Precizează o temă a discuției dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

6. Explică semnificaţia a două figuri de stil, identificate în prima replică din fragmentul citat. **4 p.**
7. Prezintă valoarea expresivă, în textul dat, a verbelor la timpul prezent. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă de text: *stau pe picior de război cu mine, cu mine însumi. Sufleteşte îmi merge prost, prost de tot.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *condiţiile succesului într-o carieră aleasă.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema* şi *viziunea despre lume*, reflectate într-un *text poetic* studiat, aparţinând lui *Tudor Arghezi.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei, reflectată în textul poetic ales, prin referire la două imagini/ idei poetice;
- sublinierea a patru elemente ale textului poetic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a poetului (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, elemente de recurenţă, simbol central, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul poetic ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

ortografia – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 52

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

Acum din nou îmi treci pe sub fereastră,
Tu, toamnă, tu, frumoasă cerșitoare,
Pe urma ta cântări tânguitoare
Lin flutură-n întinderea albastră.

Durerea ta în zare călătoare
Atinge-n drum căsuța mea sihastră
Și-nfrigurate florile din glastră
Suspină-n zvonul frunzei care moare.

Rămân, așa, pierdut în reverie,
Și, dus încet de luntrea amintirii,
Ascult duioasa morții psalmodie.

Ascult și simt cum genele mi-s grele:
Pare că-n vasta îngropare-a firii
Aud și plânsu-ngropăciunii mele...

(Octavian Goga, *Sonet*)

Scrie răspunsul la următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *sihastră, glastră.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulelor din secvența *Tu, toamnă, tu.* **2 p.**
3. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/ expresie care conține cuvântul *urmă.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menționează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivității prezente în textul dat. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează două secvenţe din text care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă valoarea expresivă, în textul dat, a verbelor la timpul prezent. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), prima şi ultima strofă a textului dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *greşeală, ca formă necesară în acumularea experienţelor de viaţă.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *relaţia dintre două personaje* dintr-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Mihail Sadoveanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre personajele alese din textul narativ studiat;
- evidenţierea, prin două episoade/citate/secvenţe comentate, a modului în care evoluează relaţia dintre cele două personaje;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ studiat, semnificative pentru analiza relaţiei dintre cele două personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema textului narativ se reflectă în evoluţia relaţiei dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

ortografia – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 53

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

În câteva fracţiuni de secundă, trezindu-mă şi adormind succesiv, cu o viteză ameţitoare, prezente mai mult în minte decât în privire, obiectele din cameră s-au constituit într-o măruntă scenă dărăpănată, veche, asemănătoare celor ale scamatorilor de mâna a zecea, cu femei-crocodil şi peşti-încălţaţi, pe care şi-au făcut apariţia simplu, neanunţat, un fel de clovn nemachiat, mărunt, râzând fals, prosteşte. După câteva plecăciuni ridicole, pantalonii îi căzură şi, rămânând în nişte indispensabili roz, imenşi, atârnând şi ei până la genunchi, spuse mimând seriozitatea, interesul, exact cum făceam eu în fiecare zi: „Domnul doctor Mihai Bogdan s-a trezit – uraaa! – şi va binevoi să dezbată în faţa noastră (cine eram noi, adică eu?) trista şi îndelungata sa tragedie, zguduitoarea şi incredibila poveste a unui om mort care vrea, se străduieşte, se chinuie, fără succes, să învie... Cel puţin până acum... E în comă, de fapt, şi grozav ce-l impresionează circul..." Concentrat, în figura acestuia recunoscui – de parcă atunci m-aş fi gândit la el – pe colegul meu de laborator, doctorul Nicolae. (Îl aşteptam, îl aşteptasem, fiindcă fusesem obsedat de multă vreme de o discuţie mereu amânată, din frică, despre impasul nostru psihic şi, iată, nu mai puteam fugi de mine însumi). „Nu face pe cretinu', chiar dacă se poartă, fii bun şi termină cu isteriile. Ţi-e atât de drag de tine încât nici măcar în somn nu vrei să fii deranjat. Eşti laş, teribil de laş... Mai mult decât ai pierdut nu ai ce... Sau regreţi camera asta păduchioasă, postul de cercetător al cercetărilor altora?

(Augustin Buzura, *Absenţii*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *măruntă* şi *s-a trezit*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa *într-o măruntă scenă dărăpănată, veche, asemănătoare celor ale scamatorilor de mâna a zecea.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine substantivul *secundă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din fragmentul citat. **4 p.**
6. Selectează două cuvinte/ grupuri de cuvinte din text care constituie indici temporali. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă valoarea expresivă, în textul dat, a alternanței trecut-prezent. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale personajului Mihai Bogdan. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (șase-zece rânduri), următoarea secvență din textul dat: *Concentrat, în figura acestuia recunoscui – de parcă atunci m-aș fi gândit la el – pe colegul meu de laborator, doctorul Nicolae. (Îl așteptam, îl așteptasem, fiindcă fusesem obsedat de multă vreme de o discuție mereu amânată, din frică, despre impasul nostru psihic și, iată, nu mai puteam fugi de mine însumi). „Nu face pe cretinu', chiar dacă se poartă, fii bun și termină cu isteriile. Ți-e atât de drag de tine încât nici măcar în somn nu vrei să fii deranjat. Ești laș, teribil de laș... Mai mult decât ai pierdut nu ai ce... Sau regreți camera asta păduchioasă, postul de cercetător al cercetărilor altora?* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanța muncii în echipă, în realizarea unui proiect.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecți structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conținutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text poetic* studiat, aparținând lui *George Bacovia.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema și viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de compoziție și de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.);
- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 54

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

GELU (se aşază cu faţa măştii lui Voltaire şi discută cu ea): *Dar dacă s-ar întâmpla... şi acum mi se pare că nimic nu e imposibil, să mă întâlnesc... la capătul pământului sau dincolo, cu mine însumi, sau mai exact cu cel care a plecat odată cu mine şi pe care-l credeam pierdut pe drum... Ei, dacă s-ar întâmpla să mă întâlnesc cu acest uitat* alter ego *pornit pe toate răfuielile, mă întreb ce i-aş putea spune... Sau i-aş explica prea multe... Da, în atotputernicia lui Dumnezeu nu am crezut... Cutezanţa mea a fost fără margini... Memoria părinţilor nu mi-am cinstit-o. Am dorit femeia aproapelui şi am mințit... am mințit mult... am silit şi pe alţii la minciună... cuvântul dat mi l-am călcat... am mâhnit adânc pe cei care m-au iubit... purtarea mea a stârnit mânia celor din jurul meu... Iertarea nu am ştiut ce este... am lovit crâncen... fără îndurare. Dar cine îmi poate pretinde umilinţa de a cere iertare, tu ştii cât de limpede a fost conştiinţa mea. Totul era atât de limpede, de cristal, în trecut.*

PRAIDA (a plecat de la fereastră odată cu ceilalţi): *Ce importanţă are trecutul d-tale?*

GELU: *Pentru că mecanismul acţiunii e la mine în conştiinţă. De acolo îi vine autoritatea.*

PRAIDA (nemulţumit): *Vanitate individuală... Autoritatea noastră de luptători nu vine din conştiinţa noastră... Vine din măreţia cauzei. Cauza singură ne arată care fapte sunt bune şi care sunt rele.*

(Camil Petrescu, *Jocul Ielelor*, *Actul III*, *Tabloul XII*, *Scena I*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *să mă întâlnesc* şi *umilinţa*. **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie în secvenţa: *...cuvântul dat mi l-am călcat...* **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care conţine substantivul *drum*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Gelu, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă, în textul dat, a verbelor la timpul trecut. **4 p.**
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil, identificate în fragmentul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Realizează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), portretul personajului Gelu, folosind fragmentul: *Ei, dacă s-ar întâmpla să mă întâlnesc cu acest uitat* alter ego *pornit pe toate răfuielile, mă întreb ce i-aş putea spune... Sau i-aş explica prea multe...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *necesitatea cunoaşterii istoriei pentru un adolescent.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *G. Călinescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului narativ studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului narativ în construcţia personajului pentru care ai optat.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 55

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Într-un ajun de sărbătoare, vremea rea făcu în sfârşit pace. Neîncrezător, nu ieşii decât târziu la plimbare. La zări se lumina a ploaie. Era aşa de albastră acea seară dulceagă şi lină, de un albastru închis, fluid, că oraşul părea scufundat în adâncimile tainice ale unei mări. Străzile mişunau de lume; fericirea de a trăi, de a se bucura de bunurile vieţii se oglindea pe toate chipurile, se răsfrângea în toate privirile, vie, aproape aţâţătoare, dând frumuseţii femeilor o deosebită strălucire. Închipuirea mă purta în trecut, evocam vedenia a cum trebuie să fi fost în asemenea seri marile cetăţi ale vechimei, Babilonul, Palmira, Alexandria, Bizanţul? Îmbinând astfel realitatea şi visarea, urmai fără grabă şuvoiul mulţimii până la podul de peste canal, unde ceasuri întregi aşteptasem atunci pe sir Aubrey.

Drăgălăşenia locului era împlinită, desăvârşită, de albeaţa fără seamăn a câtorva lebede ce se aflau la acea oră albastră pe apă parcă într-adins. Nu mai trecui podul şi mă înturnai la un birt din apropiere. Pe când aşteptam masa, o privire aruncată pe un ziar m-a făcut să aflu abia atunci un lucru de care urla târgul de două zile.

(Mateiu I. Caragiale, *Remember*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *aţâţătoare* şi *strălucire*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa *Babilonul, Palmira, Alexandria, Bizanţul*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine substantivul *pace*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din fragmentul dat. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează două secvenţe prin care se conturează dimensiunea temporală a cadrului descris în textul dat. **4 p.**
7. Prezintă valoarea expresivă, în textul dat, a verbelor la timpul imperfect. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale descrierii subiective. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din textul dat: *Închipuirea mă purta în trecut, evocam vedenia a cum trebuie să fi fost în asemenea seri marile cetăţi ale vechimei, Babilonul, Palmira, Alexandria, Bizanţul? Îmbinând astfel realitatea şi visarea, urmai fără grabă şuvoiul mulţimii până la podul de peste canal, unde ceasuri întregi aşteptasem atunci pe sir Aubrey.* **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *dreptul fiecărui copil de a avea acces la învăţătură.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text dramatic*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului dramatic, semnificative pentru construcţia personajului ales (de exemplu:acţiune, conflict, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, modalităţi de caracterizare, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc.);
- evidenţierea situaţiei iniţiale a personajului, din perspectiva tipologiei în care se încadrează, a statutului social, psihologic, moral etc.;
- relevarea principalei trăsături de caracter a personajului ales, ilustrată prin două scene/secvenţe ale operei dramatice alese;
- susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee/tema în construcţia personajului ales.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 56

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

EFIMIŢA: *Adică, zău, bobocule, de! Eu, cu mintea ca de femeie, pardon să te-ntreb şi eu un lucru: ce procopseală ar fi şi cu republica?*

LEONIDA (minunat de-aşa întrebare): *Ei! Bravos! ş-asta-i bună! Cum, ce procopseală? Vezi asta-i vorba: cap ai, minte ce-ţi mai trebuie? Apoi, închipuieşte-ţi dumneata numai un condei, stăi să-ţi spui: mai întâi şi mai întâi că dacă e republică, nu mai plăteşte niminea bir...*

EFIMIŢA: *Zău?*

LEONIDA: *Zău... Al doilea că fieştecare cetăţean ia câte o leafă bună pe lună, toţi într-o egalitate.*

EFIMIŢA: *Parol?*

LEONIDA: *Parol... Par egzamplu, eu...*

EFIMIŢA: *Pe lângă pensie?*

LEONIDA: *Vezi bine; pensia e başca, o am după legea a veche, e dreptul meu; mai ales când e republică, dreptul e sfânt: republica este garanţiunea tuturor drepturilor.*

EFIMIŢA (cu toată aprobarea): *Aşa, da.*

LEONIDA: *Şi al treilea, că se face şi lege de mărături.*

EFIMIŢA: *Cum lege de mărături?*

LEONIDA: *Adicătelea că nimini să nu mai aibă drept să-şi plătească datoriile.*

EFIMIŢA (crucindu-se de mirare): *Maică Precistă, Doamne! Apoi dacă-i aşa, de ce nu se face mai curând republică, soro?*

LEONIDA: *Hei! Te lasă reacţionarii, domnule? Fireşte, nu le vine lor la socoteală să nu mai plătească niminea bir! E aproape de mintea omului: de unde ar mai mânca ei lefurile cu lingura?*

(I.L. Caragiale, *Conul Leonida faţă cu Reacţiunea, Scena I*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor *leafă* şi *să-şi plătească*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei din secvenţa: *de ce nu se face mai curând republică, soro?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să utilizezi o expresie/locuţiune care să conţină cuvântul *cap*. **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează rolul indicaţiilor scenice în textul dat. **4 p.**
7. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Leonida, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), relaţia dintre cele două personaje ale textului citat. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa cunoaşterii de sine.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text narativ* studiat (aparţinând lui *Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu* sau *George Călinescu*).

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbajul personajului etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului narativ studiat;

Scanned with OKEN Scanner

- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului narativ în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 57

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Iertare! Sunt ca orice om.
M-am îndoit de-a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om.
Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă o-ntristare
De toţi se crede prigonit,
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...

Sunt om ca orice om — iertare.

(Alexandru Macedonski, *Iertare*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *sfintele, prigonit.* **2 p.**
2. Explică rolul perechii de virgule din al nouălea vers. **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

3. Construieşte un enunţ în care să ilustrezi sensul conotativ al cuvântului *sfântă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Defineşte, într-un enunţ, sentimentul dominant care se desprinde din poezie. **4 p.**
7. Motivează alternanţa verbelor la prezent cu cele la perfect compus, în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, apelând la două exemple, că textul citat aparţine genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), textul dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul lecturii în modelarea personalităţii.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume*, reflectate într-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de nuvelă pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei nuvelei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;
- ilustrarea a patru elemente de structură si de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în nuvela aleasă.

Scanned with OKEN Scanner

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 58

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

DANTON (a rămas cu fața nemișcată, o privește simplu): *Te iubesc mult, Louise...* (lasă capul greu în jos, se gândește) *Ești ultimul dar al vieții. Intru în întunericul pământului cu surâsul tău în față... cu ochii tăi... ca o lumină* (își trece mâna prin păr ca sufocat, uriaș, slut, se frânge hidos, cu capul în piept): *Ah, în noaptea asta călduță, de primăvară, plesnesc pe rând mugurii... În toate părțile...*

LOUISE (îl privește cu emoție, cu ochii mari înlăcrimați, îl strânge cu mâinile ei mici și albe): *Da... da...*

DANTON (își revine și firesc, cu o emoție limpede): *Ai venit la mine – fragedă și nouă* – (surâde). *Eu eram cu sufletul coclit de prostia oamenilor. Mi-era inima arsă de răutatea lor. Eram istovit, bolnav și mă apăsa gândul morții... Acum ai venit tu* (o privește surâzând, clătinând din cap, adânc răscolit, cu ochii umezi). *Îți mulțumesc, Louise.*

LOUISE (plânge moale în brațele lui): *Poate că nu te-am înțeles totdeauna, poate că nu te-am cunoscut cât trebuia...*

DANTON (surâde mereu, calm, cald): *Să mă înțelegi? Să mă cunoști? Pe zidul dărâmat din fundul livezii de la Arcis, crește în fiecare an o iederă, Louise. Dacă-l face mai frumos, ce nevoie are să-l înțeleagă? Tu m-ai făcut atât de fericit, fără să mă cunoști... Eu am fost întotdeauna singur, Louise. Apropierile de ceilalți au fost numai întâmplătoare sau dictate de împrejurări...* (privește trist un fotoliu) *Fotoliul ăsta trebuie reparat* (cu părere de rău). *Am tot amânat mereu.*

LOUISE (în lacrimi): *Da, e adevărat că nu te-au înțeles... nu te-au înțeles...*

DANTON (repetă): *Neînțeles?* (surâzând pe gândite) *Asta nu-i nimic, Louise! Să fii greșit înțeles... să fii pe jumătate înțeles, e nesfârșit mai rău...*

(Camil Petrescu, *Danton, Actul V, Tabloul XVIII, Scena I*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *limpede* şi *singur*. **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie în fragmentul: *Intru în întunericul pământului cu surâsul tău în faţă.... cu ochii tăi... ca o lumină.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o expresie/locuţiune care conţine cuvântul *ochi*. **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Prezintă rolul indicaţiilor scenice în fragmentul citat. **4 p.**
7. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Danton, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din text: *Neînţeles?* (surâzând pe gândite) *Asta nu-i nimic, Louise! Să fii greşit înţeles... să fii pe jumătate înţeles, e nesfârşit mai rău....* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *dreptul la informare în societatea contemporană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema* şi *viziunea despre lume*, reflectate într-un *roman psihologic studiat*, aparţinând *perioadei interbelice*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea tipului de roman pentru care ai optat şi a două trăsături care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative;

Scanned with OKEN Scanner

- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectivă narativă, tehnici narative, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în romanul ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 59

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Mi-a bătut în poartă Fericirea
Şi intrând în curte m-a strigat.
Eram dus alături cu iubirea.
A-nchis poarta iute şi-a plecat.

Mi-a bătut de-asemeni Bucuria.
A intrat, a stat sub pomii goi.
N-a văzut pe nimeni să-i vorbească
Şi-a plecat grăbită înapoi.

Într-o seară, luminând pe stradă,
Mi-a bătut şi Steaua mea – de sus
Tot aşa, eram plecat aproape,
Şi-a strâns fusta-n mână şi s-a dus.

Mi-a bătut în poartă şi Necazul.
Eram dus departe. Liniştit,
S-a întins pe ţolul de la uşă
Şi m-a aşteptat până-am venit.

(Virgil Carianopol, *Din viaţă*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Identifică în poezie două cuvinte aflate în relaţie de antonimie. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei folosite în versul: *A intrat, a stat sub pomii goi.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine verbul *a bate.* **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare prezente în poezia dată. **4 p.**
6. Prezintă valoarea expresivă a scrierii cu majusculă a cuvintelor: *Fericirea, Bucuria, Steaua, Necazul.* **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), prima şi ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul sincerităţii în relaţiile interumane.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *relaţiile dintre două personaje într-un roman studiat*, aparţinând lui *Marin Preda.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre personajele alese;
- evidenţierea, prin două episoade/citate/secvenţe comentate, a modului în care evoluează relaţia dintre cele două personaje;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru analiza relaţiei dintre cele două personaje (de exemplu: construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, perspectiva narativă,

Scanned with OKEN Scanner

tehnici narative, modalităţi de caracterizare, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema textului narativ se reflectă în evoluţia relaţiei dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 60

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

SCRIITORUL: *Da, da – îmi pare nespus de bine că vă văd – dar cu ce vă pot servi? Căutaţi locuinţă?*

VLAICU: *Ca de obicei, în fiecare an – pe vremea asta – sunt iarăşi pe drumuri.*

SCRIITORUL: *Îmi pare rău, eu tocmai mă mut. Aici vine o familie... Doamnă Filip, îmi daţi voie, domnul profesor Vlaicu...*

VLAICU (compliment): *Uitând să plătesc chiria la timp, m-au dat afară din locuinţă... Ehei, dacă am trăi la miazăzi, în pieţele Atenei sau în pădurile de măslini ale Greciei, mi-aş găsi şi eu un locşor, să trăiesc ca Dioghenes. Dar aici – e greu... stau cu patul, cu cărţile şi cu cele câteva lucruri într-o magazie... Dacă mâne, poimâne – cum memoria mă părăseşte – voi fi dat afară şi din învăţământ, ce-mi mai rămâne?*

SCRIITORUL (imitându-i cu bunătate felul de a vorbi): *Pelerinajul pe jos la temniţa lui Socrate de lângă sfânta cetate a Atenei...*

VLAICU: *Da, aşa e... se vede că mi-ai fost elev. De patruzeci de ani, în fiecare an vorbesc elevilor mei despre viitorul meu pelerinaj la temniţa lui Socrate de lângă sfânta cetate a Atenei. Acolo vreau să mor! Numai acolo, după ce voi fi văzut închisoarea săpată în stâncă, unde cel mai înţelept dintre muritori a murit ascultat de Plato „frunte lată" şi de buha celei mai cuminţi dintre zeiţe.*

SCRIITORUL: *O moarte cu adevărat vrednică de domnu...*

VLAICU: *N-ai uitat această poreclă a mea, bunul meu elev? Da, eu sunt „domnu"... Încă nimănui nu i-am îngăduit să-mi zică altfel decât, „domnu", fiindcă a*

Scanned with OKEN Scanner

avea o meserie sau o situaţie nu e nimic, dar a fi domn cu sufletul, e totul... Nu te mai reţin. Cine ziceai că eşti?

(Lucian Blaga, *Daria, Actul I, Scena IV*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *să plătesc* şi *am îngăduit.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa *Doamnă Filip, îmi daţi voie.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care conţine verbul *a avea.* **4 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Prezintă rolul indicaţiilor scenice în fragmentul citat. **4 p.**
7. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Vlaicu, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două caracteristici ale textului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), următoarea secvenţă din text: *Încă nimănui nu i-am îngăduit să-mi zică altfel decât domnu, fiindcă a avea o meserie sau o situaţie nu e nimic, dar a fi domn cu sufletul, e totul.....* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul mentorului în formarea personalităţii individului.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Marin Preda.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi

Scanned with OKEN Scanner

spaţiale, construcţia subiectului, perspectivă narativă, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului narativ studiat;
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului narativ în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 61

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Pe la mijlocul lui octombrie, m-a cuprins însă din nou neliniştea. Câteva zile de ploaie şi ceaţă, vitrinele cu cărţi proaspete [...] *toate mă reîntorceau în vechea mea lume, îmi redeşteptau nostalgii şi ambiţii amorţite. În afară de scurtul interval de la începutul primăverii, nu mai scrisesem nimic de foarte multă vreme* [...] *Ileana mă purtase de la început, în altă lume şi, dacă renunţasem, aproape fără să-mi dau seama, la atâtea obiceiuri şi legături, simţeam după cele dintâi zile de toamnă ploioasă pofta amăgitoare a scrisului. Ştiam de dinainte cât de cumplită este pentru mine această muncă. Ştiam că voi rămâne zile şi nopţi de-a rândul închis în casă, măcinându-mi tinereţea, chinuindu-mă, veşnic nemulţumit de ceea ce scriam. Nu mai eram la prima carte şi cunoşteam toate etapele creaţiei; căci după neliniştea preliminarie, după izolarea aproape totală faţă de tot ce mă înconjoară, urma o poftă frenetică de scris, care se stingea însă după primele zile de lucru. Către sfârşitul cărţii, munca devenea strivitoare. Nu mai simţeam nicio bucurie în faţa manuscrisului, şi clipa când trebuia să mă aşez la masă mă deprima. Dar, în acelaşi timp, farmecul nu mai putea fi rupt, eram robul propriei mele închipuiri şi – cu toată rezistenţa fiinţei*

Scanned with OKEN Scanner

mele – mă supuneam în cele din urmă. Rămâneam atunci, cât puteam mai mult, gârbovit asupra foilor de hârtie; rămâneam până la istovirea finală. Căci singura mea nădejde era să sfârşesc cât mai repede cartea, să scap de obsesia aceasta, să devin din nou liber, tânăr, sănătos...

Ileana mi-a ghicit de la început neliniştea. Îndată ce peisajul nu m-a mai ispitit şi am fost siliţi să petrecem aproape tot timpul în casă, eu rămâneam ceasuri întregi în birou, fumând cu ochii pe jumătate închişi.

– Te cuprinde demonul, spunea ea râzând...

(Mircea Eliade, *Nuntă în cer*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *amăgitoare* şi *nădejde*. **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Te cuprinde demonul, spunea ea râzând...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *casă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două secvenţe care conturează dimensiunea temporală. **4 p.**
7. Prezintă rolul verbelor la timpul imperfect, în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), secvenţa: *Nu mai simţeam nicio bucurie în faţa manuscrisului, şi clipa când trebuia să mă aşez la masă mă deprima. Dar, în acelaşi timp, farmecul nu mai putea fi rupt, eram robul propriei mele închipuiri şi – cu toată rezistenţa fiinţei mele – mă supuneam în cele din urmă. Rămâneam atunci, cât puteam mai mult, gârbovit asupra foilor de hârtie; rămâneam până la istovirea finală. Căci singura mea nădejde era să sfârşesc cât mai repede cartea, să scap de obsesia aceasta, să devin din nou liber, tânăr, sănătos...* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *influenţa activităţii unor personalităţi ale culturii în formarea tinerilor*.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi construcţia discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relaţiile dintre două personaje* dintr-o *comedie* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al celor două personaje alese, prin raportare la conflictul/ conflictele din comedia studiată;
- relevarea unei trăsături a fiecăruia dintre personajele alese, ilustrate prin două episoade/ citate/ secvenţe comentate;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic studiat, semnificative pentru construcţia celor două personaje alese (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, registre stilistice, limbajul personajelor, notaţiile autorului etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema sunt reflectate în relaţia dintre cele două personaje.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 62

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Adâncă-i noaptea, orele profunde...
Gemând, spre raftul cărţilor mă-ndrum
şi-ntreb în şoaptă fiece volum:
– Tu eşti? Şi cartea fuge şi se-ascunde.

Plângând, întreb portretul ei acum:
– Tu eşti? Şi nici iubita nu-mi răspunde.
Îmi umplu cupa-n vin să mă scufunde,
întreb: – Tu eşti? Şi cupa piere-n fum.

Scanned with OKEN Scanner

Şi-ntreb şi spada mea: – Tu eşti? Şi tace.
Şi, cum mă prăbuşesc în jilţ, înfrânt,
din zid o umbră albă se desface...

Mă-ntorc spre ea cu sânge în cuvânt
şi-n ochii lui Iisus e numai pace.
Întreb: – Tu eşti? Şi umbra spune: – Sunt.

(Radu Gyr, *Întrebare*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *adâncă* şi *mă-ndrum*. **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie folosite în a treia strofă a poeziei. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care conţine substantivul *umbră*. **2 p.**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale eului liric prezente în textul citat. **4 p.**
5. Menţionează două motive literare existente în textul dat. 4 p.
6. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care surprind dimensiunea spaţială. **4 p.**
7. Explică semnificaţia uneia dintre figurile de stil identificate în poezie. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa educaţiei în formarea personalităţii unui tânăr*.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relaţiile dintre două personaje* dintr-un *roman al experienţei* studiat.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru construcţia personajelor alese (de exemplu: temă, perspectivă narativă, acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- evidenţierea situaţiei iniţiale a celor două personaje, din perspectiva tipologiei în care se încadrează, a statutului lor social, psihologic şi moral;
- relevarea trăsăturilor celor două personaje alese, semnificative pentru ilustrarea relaţiilor, prin raportarea la două episoade/ citate/ secvenţe narative ale textului ales;
- susţinerea unui punct de vedere despre relaţiile dintre cele două personaje, din perspectiva situaţiei finale/ a deznodământului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 63

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

...Aşa-i firea omenească: stă ascunsă până ce, ajuns omul în largul lui, ea se dă de gol. E câte unul pe care firea îl face sfiicios, dacă nu chiar umilit, blând la fire şi totdeauna gata de-a le sări altora într-ajutor, încât ai zice că n-ar întrece nimic bunătatea lui dacă n-ar înăbuşi-o sărăcia: când colo te pomeneşti că a ajuns bogat, nu mai vrea să-şi aducă aminte de nevoile celor săraci şi se dă pe faţă inima lui cea neagră [...] *Numai la lărgime iese la iveală firea cea adevărată a omului şi sunt rari oamenii care-şi păstrează firea în toate împrejurările.*

Aşa, plecând cu noaptea-n cap, lucrând întins ziua toată şi întorcându-se pe întuneric acasă, puteau să fie şi Duţu şi Stanca oameni răi de gură şi buni de inimă: te pomeneşti însă că harnici cum sînt, se îmbogăţesc şi iese cu totul altceva din ei [...] *Deprins cu gândul acesta, nu o dată, dând cu cazmaua în pământ, el se întreba*

Scanned with OKEN Scanner

de ce adecă n-ar fi cu putinţă ca să găsească vreo comoară în calea lui. Şi-n vremuri de demult, şi-n vremuri mai apropiate a fost drum larg pe acolo pe la Focşani. Trecut-au şi turcii şi tătarii, şi boieri bogaţi... cine ştie dacă nu cumva vreunul şi-a îngropat comorile tocmai unde Duţu-şi încarcă metrii cubici de pământ?!

Chiar dacă n-ar fi, nu e niciun păcat să şi-o închipuiască: lucrează mai cu poftă, timpul îi trece mai bine. Când deodată – Doamne fereşte şi-n ceas bun să fie! Cazmaua se loveşte de ceva vârtos, foarte vârtos, ce nu sună nici a lemn, nici a piatră, nici a cărămidă, nici a oală spartă, nici chiar a fier, ci curat ca o căldare de aramă, ca un cazan, un mare cazan... Duţu rămase nemişcat şi cu faţa galbenă şi mai lungă decât de obicei. Îl trecuse un fel de junghi prin inimă, i se oprise sângele-n vine şi i se tăiaseră picioarele.

(Ioan Slavici, *Comoara*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *umilit, bunătatea.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *lucrează mai cu poftă, timpul îi trece mai bine.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a trece.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ secvenţe care surprind trăsăturile de caracter ale personajelor Duţu şi Stanca. **4 p.**
7. Prezintă rolul verbelor la timpul prezent din primul paragraf al textului. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), secvenţa: *Duţu rămase nemişcat şi cu faţa galbenă şi mai lungă decât de obicei. Îl trecuse un fel de junghi prin inimă, i se oprise sângele-n vine şi i se tăiaseră picioarele.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa acţiunilor de caritate.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *text poetic sau dramatic* studiat, aparținând lui Marin Sorescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic/ dramatic studiat într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea a patru elemente de compoziție și de limbaj ale textului poetic /dramatic studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relații de opoziție și simetrie, motiv poetic, figuri semantice, elemente de prozodie, pentru textul poetic, respectiv acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, construcția personajelor, modalități de caracterizare, registre stilistice, notațiile autorului etc. pentru textul dramatic);
- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în textul poetic/ dramatic ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 64

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Fântâna cu platani de lângă țărmul mării
La care ne-am oprit cu umbra în amurg
În cântecul domol, ce nu-l pot da uitării,
De valuri ce se sparg, de ape care curg.

Scanned with OKEN Scanner

Fântâna unde vin cu vasele de-aramă
Cadânele să-şi ia un dar curat, din plin,
Vrăjită e – ţi-o spun – şi dorul meu – ia seamă –
În juru-i zboară greu: un porumbel străin.

Pe Marmara se duc cu aripe de lebezi
Corăbii în amurg... Şi piere zi şi an;
Dar aplecat uşor pe apele ei repezi
Obrazul tău îl văd în umbra de platan.

Sunt zile sau sunt ani de când pe ţărmul mării,
În limpezimi adânci fântâna l-a închis?
Platanii tot foşnesc, şi nu pot da uitării
Murmurul de pârâu rostogolit prin vis...

(Ion Pillat, *Fântâna*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *se duc* şi *repezi.* **2 p.**
2. Explică rolul punctelor de suspensie în secvenţa: *Corăbii în amurg...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a veni.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două secvenţe care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite din text. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima strofă a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa comunicării virtuale în societatea contemporană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**

Scanned with OKEN Scanner

- să respecți normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *roman psihologic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele romanului studiat;
- prezentarea a patru elemente de structură și de compoziție ale romanului, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, modalități de caracterizare, limbaj etc.);
- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative/ situații semnificative sau prin citate comentate;
- susținerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema se reflectă în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 65

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Scanned with OKEN Scanner

Deasupra casei tale ies
Şi azi aceleaşi stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioşării mele.

Şi peste arbori răsfiraţi
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrăţişaţi
Şoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi îşi jurau
Credinţa pe toţi vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare liliecii.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stângă,
Când valurile de izvor
N-au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-şi,
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci şi galeşi?

(Mihai Eminescu, *Când amintirile...*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *înduioşării* şi *se uită*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării în secvenţa: *Când ochii tăi, tot încă mari,/ Se uită dulci şi galeşi?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *inimă*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două secvenţe care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două imagini artistice diferite din text. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale romantismului. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultimele două strofe ale textului, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *avantajele/ dezavantajele bibliotecilor virtuale.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Mihail Sadoveanu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele romanului studiat;
- prezentarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale romanului, semnificative pentru construcţia personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, perspectivă narativă, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- relevarea unei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/ situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema se reflectă în construcţia personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 66

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

SCENA II

VICTOR, LIZA încărcată cu două geamantane, apoi FURTUNESCU asemenea, în costum englezesc de călătorie.

LIZA (trecând lângă Victor): *Surd eşti? Dormi? N-auzi telegraful?*

VICTOR: *Ba da!*

LIZA: *Apoi, atunci de ce mă laşi să rădic eu pe scări geamantanele? – zăpăcitule!*

VICTOR (cu dignitate): *Domnişoară Lizo, vorbeşte frumos!*

FURTUNESCU (intrând cu alte două geamantane, coboară, lasă geamantanele jos; către Victor): *Garçon, ceai!*

VICTOR (trecând lângă el): *N-am nimica, domnule.* (Liza a lăsat geamantanele).

FURTUNESCU (contrariat): *Ei nu! Ceai!*

VICTOR (aparte): *E sărit.* (contrariat şi el) *Ei nu! N-am nimica, domnule.*

FURTUNESCU (plictisit): *Un ceai, un pahar, o ceaşcă de ceai, gogomane!*

VICTOR (supărat): *Cum nu, domnule?* (Liza, plictisită şi ea, dă din umeri.)... *Am înţeles, domnule, am înţeles; dar cum?... cu rom, cu lapte?*

FURTUNESCU: *Cu rom, gogomane!*

VICTOR (descuind uşa din dreapta): *Iată, domnule, aici!*

LIZA (mergând în fund să ia geamantanele ca să le ducă în odaie): *Şi zi, sunteţi român, domnule?*

FURTUNESCU: *Da, fată, pe cât mi-aduc aminte.*

LIZA: *Semănaţi mult cu un englez din Viena pe care l-am avut noi în otel pe vremea muscalilor: ce bărbat frumos!... Zău, domnule, semănaţi cap tăiat cu el... Sărmanul! l-au luat într-o noapte pe sus de la poliţie... ziceau că făcuse ruble de hârtie.*

FURTUNESCU (dispus): *Sunt încântat de asemănare... Bravo!*

(I.L. Caragiale, *O soacră*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *contrariat* şi *sărmanul.* **2 p.**

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică rolul punctelor de suspensie în secvenţa: *ce bărbat frumos!...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *vreme.* **2 p.**
4. Transcrie două cuvinte din text a căror formă reprezintă abatere de la normele actuale ale limbii literare. **4 p.**
5. Precizează două mărci ale adresării directe existente în textul dat. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului Furtunescu, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), ultima replică a personajului Liza. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa muncii în echipă.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *roman* studiat, aparţinând lui *George Călinescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei romanului ales, prin referire la două episoade/ citate/ secvenţe comentate;
- prezentarea a patru elemente de structură şi compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea temei şi viziunii despre lume din romanul studiat (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume sunt reflectate în romanul studiat, aparținând lui George Călinescu.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 67

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

De câtăva vreme, Vera părea cu totul schimbată. Slăbise și pe fața prelungă de paloarea crinilor, ochii mari, umezi intraseră în eclipse violacee...Mersul ei se clătina plutit pe deasupra solului și-i mai lipseau aripile și aureola ca să poată fi angelizată pe un tron brodat în aur, cu un mare lujer de crin în mâna subțire și prelungă.

La masă Vera venea totdeauna târziu și cu aer de vinovăție. Privea pe sub sprâncenele devenite tot mai lungi și languroase și n-auzea întrebările ce i se puneau, tresărind ca dintr-o toropeală malarică. Lua mâncarea în cantități pentru păpuși, pe vârful furculiței sau al lingurii și din pâine ciupea două mici fărâmituri... Micile răutăți sau observațiile îi aduceau sângele în obraz și nu rareori se ridica repede de la masă și mergea să plângă repede în odaie.

Lui Boby care, conjurat să nu se atingă, îi scosese dintr-o carte un semn de mătase pe care era brodat cuvântul Jim, îi trase o palmă, după care izbucni pe dată în plâns.

Se închidea de obicei toată ziua în casă și se încăpățâna într-un gând ca după un fluture...Se așeza din când în când în fața pianului, căruia îi plăcea să-i miște clapele din gamele joase, larg vibratoare, sau pe cele de sus, bătute în ciocănele de sticlă. Nu o mulțumea nici o muzică prestabilită, nici o compoziție, ci numai variațiunea monotonă dezvoltată în acorduri circulare dintr-o singură temă obsedantă. O repeta mereu până ce un val de fioruri se ridica din piept în lacrimile ochilor, dându-i voluptatea de a se evapora în sunete. Un nod îi apăsa respirația și-i făcea râsul și plânsul convulsive, volubile. Sunete prelungi ale coardelor o dureau și o sfâșiau, făcând-o să dorească leșinul ca o beție.

– Ce are Vera noastră?întrebă într-o zi M-me Policrat. Mi se pare schimbată...

(George Călinescu, *Cartea nunții*)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *schimbată* şi *vinovăţie.* **2 p.**
2. Explică rolul semnului întrebării în secvenţa: *Ce are Vera noastră?* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *carte.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare prezente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două structuri specifice descrierii. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), secvenţa: *De câtăva vreme, Vera părea cu totul schimbată. Slăbise şi pe faţa prelungă de paloarea crinilor, ochii mari, umezi intraseră în eclipse violacee... Mersul ei se clătina plutit pe deasupra solului şi-i mai lipseau aripile şi aureola ca să poată fi angelizată pe un tron brodat în aur, cu un mare lujer de crin în mâna subţire şi prelungă.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa lecturii unor texte ştiinţifice.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* dintr-un *text poetic* studiat, aparţinând lui *Mihai Eminescu, George Bacovia* sau *Nichita Stănescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două imagini/ idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;

Scanned with OKEN Scanner

- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 68

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

REGELE (Mariei, apoi Margaretei): *Bună ziua, Maria. Bună ziua, Margareta. Tot aici eşti? Adică, ai şi venit? Cum îţi merge? Mie nu-mi merge bine! Nu prea ştiu ce am, mi-au cam amorţit mădularele, m-am sculat greu, mă dor picioarele! Mă duc să-mi schimb papucii. Poate că am mai crescut! Am dormit prost, pământul ăsta care se crapă, graniţele care se trag înapoi, cirezile care mugesc, sirenele care urlă, chiar că e prea multă gălăgie. Oricum, va trebui să fac rânduială. O să căutăm să găsim o cale. Au, coastele!...Culmea e că mă mai doare şi capul. Şi norii ăştia... Am interzis norii. Nori! Destulă ploaie. Am zis: destul! Ah! Totuşi. Iar începe. Nor idiot. Nu mai isprăveşte cu picăturile lui întârziate. Parcă ar fi un pişăcios bătrân.* (Julietei) *Ce te uiţi aşa la mine? Azi eşti cam roşie la faţă. Camera mea de culcare e înţesată de pânze de păianjen. Du-te de le curăţă.*

MARGARETA (Regelui): *Sire, trebuie să te înştiinţez că ai să mori.*

DOCTORUL: *Vai, da, maiestate.*

REGELE: *Dar ştiam asta, bineînţeles. O ştim cu toţii. O să-mi amintiţi când va sosi ceasul...Să mi se aducă micul-dejun. La drept vorbind, nu prea mi-e foame. Doctore, ar trebui să-mi dai nişte hapuri să-mi facă poftă de mâncare şi să-mi dezmorţească ficatul.*

DOCTORUL: *Maiestate, e adevărat ce spune regina Margareta, ai să mori.*

Scanned with OKEN Scanner

REGELE: *Iar începeţi? Mă plictisiţi! Am să mor, da, am să mor. Peste patruzeci de ani, peste cincizeci de ani, peste trei sute de ani. Mai târziu. Când oi vrea eu, când oi avea vreme, când m-oi hotărî. Până atunci, să ne ocupăm de treburile domniei.* (Urcă treptele tronului)

DOCTORUL: *Sire, nu te mai poţi vindeca.*

REGELE: *Nu sunt bolnav...mă simt chiar foarte bine.*

MARGARETA: *Ai să mori peste un ceas şi jumătate, ai să mori la sfârşitul spectacolului.*

REGELE: *Sunt sănătos. Glumiţi. Minciuni.* (Margaretei) *Mi-ai dorit moartea întotdeauna.* (Mariei) *Mi-ai dorit moartea întotdeauna.* (Margaretei) *Am să mor când am să vreau eu, sunt Rege, eu hotărăsc.*

(Eugen Ionescu, *Regele moare*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *gălăgie* şi *isprăveşte.* **2 p.**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Sire, nu te mai poţi vindeca.* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *cap.* **2 p.**
4. Precizează o temă a discuţiei dintre personajele din textul dat. **4 p.**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Selectează, din textul dat, două secvenţe care conturează atitudinea Regelui faţă de replicile Doctorului. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează cu exemple din text două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), semnificaţiile ultimei replici a Regelui, din textul dat. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa notelor/ calificativelor asupra motivării de a cunoaşte.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile romanului experienței*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- precizarea a două caracteristici ale romanului experienței, existente în opera literară studiată;
- prezentarea, prin referire la romanul experienței studiat, a patru elemente de construcție a subiectului și/ sau ale compoziției (de exemplu: acțiune, secvență narativă, conflict, perspectivă narativă, conflict, relații temporale și spațiale, construcția personajelor, incipit, final, perspectivă narativă, tehnici narative, limbaj etc.);
- evidențierea relațiilor dintre două personaje reprezentative pentru romanul ales;
- susținerea unei opinii despre modul în care tema și viziunea despre lume se reflectă în romanul experienței pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 69

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citește următorul text:

Din noaptea vecinicei uitări
În care toate curg,
A vieții noastre dezmierdări
Și raze din amurg,

De unde nu mai străbătu
Nimic din ce-au apus –
Aș vrea odată-n viață tu
Să te înalți în sus.

Scanned with OKEN Scanner

Şi dacă ochii ce-am iubit
N-or fi de raze plini,
Tu mă priveşte liniştit
Cu stinsele lumini.

Şi dacă glasul adorat
N-o spune un cuvânt,
Tot înţeleg că m-ai chemat
Dincolo de mormânt.

(Mihai Eminescu, *Din noaptea*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *vecinicei* şi *liniştit.* **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *odată-n...* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *ochi.* **2 p.**
4. Precizează două motive literare existente în textul dat. 4 p.
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Transcrie, din textul dat, două imagini artistice diferite. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), mesajul poeziei, prin evidenţierea a două trăsături ale romantismului. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *rolul învăţământului în evoluţia societăţii de astăzi.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte despre *relaţiile dintre două personaje* dintr-o *nuvelă* studiată.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale nuvelei, semnificative pentru construcţia personajelor alese (de exemplu: temă, perspectivă narativă, acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.);
- evidenţierea situaţiei iniţiale a celor două personaje, din perspectiva tipologiei în care se încadrează, a statutului lor social, psihologic şi moral;
- relevarea trăsăturilor celor două personaje alese, semnificative pentru ilustrarea relaţiilor, prin raportarea la două episoade/ citate/ secvenţe narative ale textului ales;
- susţinerea unui punct de vedere despre relaţiile dintre cele două personaje, din perspectiva situaţiei finale/ a deznodământului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 70

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

EFIMIŢA: *Ai auzit?*
LEONIDA: *Ai auzit?* (Amândoi, de-odată, se ridică înfiorați. Zgomotul se apropie)
EFIMIŢA (sărind din pat): *E idee, Leonido?... E fandacsie, bobocule?... E ipohondrie, soro?* (Zgomotul creşte mereu)
LEONIDA: *E primejdie mare, domnule! Ce să fie?*
EFIMIŢA: *Ce să fie, dumneata nu vezi ce să fie? Revuluţie, bătălie mare, Leonido!*
LEONIDA: *Bine, frate, revuluţie ca revuluţie, da' nu-ţi spusei că nu-i voie de la poliţie să dai cu focuri în oraş?* (Zgomotul creşte înainte) [...]
EFIMIŢA (mişcată, cu tonul misterios): *Ce-i afară, Safto?*

Scanned with OKEN Scanner

SAFTA: *Bine, cucoană, ce să fie! Da' până acum n-am putut închide ochii: toată noaptea a fost masă mare la băcanul din colţ; acu de-abia s-a spart cheful... Ştii, a făcut oamenii chef, c-aseară a fost lăsata secului.*

EFIMIŢA (înseninându-se şi prinzând limbă, către Leonida cu umor): *A fost lăsata, secule!*

LEONIDA (îmbărbătat): *Ei vezi?* (Plin de triumful teoriei): *Tot vorba mea, domnule! Omul, de bunioară, de paregzamplu, dintr-un nu-ştiu-ce ori ceva, cum e nevricos, de curiozitate, intră la o idee; a intrat la o idee? Fandacsia e gata: ei! şi după aia, din fandacsie cade în ipohondrie...*

EFIMIŢA (cu chef): *Ei, soro! Parcă ziceai că nu e voie de la poliţie să se dea cu pistoale în oraş?*

LEONIDA (sigur): *Apoi bine, nu vezi dumneata că aici a fost chiar poliţia în persoană...*

EFIMIŢA: *Ei, bobocule, apăi cum le ştii dumneata, toate, mai rar cineva!* (Aprinde lampa)

(I.L. Caragiale, *Conul Leonida faţă cu reacţiunea*)

**fandacsie* – închipuire, bănuială
**ipohondrie* – nelinişte, teamă

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *primejdie* şi *misterios*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *E primejdie mare, domnule!* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *colţ*. **2 p.**
4. Transcrie doi termeni, din textul dat, care reprezintă abateri de la normele limbii literare. **4 p.**
5. Numeşte două efecte stilistice ale folosirii frecvente a enunţurilor interogative în textul dat. **4 p.**
6. Selectează, din textul dat, două cuvinte sau grupuri de cuvinte care să reprezinte mărci ale adresării directe. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului în textul dat. **4 p.**
8. Precizează, cu exemple din text, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Ilustrează, în 60-100 de cuvinte (şase-zece rânduri), două categorii de comic, prin referire la textul dat. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa concurenţei în societatea actuală.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**

Scanned with OKEN Scanner

- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* într-un *text narativ* studiat, aparţinând lui *Liviu Rebreanu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei textului narativ ales, prin referire la două episoade/ citate/ secvenţe comentate;
- prezentarea a patru elemente de structură şi compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea temei şi viziunii despre lume (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume sunt reflectate în textul narativ studiat, aparţinând lui Liviu Rebreanu.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 71

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Mor multe şiraguri de clipe,
Şi nimeni nu-mi bate la poartă
Când vremea-mi aşterne pe suflet
Cenuşa ei aspră şi moartă.

Vin neguri cu noaptea pe umeri,
Şi bezna mă-nghite, nătângă,
Şi viforul vine, păgânul,
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,
Încet coborându-mi din stele...
Mai străluci-va vreodată
Altaru-nchinărilor mele?

Stejarul nădejdilor multe
Îşi scutură frunzele moarte...
Vai, tu eşti atât de frumoasă,
Şi tu-mi eşti atât de departe...

(Octavian Goga, *Părăsit*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *bezna* şi *să-mi frângă*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *străluci-va*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *vreme*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Selectează o secvenţă din text care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, ultima strofă a textului dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică si mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *abilităţile digitale ale tinerilor din generaţia ta.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* dintr-un text *poetic studiat*, aparţinând *simbolismului.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat în simbolism;
- prezentarea a două imagini/ idei poetice relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat, aparţinând simbolismului;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 72

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Ajunse lângă uşa dormitorului, potrivindu-şi manşetele şi mânecile boţite, dar uitându-se mereu uluit la sofaua pe care ea zăcea neclintită, cu capul spre dânsul, încât îi vedea numai creştetul puţin plecat în dreapta, pieptul decoltat şi rochia mototolită. Milioane de gânduri îi plouau în minte şi se ciocneau în zgomote surde. Când, după un răstimp i se mai potoli inima, observă că singurul zgomot în lume îl făcea respiraţia lui ostenită; încolo o tăcere blândă, moleşitoare; chiar focul în cămin ardea acum atât de lin, parc-ar fi fost un foc imaterial. Numai căldura era sugrumătoare. Sudorile îi curgeau pe obraji ca lacrimile. Şi totuşi mai rău îl supăra tăcerea, încât ca s-o alunge, rosti:

Madelaine!

Căutase să fie dulce şi se spăimântă de glasul care parcă era al unui străin duşmănos.

Îşi aminti că tot astfel îl mirase acelaşi glas adineaori când... Şi deodată se simţi copleşit de o ruşine mare, parcă s-ar fi pomenit gol în mijlocul unei mulţimi batjocoritoare. Îşi dădea seama că, deşi avea ochii aţintiţi asupra sofalei, sufletul lui nu voia să vadă nimica, de frică să nu trebuiască a înţelege prea curând.

Madelaine! Murmură apoi din nou cu umilinţă, ca şi când ar fi încercat să ispăşească o faptă printr-un cuvânt.

Câteva clipe avu simultan toate certitudinile: că trăieşte şi că e moartă, că a ucis-o şi că n-a ucis-o, că nu s-a întâmplat nimic şi că s-a sfârşit totul.

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *surde* şi *simultan*. **2 p.**
2. Explică rolul celor două puncte în secvenţa: *rosti:* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o expresie/locuţiune care conţine substantivul *cap*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare, prezente în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează tipul de perspectivă narativă din textul dat. **4 p.**
6. Selectează două secvenţe din textul dat care conturează dimensiunea spaţială. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

7. Menţionează o trăsătură morală a personajului masculin din textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului epic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, următoarea secvenţă din textul dat: *Câteva clipe avu simultan toate certitudinile: că trăieşte şi că e moartă, că a ucis-o şi că n-a ucis-o, că nu s-a întâmplat nimic şi că s-a sfârşit totul.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa cunoaşterii unei limbi străine.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *particularităţile de construcţie a unui personaj* dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele dintr-o nuvelă;
- evidenţierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/ citate/ secvenţe comentate;
- ilustrarea a patru componente de structură, de compoziţie şi de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru construcţia personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema textului narativ studiat se reflectă în construcţia personajului ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 73

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Clavirile plâng în oraş...

Afară o vreme de plumb
Şi vântul împrăştie ploaia,
Tomnatice frunze prin târg
Aleargă pe drumuri cu droaia.

Un bolnav poet, afectat
Aşteaptă tuşind pe la geamuri –
O fată, prin gratii, plângând,
Se uită ca luna prin ramuri.

Ea plânge... el palid se pierde
Prin târgul sălbatic, sever;
Şi pare tabloul acesta
Că-i antic şi plin de mister!...

(George Bacovia, *Toamna*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *sălbatic* şi *mister*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării din ultimul vers. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină verbul *a plânge*. **2 p.**
4. Menţionează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Precizează tipul de lirism existent în textul dat. **4 p.**
6. Selectează o secvenţă din text care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale simbolismului. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, ultima strofă a textului dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică si mijloacele artistice. **4 p.**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *avantajele/ dezavantajele folosirii noilor tehnologii.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi *tema şi viziunea despre lume* dintr-un *text poetic* studiat, aparţinând lui *Nichita Stănescu.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat în curentul literar neomodernism;
- prezentarea a două imagini/ idei poetice relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat, aparţinând neomodernismului;
- ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, incipit, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 74

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citeşte următorul text:

Sala tronului. De jur împrejur, câte două rânduri de jeţuri* în stil bisericesc. În dreapta, lângă tron, un jeţ mai înalt cu stema Moldovei. Pe pereţi se văd portretele strămoşilor. În fund, în dreapta şi în stânga tronului, două intrări. Pe laturea din stânga, planul al doilea, o uşe. Ferestre în dreapta. (...)

Scena VIII

Ştefan intră la braţul Doamnei Maria, îmbrăcat în zale de argint c-o mantie de postav roşu blănită cu cacom*. Galben la faţă şi cu cearcăne la ochi. Şchioapătă. Doftorul Ieronimo Da Cesena, doftorul Klingensporn, doftorul Şmil. Vin pe uşa din stânga. (...)

ŞTEFAN: (...) *Când voi fi în faţa Lui, voi îndrăzni să-i zic: „Doamne, tu singur ştii ce-a fost pe inima mea, că-n tine am crezut că nicio deşertăciune nu s-a lipit de sufletul meu, că am stat zid neclintit în faţa păgânilor... Dar toţi m-au părăsit... Doamne, osândeşte-mă după păcatele mele, ci nu mă osândi de pacea cu turcii spre mântuirea sărmanului meu popor!"* (Fulgere şi tunete). *Bogdane, turcii sunt mai credincioşi ca creştinii cuvântului dat... Ţineţi minte cuvintele lui Ştefan, care v-a fost baci până la adânci bătrâneţe... că Moldova n-a fost a strămoşilor mei, n-a fost a mea şi nu e a voastră, ci a urmaşilor voştri şi a urmaşilor urmaşilor voştri în veacul vecilor... Ah!... Nimic... Bătrân, bolnav şi neputincios... Mantia asta e prea grea... S-o poarte cineva mai tânăr...* (Mişcare în mulţime. Mirare). *Bogdane!...* (I-o pune pe umeri). *Şi voi, mărturie a ceea ce aţi văzut, spuneţi ţării* (tunetele se înteţesc) *că voinţa mea e să se ungă Bogdan de când sunt în viaţă... Că viaţa mea şi-a ei a fost pururi una...* (Capetele boierilor se pleacă în semn de ascultare.) *Signore, dă-mi mâna!* (Ştefan trage pe Bogdan spre tronul Moldovei.) *Bogdane... vino... suie-te... aşază-te... pune coroana... Bine...* (Îngenunche.) *Doamne, binecuvântează...* (Dă să-i sărute mâna) *Ah!...* (Se rostogoleşte de pe treptele tronului în braţele Mariei şi a doctorului Cesena).

MARIA: *Ştefane!*

DOFTORUL ŞMIL: *Altfel nu s-ar fi putut.*

HATMANUL ARBORE: *A murit?*

CLUCERUL MOGHILĂ: *Cine să moară? Soarele nostru nu a apus încă.*

(Barbu Ştefănescu-Delavrancea, *Apus de soare*)

Scanned with OKEN Scanner

*jeţ – scaun cu spătar înalt
*cacom – mamifer carnivor de talie mică, având corp alungit şi subţire, picioare scurte şi blană fină, albă iarna şi brună vara; hermină.

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *urmaşilor* şi *bolnav*. **2 p.**
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *Ah!* **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *mână*. **2 p.**
4. Menţionează două motive literare existente în textul dat. **4 p.**
5. Transcrie două cuvinte/ grupuri de cuvinte din text care sunt mărci ale adresării directe. **4 p.**
6. Menţionează o modalitate de caracterizare a personajului *Ştefan*, exemplificând-o cu o secvenţă semnificativă din textul dat. **4 p.**
7. Prezintă rolul notaţiilor autorului, în textul dat. **4 p.**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, următoarea secvenţă:
CLUCERUL MOGHILĂ: *Cine să moară? Soarele nostru nu a apus încă.* **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa proiectelor culturale în societatea contemporană.*

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte (două-trei pagini) în care să prezinţi *particularităţi de construcţie a unui personaj* dintr-un *basm cult* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales din basmul studiat;

Scanned with OKEN Scanner

- evidenţierea, prin două episoade/ citate/ secvenţe comentate, a particularităţilor de construcţie a personajului;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale basmului studiat, semnificative pentru analiza construcţiei personajului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema basmului studiat se reflectă în construcţia personajului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 75

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citeşte următorul text:

Din valurile vremii, iubita mea, răsai
Cu braţele de marmur, cu părul lung, bălai –
Şi faţa străvezie ca faţa albei ceri
Slăbită e de umbra duioaselor dureri!
Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femeie între stele şi stea între femei
Şi întorcându-ţi faţa spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut şi plâng.
Cum oare din noianul de neguri să te rump,
Să te ridic la pieptu-mi, iubite înger scump,
Şi faţa mea în lacrimi pe faţa ta s-o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ţi-o-nec
Şi mâna friguroasă s-o încălzesc la sân,
Aproape, mai aproape pe inima-mi s-o ţin.

Scanned with OKEN Scanner

Dar vai, un chip aievea nu eşti, astfel de treci
Şi umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar singur cu braţele în jos
În trista amintire a visului frumos...
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

(Mihai Eminescu, *Din valurile vremii...*)

Scrie răspunsul la următoarele cerinţe cu privire la text:

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *răsai* şi *zadarnic*. **2 p.**
2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *să ţi-o-nec*. **2 p.**
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *vis*. **2 p.**
4. Precizează două motive literare identificate în textul dat. **4 p.**
5. Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul dat. **4 p.**
6. Selectează o secvenţă din text care conturează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. **4 p.**
7. Prezintă semnificaţia a două figuri de stil diferite. **4 p.**
8. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric. **4 p.**
9. Comentează, în 60-100 de cuvinte, ultima strofă a textului dat, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică si mijloacele artistice. **4 p.**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Scrie un text de tip argumentativ de 150-300 de cuvinte despre *importanţa practicării unui sport de către tineri*.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecţi structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; **8 p.**
- să ai conţinutul adecvat argumentării pe o temă dată: formularea ipotezei/ a propriei opinii faţă de problematica pusă în discuţie, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; **16 p.**
- să respecţi normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi precizarea privind numărul de cuvinte. **6 p.**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinţi tema şi viziunea despre lume dintr-un roman interbelic studiat.

Scanned with OKEN Scanner

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două episoade/secvenţe narative relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat;
- ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale romanului studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
- susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul studiat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conţinutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă/reper).
Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilităţi de analiză şi de argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuaţia* – 2 puncte; *aşezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare pentru proba scrisă

Modelul nr. 1

Subiectul I

1. Sinonime: *junǎ* – tânără, copilă;
   profunzi – adânci.
2. Cratima, din structura *dragă-mi,* marchează elidarea vocalei î, evitându-se, astfel, hiatul. De asemenea, cratima ajută la rostirea împreună a două silabe deferite, în vederea conservării metricii şi ritmului versului.
3. Expresie cu termenul „ochi": În toţi cei patru ani de liceu, băiatul i-a facut ochi dulci colegei de bancă.
4. Mărcile eului liric din text sunt: verbele la persoana I („caut", „aş căta"), la persoana a II-a („eşti", „tremuri", „murmuri", „râzi"), dar şi pronumele la persoana I („mă", „-mi") şi a II-a („tu", „te").
5. Motive literare existente în text: ochii, femeia iubită, glasul, viaţa etc.
6. Două secvenţe din text prin care se conturează portretul iubitei: „blondele plete"; „ochii tăi dragi".
7. Repetiţia şi enumeraţia din primul vers al celei de-a doua strofe („Tu tremuri, tu cauţi, tu murmuri, tu râzi") au o funcţie poetică dublă: la un prim nivel de semnificaţie, figurile de stil amintite conturează portretul iubitei, acesteia evidenţiindu-i-se vitalitatea şi tumultul sentimental; mai mult, cele două mijloace artistice sugerează dragostea pe care i-o poartă subiectul poetic, acesta fiind fermecat de complexitatea personalităţii femeii, imposibil de identificat cu o singură ipostază.
   Metafora din structura „tu raiu-mi deschizi" reliefează funcţia pozitivă a femeii-înger, ipostază tipică pentru creaţia adolescentină eminesciană. Iubita are rolul de a armoniza relaţia cu întreg universul, de a facilita o recuperare a fericirii edenice.
8. Opera literară Frumoasă şi junǎ de Mihai Eminescu aparţine, prin trăsăturile sale definitorii, genului liric. O dovedeşte, mai întâi, existenţa unei voci interioare a textului, reprezentată de eul liric, a cărui prezenţă în discurs se evidenţiază prin mărci lexico-gramaticale precum: forme verbale la persoana I („caut", „aş căta"), la persoana a II-a („eşti", „tremuri", „murmuri", „râzi"), forme pronominale la persoana I („mă", „-mi") sau a II-a („tu", „te"). Mai apoi, caracterul liric al operei se reflectă şi la nivelul utilizării unui limbaj caracterizat prin expresivitate. Astfel, se observă predominanţa epitetelor, cu rol în conturarea portretului femeii angelice: frumoasă şi junǎ, glasul dulce, părul moale etc. De asemenea, portretul iubitei este reliefat şi cu ajutorul repetiţiei şi al enumeraţiei din primul vers al

Scanned with OKEN Scanner

celei de-a doua strofe („Tu tremuri, tu cauţi, tu murmuri, tu râzi") acesteia evidenţiindu-i-se vitalitatea şi tumultul sentimental; mai mult, cele două mijloace artistice sugerează dragostea pe care i-o poartă subiectul poetic, acesta fiind fermecat de complexitatea personalităţii femeii, imposibil de identificat cu o singură ipostază.

9. Ultimele două strofe ale poeziei dezvoltă imaginea iubitei ideale. Puternic influenţat de lirica paşoptistă, poetul romantic apelează la o ipostaziere destul de clişeistică a fiinţei iubite: o copilă, cu plete blonde, o fragilă şi naivă fiinţă asemănătoare unei porumbiţe („columbă"), pentru care dragostea înseamnă oferirea unui sărut grăbit. De altfel, până şi mijloacele artistice utilizate pentru înscenarea ritualului amoros amintesc prea puţin de creaţia matură a lui Eminescu. De pildă, epitetul triplu „şireată şi dulce copil vinovat" indică jovialitatea şi răsfăţul tinerei care se dovedeşte incapabilă încă să participe la o relaţie matură de iubire. Aceeaşi idee este relevată şi prin imaginile vizuale/dinamice „cu mâna ţi-acoperi" şi „prin degete cauţi", respectiv prin epitetul „ochii tăi dragi". Nu întâmplător, subiectul poetic vrea să o pedepsească pe zburdalnica fată, furându-i un sărut („o gură").

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Informaţii, raţionamente despre diferenţa dintre minciună şi adevăr, care influenţează, încă din copilărie, dezvoltarea personalităţii omului. Individul educat să fie sincer va fi capabil să relaţioneze firesc cu ceilalţi, în timp ce mincinosul nu va fi niciodată împăcat cu sine, în consecinţă se va comporta artificial/fals şi în comunitate.
- Enunţarea tezei: neadevărul compromite orice relaţie naturală, falsificând până şi interioritatea omului.

Argumente

- **Argument 1:** Chiar dacă neadevărul nu este întotdeauna pedepsit, căci mincinoşilor nu le creşte nasul ca lui Pinocchio, pe termen lung, minciuna este sancţionată şi poate compromite definitiv relaţiile interumane. De ex.: Ion, protagonistul romanului eponim al lui Liviu Rebreanu, duce o existenţă falsă, străduindu-se constant să-i manipuleze pe cei din jur, însă, cum bine se ştie, singurele momente de autenticitate spirituală îl conduc spre moarte.
- **Argument 2:** Pe de altă parte, ascunderea adevărului se poate identifica, uneori, cu protejarea aproapelui. Adevărul spus „verde-n faţă" îi poate afecta, în unele cazuri, pe apropiaţi, aşa încât neadevărul deţine şi o funcţie pozitivă. Important e ca oamenii să câştige discernământul de a decide când minciuna ajută o bună raportare interumană şi când aceasta o compromite definitiv.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre relaţia complexă dintre minciună şi adevăr, despre efectele preponderent nocive ale neadevărului şi despre avantajele sale punctuale şi de scurtă durată.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii, raţionamente cu rol contextualizator despre literatura română de la finalul secolului al XIX-lea, când speciile genului epic sunt slab reprezentate, preferându-se promovarea traducerilor.
- Evidenţierea rolului substanţial jucat de Ioan Slavici care încearcă să surprindă transformările sociale ale perioadei, prin impunerea unor personaje memorabile, pe care, pentru a le evidenţia complexitatea şi relevanţa pentru contemporaneitate, le include în nuvele, adică tocmai speciile genului epic care pun accentul pe transformările personajelor (ca exponenţi ai lumii în care se integrează): cel mai important volum al său se intitulează ***Novele din popor*** şi este publicat în 1881.
- Precizarea textului analizat: cea mai valoroasă proză din cartea amintită rămâne ***Moara cu noroc***, aceasta evidenţiind atât calităţile de nuvelist ale lui Slavici, cât şi viziunea sa despre lume.

Cuprinsul

✓ Precizarea a două caracteristici ale speciei literare *nuvelă*, existente în opera literară studiată

De exemplu:

- Naraţiunea se axează pe **un singur fir narativ, concentrat în jurul involuţiei protagonistului**, Ghiţă, personaj tipologic evidenţiind efectele nocive ale delimitării de lumea tradiţională pentru a asuma în mod artificial principiile celei moderne.
- Pe de o parte, perspectiva naratorială cu privire la transformările lui Ghiţă este obiectivă, lipsită de idilizare, proza dobândind un **caracter realist**.
- Pe de altă parte, decăderea socială, morală şi psihologică a personajului impune o fină analiză a tumultului/conflictului interior, aşa justificându-se **componenta psihologică** a nuvelei.

✓ Ilustrarea, prin referire la nuvela studiată, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei (de exemplu: acţiune, secvenţă narativă, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia personajelor, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă etc.)

De exemplu:

- Accentuarea rolului jucat de **naratorul omniscient şi omniprezent** în desfăşurarea acţiunii, prin dimensiunea moralizatoare conferită nuvelei: **relaţiile temporale** devin importante, naraţiunea evoluând între două mari sărbători creştine (Sfântul Gheorghe – care simbolizează lupta cu răul şi Săptămâna Patimilor – când Ghiţă, Lică şi Ana plătesc pentru toate păcatele lor).
- Accentuarea şi exemplificarea caracteristicilor realiste ale nuvelei: crearea iluziei realităţii (toponime reale, indici spaţio-temporali precişi, descrieri amănunţite, personaje tipologice, caracterul monografic al unor secvenţe epice etc.).
- Accentuarea şi exemplificarea caracteristicilor psihologice ale nuvelei: prezentarea dezumanizării lui Ghiţă, urmărind **momentele subiectului/**

Scanned with OKEN Scanner

acţiunea nuvelei, **conflictul exterior** (pentru bani) dublat de cel **interior** (tumultul interior al protagonistului, redat prin **monolog interior** şi **stil indirect liber**).

✓ Evidenţierea relaţiilor dintre două personaje, reprezentative pentru nuvela studiată

De exemplu:

- Evidenţierea faptului că Ghiţă e un „personaj rotund", care se transformă pe parcursul acţiunii, el involuând, dezumanizându-se, pe când Lică rămâne un actant „plat", care îşi schimbă parţial modul de a fi.
- Astfel, iniţial, Ghiţă este necompromis, protagonistul fiind un om corect, demn, respectat social, echilibrat interior, iubitor şi protectiv în relaţie cu membrii familiei; ulterior, el se dovedeşte egoist, obsedat de îmbogăţire, răzbunător şi lipsit de scrupule, ajungând să-şi pună în pericol copiii şi să-şi ucidă soţia, pe Ana; dintr-un simplu şi sărac cizmar, el devine un cârciumar bogat/ prosper, dar îşi periclitează întreaga avere; în final, moare nepăsător în raport cu tot ceea ce a dobândit; în schimb, Lică reprezintă tipul infractorului, lipsit de scrupule, care îşi urmăreşte mereu interesul, fiind capabil să şi ucidă pentru atingerea lui: memorabilă, în acest sens, se dovedeşte replica lui Lică, atunci când îi explică lui Ghiţă că prima crimă este traumatizantă, apoi, restul intră în firesc.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema în nuvelă.

De exemplu:

- Faptul că protagoniştii nuvelei realist-psihologice sunt reprezentativi pentru oamenii mortificaţi interior din cauza obsesiei pentru bani, iar astfel de indivizi pot fi întâlniţi oricând şi oriunde; amândoi sunt creaţi de Slavici pentru a reflecta schimbările sociale generate de confruntarea parcă veşnică (uşor de identificat şi în contemporaneitate) dintre tradiţie şi modernitate.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor caracteristicilor importante – caracterul realist al prozei, dimensiunea psihologică, accentul pus pe involuţia personajului – pentru a marca exemplaritatea nuvelei lui Slavici, care reliefează veridic una dintre celei mai complexe problematici, inclusiv a zilelor noastre: efectele nocive ale dorinţei rapide şi ilegale de înavuţire.

Modelul nr. 2

Subiectul I

1. Sinonime: *să te mântui* = să te eliberezi, să te salvezi etc.;
   năprasnic = neaşteptat, neprevăzut, năvalnic etc.
2. Virgula din secvenţa citată izolează construcţia în vocativ.
3. Expresie/ locuţiune cu *viaţă*: *Şi-a dat viaţa pentru el* etc.
4. Fragmentul care surprinde sfatul mamei este: *să potriveşti totdeauna să fie foc zdravăn în sobă şi, când a adormi bărbatu-tău, să iei pielea cea de porc şi s-o dai în foc, ca să ardă.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Două mărci ale oralității: interogațiile retorice (*ce să facă și încotro s-apuce?*), interjecția (*Alelei!*), graiul popular (*să te mântui*), expresii/ locuțiuni (*a pornit încotro a văzut cu ochii*), coordonarea copulativă – „și" narativ, alternanța vorbirii directe cu cea indirectă, prezența substantivelor în cazul vocativ etc.
6. Motiv literar specific basmului popular: sfatul părintesc, metamorfoza, căutarea, călătoria, alesul (Făt-Frumos) etc.
7. Perspectiva narativă în acest fragment este obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, relatarea realizându-se la persoana a treia.
8. Două trăsături ale basmului cult: umanizarea fantasticului (personajele, ca purtătoare de semnificație ale mesajului, se comportă în modul cel mai caracteristic al țăranilor din Humulești lui Creangă, aspect susținut la nivelul limbajului regional etc.), oralitatea stilului, originalitatea viziunii – se pornește de la modelul popular, dar se remarcă teme de circulație universală: tema destinului etc.
9. Fragmentul citat surprinde faptul că, deși basmul cult este turnat în forma convențională a basmului popular, aspect justificat prin motivele stereotipe – căutarea/ călătoria etc., totuși se remarcă particularitatea stilului lui Creangă prin elemente de oralitate și prin prefigurarea temei destinului, ceea ce presupune originalitatea viziunii etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raționamente, informații generale despre familie; o posibilă clasificare a familiei: tradițională/modernă, monoparentală/biparentală, o opinie generală despre rolul familiei în conturarea personalității individului.
- Enunțarea tezei: familia este unul dintre factorii esențiali în desăvârșirea personalității individului, în special a celui aflat la vârsta copilăriei sau adolescenței.

Argumente

- **Argument 1:** Familia este considerată prima școală a vieții, perioada în care ființa umană dobândește „cei șapte ani de-acasă"; familia stă la baza dezvoltării armonioase a personalității individului.
- **Argument 2:** Situații în care personalitatea individului este afectată de rolul excesiv protector al părinților; părinții care controlează și impun traseul existențial al adolescentului; Ex. personajele Aurica și Titi Tulea din romanul ***Enigma Otiliei*** de George Călinescu.

Concluzia

- Un enunț sintetic despre rolul familiei, despre faptul că rolul familiei este benefic atâta timp cât influența părinților asupra copiilor nu devine excesivă.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informații contextualizatoare despre romantismul românesc, în raport cu manifestarea curentului în plan european (decalajul cultural, începuturile romantismului românesc în programul generației pașoptiste).

Scanned with OKEN Scanner

- Locul pe care îl ocupă întreaga creaţie eminesciană în epocă (fructificarea temelor şi motivelor literare romantice de circulaţie europeană).
- Anunţarea poeziei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte poezia ***Luceafărul***, o adevărată sinteză pentru întreaga operă eminesciană.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică
De exemplu:
- **Personajul excepţional** – Luceafărul este un personaj de tip romantic, excepţional, tocmai datorită naturii sale duale: angelic/ demonic.
- **Antiteza, ca procedeu artistic preferat de romantici** – textul dezvoltă o serie de antiteze: celest/teluric, om comun/geniu, cunoaştere raţională/ cunoaştere pe baza afectelor, iubita ideală/ iubita decăzută etc.

✓ Prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat
De exemplu:
- Textul dezvoltă trei teme, tratate în manieră romantică: iubirea neîmplinită, natura (prin alternanţa terestru/cosmic), tema filosofică a cunoaşterii, prin raportul om comun/geniu.
- **Tabloul I** – proiectează, într-un decor romantic, povestea de iubire dintre fata de împărat şi luceafăr; înfiripărea sentimentului de iubire dintre cei doi deschide palierul interpretării poemei din perspectiva cunoaşterii: fata de împărat încearcă să-şi depăşească propria condiţie, în vreme ce luceafărul experimentează o cunoaştere pe baza afectelor; cele două metamorfoze ale astrului celest evidenţiază viziunea precosmogonică: naşterea Universului din apă, respectiv din Noaptea Cosmică; antropomorfizările luceafărului îi evidenţiază natura dual de înger şi demon; fata de împărat remarcă incompatibilitatea dintre lumea ei şi lumea superioară a astrului.
- **Tabloul IV** – proiectează, într-un cadru al înserării, povestea de iubire dintre cei „doi tineri singuri", Cătălin şi Cătălina.; idila dintre cei doi este privită de luceafăr, care, în urma lecţiei de cunoaştere date de către Demiurg, îşi reocupă poziţia privilegiată pe bolta cerească; deşteptat de Creator din grava uitare, luceafărul adoptă starea de ataraxie; catrenul final dobândeşte valoare conclusivă pentru întregul text, punctând antiteza dintre lumea limitată a muritorilor (metafora „cercul strâmt") şi eternitatea geniului (epitetul dublu „nemuritor şi rece").

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.)
De exemplu:
- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu**.

Scanned with OKEN Scanner

- **Incipitul** este realizat pe baza unei formule specifice basmului, care avertizează asupra caracterului epic al poemei, dar şi asupra sursei de inspiraţie: basmul popular, ***Fata din grădina de aur***.
- Textul dezvoltă o **serie de opoziţii:** lumea comună/omul de geniu, teluric/ celest, condiţia superioară a luceafărului şi condiţia precară a lui Cătălin etc.
- Interpretarea mijloacelor artistice din cele două tablouri (simboluri, metafore, epitete etc.): simbolul central al *ochiului* care desemnează cunoaşterea.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat

De exemplu:

- Evidenţierea faptului că viziunea despre lume a autorului poartă amprenta romantismului cu evidente influenţe schopenhaueriene, de unde şi ipostaza omului de geniu; se remarcă, însă, modul original în care Eminescu particularizează natura geniului: acesta experimentează o formă de cunoaştere, pe baza afectelor, spre deosebire de geniul lui Schopenhauer, a cărui existenţă este, în totalitate, ataractică.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – temele romantice, personajul excepţional, amestecul de genuri literare, antiteza, ca procedeu artistic preferat de romantici.

Modelul nr. 3

Subiectul I

1. Sinonime: *prilejul = ocazia, oportunitatea;*
   indiferentă = nepăsătoare, rece, apatică.
2. Cratima, în structura *să-i vorbesc,* marchează elidarea vocalei *î,* evitându-se, astfel, hiatul. De asemenea, ajută la rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, în vederea fluidizării discursului narativ.
3. Locuţiune/ expresie cu verbul *a pune: I-a pus gând rău din momentul în care l-a enervat prima dată.*
4. Perspectiva narativă este una subiectivă, cu o viziune „împreună cu", aparţinându-i unui narator-personaj, subiectiv, implicat în discurs.
5. Structură care conţine o imagine vizuală: De ex. *sarbezi eram amândoi.*
6. Două cuvinte/ grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale subiectivităţii: forme verbale şi pronominale la persoana I- *aveam, mă orientam, plasasem, am spus, mine* etc.
7. Rolul interogaţiilor retorice: De ex. Interogaţiile retorice, *„Îmi scuzam astfel uscăciunea din momentul acela? Sau era un mijloc să mă liniştesc, văzând-o indiferentă?"* accentuează caracterul confesiv al discursului narativ. Personajul-narator caută să-şi definească propria atitudine în relaţie cu Irina, femeia de care urma să se despartă, odată cu plecarea sa la Paris.
8. Fragmentul de text, ***O moarte care nu dovedeşte nimic,*** de Anton Holban aparţine, prin trăsăturile sale definitorii, unei opere epice/ genului epic. O dovedeşte, mai întâi, prezenţa instanţelor comunicării narative: naratorul-personaj, evidenţiat în planul discursului prin mărci ale subiectivităţii (forme verbale şi

Scanned with OKEN Scanner

pronominale la persoana I- *aveam, mă orientam, plasasem, am spus, mine* etc., interogaţii retorice: *„Îmi scuzam astfel uscăciunea din momentul acela? Sau era un mijloc să mă liniştesc, văzând-o indiferentă?"*) şi Irina. De asemenea, textul surprinde o acţiune plasată în timp şi spaţiu, prezentând momentul despărţirii protagonistului de iubita sa, Irina, odată cu plecarea la Paris.

9. Textul lui Anton Holban îşi relevă caracterul de proză de analiză psihologică, literatura devenind o formă de cunoaştere a sinelui. În acest sens, fragmentul citat are aspectul unei confesiuni, cititorul având acces la realitatea interioară a personajului-narator. Acesta evocă momentul despărţirii de Irina, pe care îl aduce în prezentul propriei conştiinţe pentru a-l analiza cu luciditate: *Pe obrazul rece pusei o sărutare scurtă, iar gura ei nici nu mă atinse.*

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre ceea ce se înţelege prin *bunuri materiale*, despre o distincţie între *bunuri materiale/bunuri spirituale*, despre faptul că fiecare individ are posibilitatea de a alege ce este mai bun pentru viaţa sa: fie că este vorba de latura materială, fie de cea spirituală.
- Enunţarea tezei: Liberul arbitru implică, în mod obligatoriu, o libertate asumată a individului, în vederea realizării unei armonii cu sinele şi cu lumea în care acesta trăieşte.

Argumente

- **Argument 1:** Alegerea şi dezvoltarea acelei laturi a existenţei care conduce spre o mulţumire de sine, care permite integrarea într-o comunitate şi realizarea de legături sociale; de regulă, materialul şi spiritualul trebuie să coexiste, în vederea obţinerii echilibrului interior.
- **Argument 2:** Alegerea de către individul uman să dezvolte o latură, de regulă cea materială, în defavoarea celeilalte, poate crea dezechilibre atât în raport cu sinele, cât şi cu ceilalţi; Ex.: personajul Ghiţă din nuvela ***Moara cu noroc*** de Ioan Slavici este orbit de dorinţa de îmbogăţire şi îşi va pierde atât pacea interioară, cât şi *liniştea colibei.*

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre rolul bunurilor materiale în viaţa individului, despre o libertate asumată, despre o alegere echilibrată între material şi spiritual, în vederea asigurării echilibrului.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre modernismul interbelic, despre viziunile diferite despre lume, reflectate în lirica modernă (modernismul eclectic, clasicizant al lui T. Arghezi, expresionismul din opera lui Lucian Blaga sau modernismul ermetic, cultivat de Ion Barbu).
- Impunerea de către Ion Barbu a unui nou model estetic în poezie, scriitorul recurgând la ermetizarea discursului, din dorinţa de a sugera, astfel, vidul existenţial pe care îl resimte omul modern.

Scanned with OKEN Scanner

- Anunţarea poeziei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte poezia ***Din ceas, dedus...***, care deschide volumul ***Joc secund*** (1930) al lui Ion Barbu.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică.
De exemplu:
- **Poezia** este **o artă poetică modernă,** care aduce în prim-plan noua viziune a scriitorului asupra poeziei: poezia barbiană devine o lirică intelectualizată, o poezie capabilă a reflecta doar frumuseţea spiritului uman: *act clar de narcisism.*
- **Limbajul ermetizat** – sensurile poetice sunt încifrate de metaforă, dezvăluirea mesajului poetic devine identificabilă cu o iniţiere în tainele ascunse ale Poeziei.

✓ Prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat
De exemplu:
- **Prima strofă** dezvăluie o definiţie a poeziei, conţinând, totodată, şi elemente de poiesis; poezia este *adâncul acestei calme creste*, metaforă care reliefează starea latentă în care se află poezia; aceasta trebuie să intre *prin oglindă în mântuit azur*; poiesisul presupune filtrarea materialului, a lumii reale, exterioare, printr-un joc al minţii, un „joc secund".
- **Catrenul al doilea** se centrează pe rolul poetului/artistului, în ipostaza iniţială de *nadir latent*; nadirul, metaforă pentru poet, poate să devină zenit: planul subconştientului poate să producă valori; poetul apare în postura unui centrum mundi, a unui Demiurg, care trebuie să cunoască adevăratul zbor pentru a se înălţa, pentru a obţine Poezia; arta însăşi, poezia presupune, la Ion Barbu, un *zbor invers*, dinspre planul exteriorului spre lumea interioară a fiinţei.

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.)
De exemplu:
- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu**; metafora *ceas* sugerează problematica timpului: creatorul/poetul caută în planul realului, al timpului obiectiv, frumosul ca obiect al creaţiei pe care îl va oglindi în propria-i sensibilitate.
- **Simbolul central** – apa, ca metaforă ce trimite cu gândul la cosmogonie: este vorba de naşterea unui univers nou, cel al Poeziei, ce se plăsmuieşte sub puterea creatorului-Demiurg.
- Interpretarea mijloacelor artistice din cele două strofe (**simboluri, metafore**): *ceasul* – metaforă pentru timpul obiectiv, al realului, *adâncul acestei calme creste* – ca metaforă pentru poezie, *meduzele* – ca metaforă pentru aparenţele realităţii, poetul având menirea de a trece, dincolo de aparenţă, spre esenţa lucrurilor etc.
- **Elementele de prozodie** – trădează preferinţa poetului pentru formele clasice: discursul, structurat în două catrene, este realizat sub forma unui monolog liric, cu valenţe descriptive; rima este încrucişată, ritmul, iambic, iar metrica versurilor este de 13-14 silabe.

Scanned with OKEN Scanner

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat
De exemplu:
- Evidenţierea faptului că poezia ***Din ceas, dedus...*** este o artă poetică modernă, care propune o nouă viziune a scriitorului asupra artei şi a rolului artistului; surprinderea opoziţiei dintre două perspective lirice interbelice: una care propune o poezie realistă, prin cultivarea esteticii urâtului (T. Arghezi) şi cea de-a doua, care optează pentru redarea, în poezie, a unei singure realităţi, cea interioară (I. Barbu).

Încheierea
- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – poezia barbiană este o lirică intelectualizată, o poezie a esenţelor, golul şi criza existenţială, pe care le traversează omul modern, fiind puse în evidenţă de utilizarea unui limbaj încifrat, ermetic.

Modelul nr. 4

Subiectul I

1. Sinonime: *să razim – să sprijin*
   înseninezi – luminezi
2. Semnul întrebării folosit în ultima strofă a poeziei marchează, gramatical, sfârşitul unui enunţ interogativ, iar stilistic, exprimă , prin această interogaţie retorică, regretul, dezamăgirea fiinţei poetice provocate de neapariţia, de absenţa iubitei.
3. Exemplu de locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *cap*: *Nu-şi vedea capul de atâta treabă.*
4. Două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat: forme pronominale de persoana I, singular: *-mi*; verbe la persoana I, singular: *să razim, să (te) privesc.*
5. Motive literare prezente în text: iubita, dorinţa, aşteptarea etc.
6. Verbele la modul conjunctiv prezente în poezia dată: *să (te) privesc, să razim,* exprimă atitudinea/ trăirea intens subiectivă a fiinţei poetice, şi, de asemenea, dorinţa reîntregirii perechii de îndrăgostiţi, nevoia prezenţei iubitei, a fericirii şi plăcerii contemplării acesteia.
7. Explicaţia semnificaţiei a două dintre figurile de stil identificate în poezie, de exemplu:
   - *De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?* este o repetiţie folosită în cadrul unei interogaţii retorice cu rolul de a intensifica prin acest adânc oftat tristeţea, regretul fiinţei poetice, toate aceste stări/ sentimente provocate de absenţa iubitei.
   - *Ca tine nu-s* este o comparaţie prin care este accentuată unicitatea iubitei, a cărei strălucire este singulară, iar farmecul şi frumuseţea incomparabile.

Scanned with OKEN Scanner

8. Două trăsături ale genului liric prezente în textul citat, de exemplu: viziunea poetică exprimată prin intermediul eului liric a cărui prezenţă este exprimată prin mărcile specifice: forme pronominale la persoana I, singular: *-mi*; adjective pronominale la persoana I, singular: *meu, mea*; verbe la persoana I, singular: *să(te)privesc, să razem.* Exprimarea în mod direct a sentimentelor, stărilor, trăirilor fiinţei lirice: nostalgie, regret, tristeţe, admiraţie etc.; ideile poetice redate prin mijloace artistice variate – figuri de stil: repetiţia *De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?*, comparaţia *Ca tine nu-s* etc.; interogaţii retorice: *De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?* etc.; exclamaţii retorice: *Ca tine nu-s, ca tine nu-s!*
9. Primele două strofe ale poeziei fixează ca temă iubirea neîmplinită, marcată de absenţa iubitei. Primul catren conturează un plan exterior ce surprinde elemente ale toamnei, simbolizată de plecarea păsărilor, căderea frunzelor, un cadru dezolant, mai puţin cald şi prietenos şi care îi adânceşte fiinţei poetice nostalgia, regretul, suferinţa. Natura devine parcă o proiecţie a unei stări de spirit sau corespunde, cel puţin, stării interioare a instanţei lirice. Repetiţia *De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?* folosită în cadrul unei interogaţii retorice are rolul de a intensifica, prin acest adânc oftat, tristeţea, regretul fiinţei poetice, toate aceste stări/ sentimente provocate de absenţa iubitei. Verbele sunt folosite la modul indicativ, timpul prezent, fiind un mod şi timp specifice descrierii. A doua strofă debutează cu o chemare adresată iubitei, marcată de verbul la modul imperativ *vino*, precedat de interjecţia *o* şi urmat de adverbul *iar*, tonul rostirii aducând mai degrabă cu o implorare. Verbele la modul conjunctiv *să (te) privesc*, *să razim*, exprimă atitudinea/ trăirea intens subiectivă a fiinţei poetice, şi, de asemenea, dorinţa reîntregirii perechii de îndrăgostiţi, nevoia prezenţei iubitei, a posibilităţii contemplării acesteia.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Evidenţierea diferenţelor marcate dintre şcoala ca instituţie de învăţământ şi „şcoala vieţii"; prima oferă tinerilor modele de conduită, disciplinează şi organizează munca intelectuală, conferă complexitate/subtilitate gândirii, în timp ce a doua perverteşte adeseori principiile sănătoase asimilate în timpul studiilor.
- Enunţarea tezei: şcoala poate garanta evoluţia, adică devenirea pozitivă a tinerilor, oferindu-le totodată soluţii pentru a se proteja de potenţialele influenţe negative din existenţa lor matură.

Argumente

- **Argument 1:** Educaţia şcolară presupune dezvoltare intelectuală şi sentimentală, ferindu-l pe individ de blocajele devenirii sale ca om. Capacitatea de a gândi liber şi nuanţat, de a se exprima coerent; cunoaşterea de sine şi acceptarea celorlalţi se învaţă în şcoală şi se aplică în existenţa ulterioară. Un exemplu: personajul Pinocchio, al lui Carlo Collodi, transformat din păpuşă de lemn, condusă de instincte şi manipulată de alţii, într-un copil echilibrat şi bun datorită educaţiei.

Scanned with OKEN Scanner

- **Argument 2:** Principiile moderne, de factură iluministă, ale educației accentuează dimensiunea practică a școlii: nu doar „a ști", ci și a „ști să faci", chiar „a ști să fii": educația e strâns legată de viață, de devenirea individului în cadrul societății, în strânsă legătură cu ceilalți oameni.

Concluzia

- Un enunț sintetic despre importanța școlii/educației pentru identitatea, personalitatea, spiritualitatea copilului/omului matur.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Protagonistul nuvelei lui Ioan Slavici, ***Moara cu noroc***, rămâne un personaj realist, tipic pentru societatea autohtonă de la finalul secolului al XIX-lea. Format într-un univers tradițional, cu norme morale și de conduită clare, el va fi dezumanizat de contactul cu principiile pragmatice, cinice, egoiste ale lumii moderne, capitaliste (reprezentate de Lică Sămădăul).

Cuprinsul

✓ Prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectivă narativă, modalități de caracterizare, limbajul personajului etc.)

De exemplu:

- Prezentarea dezumanizării lui Ghiță, urmărind **momentele subiectului/ acțiunea** nuvelei, **conflictul exterior** (pentru bani), dar și cel **interior** (tumultul interior al protagonistului, redat prin **monolog interior** și **stil indirect liber**).
- Pe tot parcursul evidențierii însușirilor personajului se vor specifica în mod clar **mijloacele directe și indirecte de caracterizare** a acestuia: accentul va cădea pe caracterizarea indirectă, prin acțiunile și comportamentul lui Ghiță: de la hărnicia și spiritul de inițiativă de care dă dovadă inițial, „moara cu noroc" devenind „cârciuma lui Ghiță", la egoismul evidențiat în relație cu familia după întâlnirea cu Lică, până la zbuciumul interior resimțit atunci când devine părtaș la fărădelegile Sămădăului; se va specifica și autocaracterizarea, atunci când Ghiță se compară cu un cocoșat, când, după proces, își conștientizează decăderea.
- Accentuarea rolului jucat de **naratorul omniscient și omniprezent** în caracterizarea personajului, prin dimensiunea moralizatoare conferită nuvelei: **relațiile temporale** devin importante, narațiunea evoluând între două mari sărbători creștine (Sfântul Gheorghe – care simbolizează lupta cu răul și Săptămâna Patimilor – când Ghiță plătește pentru toate păcatele sale).

✓ Prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele nuvelei studiate

De exemplu:

- Evidențierea faptului că Ghiță e un „personaj rotund", care se transformă pe parcursul acțiunii, el involuând, dezumanizându-se.

Scanned with OKEN Scanner

- Astfel, inițial, **statutul său psihologic și moral** este necompromis, protagonistul fiind un om corect, demn, respectat social, echilibrat interior, iubitor și protectiv în relație cu membrii familiei; ulterior, el se dovedește egoist, obsedat de îmbogățire, răzbunător și lipsit de scrupule, ajungând să-și pună în pericol copiii și să-și ucidă soția, pe Ana.
- Tot astfel, **statutul său social** se metamorfozează complet: dintr-un simplu și sărac cizmar, el devine un cârciumar bogat/prosper, dar își periclitează întreaga avere; în final, moare nepăsător în raport cu tot ceea ce a dobândit.

✓ Relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative

De exemplu:

- **Dezumanizarea personajului constituie principala sa trăsătură de caracter**; mai precis, obsesia pentru înavuțire, atenuată la început, marcată după întâlnirea cu Lică, îi ghidează toate acțiunile.
- **Două scene reprezentative** – prima: dialogul din incipitul nuvelei dintre bătrână (reprezentantă a înțelepciunii populare, tradiționale) și Ghiță (care ar susține evoluția spre o lume modernă); a doua poate fi aleasă dintre: unul dintre dialogurile cu Lică, numărarea în singurătate a banilor (în pofida tradiției familiale de a calcula profitul împreună), trăirile lui Ghiță din timpul și de după proces, urmărirea lui Lică, uciderea Anei etc.

✓ Susținerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema nuvelei în construcția personajului pentru care ai optat

De exemplu:

- Faptul că Ghiță, protagonistul unei nuvele realist-psihologice, este reprezentativ pentru omul mortificat interior de obsesia averii, iar un astfel de individ poate fi întâlnit oricând și oriunde, de aici rezultând caracterul tipologic al personajului; de asemenea, într-o proză care își propune să surprindă veridic transformările sociale, este necesară implicarea unui personaj complex din punct de vedere psihologic.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor caracteristicilor importante – involuția, dezumanizarea, tipologia realistă a personajului etc. – pentru a marca exemplaritatea protagonistului lui Slavici, care va deveni un model de construcție artistică pentru actanții din proza realistă românească a secolului al XX-lea.

Modelul nr. 5

Subiectul I

1. Antonime: *niciodată* - întotdeauna, mereu
   nervoasă - calmă, relaxată, detașată.
2. Punctele de suspensie, în această secvență, marchează șirul întrerupt al gândurilor personajului, accentuând caracterul reflexiv, meditativ al comunicării.

Scanned with OKEN Scanner

3. Exemplu de locuţiune cu verbul *a arde*: *Simţeam cum arde de nerăbdare să ajungem la destinaţie.*
4. Două secvenţe din text care să constituie formule ale adresării directe sunt: *taci, taci*; *Cum mi se pare?*.
5. O temă a discuţiei dintre cele două personaje este dragostea.
6. Un mijloc de caracterizare a personajului Liana este caracterizarea directă făcută de către autor, aşa cum reiese din următoarea indicaţie scenică: *(înmărmurită)*.
7. Aceste informaţii ajută atât cititorul la înţelegerea textului, dar şi actorii, în realizarea jocului scenic (mimică, gesturi, tonul vocii etc.). Se adresează regizorului, orientându-l în alegerea decorului, a actorilor şi crearea atmosferei spectacolului. În operele moderne, indicaţiile scenice sunt mijloace de analiză psihologică, întrucât evidenţiază stările şi conflictele interioare ale personajelor.
8. Una din trăsăturile genului dramatic este structurarea textului în acte şi scene, fragmentul făcând parte din Scena II a piesei. Totodată, modul principal de expunere îl constituie dialogul, textul înfăţişând replicile celor două personaje care discută în contradictoriu:
   Esmeralda: Ei, suferi...Ţi se pare...
   Liana *(înmărmurită)*: Cum mi se pare?...
9. Această secvenţă de text conţine replica dată de către Esmeralda unei aprecieri pesimiste a Lianei, care intenţionează să se sinucidă din dragoste. Prin răspunsul ei, Esmeralda încearcă să o convingă pe aceasta că totul este trecător, iar experienţele negative se uită în timp. Secvenţa prezintă caracteristici ale oralităţii, prin folosirea interjecţiei exclamative *ei,* dar şi prin frecvenţa enunţurilor neterminate, care îndeamnă la reflecţie asupra celor spuse. Totodată, replica se bazează pe enunţuri negative: *...ţi se pare că n-ai să uiţi niciodată.... Nu moare nimeni din asta...*, care au rolul de a o dezarma pe Liana, accentuând caracterul persuasiv al vorbelor Esmeraldei, acelaşi scop avându-l şi trimiterea la vechiul ritual indian de ardere a văduvelor.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre lectură, despre avantajele acesteia, despre rolul cărţilor în formarea culturii generale a unei persoane.
- Enunţarea tezei: Lectura cărţilor oferă cititorului un prilej unic de reflecţie şi meditaţie, îmbogăţindu-i cunoştinţele, capacitatea de comunicare şi spiritul, redându-i valorile culturii omeneşti.

Argumente

- **Argument 1:** Lectura activă deschide mintea şi sufletul, dezvoltă vocabularul şi capacitatea de comunicare, aşa cum o fac textele din manualele şcolare, alese din opera scriitorilor canonici (Ex. Eminescu, Slavici, Eliade), modele de scriere frumoasă.
- **Argument 2:** Cărţile ne pun în contact cu semenii noştri îndepărtaţi în timp şi spaţiu, fiind nişte urne sacre în care poeţii şi scriitorii şi-au închis inimile, experienţa lor de viaţă, de aici şi rolul lor important în educarea tinerilor în spiritul valorilor culturale şi morale (ceea ce se poate oglindi în compor-

Scanned with OKEN Scanner

tamentul unui cititor activ). De ex. Un om cultivat nu poate fi un bădăran, un mitocan, ci o persoană ce impune respect şi exigenţă.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre beneficiile lecturii în rândurile adolescenţilor, despre capacitatea acesteia de a ne face să trăim departe de minciună, de nedreptate, ajutând la progresul omenirii.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Încadrarea lui George Călinescu în contextul literaturii române interbelice.
- Enunţarea unor principii estetice precum: intenţia de a reflecta în mod veridic, obiectiv, realitatea (încadrarea în estetica realismului).
- Galeria tipologică de personaje, având ca punct de pornire opera lui Balzac.
- Anunţarea personajului care va fi caracterizat: Otilia Mărculescu din romanul realist, balzacian, Enigma Otiliei.

Cuprinsul

✓ Prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales

De exemplu:

- Construcţia personajului este realizată în conformitate cu **tema abordată**, iar din această perspectivă, romanul este balzacian şi citadin. Tema principală este istoria unei moşteniri, secundare fiind tema orfanului, cea a paternităţii eşuate sau cea a mediilor periferice. Apare prezentă în roman şi tema iubirii. E vorba de iubirea adolescentină a tânărului Felix pentru Otilia.
- **Titlul** iniţial, *Părinţii Otiliei*, ilustra interesul pentru tema balzaciană a paternităţii, fiecare dintre personaje erijându-se în părinţii Otiliei, încercând să-i hotărască destinul. Titlul ***Enigma Otiliei*** sugerează comportamentul derutant al eroinei, punând accentul pe caracterul ei misterios.
- **Perspectiva narativă** Proza realist-obiectivă se realizează prin naraţiunea la persoana a treia, nonfocalizată. Viziunea *dindărăt* presupune un narator obiectiv, detaşat, care nu se implică în faptele prezentate. Dar condiţia impersonalităţii este încălcată prin comentariul unui estet. Naratorul omniscient ştie mai mult decât personajele sale şi, omniprezent, controlează evoluţia lor ca un regizor universal. Deşi adoptă un ton obiectiv, naratorul nu este absent, ci comunică, prin postura de spectator şi comentator al comediei umane reprezentate, cu instanţele narative. Naratorul se ascunde în spatele măştilor sale, care sunt personajele, fapt dovedit de **limbajul** uniformizat. El îşi asumă rolul de narator total care interpretează singur toate rolurile, vorbind în numele tuturor personajelor.
- Personajul feminin al romanului este realizat atât prin **mijloace** directe de **caracterizare**, cât şi prin modalităţi indirecte. De exemplu, caracterizarea făcută de narator: *faţa măslinie, cu nasul mic şi ochii foarte albaştri...* Portretul e completat de alte trăsături, precum cochetăria şi bunul gust: *fata subţirică, îmbrăcată într-o rochie foarte largă, dar strâmtă tare la mijloc.*

Scanned with OKEN Scanner

Complexitatea personajului reiese din caracterizarea indirectă: din faptele şi comportamentul său (comportamentismul), descrierea detaliată a camerei fetei, după modelul balzacian, relaţiile cu celelalte personaje. Personalitatea ei e evidenţiată prin reflectarea în conştiinţa celorlalte personaje, văzută parcă în mai multe oglinzi paralele (reflectarea poliedrică). Aici este folosită tehnica modernă a perspectivelor multiple şi a observaţiei psihologice (pluripespectivismul).

✓ Prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales

- **Statutul social**: Otilia întruchipează tipul orfanului vulnerabil, într-o societate meschină, fixată pentru totdeauna în tipare. Sătulă de mediul apăsător în care trăieşte, fiica vitregă a lui Giurgiuveanu e gata oricând să renunţe la partea ei de moştenire doar pentru a călători şi a fi liberă.
- Din punct de vedere **psihologic,** dovedeşte o fire năstruşnică, visătoare şi imprevizibilă. Vitalitatea, exuberanţa, sinceritatea alcătuiesc o imagine pură, de un farmec aparte. Din perspectiva psihologiei masculine, feminitatea ei va fi mereu resimţită ca fiind misterioasă, pentru că nu se lasă dezvăluită în toate resursele ei intrinseci.
- **Moralitatea** personajului derivă şi din faptul că ea îşi cunoaşte foarte bine soarta de fiinţă tolerată, obligată să îşi rezolve singură problemele vieţii. Astfel, ea consideră căsătoria o constrângere, mai ales că scurta experienţă a vieţii i-a demonstrat că iubirea singură nu e suficientă. În plus, mai matură în gândire decât Felix, ea îşi dă seama că pentru tânăr dragostea pasională a venit prea repede şi i-ar putea afecta cariera. Pe baza acestei credinţe, Otilia se căsătoreşte cu Pascalopol, convinsă că ar sta în calea realizării lui Felix.

✓ Relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative

- **Inconsecvenţa**, atât la nivel psihologic, cât şi comportamental, devine **principala trăsătură de caracter a personajului**. Tocmai această ambiguitate structurală îi conferă protagonistei aura enigmatică şi însemnele eternului feminin, determinându-l pe G. Călinescu să organizeze întreaga arhitectură a romanului în jurul unei astfel de caracteristici, la prima vedere imposibil de pus în cuvinte. Un exemplu potrivit ar fi oscilaţiile Otiliei între Felix şi Pascalopol: îi dă lui Felix dovezi de iubire, dormind într-o noapte cast, în camera lui, apoi, fără ştiinţa lui se căsătoreşte cu Pascalopol. Dar şi trecerea ei bruscă de la o stare la alta, e copilăroasă, dar şi matură, ea însăşi fiind conştientă de asta: *Eu am un temperament nefericit: mă plictisesc repede, sufăr când sunt contrariată; sunt foarte capricioasă, vreau să fiu liberă.*

✓ Susţinerea unei opinii despre construcţia personajului feminin într-un roman interbelic, pentru care ai optat

De exemplu:

- În concluzie, Otilia Mărculescu este un personaj modern care reuşeşte să confere un nou statut feminităţii în romanul românesc interbelic. Având un efect tonic asupra îmbătrâniţilor Costache Giurgiuveanu şi Leonida Pascalopol şi fascinându-l pe neexperimentatul Felix, eroina nu doar că se impune într-o lume a bărbaţilor, dar reuşeşte să o transforme radical.

Scanned with OKEN Scanner

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – Otilia e unul din cele mai complexe personaje feminine din proza românească, e fascinantă, mereu imprevizibilă, misterioasă prin comportamentul ei. Ea trăieşte drama singurătăţii, viitorul ei fiind ambiguu, departe de mult dorita ei fericire. Reprezintă, aşadar, un personaj realist modern, ilustrând eternul feminin, plin de mister şi imprevizibil, care fascinează prin amestecul de sensibilitate şi profundă maturitate.

Modelul nr. 6

Subiectul I

1. Sinonime: *răscolit* = răvăşit, tulburat etc.;
   mohorât = întristat, posomorât, înnorat etc.
2. Virgulele din secvenţa citată izolează două construcţii incidente.
3. Exemplu de locuțiune/ expresie care conține verbul a pierde: *S-a pierdut cu firea când a văzut-o.*
4. Două motive literare: noaptea, pământul, frontul etc.
5. Cuvinte/ grupuri de cuvinte care surprind dimensiunea spațială: *prin șanțul de apărare, pe spinarea dealului* etc.
6. Perspectiva narataivă este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, ce narează la persoana a III-a.
7. Epitetul dublu *Cerul era însă mohorât şi apăsător* sugerează o atmosferă deprimantă, specifică războiului etc.
   Personificarea *În văzduh rătăcea o tristeţe grea* prefigurează tensiunea interioară a personajelor aflate pe front, extrapolată la nivel cosmic.
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator obiectiv, care relatează la persoana a III-a.
9. Secvenţa citată surprinde un cadru natural înfiorător, supus alunecării spre moarte atât în sens propriu – iarna cenuşie, apocaliptică, cât şi în sens figurat – amenințarea morţii pe front. Totodată, comparaţia şi epitetul dublu din structura *Câţiva copaci răzleţi, negri, cu crengile despuiate, asemenea unor oameni bolnavi cerând iertare* prefigurează trăirile personajelor, neliniştea şi teama fiind prinse în replica finală: *Numai Dumnezeu ştie câte se pot întâmpla până la noapte* etc.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre omul-cetăţean, despre avantajele şi obligaţiile integrării într-o comunitate, despre rolul memoriei/cunoaşterii faptelor trecutului în stabilirea identităţii unei persoane.
- Enunţarea tezei: fiecare cetăţean are obligaţia de a contribui la echilibrul şi armonia sociale, de a respecta şi susţine concetăţenii.

Argumente

- **Argument 1:** Valorificarea şi protejarea identităţii naţionale, care ajută la integrarea într-o comunitate şi la comuniunea cu ceilalţi; respectarea memoriei, patrimoniului naţional, îndreptarea derapajelor trecutului; Ex.: Titu şi Zaharia Herdelea din romanul ***Ion*** de Liviu Rebreanu.
- **Argument 2:** Beneficiile/avantajele civice se fundamentează pe o serie de obligaţii; fericirea nu se poate concepe în lipsa conştientizării datoriei civice pe care fiecare cetăţean trebuie să o îndeplinească; Ex.: un om corupt, nepăsător la valorile cetăţeneşti, va afecta echilibrul social, afectând astfel inclusiv viitorul propriilor copii.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre obligaţii şi datorii civice, despre garantarea armoniei sociale şi a evoluţiei echilibrate a unei societăţi.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre trecerea de la romantism la simbolism (datorită activităţii teoretice a lui Alexandru Macedonski şi a creaţiei poetice a lui Ion Minulescu, Ştefan Petică, Dimitrie Anghel etc.), impunându-se, astfel, o nouă viziune asupra existenţei, precum şi o transformare radicală a marilor teme literare.
- Impunerea unor noi problematici poetice: obsesia morţii, universul apocaliptic, angoasa existenţei, vidul metafizic, absurdul vieţii, stingerea sentimentului iubirii etc.
- Anunţarea poeziei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte poezia ***Plumb***, care deschide şi dă numele volumului de debut (1916) al lui George Bacovia.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică

De exemplu:

- **Simbolul şi laitmotivul „plumb”** – metal greu, de culoare gri-cenuşie, rău conducător de căldură, sugerând apăsarea existenţială, platitudinea/ monotonia vieţii, răceala interioară.

Scanned with OKEN Scanner

- **Muzicalitatea** stridentă, sumbră, dizarmonică – imaginile auditive, rima îmbrăţişată reliefând captivitatea, asonanţele şi aliteraţiile, chiar structura fonetică a cuvântului „plumb" (patru consoane care închid o vocală).

✓ Prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat

De exemplu:

- **Versurile iniţiale** – *Dormeau adânc sicriele de plumb / Şi flori de plumb şi funerar veştmânt* – personificarea, epitetele metaforice, inversiunea exprimă un univers în disoluţie, în care până şi simbolurile vitalităţii/purităţii (*florile*) sunt afectate de morbul distrucţiei.
- **Câmpul semantic** predominant este cel **al morţii**: sicriele, cavoul, coroanele, mortul etc.

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.)

De exemplu:

- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu**.
- **Imaginarul poetic** tipic simbolist, prin cultivarea **corespondenţei** dintre planul exterior, al apocalipsei (prima strofă – cavoul ca simbol al întregului univers) şi planul interior, al sentimentelor degradate, aplatizate (a doua strofă – metafora *amorul meu de plumb* – disoluţia iubirii, a spiritualităţii şi a interiorităţii umane).
- **Simetria** dintre cele două catrene, prin plasarea în poziţii fixe a simbolului *plumb*.
- Interpretarea mijloacelor artistice din cele două strofe (**simboluri, metafore, epitete** etc.): nu doar că *sicriele* ori *coroanele* sunt de *plumb*, dar moartea se extinde şi asupra *florilor, amorului, aripilor* – salvarea este anulată, evadarea – imposibilă, nici transcendenţa, nici interioritatea nu garantează eliberarea de un univers tutelat de năruire.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat

De exemplu:

- Accentuarea faptului ca imaginarul poetic nu este complet nou, însă Bacovia conferă amploare ideatică şi valoare estetică marilor problematici simboliste: muzicalitate dizarmonică; materializarea, nu doar sugerarea, dezintegrării lumii şi a individului, deschiderea spre modernism prin „strigătul mut" din a doua strofă (ca trăsătură expresionistă).

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – simbolul şi laitmotivul „plumb", muzicalitatea monotonă, corespondenţele exterior-interior – pentru a accentua tema morţii şi a condiţiei umane, a captivităţii într-o lume a angoasei, a depresiei, a tristeţii şi a spleenului.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 7

Subiectul I

1. Sinonime: *suspin* – oftat
   răvăşit – răscolit
2. Semnul exclamării folosit în ultima strofă a poeziei marchează, gramatical, sfârşitul unui enunţ exclamativ cu verbul la modul imperativ, iar stilistic, exprimă dezamăgirea, dar şi resemnarea fiinţei poetice provocate de neapariţia mult aşteptatei iubite.
3. Exemplu de locuţiune/ expresie care să conţină substantivul *drum*: *După ce s-au despărţit, fiecare şi-a văzut de drum.*
4. Două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat: forme pronominale la persoana I, singular: *mine*; verbe la persoana I, singular: *am aşteptat.*
5. Motive literare existente în poezie: suspinul, toamna, aşteptarea etc.
6. Un element de recurenţă din textul poetic citat este versul-refren *Tu n-ai venit!*
7. Explicaţia semnificaţiei uneia dintre figurile de stil identificate în poezie, de exemplu: *lung suspin* este un epitet, dar şi inversiune, stând la baza unei imagini cu sugestie auditivă, cu rolul de a intensifica prin acest adânc oftat tristeţea, regretul fiinţei poetice.
8. Poezia *Ecou de romanţă* de George Bacovia aparţine, prin trăsăturile sale definitorii, genului liric. O dovedeşte, mai întâi, faptul că sentimentele de accentuată tristeţe sunt transmise prin intermediul eului liric a cărui prezenţă în discurs se evidenţiază prin formele pronominale la persoana I, singular (*mine*) sau prin verbele la persoana I, singular (*am aşteptat*). Mai apoi, caracterul liric al textului se reflectă şi la nivelul utilizării unui limbaj caracterizat prin sugestie.
9. Primele două catrene ale discursului poetic stabilesc o corespondenţă între planul exterior/ timpul exterior simbolizat de elementele naturii, de mişcarea anotimpurilor: *şi primăvara s-a sfârşit, Şi vara, şi nopţile ei,/ S-a dus...* şi planul interior/ timpul interior al fiinţei lirice care încearcă să redea momentul îndelungat al aşteptării: *Te-am aşteptat.../ Tu, n-ai venit!* Estomparea nuanţelor naturii surprinse vizual prin epitetele *albastrul cer senin* şi *câmpu-i veştejit* coincide astfel cu tristeţea, deznădejdea fiinţei poetice. Exclamaţiile retorice din finalul celor două catrene întăresc certitudinea unei aşteptări zadarnice, a solitudinii. Epitetul în inversiune *lung suspin* stă la baza unei imagini cu sugestie auditivă, cu rolul de a intensifica prin acest adânc oftat dezamăgirea, regretul fiinţei poetice. Muzicalitatea lentă poeziei este redată de versul-refren *Tu, n-ai venit!* care intensifică tonul nostalgic al rostirii monologului.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre prietenie, despre rolul prieteniei în viaţa fiecăruia dintre noi, despre faptul că omul nu este o fiinţă solitară şi că are o permanentă nevoie de a lega relaţii de prietenie etc.
- Enunţarea tezei: prietenia joacă un rol fundamental în viaţa fiecăruia dintre noi, atâta timp cât este înţeleasă ca o relaţie adevărată şi constructivă.

Argumente

- **Argument 1:** Omul este o fiinţă socială, care a simţit mereu nevoia de a comunica şi de a se comunica; în vreme ce comunicarea se realizează mai uşor, exteriorizarea în faţa unei persoane necesită o relaţie bazată pe încredere; legarea prieteniilor adevărate implică obligatoriu şi factorul *timp*, dar, odată câştigate, acestea ne conferă fiecăruia un plus de încredere şi echilibru. Ex.: personajul Harap-Alb din basmul *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă, care a trecut de probele impuse de Împăratul Roş cu ajutorul celor cinci personaje himerice, care l-au ajutat, tocmai pentru că protagonistul s-a dovedit prietenos.
- **Argument 2:** Prietenia falsă sau bazată pe interese mai puţin etice poate produce efecte nefavorabile aspra individului; rămâne un etalon expresia proverbială *Spune-mi ce prieteni ai, ca să-ţi spun cine eşti*; prietenii pe care-i avem sau, mai degrabă, falşii prieteni ne pot influenţa negativ traseul existenţial; Ex.: personajul Ghiţă din nuvela *Moara cu noroc* stabileşte o relaţie de falsă prietenie cu Lică, doar din dorinţa de a se îmbogăţi alături de acesta. Consecinţele nefaste ale acestei relaţii au drept consecinţă un sfârşit tragic.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre rolul prieteniei, despre beneficiile acesteia, când relaţia se bazează pe sinceritate şi încredere reciprocă, respectiv dezavantajele, în condiţiile în care nu ştim să ne alegem prietenii.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii generale despre specia literară *basm*: prezintă tema luptei dintre Bine şi Rău, deznodământul aducând întotdeauna victoria Binelui, raportul real–fabulos, personajele pot fi atât fiinţe umane, cât şi cu puteri supranaturale, prezenţa clişeelor compoziţionale etc.
- Basmul cult porneşte de la schema basmului popular, dar se distanţează de aceasta, prin dimensiunea simbolică a naraţiunii, prin umanizarea fantasticului şi prin umor sau caracterul oral al stilului adoptat de scriitor.
- Anunţarea basmului care va fi analizat: reprezentativ, în acest sens, se dovedeşte basmul cult ***Povestea lui Harap-Alb*** de Ion Creangă, care porneşte de la schema basmului popular, dar care propune un univers ficţional ce poartă amprenta originalităţii scriitorului humuleştean.

Scanned with OKEN Scanner

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături ale speciei literare *basm cult* existente în opera studiată

De exemplu:

- **Tema abordată** este, înainte de toate, cea specifică basmului popular: confruntarea dintre Bine (Harap-Alb) şi Rău (Spân), deznodământul aducând triumful forţelor Binelui; dimensiunea simbolică a naraţiunii, ca trăsătură a basmului cult, deschide un alt palier de interpretare a temei: maturizarea/iniţierea eroului.
- **Stilul auctorial**, remarcabil prin elemente de oralitate a stilului (regionalismele din text, structurile în cazul vocativ, alternanţa vorbirii directe cu cea indirectă etc.) şi prin umor, diferit însă de atitudinea ironică, sarcastică a lui I.L. Caragiale.

✓ Ilustrarea, prin referire la *basmul cult* studiat, a patru elemente de construcţie a subiectului şi/sau ale compoziţiei

De exemplu:

- **Timpul şi spaţiul ficţiunii** sunt asemănătoare cu cele ale basmului popular, prin plasarea universului ficţional sub semnul vagii determinări temporale şi spaţiale; cu toate acestea, în basmul cult sunt sugerate repere ale unui timp şi spaţiu reale.
- **Perspectiva narativă** este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt" şi îi aparţine unui narator omniscient, omniprezent şi, în mare parte, obiectiv. Intervenţiile directe ale naratorului în discurs reprezintă o marcă a oralităţii stilului.
- **Conflictul** – exterior – dacă ne raportăm la tema luptei dintre Bine şi Rău, interior, dacă receptăm textul ca drum al iniţierii: un conflict interior al protagonistului care încearcă să-şi depăşească statutul de neiniţiat şi să dobândească maturitatea.
- **Secvenţele narative** – sunt redate prin înlănţuire, evenimentele fiind urmărite în ordinea desfăşurării lor cronologice.

✓ Evidenţierea relaţiilor dintre două personaje, reprezentative pentru basmul cult ales

- Relaţia dintre Harap-Alb şi Spân este reprezentativă pentru basmul cult ***Povestea lui Harap-Alb***; poate fi analizată atât din perspectiva temei luptei dintre Bine şi Rău (astfel Harap-Alb este protagonistul, iar Spânul, antagonistul), cât şi din perspectiva drumului de iniţiere (Spânul este un maestru spiritual sever, fără de care iniţierea nu s-ar fi putut realiza); pentru ilustrarea relaţiei, poţi avea în vedere scena narativă a fântânii, când protagonistul primeşte o nouă identitate, dar şi scena finală, când moartea Spânului anunţă sfârşitul drumului iniţiatic al protagonistului.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema sau o idee se reflectă în basmul cult studiat

De exemplu:

- Accentuarea faptului că modelul basmului popular este redimensionat printr-o viziune unică a scriitorului din Humuleşti; formula iniţială şi cea

Scanned with OKEN Scanner

finală pot fi considerate adevărate strategii narative care închid un univers ficţional ce se vrea mai aproape de real decât universul propus de basmul popular, unde predomină fabulosul.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – dimensiunea simbolică a naraţiunii, universul ficţional marcat de predominarea realului, caracterul profund uman al protagonistului, oralitatea şi umorul – sunt trăsături specifice basmului cult ***Povestea lui Harap-Alb*** de Ion Creangă.

Modelul nr. 8

Subiectul I

1. Sinonime: *se destramă* = se spulberă etc.
   prefacerile = metamorfozele etc.
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „u", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Expresie/ locuţiune cu *faţă*: *Este de faţă la premierea elevilor olimpici.*
4. Motive literare: marea, singurătatea, noaptea, izolarea, fericirea etc.
5. Dimensiunea spaţială: plaja mică, Cavarna etc.
6. Verbele la imperfect surprind o acţiune iterativă/ repetitivă. În acest fragment, utilizarea acestui timp verbal este o convenţie a descrierii, întrucât este utilizat pentru conturarea unei dimensiuni idealizate a cadrului natural, în speţă marea, devenit spaţiu sufletesc al personajului. De asemenea, spre finalul paragrafului, imperfectul contribuie la portretizarea personajului.
7. Mărci ale subiectivităţii: persoana I la pronume şi la verb: *îmi simţeam*, interogaţiile retorice: *Pot numi fericire aceste extaze şi torturi ce se succed mereu şi aceste potoliri, pentru un scurt timp, în faţa mării?!* etc.
8. Un aspect caracteristic prozei psihologice este dat de faptul că monologul devine mijloc de investigaţie psihologică, permite conturarea conflictului interior. De asemenea, personajul, surprins într-un moment de maximă tensiune sufletească, îşi analizează şi conştientizează stările confuze, este introspectiv, fapt observat prin prezenţa interogaţiilor retorice etc.
9. Fragmentul se deschide printr-o meditaţie a personajului narator asupra propriilor stări de spirit, tensiunea interioară, dramatismul fiind generate de incapacitatea de a defini fericirea decât într-un mod antitetic: *extaze şi torturi.* Starea de fericire capătă aici valoare conotativă. Pe de o parte, o stare de spirit generată de sentimentul de iubire odată cu întâlnirea cu Ioana (*În clipele acele orice aş fi crezut posibil*), deşi verbul la condiţional-optativ şi analogia cu valul mării trădează incertitudinea, fragilitatea, destrămarea. Pe de altă parte, fericirea este percepută prin feeria naturii, marea devenind astfel, prin jocul de lumină, culoare şi sunet, un spaţiu al solitudinii şi al regăsirii.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Evidenţierea faptului că sinceritatea este definitorie pentru formarea unei personalităţi echilibrate care să stabilească relaţii fireşti cu alteritatea.
- Enunţarea tezei: sinceritatea implică împăcare cu sine şi cu cei din jur.

Argumente

- **Argument 1:** Omul care, în raporturile cu ceilalţi oameni, este sincer se dovedeşte, în primul rând, echilibrat interior; formarea sa va fi, în consecinţă, mult mai puţin anevoioasă, va evita tensiunile psihologice dezechilibrante ori rupturile definitive cu familia/prietenii. De ex.: toate teoriile psihologice accentuează faptul că integrarea socială, comuniunea cu alţi oameni se fundamentează pe o cunoaştere adecvată a eului interior, iar un om fals, cu multiple măşti, se minte întotdeauna pe sine.
- **Argument 2:** Cu timpul, lipsa de sinceritate generează decăderea individului, îndepărtarea sa nu doar faţă de cei dragi, dar şi de sine. *Minciuna are picioare scurte* confirmă un proverb inspirat, iar reflectarea literară a acestei idei este oferită de personajul lui Ioan Slavici, Ghiţă, care parcurge un proces sinuos al dezumanizării, tocmai din cauza pierderii contactului cu identitatea sa autentică, sinceră.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre importanţa sincerităţii pentru formarea identităţii, despre pericolele minciunii, despre înstrăinarea de sine, cauzată de falsificarea interiorităţii.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre cele două modernităţi – cea socială, fundamentată pe evoluţia ştiinţifică şi tehnologică, pe descoperirea şi explicarea tuturor enigmelor universului, şi cea artistică, estetică, literară, care accentuează importanţa protejării farmecului existenţei, a complexităţii realului/umanului; eventual, implicarea unui citat din Matei Călinescu, ***Cinci feţe ale modernităţii***: *În cursul primei jumătăţi a secolului al XIX-lea a apărut o sciziune ireversibilă între o modernitate, în sens de etapă în istoria civilizaţiei occidentale – rod al progresului ştiinţific şi tehnologic, al revoluţiei industriale, al valului de schimbări economice şi sociale produse de capitalism – şi modernitate, în sens de concept estetic." A doua modernitate, numită şi „modernism" constituie „respingerea deschisă a modernităţii burgheze".*
- Reprezentativ, pentru această opoziţie tensionată, rămâne, în literatura română, Lucian Blaga, prin arta sa poetică – ***Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*** – din deschiderea volumului de debut, ***Poemele luminii*** (1919).

Scanned with OKEN Scanner

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică
De exemplu:

- **Caracterul de artă poetică modernistă**, prin temele cunoaşterii şi creaţiei, prin motivele specifice (lumina, misterul, luna, întunericul), dar şi prin apelul la **eul extatic, dionisiac, expresionist**, care se vrea într-o permanentă contopire cu Marele Tot.
- **Utilizarea metaforei revelatorii** în defavoarea celei plasticizante; adevărate străfulgerări ale misterului, metaforele de acest tip îşi depăşesc rolul ornamental în discurs, favorizând potenţarea tainelor universale.

✓ Prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat
De exemplu:

- **Versurile iniţiale** dezvăluie, sub forma unui enunţ declarativ, atitudinea negatoare a unui eu expresionist faţă de distrugerea misterelor existenţei (metafora *corola de minuni a lumii*, sugestie a perfecţiunii universului); plasarea eului expresionist în centrul discursului, dar şi al universului, dând seama de complexitatea şi farmecul existenţei imediate (enumeraţia *în flori, în ochi, pe buze, ori morminte*, adevărate metafore revelatorii pentru desemnarea celor patru etape ale existenţei umane: copilăria, prin fragilitatea florilor, adolescenţa, prin nevoia de cunoaştere reliefată de ochi, maturitatea erosului, datorită buzelor, respectiv vârsta senectuţii, premergătoare „Marii Treceri").
- **Partea a doua a textului** marcată de conjuncţia coordonatoare de tip adversativ, *dar*, mută accentul de pe negarea cunoaşterii paradiziace pe afirmarea celei luciferice, prin comparaţia amplă dintre „eu" şi lumina lunii.

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.)
De exemplu:

- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu,** constituit sub forma unui enunţ de tip declarativ, care avertizează asupra caracterului marcat subiectiv al discursului, trăsătură expresionistă.
- **Simbolul central** reprezentat de **lumină**, textul dezvoltând opoziţia dintre *lumina mea*, ca metaforă pentru cunoaşterea dionisiacă, şi *lumina altora*, metaforă pentru cunoaşterea apolinică – interpretarea a măcar două metafore fundamentale (*vraja nepătrunsului ascuns*; *adâncimi de întuneric*; *taina nopţii*).
- **Opoziţia** dezvoltată la nivel discursiv se subsumează **simetriei incipit-final,** prin care se evidenţiază superioritatea eului expresionist, ce adoptă o cunoaştere dionisiacă, declarând superioritatea erosului, ca formă supremă de cunoaştere a tainelor universale (vezi utilizarea conjuncţiei coordona-

Scanned with OKEN Scanner

toare „şi" în ultimul vers, accentuând armonizarea de substanţă între eu şi univers).

- **Viziunea expresionistă asupra lumii** se trădează şi prin **elementele de prozodie**; la fel ca în pictura de factură expresionistă, unde linia fină a desenului permite exprimarea aproape violentă a culorii, în poezia blagiană, versul neregulat (liber) şi tehnica ingambamentului favorizează exprimarea plenară a sentimentelor subiectului liric, dincolo de orice constrângeri formale clasice.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat

De exemplu:

- Imaginarul poetic blagian aduce în prim-plan iubirea ca formă de cunoaştere, generând o diferenţiere capitală faţă de categoriile negative manifestate în lirica europeană (transcendenţa goală, dezumanizarea, alienarea, criza etc.).
- Spre deosebire de psalmistul arghezian, care se zbate dilematic între credinţă şi tăgadă, eul expresionist blagian percepe universul ca o armonie a contrariilor, existenţa fiind pentru el lumină şi umbră, fuziune a opoziţiilor dezechilibrante pentru mulţi alţi creatori.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – cultivarea artei poetice, fructificarea temei cunoaşterii, prin adoptarea trăirii dionisiace, ipostaza eului stihial, utilizarea metaforei revelatorii şi inovaţiile la nivel prozodic – pentru a promova spiritualitatea afectată de o modernitate tot mai pragmatică, indiferentă faţă de misterele existenţei.

Modelul nr. 9

Subiectul I

1. Sinonime: *am azvârlit* – am aruncat;
   nepăsare – indiferenţă, indolenţă.
2. Cratima, ca semn ortografic, marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/cuvinte diferite, în vederea conservării metricii versului.
3. Exemplu de locuţiune cu „timp": Mi-am pierdut timpul, încercând să te conving de comportamentul tău inadecvat.
4. Discursul liric fructifică tema timpului, susţinută prin următoarele motive literare: oglinda, cioburile etc.
5. Invocaţia marchează caracterul subiectiv al textului, prin prezenţa unui eu care se adresează Timpului, ca unei instanţe superioare, care ţine în mână destinul întregului univers.
6. Eul liric îşi face simţită prezenţa în text prin:
   - forme verbale la persoana I, singular: *am azvârlit, să nu văd* etc.;
   - forme pronominale la persoana I, singular: *m-(am scuturat), (în sinea-) mi.*

Scanned with OKEN Scanner

7. *Timpu-naintează* – personificare ce are rolul de a reliefa curgerea ireversibilă a timpului, perceput de eul poetic ca o instanţă superioară, capabilă să modeleze destinul întregii omeniri.
8. Poezia *Oglinda timpului* de Radu Stanca aparţine,prin trăsăturile sale definitorii, genului liric. O dovedeşte, mai întâi, faptul că viziunea autorului asupra timpului este exprimată în mod direct, prin intermediul eului liric a cărui prezenţă în discurs se evidenţiază prin formele verbale şi pronominale la persoana I, singular: *am azvârlit, să nu văd m-(am scuturat), (în sinea-) mi.* Mai apoi, caracterul liric al textului se reflectă la nivelul utilizării unui limbaj caracterizat prin ambiguitate, ca trăsătură specifică neomodernismului. Mesajul textual este încifrat de metaforă, ca figură de stil centrală. De exemplu, metafora oglinzii poate fi interpretată ca simbol al reflectării unei realităţi în interioritatea fiinţei umane.
9. Întregul text abordează, în manieră neomodernistă, problematica timpului, eul poetic adoptând o atitudine ironică, detaşată, în raport cu realitatea nemiloasă a trecerii timpului. Ultimul catren se deschide prin surprinderea ipostazei unui eu care acceptă senin şi detaşat realitatea propriului destin, efemeritatea existenţei fiind luată în derâdere: *Şi-am râs la rândul meu.* Invocaţia retorică *O! Timpule* alături de scrierea cu majusculă a substantivului pun în evidenţă recunoaşterea superiorităţii timpului, în raport cu efemeritatea fiinţei umane.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre calităţile esenţiale pe care trebuie să le deţină fiinţa umană/un tânăr, despre faptul că fiecare om are atât calităţi, cât şi defecte.
- Enunţarea tezei: rolul pe care *generozitatea* îl ocupă în propria ta ierarhie a calităţilor/valorilor umane.

Argumente

- **Argument 1.** Generozitatea, trăsătură ce implică, obligatoriu, şi ideea de altruism, este considerată de dogma creştină valoarea umană de căpătâi: *Iubeşte-ţi aproapele ca pe tine însuţi!*; relaţiile interumane se fundamentează pe disponibilitatea individului de a ajuta, de a oferi celuilalt o parte din ce e al său; Binele, ca principiu ce guvernează lumea, presupune anularea egoismului, căci, printr-o lege a compensaţiei, orice faptă bună atrage, după sine, un bine înzecit; Ex: Mezinul Craiului din basmul ***Povestea lui Harap-Alb*** de Ion Creangă a fost răsplătit pentru generozitatea manifestată faţă de Sfânta Duminică, faţă de furnici sau albine.
- **Argument 2:** Generozitatea, ca trăsătură umană fundamentală, pare să fi scăzut în lista ierarhică a valorilor morale, odată cu epoca modernă, când egocentrismul prinde un contur din ce în ce mai accentuat; Ex.: Filosoful german, Nietzsche, îşi întemeiază, în ***Antichristul***, argumentele pentru contestarea creştinismului pe baza milei, considerată de autor ca un defect al fiinţei umane.

Scanned with OKEN Scanner

Concluzia

- Un enunț sintetic despre poziția generozității în ierarhia de valori a omului contemporan, despre rolul generozității în propria scară ierarhică a valorilor morale.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informații generale despre rolul personajelor în textul epic: ele sunt purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul narativ; despre rolul personajelor în basm: sunt purtătoarele unor valori simbolice – Binele și Răul, în diversele lor ipostaze.
- Anunțarea personajului basmului care va fi analizat: reprezentativ, în acest sens, se dovedește protagonistul basmului cult, ***Povestea lui Harap-Alb***, de Ion Creangă, ca purtător de semnificație a mesajului discursiv.

Cuprinsul

✓ Prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales

De exemplu:

- Construcția personajului este realizată în conformitate cu **tema abordată:** aceasta este, înainte de toate, cea specifică basmului popular: confruntarea dintre Bine (Harap-Alb) și Rău (Spân), deznodământul aducând triumful forțelor Binelui; dimensiunea simbolică a narațiunii, ca trăsătură a basmului cult, deschide un alt palier de interpretare a temei: maturizarea/inițierea eroului.
- **Perspectiva narativă** este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt" și îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și, în mare parte, obiectiv.; naratorul obiectiv adoptă o poziție de extrateritorialitate față de universul ficțional creat – el nu se implică în destinul personajului, lăsându-l să evolueze spre deznodământ, după năzuințe și slăbiciuni.
- **Conflictul** – exterior – dacă ne raportăm la tema luptei dintre Bine și Rău, interior, dacă receptăm textul ca drum al inițierii: un conflict interior al protagonistului care încearcă să-și depășească statutul de neinițiat și să dobândească maturitatea.
- Personajul basmului este realizat atât prin **mijloace** directe **de caracterizare**, cât și prin modalități indirecte. De exemplu, naratorul îi surprinde naivitatea, în mod direct, atunci când afirmă că e *boboc în felul său la trebi de-aistea*. Gesturile, atitudinile, relația cu celelalte personaje se transformă în adevărate mijloace indirecte de caracterizare.

✓ Prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele basmului cult studiat

- **Statutul social** al protagonistului se modifică pe tot parcursul firului narativ: la început apare în ipostaza de mezin al craiului, pe parcurs îl descoperim în postura de slugă a spânului, ca, în final, să dobândească statutul de

Scanned with OKEN Scanner

moştenitor al Împăratului Verde, echivalent, în plan simbolic, cu ipostaza de iniţiat.

- Din punct de vedere **psihologic**, drumul parcurs de protagonist dezvăluie un personaj înscris pe un traseu al propriei deveniri; la început este ruşinat de nereuşita fraţilor săi mai mari, este slab, fiindu-i teamă de moarte, acceptând întovărăşirea cu Spânul; pe parcurs, îşi desăvârşeşte personalitatea, dovedind calităţi umane necesare pentru statutul de împărat: curajul, loialitatea, milostenia, capacitatea de a mânui armele (sabia primită de la Sfânta Duminică, pentru a tăia capul cerbului), iniţiativa, ca, în final, să arate că este capabil de gestul suprem, iubirea, atunci când se îndrăgosteşte de fata împăratului Roş.
- **Moralitatea** personajului ar putea fi pusă la îndoială, atunci când îşi dovedeşte milostenia faţă de Sfânta Duminică, dându-i un bănuţ, doar după ce aceasta îi dezvăluie viitoarea traiectorie iniţiatică: *Fecior de crai, vedea-te-aş împărat!* sau atunci când încalcă sfatul părintesc, acceptând tovărăşia Spânului; cu toate acestea, personajul poate fi absolvit de vină, dacă avem în vedere că este încă imatur.

✓ Relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvenţe narative/situaţii semnificative

- **Slăbiciunea, caracterul slab, profund uman** – este principala trăsătură a protagonistului.
- Pentru ilustrarea acestei trăsături, poţi avea în vedere secvenţa narativă a grădinii, de la începutul textului, când crăişorul, ruşinat de eşecul fraţilor mai mari, se retrage în grădină şi începe să plângă, dar şi episodul narativ al rătăcirii în pădurea-labirint, când, de teama morţii, îl acceptă pe Spân ca tovarăş de drum.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcţia personajului pentru care ai optat

De exemplu:

- Accentuarea faptului că drumul parcurs de protagonist de la curtea tatălui la curtea Împăratului Verde nu este un drum fizic, ci unul spre interior, spre desăvârşirea propriei personalităţi.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – protagonistul dovedeşte o serie de calităţi umane, universul ficţional marcat de predominarea realului implică realizarea unui personaj cu un caracter profund uman, deosebindu-se, astfel, de eroii basmelor populare, care sunt idealuri de frumuseţe, curaj etc.; ambiguizarea personajului (nu este o întruchipare a Binelui absolut, având şi slăbiciuni) – toate sunt trăsături specifice basmului cult, ***Povestea lui Harap-Alb*** de Ion Creangă.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 10

Subiectul I

1. Sinonime: *ostili* - potrivnici, dușmănoși, răutăcioși
   n-a îndrăznit - n-a cutezat.
2. Virgula, din secvența aceasta, izolează un substantiv în cazul vocativ.
3. Exemplu de locuțiune cu *a ieși*: Și-a ieșit din minți, când a ratat festivalul.
4. Două mărci ale oralității în textul dat: frecvența enunțurilor scurte, interogative, care conțin și repetiții (*Ce-ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?*); textul bazat exclusiv pe dialog (întrebare-răspuns).
5. Două modalități de caracterizare a personajului Spirache sunt: directă (auto-caracterizarea) și indirectă, ce derivă din relaționarea cu celelalte personaje, respectiv Chiriachița și Dacia.
6. Două expresii tipice registrului colocvial al limbii: *s-au tăvălit pe jos de râs*, *te-ai lins pe bot de deputăție*.
7. Rolul indicațiilor scenice este acela de a oferi explicații suplimentare despre comportamentul, atitudinile personajelor *(îi privește pe toți la rând; explodează)* sau de a adăuga componenta non-verbală a comunicării, prin referire la gestică, mimică *(un gest a pagubă)*.
8. Fragmentul de text *Titanic vals* de Tudor Mușatescu aparține, prin trăsăturile sale definitorii, unei opere dramatice/ genului dramatic. O dovedește, mai întâi, faptul că modul principal de expunere este dialogul, discursul fiind structurat pe schimbul de replici dintre Dacia, Spirache și Chiriachița. Mai apoi, textul are o structură specifică operelor dramatice, prin împărțirea în acte și scene, în cazul fragementului citat, acesta aparținând Actului III, Scena 13 din comedia *Titanic vals*.
9. Întregul fragment de text înfățișează o situație comică, prin contrastul ce derivă din seriozitatea, chiar gravitatea cu care cele două personaje feminine tratează șansa lui Spirache de a fi ales ca deputat și atitudinea sa naivă și sinceră, cerându-le cetățenilor, într-un discurs oficial, să nu îl voteze. Astfel, incipitul reflectă atitudinea revoltată a Daciei, care îi cere socoteală lui Spirache pentru gestul său. În plan stilistic, nervozitatea femeii este redată de numărul mare de propoziții interogative. Răspunsul lui Spirache se constituie într-un mijloc indirect de caracterizare, contrastul dintre calmul său și atitudinea revoltată a Daciei producând efecte comice.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raționamente, informații generale despre misiunea moralizatoare a artei.
- Enunțarea tezei: Arta are o misiune morală, dar uneori artei îi este îngăduit să încalce normele etice, pentru a putea atinge principalul ei deziderat: frumosul, însă acest principiu a evoluat în timp.

Scanned with OKEN Scanner

Argumente:

- **Argument 1**: Realizarea unei creaţii artistice desăvârşite presupune, de cele mai multe ori, respectarea exigenţelor moralei, dar şi a criteriilor esteticului. Se poate face referire, de exemplu, la piesele de teatru ale lui Caragiale şi la studiul dedicat acestora de către Titu Maiorescu (***Comediile d-lui Caragiale***).
- **Argument 2**: Principiile de frumos şi morală, asociate creaţiei de artă, au evoluat de-a lungul timpului (de ex. estetica urâtului la Baudelaire, Arghezi), până în secolul XXI, când receptorul ştie că arta nu trebuie, în mod necesar, să fie şi morală.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rostul moralizator al artei şi despre felul în care acesta s-a modificat de-a lungul timpului.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii cu rol contextualizator despre principiile realismului asumate de Mihail Sadoveanu: spre deosebire de prozele realist-obiective canonice (ale lui Slavici sau Rebreanu), autorul ***Baltagului*** accentuează dimensiunea simbolică;
- Motivaţia acestei abordări particulare se datorează temelor şi viziunii despre lume promovate de Sadoveanu: el consideră că lumea, gândirea, conduita şi morala tradiţionale sunt afectate (chiar corupte) de modernitate, aşa încât transformările existenţiale rezultate nu mai pot fi redate doar obiectiv, ci complexitatea/implicaţiile lor ample asupra mentalităţii oamenilor solicită impunerea unui nou mod de reprezentare literară: mult mai metaforică, parabolică, alegorică, simbolică;
- Faptul este evident în romanul său din 1930, ***Baltagul***.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o orientare tematică;

De exemplu:

- aşa se justifică dubla orientare a romanului: pe de o parte, **caracterul** lui **realist**: crearea iluziei realităţii, prin descrieri amănunţite, prin caracterul monografic al naraţiunii (prezentarea tradiţiilor de la botez, nuntă, înmormântare; relaţia mamă-fiică, tată-fiu etc.), prin folosirea toponimelor reale, utilizarea personajelor tipologice, apelul la un narator obiectiv, omniscient şi omniprezent; pe de altă parte, Sadoveanu implică un **substrat mitologic** (critica literară iniţiind adeseori analogii cu balada ***Miorița***; mai mult, pe tot parcursul căutării lui Nechifor, Vitoria Lipan pare ghidată de vise şi de vânt, adică de elemente care par a fi în relaţie directă cu spaţiile transcendentului; totodată, simbolistica amplă a baltagului – simbol al răzbunării, al restabilirii ordinii şi dreptăţii, al maturizării lui Gheorghiţă, prin experimentarea directă a morţii – pot fi pomenite aici); G. Călinescu numeşte această naraţiune *romanul nemişcării milenare cu intrigă mitologică.*

Scanned with OKEN Scanner

✓ Ilustrarea temei textului narativ studiat prin două episoade/citate/secvenţe comentate;
De exemplu:
- **tema romanului – condiţia umană tragică, confruntată cu schimbările sociale şi de mentalitate**; în urma călătoriei iniţiatice (spre necunoscut pornesc atât matura/experimentata Vitoria, cât şi neiniţiatul Gheorghiţă, obligat brusc să facă trecerea de la adolescenţă la maturitate), marea „revelaţie" oferită de proza sadoveniană este că lumile (tradiţională şi modernă) nu sunt atât de incomunicabile pe cât pare, că ele se completează, iar dezechilibrele nu se datorează neapărat unor legi de organizare socială, ci tot oamenilor imorali/corupţi sufleteşte, aceştia putând fi identificaţi în oricare dintre cele două universuri.
- Scene reprezentative: **pregătirea spirituală pentru călătorie** (postul, rugăciunile, discuţiile cu vrăjitoarea, interpretarea viselor, poveţele morale date copiilor) – pentru a sugera gândirea patriarhală a „lumii de sus" versus capacitatea Vitoriei de a „citi" semnele foarte pământene ale „lumii de jos": **în timpul pomenii**, femeia, asemenea unui detectiv, reconstituie uciderea lui Nechifor şi îi deconspiră pe criminalii Calistrat Bogza şi Ilie Cuţui.

✓ Prezentarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume din romanul studiat (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);
De exemplu:
- Prezentarea **acţiunii**, urmărind momentele subiectului, pentru a evidenţia **conflictele sociale şi psihologice** care o au ca **protagonistă** pe Vitoria Lipan în căutarea lui Nechifor;
- Prezentarea pe scurt a traseului urmat de femeie şi de Gheorghiţă, evidenţiind tipurile de roman implicate de ***Baltagul***: naraţiune a maturizării/iniţierii în misterele existenţei, monografia lumii româneşti, proză detectivistă, dar şi realistă, despre cât de organizată, omogenă se dovedeşte realitatea imediată;
- **Naratorul obiectiv, omniscient** – care apelează la **tehnica elementului semnificativ** pentru a releva subtila comunicare dintre cele două lumi, generând aşa-numitul proces de „esenţializare a realităţii" (Nicolae Manolescu observă că „Sadoveanu spune în ceva mai mult de o pagină ceea ce lui Rebreanu îi ia un întreg capitol").

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema în textul narativ
De exemplu:
- pornind de la un eveniment tragic – moartea lui Nechifor – Sadoveanu oferă o perspectivă aproape luminoasă/pozitivă/idilică asupra existenţei: confruntarea dintre tradiţie şi modernitate poate fi împăcată şi valorificată în favoarea echilibrării fiinţei, atunci când corelarea celor două orânduiri se face cu un scop nobil – aflarea adevărului, restabilirea dreptăţii etc.

Scanned with OKEN Scanner

Încheierea:

- reluarea sintetică a tuturor caracteristicilor importante – caracterul realist al prozei, dimensiunea simbolică – pentru a marca faptul că Mihail Sadoveanu impune prin ***Baltagul*** o nouă concepţie asupra romanului realist, dar şi o viziune inedită asupra existenţei.

Modelul nr. 11

Subiectul I

1. Sinonime: *recuperare* – reabilitare, educare etc.;
   îndatoriri – obligaţii, sarcini, răspunderi etc.
2. Virgula din secvenţa citată izolează construcţia apoziţională.
3. Expresie/ locuţiune cu *cap*: Şi-a făcut de cap în tabără etc.
4. Două motive literare: trenul, pedeapsa, educaţia etc.
5. Transcrierea citatului: *elevii să rămână închişi în dormitor prima zi de tabără.*
6. Două particularităţi de ordin formal: înlocuirea punctului prin virgulă la finalul enunţurilor; lipsa liniei de dialog; virgula marchează atât vorbirea naratorului, cât şi a personajelor etc.
7. Pronumele personal *ei*, accentuat în replica profesoarei de română, stabileşte limitele dintre elevi şi profesori, aşezând implicit elevii pe o treaptă inferioară etc.
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator obiectiv, care relatează la persoana a III-a.
9. În fragmentul citat este surprinsă tipologia profesorului de modă veche, obişnuit să fie respectat prin severitate, în antiteză cu profesorul tânăr, mai apropiat de elevi, mai deschis în comunicarea cu elevii. Atitudinea tranşantă se răsfrânge şi asupra colegilor tineri şi este justificată printr-un limbaj cu valenţe aforistice: *În vacanţă lucrurile pot ieşi foarte uşor de sub control, e în aer un abur de libertate care-i ameţeşte pe copii!* presărat cu verbe la prezent şi viitor cu valoare de imperative (*va avea obligaţia*, *Vedeţi*) etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre faptul că un copil percepe în mod autentic şi rapid schimbările de perspectivă asupra existenţei; se poate specifica şi conflictul dintre generaţii, copiii fiind cei care tind mereu spre noutate, modernizarea vieţii, în schimb, părinţii apără adeseori valorile tradiţionale, principiile de viaţă cunoscute de ei în copilărie.

Scanned with OKEN Scanner

Încheierea:

- reluarea sintetică a tuturor caracteristicilor importante – caracterul realist al prozei, dimensiunea simbolică – pentru a marca faptul că Mihail Sadoveanu impune prin ***Baltagul*** o nouă concepţie asupra romanului realist, dar şi o viziune inedită asupra existenţei.

Modelul nr. 11

Subiectul I

1. Sinonime: *recuperare* – reabilitare, educare etc.;
   îndatoriri – obligaţii, sarcini, răspunderi etc.
2. Virgula din secvenţa citată izolează construcţia apoziţională.
3. Expresie/ locuţiune cu *cap*: Şi-a făcut de cap în tabără etc.
4. Două motive literare: trenul, pedeapsa, educaţia etc.
5. Transcrierea citatului: *elevii să rămână închişi în dormitor prima zi de tabără.*
6. Două particularităţi de ordin formal: înlocuirea punctului prin virgulă la finalul enunţurilor; lipsa liniei de dialog; virgula marchează atât vorbirea naratorului, cât şi a personajelor etc.
7. Pronumele personal *ei*, accentuat în replica profesoarei de română, stabileşte limitele dintre elevi şi profesori, aşezând implicit elevii pe o treaptă inferioară etc.
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator obiectiv, care relatează la persoana a III-a.
9. În fragmentul citat este surprinsă tipologia profesorului de modă veche, obişnuit să fie respectat prin severitate, în antiteză cu profesorul tânăr, mai apropiat de elevi, mai deschis în comunicarea cu elevii. Atitudinea tranşantă se răsfrânge şi asupra colegilor tineri şi este justificată printr-un limbaj cu valenţe aforistice: *În vacanţă lucrurile pot ieşi foarte uşor de sub control, e în aer un abur de libertate care-i ameţeşte pe copii!* presărat cu verbe la prezent şi viitor cu valoare de imperative (*va avea obligaţia*, *Vedeţi*) etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre faptul că un copil percepe în mod autentic şi rapid schimbările de perspectivă asupra existenţei; se poate specifica şi conflictul dintre generaţii, copiii fiind cei care tind mereu spre noutate, modernizarea vieţii, în schimb, părinţii apără adeseori valorile tradiţionale, principiile de viaţă cunoscute de ei în copilărie.

Scanned with OKEN Scanner

- Enunţarea tezei: modul în care este înţeleasă copilăria oglindeşte destul de fidel metamorfoza întregii societăţi; copilăria cunoaşte foarte multe tipologii, în funcţie de epoca în care se manifestă, căreia îi preia viziunea despre lume şi pe care o şi reflectă expresiv.

Argumente

- **Argument 1:** Pe de o parte, anumite caracteristici rămân parcă eterne (spiritul ludic, jovialitatea, bucuria de a experimenta, instinctualitatea nu foarte bine strunită, chiar o formă relativ accentuată a violenţei, dragostea pentru părinţi, creativitatea mereu surprinzătoare), după cum sugerează sintagma „copilul universal" utilizată de critica literară pentru a sintetiza caracteristicile lui Nică din *Amintiri din copilărie.*
- **Argument 2:** Pe de altă parte, tot operele literare evidenţiază schimbările fundamentale cunoscute de percepţia copilăriei: căci, oricât de năzdrăvani ar fi, personajele-copii/adolescenţi ai lui Creangă, Sadoveanu, Ioan Slavici, Marin Preda etc. sunt învăluiţi de un aer idilic, al purităţii şi al naivităţii, conform viziunii tradiţionale/clasice asupra vieţii; în schimb, copiii/ adolescenţii (integraţi în spaţiul citadin) din creaţiile lui G. Călinescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Mircea Cărtărescu sau chiar Florina Ilis (*Cruciada copiilor*) copiază/amplifică defectele oamenilor, corupţi de o societate modernă sau postmodernă tot mai înclinată spre artificialitate, corupţie şi incorectitudine. Pentru a doua categorie pot fi oferite exemple din literatura universală (de pildă, William Golding, *Împăratul muştelor*) sau chiar din existenţa cotidiană contemporană: violenţa crescândă în rândul minorilor, experienţe exagerate pentru vârste fragede etc.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre cum copilăria se schimbă, odată cu lumea în care este obligată să se manifeste.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre literatura română din deceniul şapte al secolului trecut, despre liberalizarea din anii '60, când o întreagă generaţie de scriitori (în special, poeţi) refac legăturile cu marea creaţie modernistă interbelică, impunând aşa-numitul „neomodernism".
- Rolul important jucat de lirica lui Nichita Stănescu pentru aceste transformări importante; particularităţi ale poeziei neomoderniste cultivate în lirica lui Nichita Stănescu: revenirea la marile teme/problematici literare, reîntoarcerea la o poezie puternic subiectivizată, lupta sinelui cu sinele, poetica existenţei şi a cunoaşterii, redefinirea poeticului (necuvintele), poezia înţeleasă ca gest de participare la creaţie, universul imaginar propriu, inedit, în care transferul dintre abstract şi concret funcţionează bivalent.
- Anunţarea poeziei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte poezia ***În dulcele stil clasic***, care dă şi numele volumului din

Scanned with OKEN Scanner

1970 din a doua etapă a creaţiei – cea a lirismului interiorizat, reflexiv al lui Nichita Stănescu.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică
De exemplu:

- **Caracterul de artă poetică neomodernistă:** tema creaţiei combinată cu tema iubirii, cunoaşterea realizată prin afectivitate, prin hiperbolizarea sensibilităţii şi a dimensiunii sentimentale a omului, reprezentarea universului abstract în formă concretă, prezenţa metaforelor insolite.
- **Reconectarea la lirica modernistă interbelică prin** folosirea unor clişee verbale din poezia înaintaşilor în contexte inedite (trimiterile intertextuale), conferind noi semnificaţii unora dintre temele şi viziunile despre lume atât de comune în creaţia literară ce îl precedă.

✓ Prezentarea a două imagini/idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat
De exemplu:

- **Laitmotivul şi metafora „pasului de domnişoară" sugerând ipostaza dublă a eului liric: îndrăgostit şi creator** – propune discutarea raportului dintre concret şi abstract, dintre conştiinţă şi existenţă, astfel încât textul îşi demonstrează dubla orientare: **poezie erotică şi artă poetică** – iubirea devine o cale de cunoaştere/atingere a clipei unice de revelaţie a absolutului.
- **Versul final/izolat** – *Pasul trece eu rămân* – deziluzia tipică omului modern, criza acestuia, conştientizarea faptului că iubirea, la fel ca inspiraţia/creaţia, nu durează veşnic; iluzia se spulberă, universul compensatoriu este refuzat, rămânând bucuria experimentării, fie şi parţiale/punctuale, a întâlnirii cu absolutul.

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/tropi, elemente de prozodie etc.)
De exemplu:

- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu**; se sugerează, prin sintagma *stil clasic*, intenţia de a reveni la tipare cunoscute, abordate uşor ironic (atitudine neomodernistă); antepunerea epitetului *dulce* este o trimitere la poezia paşoptistă şi cea eminesciană; lumea trebuie reprezentată prin tipare re-inventate.
- **Compoziţia pare clasică** – cinci catrene monorimice, ritmul este trohaic – specific literaturii populare, dar este contrabalansată de versul final cu caracter gnomic *Pasul trece eu rămân.*
- **Discursul liric este organizat în patru secvenţe**: prima redă apariţia *domnişoarei/* inspiraţiei (strofa întâi şi a doua); a doua surprinde clipa de graţie, trăirea acestei revelaţii (strofa a treia); a treia secvenţă este o invocare a idealului erotic/poetic pierdut (strofa a patra), iar ultima secvenţă

Scanned with OKEN Scanner

devine o revenire la starea contemplativă şi la o acceptare a limitării omului modern.

- **Laitmotivul** *pasul tău de domnişoară* organizează reprezentările poetice dinspre concret spre abstract: *bolovan, frunză verde, pală, înserare-n seară, pasăre amară* (metafore care surprind o întreagă istorie a poeziei, de la cea clasică/paşoptistă fundamentată pe transfigurarea artistică a lumii materiale, la perspectiva romantică, unde natura oferă protecţie şi-l izolează pe individ de imediatul existenţial, facilitându-i accesul la universuri spirituale, ale sensibilităţii pure, la viziunea modernistă, blagiană, a cunoaşterii luciferice şi a potenţării misterelor – *înserare-n seară* – şi până la poezia decadentistă, simbolistă, ba chiar la estetica urâtului, sugerată de *pasărea amară*).
- **Metafora fundei** – gratuitatea actului estetic şi antiteza dintre lumea creaţiei şi cea a dispariţiei inspiraţiei, a dezamăgirii creatorului incapabil să se mai iluzioneze: *Stau întins şi lung şi zic / Domnişoară mai nimic / pe sub soarele pitic / aurit şi mosaic.*

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat

De exemplu:

- Poezia surprinde concomitent cele două planuri: poetică a cunoaşterii şi a existenţei; depăşeşte cadrul unei arte poetice, deoarece arta/creaţia şi iubirea aparţin în aceeaşi măsură celor două planuri; conştientizarea faptului că marile tematici au fost intens abordate în trecut, că scriitorul neomodernist nu se mai poate iluziona la fel ca predecesorii, că multe dintre ideile poetice nu mai pot fi noi, ci doar reluări ale trecutului.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – artă poetică neomodernistă, metaforele care amintesc de diverse etape din evoluţia poeziei, criza şi deziluzia omului modern etc. – pentru a evidenţia tonalitatea elegiacă, uneori gravă, alteori ironică, a meditaţiei pe tema creaţiei şi a iubirii.

Modelul nr. 12

Subiectul I

1. Sinonime: *hotărât* – sigur, clar
   epuizat – obosit
2. Virgula, ca semn de punctuaţie, izolează substantivul în cazul vocativ de restul enunţului.
3. Exemplu de locuţiune/expresie cu substantivul *suflet*: *A venit într-un suflet până aici.*
4. Doi termeni din text care să constituie formule ale adresării directe sunt: *tată*; *hai*.

Scanned with OKEN Scanner

5. Efectele folosirii frecvente a enunţurilor interogative în textul dat sunt accentuarea caracterului oral, dinamizarea acţiunii, dar şi evidenţierea unui conflict exterior între personaje.
6. Un mijloc de caracterizare a personajului Fiul este cel indirect, din vorbele lui, aşa cum reiese din următoarea replică: *Tată, hai să ne întoarcem acasă... nu mai pot, curge sudoarea pe mine, sunt rupt! Te rog, tată, mori mâine.*
7. Două secvenţe din textul dat care să descrie atitudinea fermă a Tatălui faţă de Fiul său sunt: *Tacă-ţi fleanca!* Şi *Nu ţi-e ruşine? Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu tatăl tău?*
8. Una din trăsăturile genului dramatic este structurarea textului în acte şi scene, fragmentul făcând parte din Actul I, Scena I a piesei. Totodată, modul principal de expunere îl constituie dialogul, textul înfăţişând replicile celor două personaje care discută în contradictoriu: *Fiul*: *...Te rog, tată, mori mâine; Tatăl*: *Nu, trebuie să mor azi. Am zis!*
9. Această secvenţă de text conţine răspunsul ferm dat de către Tată Fiului său, în urma insistenţelor acestuia de a se întoarce acasă, abandonând căutarea unui *loc de refugiu pentru sufletul* tatălui. Cele două interogaţii retorice de la început conţin reproşuri părinteşti la adresa nesupunerii fiului: *Nu ţi-e ruşine? Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu tatăl tău?* Însă continuarea replicii, prin conţinutul de idei, prezintă trăsături ale literaturii absurdului, dar şi ale dramei moderne de idei, după cum reiese din următorul enunţ: *Dacă nu găsesc astăzi niciun refugiu pentru sufletul meu, risc să nu mai pot muri niciodată.* Tonalitatea gravă ce caracterizează această replică este continuată spre finalul replicii: *Fiecărui om i s-a dat o singură zi pentru a muri.... Şi dacă a ratat-o, a pierdut...*

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre vârstele umane şi copilărie.
- Enunţarea tezei: Dintre vârstele omului, cea mai frumoasă etapă o reprezintă copilăria, iar aceasta se încheie de îndată ce conştientizăm că vom muri.

Argumente:

- **Argument 1**: Puritatea, bucuria şi inocenţa din privirea copilului, care nu a descoperit încă răul şi tragismul existenţei. El conferă lumii înconjurătoare o aură de basm, de univers magic, în care totul este posibil (aspecte surprinse în literaturile lumii, de la basmele lui Andersen şi Creangă, la folclor ***Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte***)
- **Argument 2**: Descoperirea morţii pune capăt vârstei copilăriei, idee evidenţiată de Lucian Blaga în opera memorialistică ***Hronicul şi cântecul vârstelor***. Astfel, la vârsta de 12 ani, odată cu moartea subită a părintelui său, autorului i se relevă o altă dimensiune existenţială.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre farmecul copilăriei, o vârstă în care nu şi-au făcut încă apariţia nici moartea, nici răul.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- informaţii contextualizatoare privind intruziunea unui roman care evidenţiază neajunsurile regimului comunist, într-o epocă dominată de realismul socialist şi a unei opere literare într-o literatură înregimentată, lipsită de valoare estetică;
- tema rurală, alături de tema istorică, de exemplu, facilitează includerea romanului ***Morometii***, vol. I (1955); vol. al II-lea (1967) în breşa creată în jurul anilor '60, de publicare a unor creaţii literare, de certă realizare artistică;
- Marin Preda este unul dintre puţinii scriitori din perioada imediat postbelică, ce are tăria să demonteze o societate capitalistă care, pe ruinele unei tradiţii rurale, aduce doar banul, insuficient să devină o valoare în sine, care să susţină coerenţa lumii.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/literar, într-o orientare tematică

De exemplu:

- **roman tradiţional**, prin **tematica rurală**, construit ca replică la romanul obiectiv al lui Liviu Rebreanu, de la începutul secolului al XX-lea, unui ţăran ardelean dominat de instincte, Marin Preda opunându-i un ţăran filosof, care nu se lasă copleşit de problemele cotidiene, ci are bucuria de a contempla lumea de pe stănoagă şi plăcerea de a reface, prin poveste şi ironie, esenţe ale contingentului, pe care ceilalţi nu le pot percepe; de asemenea, **viziunea tradiţională** se reflectă prin **simetria dintre incipit şi final**, evidentă mai ales în primul volum, prin tema timpului răbdător cu oamenii, iniţial, grăbit să anunţe schimbarea lumii printr-o conflagraţie atroce, în final;
- **roman realist, prin intenţia mimetică** de a zugrăvi mediul rural din Câmpia Dunării, cu câţiva ani înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, ancorând existenţa ţărănească, pe cale de disoluţie, în satul natal al scriitorului, Siliştea-Gumeşti; de asemenea, Bucureştiul se încadrează în toponimia reală, ca spaţiu la care se raportează, prin identificare, partenerii de discuţie ai lui Ilie Moromete, prin detaşare ironică, Moromete sau locurile de la munte, unde Moromete merge să vândă cereale; perspectiva extradiegetică, obiectivă, a unui narator omniscient, demiurgic suportă modificări din **direcţii moderniste**, prin stilul indirect liber, care ambiguizează vocea auctorială, încă din incipit iluziile părând să îi aparţină lui Ilie Moromete.

✓ Prezentarea temei nuvelei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative

De exemplu:

- **drama ţăranului**, ameninţat să fie cel din urmă apărător al tradiţiei, pe plan social, şi tatăl privat de autoritate de către fiii atraşi de valoarea banului sau de drumul cărţii, aflat în luptă cu istoria devine element de unitate a celor

Scanned with OKEN Scanner

două volume distincte ca stil şi viziune; **conflictul între tradiţie şi „noua religie", comunismul,** este iniţiat în **episodul cinei în familie**, când fiii mai mari îşi dezvăluie planul de a pleca la Bucureşti, iar Niculaie, mezinul, susţinut de Catrina, mama protectoare, încearcă să îl convingă pe capul familiei că îşi doreşte să înveţe; confruntarea dintre exponenţii celor două lumi: cea arhaică şi cea nouă trece în prim-plan în volumul al II-lea, când Niculaie revine în satul natal ca activist de partid şi propovăduieşte deziderate doctrinare, în timp ce tatăl rămâne tributar unei tradiţii de generaţii, conform căreia ţăranul trăieşte din munca la câmp şi nu în colectivităţi agricole care cedează produsul muncii statului;

- **alte secvenţe narative** prin care se relevă tema romanului sunt cele care urmăresc progresiv treptele prăbuşirii lui Moromete ca exponent al unei clase sociale pe cale de dispariţie, asemenea **salcâmului** care, „vânos" cum era, **la începutul scenei** se împotriveşte, apoi se clatină şi se lasă doborât, creând în jur imaginea unei lumi sălbăticite, unde corbii croncănesc a moarte; tot astfel, Moromete vinde salcâmul să îşi plătească datoriile, îşi lasă băieţii din prima căsătorie să accepte principiile vieţii capitaliste, ceea ce se vor dovedi a fi tot atâtea destine ratate, îşi dă acordul ca Niculaie să îşi vadă de învăţătură, până când rămâne singur, părăsit de familie, bolnav de o lume care nu îi învaţă nimic pe descendenţi, dar independent până la finalul vieţii.

✓ Ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/ a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale si spaţiale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

De exemplu:

- **titlul** devine un simbol în urmărirea dramei ţăranului confruntat cu o lume nouă, ruptă de tradiţie, ***Morometii*** fiind o familie a cărei destrămare anunţă dispariţia unei întregi clase sociale; prin poziţia socială de mijloc, familia Moromete îi apropie atât pe chiaburi, de tipul vecinului Tudor Bălosu, căruia Moromete îi vinde salcâmul şi pământul din spatele casei, cât şi pe ţăranul fără pământ, precum Ţugurlan, a cărui atitudine tăcută şi resemnată o va împrumuta Ilie Moromete;
- **relaţia dintre incipit şi final din volumul I** este una de simetrie, dată de iluzia pe care o trăieşte Moromete că nimic nu se poate schimba şi nimic nu îl poate tulbura în contemplarea lumii; în final, când Moromete nu mai este văzut la întâlnirile din poiana lui Iocan, ci primeşte îngândurat, cu privirea în jos vestea că băieţii au fugit de acasă, răsturnarea lumii tradiţionale pare iminentă, mai ales sub ameninţarea războiului care nu mai ţine cont de individ, ci îl striveşte în masa largă a unor interese meschine şi atroce; aceste relaţii îşi găsesc ecou în construcţia romanului, prin scene care redau contrastul dintre tradiţie şi noua societate comunistă, de exemplu, secerişul, ilustrat ca un ritual în primul volum, de la pregătirea căruţei în zori şi până la soarele arzător sub care convoiul se opreşte să adune roadele muncii

Scanned with OKEN Scanner

dintr-un an întreg, mecanizat în volumul al doilea, căci doctrina socialistă anulează individul, îl face copărtaş la un scop colectiv impus, statul;

- **limbajul personajelor** devine nu doar mod de caracterizare a actanţilor, ci şi mijloc de a construi viziunea despre lume în romanul lui Marin Preda; **ironia** devine calea principală prin care Moromete îşi maschează neliniştile, pe de o parte, şi îşi afirmă revolta faţă de o lume care îi sălbăticeşte copiii; de exemplu, *altă treabă n-avem, ne-apucăm să studiem* ascunde drama familiei de tip patriarhal, unde doar tatăl este împovărat de asigurarea traiului şi nu îşi permite „sacrificarea" unei mâini de lucru în favoarea „studiului"; în volumul al doilea, ironia *îmi caut eul* pusă pe seama lui Niculaie îşi pierde sonorităţile persiflării în stil moromeţian şi reflectă absurdul unei lumi unde tocmai ceea ce este individual, *eul*, se vrea anulat.
- **finalul întregului roman** realizează concilierea celor două lumi prin visul lui Niculaie; tatăl pare să accepte, prin moarte, că lumea se schimbă, iar fiul înţelege, chiar dacă numai în plan oniric, al supra-realităţii, concepţia de viaţă pentru care s-a luptat Moromete.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul studiat

De exemplu:

- evidenţierea faptului că romanul lui Marin Preda reconstruieşte realist şi în spiritul tradiţionalismului existenţa rurală aflată în momentul schimbărilor instituite de regimul comunist; este de reţinut înverşunarea cu care Moromete se luptă să ţină existenţa arhaică pe loc, prin libertatea de a avea, chiar şi în contextul constrângerilor politice, propriile concepţii despre viaţă; viziunea despre lume a scriitorului este, de fapt, felul lui Moromete de a privi existenţa.

Încheierea:

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante: o viziune despre satul tradiţional opusă lui Rebreanu, prin tipul unui ţăran filosof, devenit simbol al unei categorii sociale, şi prin surprinderea altei realităţi istorice româneşti interbelice şi postbelice, alta decât începutul secolului al XX-lea, zugrăvit de prozatorul ardelean. Emblematică pentru personajele lui Marin Preda rămâne plăcerea de a vorbi, de a spune o lume şi de a se spune.

Modelul nr. 13

Subiectul I

1. Sinonime: *dezmiardă* – răsfaţă
   sfiala – emoţia, timiditatea, teama
2. Semnul întrebării folosit în ultima strofă a poeziei marchează, gramatical, sfârşitul unui enunţ interogativ, iar stilistic, prezenţa interogaţiei retorice, accentuând implicarea afectivă/ subiectivitatea marcată a eului liric.

Scanned with OKEN Scanner

3. Exemplu de locuţiune/ expresie care conţine substantivul *ochi*: *Aş vrea să purtăm o discuţie între patru ochi.*
4. Două mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii prezente în textul citat: forme pronominale de persoana I, singular: *mă;* verbe la persoana I, singular: *aş da.*
5. Motive literare: florile, amintirea.
6. Secvenţe din textul dat care conturează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic: *în grădină, La fiecare pas.*
7. Explicaţia semnificaţiei a două dintre figurile de stil identificate în poezie, de exemplu: *scânteie/ Ca un rubin o ghinţiană* este o comparaţie ce stă la baza unei imagini vizual-cromatice, nuanţând frumuseţea şi farmecul florii de genţiană ce impresionează prin formă şi culoare, spre încântarea, uimirea fiinţei poetice; *un stânjinel se joacă* este o personificare prin care natura este umanizată, proiectându-se imaginea unei naturi vesele, prietenoase, familiare instanţei lirice.
8. Două trăsături ale genului liric prezente în textul citat, de exemplu: viziunea poetică exprimată prin intermediul eului liric a cărui prezenţă este exprimată prin mărcile specifice: forme pronominale la persoana I, singular: *mi, mine*; verbe la persoana I, singular: *aş da, deschid, intru* etc; exprimarea în mod direct a sentimentelor, stărilor, trăirilor fiinţei lirice: încântare, uimire, armonie interioară, exaltare etc.; ideile poetice redate prin mijloace artistice variate – figuri de stil: comparaţia *scânteie/ Ca un rubin o ghinţiană*, personificarea *stânjinel se joacă*, metafora *tort de promoroacă* etc.; imagini artistice: vizuale *florile-mi dezmiardă ochii*, vizual-cromatice *scânteie/ Ca un rubin o ghinţiană* etc.
9. Ultimul catren al poeziei se deschide cu un cuvânt exclamativ *Slavă!*, prin care se exprimă recunoştinţa pentru frumuseţea naturii, poetul aducând un elogiu farmecului şi purităţii florilor, care devine un element central al textului. Interogaţia retorică *căci tristă – ar fi fost viaţa, şi-ntunecat pe veci pământul,/ De n-ar fi fost măcar o floare, ce-am fi sădit noi pe morminte?* este construită sub forma unor exprimări condiţionale şi cauzale, poetul subliniind importanţa florii, fără de care totul ar fi mai întunecat, mai dezolant, mai lipsit de culoare şi de strălucire. Floarea, un motiv liric recurent în literatură, apare în acest text ca un simbol al frumuseţii, al iubirii, sugestivă în acest sens fiind exclamaţia retorică din final *Şi cu ce dar ţi-aş da azi ţie ca să-ţi aduci de mine-aminte!* sau ca un omagiu adus celor dragi: *De n-ar fi fost măcar o floare, ce-am fi sădit noi pe morminte?*

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre cunoaştere; despre nevoia fiinţei umane de a cunoaşte, de a stăpâni lumea prin cunoaştere; despre diverse forme de cunoaştere (raţională/apolinică, pe baza sentimentelor/dionisiacă etc.).
- Enunţarea tezei: rolul pe care îl ocupă călătoria în ierarhia proprie a formelor de cunoaştere.

Scanned with OKEN Scanner

Argumente

- **Argument 1:** Călătoria este, pentru mulţi dintre noi, un hobby, o formă de relaxare, de evadare din cotidian, un mijloc prin care putem înlătura banalul existenţial; călătoria îi poate permite omului să descopere locuri noi, să cunoască oameni noi, să se familiarizeze cu diverse culturi, tradiţii etc. De exemplu: o călătorie prin marile oraşe ale lumii poate fi percepută şi ca o formă de relaxare, dar devine şi o formă de cunoaştere, dacă luăm contact cu monumentele istorice, cu instituţiile culturale, toate acestea oglindind cultura ţării/oraşului, istoria, mentalitatea etc.
- **Argument 2:** Călătoria poate fi percepută şi sub aspect metaforic: o călătorie spre interior, spre descoperirea sau desăvârşirea sinelui; viaţa însăşi poate fi percepută ca o călătorie spre Desăvârşire; pentru islamici, călătoria/pelerinajul la Mecca devine o formă de a lua contact cu sacralitatea. De ex., călătoria personajului Harap-Alb din basmul lui Ion Creangă, ***Povestea lui Harap-Alb*** nu este una exterioară, aşa cum pare la o primă lectură a textului, ci este un drum spre interior, o călătorie spre Desăvârşire.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre călătorie ca formă de cunoaştere atât din perspectiva denotativă a termenului, cât şi din perspectivă metaforică.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre trecerea de la romantism la realism, curente care îşi propun forme diferite de sondare a realităţii (se face trecerea de la fantezia romanticilor la o cât mai veridică redare a realităţii în opera de literatură-conceptul de mimesis).
- Impunerea unor noi teme şi motive literare de către literatura realistă: familia, moştenirea, parvenirea, banul etc.
- Anunţarea nuvelei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte opera literară ***Moara cu noroc***, publicată în volumul ***Novele din popor*** (1881) al lui Ioan Slavici, o nuvelă psihologică de factură realistă.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea nuvelei studiate într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică

De exemplu:

- **Reflectarea veridică, obiectivă a realităţii, o literatură mimetică** – universul ficţional creat de I. Slavici aduce în faţa cititorului imaginea satului transilvănean de la sfârşitul secolului al XIX-lea; lumea rurală a satului scindată între valorile tradiţionale şi noua mentalitate mercantilă a epocii; personajele, ca purtătoare de semnificaţie ale mesajului textual, pun în evidenţă opoziţia dintre cele două mentalităţi: bătrâna soacră dă glas concepţiei tradiţionale, conform căreia omul trebuie să fie mulţumit cu *liniştea colibei sale*, adică trebuie să se supună unui destin prestabilit, în vreme ce Ghiţă aderă la noua mentalitate, cea capitalistă, mercantilă;

Scanned with OKEN Scanner

- **Tematica** abordată în nuvelă reprezintă, de asemenea, o altă trăsătură a esteticii realiste: tema socială; pentru a surprinde cât mai veridic transformările din lumea satului, autorul dezvoltă şi o temă psihologică, şi anume dezumanizarea fiinţei sub puterea mistuitoare a banului; măcinarea interioară a protagonistului provine tocmai din dorinţa sa de a da ascultare celor două porniri interioare: dorinţa de a-şi păstra familia şi de a avea o imagine de om cinstit în cadrul colectivităţii rurale, pe de-o parte, iar, pe de altă parte, dorinţa de înavuţire alături de Licâ.

✓ Prezentarea temei nuvelei, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative

De exemplu:

- Dezumanizarea protagonistului, ca temă centrală a textului, se dezvăluie pe tot parcursul discursului narativ.

  La început, Ghiţă este prezentat ca fiind un om harnic, cumsecade, responsabil pentru soarta familiei sale. De aceea, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc. Este conştient că pe umerii săi apasă toate greutăţile familiei şi, de aceea, iniţiativa sa de a se muta la moară este una lăudabilă. Dragostea faţă de familie este surprinsă în **secvenţa narativă** în care, imediat după mutarea la moară, cârciumarul se trezeşte noaptea din somn (din pricina zgâlţâitului morii) ca să vadă dacă nu cumva Ana, soţia sa, nu s-a dezvelit şi s-o învelească.

  Apariţia lui Licâ la han declanşează atât dezechilibrul familiei, cât, mai ales, zbuciumul interior al protagonistului.

  Ghiţă se dezumanizează treptat, sub influenţa malefică a Sămădăului: poţi alege, pentru exemplificare, una dintre secvenţele narative care surprind: înstrăinarea bărbatului de Ana, ruşinea pe care o resimte la proces, când devine complicele lui Licâ la jaf şi la crimă, remuşcările şi autoculpabilizarea în faţa propriilor copii etc.

✓ Ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.)

De exemplu:

- Viziunea despre lume este prefigurată încă din **titlu**; moara poate semnifica măcinarea interioară a protagonistului, măcinarea, până la dispariţie, a propriei sale conştiinţe.
- **Perspectiva narativă obiectivă**, specifică prozei realiste, îi aparţine unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, care adoptă o viziune „dindărăt".
- **Simetria incipit-final** este realizată prin intervenţiile bătrânei soacre a lui Ghiţă, care formulează, cu înţelepciunea vârstei, tezele fundamentale ale nuvelei: omul să fie mulţumit cu propriul destin şi să îşi construiască traseul existenţial pe principiile moralei.
- **Cronotopul ficţiunii** dă seama de caracterul realist al nuvelei, dar, totodată, relevă şi dimensiunea moralizatoare a acesteia; spaţiul este reprezentat prin

Scanned with OKEN Scanner

toponime reale: Ineu, Fundureni, Arad, Munţii Bihorului; timpul ales, perioada aproximativă de un an de zile, înscrie discursul între două repere cu valoare religioasă: de la Sfântul Gheorghe până la sărbătoarea Paştelui.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în nuvela studiată

De exemplu:

- Evidenţierea faptului că nuvela lui Ioan Slavici însumează elemente de estetică realistă, alături de trăsături clasice sau romantice; realismul este vizibil prin intenţia scriitorului de a realiza o literatură mimetică, prin tematica abordată, prin stilul naratorial obiectiv, prin plasarea acţiunii într-un topos real; dimensiunea clasică se revendică de la structura riguroasă a discursului (împărţit în 17 capitole) sau prin valoarea moralizatoare a operei; romantismul e vizibil la nivelul construcţiei personajului Lică, un ins excepţional, demonic, prin plăcerea de a ucide, aşa cum el însuşi afirmă.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – nuvela ***Moara cu noroc*** de Ioan Slavici se înscrie în estetica realistă, fiind vizibile şi influenţe ale curentelor deja amintite; prin mijloacele moderne utilizate în construcţia protagonistului (stilul indirect liber, monologul), autorul deschide drumul spre modernitate.

Modelul nr. 14

Subiectul I

1. Sinonime: *izgonit* = alungat, gonit, expulzat;
   istovit = epuizat, obosit, extenuat.
2. Ghilimelele, ca semn grafic, marchează citarea, în cadrul discursului poetic, a rugii întâiului om adresată divinităţii.
3. Exemplu de locuţiune cu „a trece": Nu cred că mai sunt dispus să trec cu vederea toate nelegiuirile pe care le faci.
4. Motive literare prezente în poezie: *veşnicia*, *lumina*, *paradisul*, *lacrimile* etc.
5. Cuvinte/ grupuri de cuvinte care conturează dimensiunea spaţială: *din cuibul veşniciei, pe codri, pe câmpuri* etc.
6. Scrierea cu majusculă a substantivului *Milostivul* are rolul de a pune în evidenţă recunoaşterea de către eul blagian a superiorităţii divinităţii, ca întruchipare genuină a milosteniei.
7. *cuibul veşniciei* – metaforă care evidenţiază planul sacru al divinului, ipostaza Edenului, din care fiinţa umană a fost izgonită, în urma săvârşirii păcatului originar.
   Lumina, zarea, norii – enumeraţie care are rolul de a contura elementele planului transcedental, pe care fiinţa umană l-a pierdut, odată cu săvârşirea păcatului primordial. Prezenţa acestei enumeraţii reliefează, totodată, nostalgia paradisului pierdut.

Scanned with OKEN Scanner

8. Titlul exprimă motivul central al textului, cel al *lacrimilor*, anunţând şi tema poeziei: condiţia umană. Format dintr-un substantiv articulat, care reliefează particularizarea/individualitatea evenimentului tragic, titlul exprimă suferinţa ontologică a fiinţei umane, care a pierdut contactul cu sacralitatea, odată ce a fost izgonită din Paradis. Lacrimile iau, astfel, locul logosului, fiind capabile să exprime suferinţa şi neputinţa omului.
9. Discursul poetic se deschide printr-o subordonată circumstanţială de timp, plasând legenda apariţiei lacrimilor într-un illo tempore, un timp mitic, al începuturilor, când fiinţa umană a fost izgonită din Rai. Pierderea eternei sacralităţi descumpăneşte omul, care *trecea uimit şi-ngândurat*, văzându-se de acum damnat definitiv la o existenţă efemeră. Cursivitatea ideilor este susţinută de **tehnica ingambamentului**, ca trăsătură esenţială a liricii moderne. **Ambiguitatea** limbajului, caracteristică a modernităţii poeziei, este dată de numărul mare de metafore, care încifrează mesajul discursiv. Astfel, ideea de eternitate este surprinsă prin metafora *cuibul veşniciei*, în vreme ce imaginea planului sacru al divinului este redată prin enumerarea metaforelor: *lumina, zarea norii.*

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre vârsta adolescenţei, ca etapă esenţială în formarea personalităţii fiinţei umane; despre rolul modelelor în viaţa fiecăruia dintre noi.
- Enunţarea tezei: fiecare tânăr, înscris pe traseul devenirii sale, are nevoie de modele, la fel cum antimodelele îi pot arăta calea greşită de urmat.

Argumente

- **Argument 1:** Vârsta adolescenţei se manifestă, la mulţi dintre noi, ca o perioadă a dezechilibrului interior, o etapă ce se caracterizează prin vădite problematizări asupra existenţei; pentru depăşirea acestor stări, ne raportăm la cei din jur, căutându-ne modele în care să ne proiectăm idealurile/viitorul; ex.: părinţii, profesorii, actori celebri etc.
- **Argument 2:** Nu trebuie neglijată, însă, şi influenţa antimodelelor asupra noastră, a acelor oameni cu care nu vrem să ne asemănăm; aceştia ne pot indica o cale pe care trebuie să o evităm; Ex.: persoanele a căror viaţă este sortită eşecului, din pricina recurgerii la droguri, alcool etc.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre rolul modelelor şi al antimodelelor, despre garantarea unui viitor bine conturat, prin raportare la acei oameni din jur care se pot constitui în adevărate baze ale temeliei noastre existenţiale.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre faptul că secolul al XIX-lea se caracterizează, îndeosebi, prin proză scurtă, preponderent nuvelistică; despre faptul

Scanned with OKEN Scanner

că începuturile „adevăratului" roman trebuie căutate în perioada interbelică, o etapă caracterizată prin mare dinamism creator.;

- Contrastele timpului, specifice perioadei interbelice, sunt reflectate în literatură atât prin aderența scriitorilor la cele două curente distincte (modernism și tradiționalism), cât și prin diversitatea modelelor epice în roman și a abordării stilistice.
- Anunțarea romanului care va fi analizat: reprezentativ, în acest sens, se dovedește romanul ***Ion*** al lui Liviu Rebreanu, o proză realist obiectivă, care deschide drumul spre modernitate; Romanul lui Rebreanu reflectă un modernism clasicizant (amestec de tradițional și modern).

Cuprinsul

✓ Evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică

De exemplu:

- **Reflectarea veridică, obiectivă a realității, o literatură mimetică** – universul ficțional creat de Liviu Rebreanu aduce în fața cititorului imaginea satului transilvănean de la începutul secolului al XX-lea; lumea rurală a satului ardelenesc este surprinsă în toate aspectele ei (relații de familie, relații economice și culturale), astfel încât romanul dobândește aspect de **frescă socială**.
- **Tematica** abordată în roman reprezintă, de asemenea, o altă trăsătură a esteticii realiste: tema rurală, prin surprinderea problematicii pământului, sătenii diferențiindu-se pe criterii economice (bogați și săraci); tematica rurală este dublată de cea a erosului și a destinului.

✓ Prezentarea temei romanului, reflectată în textul narativ ales, prin referire la două episoade/secvențe narative

De exemplu:

- Problematica pământului centrează atenția asupra protagonistului al cărui suflet este sfâșiat între cele două glasuri: cel al pământului și cel al iubirii. Deși o iubește pe Florica, Ion alege să o ia de nevastă pe Ana, fata urâtă, dar bogată.
- Conflictele discursului narativ sunt prefigurate încă de la **scena narativă a horei**. Deși gândul îi era la Florica, protagonistul alege să o joace pe Ana. Ba mai mult, retrași din tumultul horei, cei doi, Ion și Ana, discută în taină, prilej pentru naratorul omniscient de a surprinde, prin stil indirect liber, gândurile protagonistului: *nu i-a fost niciodată dragă Ana și nici acum nu îi era*. Flăcăul îi observă tinerei doar gura cu gingiile trandafirii, acea gură cu care femeia se va lamenta până la finalul vieții. Ion nu-i surprinde deloc privirea, semn că nu este interesat de sufletul tinerei. În schimb, Florica, deși absentă de la această scenă, îi apare în gândurile protagonistului prin *râsul ei cald* și *ochii albaștri ca cerul de primăvară*.
- Mai mult decât dragostea femeii iubite, Ion alege pământul. Chemarea pământului pătrunde năvalnic în sufletul tânărului, copleșindu-l. Întreaga lui ființă arde de dorința de a avea cât mai mult pământ. Pentru a-și atinge țelul, Ion recurge la gesturi total imorale: o seduce pe Ana, o lasă însărcinată,

Scanned with OKEN Scanner

făcând-o, astfel, de râs în faţa colectivităţii. Nu-i pasă de suferinţa ei şi este indiferent la bătăile administrate de tatăl ei. Nu îl sensibilizează nici copilul, în el văzând doar un garant asupra pământurilor lui Vasile Baciu.

✓ Ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.)

De exemplu:

- Textul dezvoltă două **conflicte** majore: unul exterior, reprezentat de lupta pentru pământ în satul transilvănean Pripas şi unul interior, reprezentat de zbuciumul protagonistului, al cărui suflet este scindat între „glasul pământului" şi „glasul iubirii".
- **Perspectiva narativă obiectivă**, specifică prozei realiste, îi aparţine unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, care adoptă o viziune „dindărăt".
- **Simetria incipit-final** este realizată prin imaginea drumului care intră şi iese din satul Pripas.
- **Construcţia subiectului** aminteşte de rigorile clasicismului, prin împărţirea discursului narativ în 13 capitole (cifră fatidică); compoziţia romanului este reprezentată de alternanţa celor două planuri narative: unul care urmăreşte viaţa şi drama lui Ion şi celălalt, care conturează viaţa intelectualităţii din satul Pripas.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul studiat

De exemplu:

- Evidenţierea faptului că romanul lui Liviu Rebreanu însumează elemente de estetică realistă, alături de trăsături clasice sau naturaliste; realismul este vizibil prin intenţia scriitorului de a realiza o literatură mimetică, prin tematica abordată, prin stilul naratorial obiectiv, prin plasarea acţiunii într-un topos real; dimensiunea clasică se revendică de la structura riguroasă a discursului (împărţit în 13 capitole); ideile naturaliste sunt sugerate de ideea fatalităţii destinului, dar şi de scenele de violenţă explicită (bătăile administrate de Vasile Baciu fiicei sale, Ana).

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – romanul ***Ion*** de Liviu Rebreanu se înscrie în estetica realistă, fiind vizibile şi influenţe ale curentelor deja amintite; prin mijloacele moderne utilizate în construcţia protagonistului (stilul indirect liber, monologul), prin gradul ridicat de obiectivitate naratorială în înfăţişarea lumii rurale sau prin renunţarea la viziunea idilică asupra ţăranului, autorul este considerat „ctitor al romanului românesc modern" (Eugen Lovinescu).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 15

Subiectul I

1. Sinonime: *patimă* – pasiune, viciu, boală, meteahnă, supliciu etc.
   găseam - remarcam, consideram etc.
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Exemplu de locuțiune/ expresie ce conține verbul *a da*: *Și-a dat ochii peste cap când a auzit ce i-am spus.*
4. Motive literare: necunoscuta, întâlnirea, singurătatea, durerea etc.
5. Două cuvinte care surprind dimensiunea temporală: *într-o zi*, *amiazi*, *într-o seară* etc.
6. Verbele la timpul imperfect surprind o acţiune iterativă/ repetitivă; în alineatul al doilea conferă portretului personajului o dimensiune ideală. Verbele la perfect simplu şi mai mult ca perfect orientează firul narativ. Alternanţa verbelor dezvăluie implicit raportarea personajului la două experienţe de iubire, cea din trecut, pasiunea pentru Wanda, fiind redeşteptată odată cu întâlnirea Ilincăi Arnoteanu etc.
7. Perspectiva narativă a textului este una subiectivă, cu o viziune „împreună cu"; acţiunea este prezentată din perspectiva unui personaj-narator, care relatează la persoana I, singular.
8. În textul dat, descrierea de tip portret se compune din detalii care vizează trăsăturile fizice şi morale, dezvăluind un personaj cu o structură interioară complexă: *tânără, nouă necunoscută, care, cu un picior gol pe un scaun, dregea, cântând încet, un ciorap; poleiala stinsă a cosiţelor şi albeaţa sidefie a pielei, aproape nefireşti amândouă; goală, cred că s-ar fi văzut luminoasă în întuneric.* De asemenea, descrierea este ilustrată prin sintagmele nominale (perechea substantiv-adjectiv) care marchează spaţiul: *Blajinul soare moldovenesc.* În plus, se remarcă în fragmentul citat expresivitatea limbajului în conturarea decorului (personificare, metaforă) etc.
9. Secvenţa citată surprinde metamorfoza personajului Pantazi odată cu redefinirea iubirii, prezentată din perspectiva confesorului său. Repetiţia obsesivă a pronumelui *dânsa*, dublată de epitetele *pârdalnică*, *pustiitoare* potenţează tensiunea interioară a personajului, dezvăluind supliciul etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre cele două tipuri majore de educaţie: cea oficială, instituţională, formală, desfăşurată în şcoală şi cea informală, empirică, dezvoltată în existenţa „extra-şcolară".
- Enunţarea tezei: experienţa personală poate dezvolta, adeseori, corpusul de cunoştinţe şi de abilităţi/competenţe asimilate în anii de şcoală.

Scanned with OKEN Scanner

Argumente

- **Argument 1:** Chiar dacă pot fi adeseori traumatizante/dure, lecţiile de viaţă rămân în memoria individului un timp îndelungat, ajutându-l să se maturizeze, să atingă un prag superior al dezvoltării personale; „a învăţa din greşeli"/a absolvi „şcoala vieţii" reprezintă unul dintre cele mai importante beneficii ale unei existenţe cotidiene complexe; tocmai de aceea tinerii răsfăţaţi excesiv de părinţi, protejaţi (până aproape de maturitate) de toate greutăţile vieţii vor avea un handicap afectiv, identitar şi psihologic în comparaţie cu congenerii care au parte de un parcurs existenţial cu multe obstacole. De ex.: orice basm al iniţierii (popular sau cult) poate constitui un exemplu potrivit în acest sens.
- **Argument 2:** De asemenea, multe dintre informaţiile obţinute în timpul educaţiei şcolare sunt prea abstracte/generale, aşa încât necesită particularizări/contextualizări pentru a genera beneficii/satisfacţii profesionale; adeseori, doar experienţa personală, concretă, empirică garantează formarea unui specialist într-un domeniu. De ex.: marii medici, profesori, arhitecţi, cercetători etc. sunt cei cu o experienţă de măcar un deceniu; tot astfel, nu e deloc întâmplător că toţi conducătorii importanţi (regi, împăraţi, preşedinţi) apelează constant la aşa-numitul „sfat al bătrânilor".

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre experienţa personală („şcoala vieţii") care susţine evoluţia sentimentală, psihologică, intelectuală, profesională a oricărui om.

Subiectul al III-lea

- Vezi unul dintre eseurile despre poezia lui Lucian Blaga, Tudor Arghezi sau Ion Barbu.

Modelul nr. 16

Subiectul I

1. Sinonime: *singur* – neînsoţit, solitar; *să-ţi spun* – să-ţi zic, să-ţi mărturisesc.
2. Virgula din secvenţa citată marchează izolarea unui substantiv în vocativ de restul enunţului.
3. Exemplu de locuţiune cu *minte*: A făcut o mare descoperire, e un om cu minte.
4. Motive literare: *ochii, pădurea, roiul de albine* etc.
5. Cuvinte/ grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale adresării directe: substantivul în cazul vocativ: *Zamolxe,* formele verbale la persoana a II-a: *plămădeşti, să-ţi spun* etc..
6. Personajul Zemora se caracterizează printr-o atitudine pragmatică asupra existenţei: *Te-nvăţ eu cum se prinde roiul.*
7. Interogaţia retorică: *Nu ştiu, visez?* nu aşteaptă un răspuns, ci vrea să transpună, reflexiv, sentimente puternice, în cazul acesta de mirare în faţa frumuseţii care i se dezvăluie personajului. Epitetul *frumuseţea ta sălbatică* este menit să exprime

Scanned with OKEN Scanner

acea însuşire a fetei care înfăţişează imaginea ei, aşa cum se reflectă în simţirea şi fantezia lui Zamolxe şi prin care se aşteaptă ca ea să înţeleagă misterele lumii.

8. Trăsăturile genului dramatic regăsite în acest text sunt: structurarea textului pe acte şi scene, dar şi prezenţa dialogului ca principal mod de expunere, reflectând replicile a două personaje: Zemora şi Cioplitorul, despre Zamolxe.
9. Replica Zamorei este construită pe baza unui paralelism sintactic, între EU şi TU, ceea ce poate ascunde şi o comparaţie subtilă între cele două personaje. Astfel, în primul vers, verbul la persoana I „-nvăţ", pronumele personal „eu" şi completiva directă „ cum se prinde roiul" dezvăluie o însuşire a personajului feminin şi statutul acesteia de fiinţă comună, priceputa în gestionarea aspectelor pragmatice ale vieţii. Pe de altă parte, versul al doilea, prin verbul la persoana a II-a „să povesteşti" şi construcţia metaforică „despre-nceputul lumii" sugerează statutul superior al personajului Zamolxe, capabil să desluşească misterele genezei universale.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre prietenie şi rolul acesteia în viaţa fiinţei umane.
- Enunţarea tezei: Prieteniile adevărate şi de durată, ca şi marile iubiri, la fel ca în literatură, se bazează pe o alegere spontană, independentă de calităţile şi defectele prietenului respectiv.

Argumente

- **Argument 1:** Există cazuri de false prietenii, care se bazează pe interes, de exemplu când ne iubim prietenii pentru propriul nostru bine sau pentru propria plăcere. În ambele cazuri, prietenul nu e apreciat pentru ceea ce reprezintă el în esenţa sa, ci în măsura în care el ne este folositor sau plăcut.
- **Argument 2:** Prietenia înseamnă şi o legătură bazată pe afinităţi spirituale, ca de ex. în cazul celei dintre Fred Vasilescu şi Ladima, eroii romanului ***Patul lui Procust*** de Camil Petrescu. În ciuda preocupărilor diferite ale personajelor (un monden şi celălalt un intelectual de modă veche), Fred îl consideră pe Ladima un suflet pereche, unica persoană căreia i-ar putea dezvălui cele mai intime secrete ale sale.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre prietenie şi valoarea ei, recurgând la un citat din Aristotel, care spunea că „prietenia este un suflet în două trupuri sau o inimă în două suflete".

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre dinamismul creator ce caracterizează perioada interbelică, despre metamorfozele romanului atât la nivel tematic, cât şi sub aspect structural şi compoziţional.

Scanned with OKEN Scanner

- Precizarea trăsăturilor specifice speciei literare *roman psihologic*; de ex. tip de roman, cultivat de scriitorii din perioada interbelică, care își propune redarea, în scriitură, a **trăirilor autentice** ale naratorului-personaj; renunțarea la perspectiva narativă obiectivă și adoptarea unei **perspective subiective**, cu narațiune la persoana I, singular; surprinderea **conflictului interior** al personajului, realitatea exterioară fiind pusă în paranteză, centrul de greutate al romanului mutându-se pe singura **realitate** cu adevărat importantă, cea **a conștiinței**.
- Precizarea textului analizat: Romanul lui Camil Petrescu, ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*** (1930) aparține, prin trăsăturile sale definitorii, speciei literare roman psihologic.

Cuprinsul

✓ Precizarea a două caracteristici ale romanului psihologic existente în opera studiată
- **Autenticitatea** – realitatea trecută prin propria conștiință: *Singura realitate pe care o pot povesti... este realitatea conștiinței mele, conținutul meu psihologic...*; la nivel textual, aceasta este susținută de documente sufletești: pagini din jurnalul său de campanie, extrase din presa vremii.
- Pentru o redare cât mai autentică a trăirilor naratorului-personaj, Ștefan Gheorghidiu, se renunță la perspectiva narativă obiectivă, cu o viziune „dindărăt", adoptându-se o **perspectivă subiectivă**, cu o viziune naratorială „împreună cu".

✓ Prezentarea, prin referire la romanul psihologic studiat, a patru elemente de construcție a subiectului și/sau ale compoziției (de ex. acțiune, secvență narativă, conflict, relații spațiale și temporale, construcția personajelor, incipit, final, perspectivă narativă, tehnici narative etc.)
- Camil Petrescu aduce, în literatura română, ipostaza **intelectualului lucid, analitic și introspectiv**, care gândește și se frământă, deoarece: *câtă luciditate atâta conștiință, câtă conștiință atâta pasiune și deci atâta dramă.* Cele două părți ale romanului surprind două experiențe cruciale în existența lui Ștefan Gheorghidiu: cea a erosului și cea a războiului; autoanaliza lucidă a propriilor trăiri, a raportului dintre eu și lume, dezvăluie **conflictul interior** al acestui personaj, trăsătură a romanului psihologic.
- **Incipitul** discursului narativ surprinde un cronotop real: *În primăvara anului 1916, ca sublocotenent proaspăt* (...) *luasem parte* (...) *la fortificarea văii Prahovei, între Bușteni și Predeal.* Acest plan al narațiunii, reprezentat de prezentul frontului, este dublat, începând cu capitolul al II-lea, de planul narat, personajul-narator rememorându-și cei doi ani și jumătate de căsătorie cu Ela. Așadar, realitatea exterioară (timpul exterior, obiectiv) este, la Camil Petrescu, doar un pretext pentru singura realitate cu adevărat importantă: cea interioară, realitatea conștiinței (timpul interior, subiectiv, psihologic). De fapt, atât istoria geloziei lui Ștefan Gheorghidiu, cât și experiența frontului sunt redate din perspectiva subiectivă a naratorului-personaj.
- Tocmai pentru că discursul epic se bazează pe surprinderea unor trăiri interioare complexe, personajul este realizat prin **modalități de caracte-**

Scanned with OKEN Scanner

rizare moderne, specifice prozei de analiză psihologică: monologul interior, introspecţia, analiza psihologică.

✓ Evidenţierea relaţiilor dintre două personaje reprezentative pentru romanul psihologic ales

- Relaţia dintre naratorul-personaj, Ştefan Gheorghidiu, şi Ela pare semnificativă pentru ideatica romanului camilpetrescian, deoarece iubirea dintre cei doi, trăită sub semnul incertitudinii, devine pretextul unui roman care surprinde fluxul conştiinţei protagonistului; moştenirea neaşteptată a unei averi schimbă existenţa conjugală a celor doi studenţi săraci – el la Filosofie, ea, Ela, la Litere – însă, în defavoarea cuplului; Ela are preocupări pragmatice, devine interesată de petreceri mondene – ceea ce intră în contradicţie cu idealul lui de feminitate. Trăirile sufleteşti complexe, reacţiile interioare sunt declanşate de către un element exterior: un fapt, un gest, o întâmplare – ca de ex. excursia la Odobeşti. Eroul se confesează, se analizează, suferă din neputinţă şi deziluzie, mai ales pentru că se dedublează, îşi ascunde frământările, afişând indiferenţa: *mă chinuiam lăuntric să par vesel; şi eu mă simţeam imbecil şi ridicol... şi naiv.*

✓ Exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul în care se reflectă o idee sau o temă în romanul psihologic pentru care ai optat

De exemplu:

- Preluând modelul scriitorului francez, Marcel Proust, Camil Petrescu exemplifică, prin romanul său, ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***, noua structură a romanului modern, caracterizat prin autenticitate, sincronizare, subiectivitate, luciditate, ca trăsătură principală a personajului, şi prin adoptarea unui stil anticalofil.

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – romanul ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*** se înscrie în categoria romanelor de analiză psihologică, prin redarea trăirilor autentice ale naratorului-personaj, prin utilizarea naraţiunii la persoana I, singular, realizată de un narator subiectiv, prin surprinderea conflictului interior.

Modelul nr. 17

Subiectul I

1. Sinonime: *trebuinţă* – problemă, nevoie
   curând – degrabă, repede.
2. Semnul exclamării, în această secvenţă, are rolul de a izola o interjecţie de restul enunţului, fiind şi o marcă a oralităţii în textul dat.
3. Exemplu de locuţiune cu *cap*: *Ploaia l-a udat din cap până-n picioare.*
4. Două cuvinte care constituie abatere de la normele literare: *uşe* – uşă, *scenii* – scenei.

Scanned with OKEN Scanner

5. Două modalităţi de realizare a oralităţii în textul dat sunt: folosirea interjecţiilor: „pac!", „ei!", dar şi frecvenţa enunţurilor neterminate, eliptice, marcate grafic prin punctele de suspensie: *Nimic...* , *Ştii cum ţi-o scoţ...* , *sufăr de bătăi...*
6. Două enunţuri care descriu spaţiul întâmplării sunt: *Un salon de frizărie de mahala...* , *Mobile de paie. Uşe şi fereastră de prăvălie în fund...*
7. Un mijloc de caracterizare a personajului Pampon este cea directă, autocaracterizarea, aşa cum reiese din replicile: *Eu nu mă spăl niciodată la cap, pentru că sufăr...* ; *sufăr de bătăi de inimă...*
8. Rolul indicaţiilor scenice este de a introduce descrierea mediului în care se desfăşoară acţiunea, relevând sugestiile autorului privind decorul. Aceste informaţii cu caracter descriptiv ajută cititorul să îşi imagineze cadrul, dar mai ales regizorul, în momentul punerii în scenă a piesei de teatru.
9. Fragmentul de text ***D-ale carnavalului*** de I L Caragiale aparţine, prin trăsăturile sale definitorii, unei opere dramatice/genului dramatic. O dovedeşte, mai întâi, prezenţa dialogului ca mod principal de expunere, discursul surprinzând schimbul de replici dintre Iordache şi Pampon. Mai apoi, caracterul de text dramatic se evidenţiază şi la nivel structural, prin împărţirea în acte şi scene. Fragmentul citat face parte din Actul I, Scena I.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre iubire.
- Enunţarea tezei: Citatul din Nichita Stănescu transmite o definiţie a identităţii noastre, întrucât ceea ce împărtăşim în fiecare zi ne reprezintă.

Argumente:

- **Argument 1**: Oamenii încearcă să găsească mereu un cerc apropiat care să nu strice preţuirea lor pentru cineva. Vom încerca să acceptăm în jurul nostru ceea ce ne inspiră, aspecte noi ale pasiunilor pe care le avem (de ex. Allan din romanul lui M. Eliade ***Maitreyi***).
- **Argument 2**: Motivele, persoanele pentru care facem anumite sacrificii vorbesc mult despre caracterul nostru şi despre natura iubirii noastre.(de ex. sacrificiul făcut de Ioana D'Arc pentru dragostea de patrie şi valorile naţionale).

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre hotărârile pe care le luăm în fiecare clipă a existenţei noastre, ca dovadă a ceea ce iubim.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- informaţii contextualizatoare despre roman în perioada interbelică, cea mai prolifică perioadă a acestei specii literare;

Scanned with OKEN Scanner

- diversitatea tematică abordată în această perioadă;
- trecerea de la romanul tradiţional la cel modern (de la perspectiva obiectivă la cea subiectivă, de la mimesis la autenticitate);
- anunţarea romanului ce va fi analizat: apărut în 1933, romanul ***Maitreyi*** al lui Mircea Eliade inaugurează atât romanul experienţei, al trăirii, în literatura română, cât şi pe cel exotic;

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică

De exemplu:

- **roman subiectiv, metafizic, existenţial**: condiţia umană înlocuieşte psihologismul, ficţiunea este complet purificată artistic, autenticitatea este redată de confesiunea personajului-narator, de discursul analitic şi monologul interior; naraţiunea surprinde „lupta unui om viu cu propriile gânduri";
- **roman al experienţei, al trăirii**: sursele sunt autobiografice, personajul Allan fiind un alter-ego al lui Mircea Eliade, care scrie romanul pe baza experienţei indiene; protagonistul cunoaşte India şi se cunoaşte prin farmecul iubirii mistice dintre el şi Maitreyi; tehnica jurnalului oferă o dublă perspectivă asupra evenimentelor: „trei niveluri ale scriiturii": jurnalul intim, revenirea asupra jurnalului, confesiunea după încheierea experienţei.

✓ Prezentarea temei romanului ales, prin referire la două episoade/secvenţe narative

De exemplu:

- **tema** este iubirea, ca experienţă definitorie pentru evoluţia lucidului european, o iubire imposibilă datorită incompatibilităţii unor mentalităţi şi civilizaţii diferite: cea europeană şi cea indiană;
- romanul surprinde pasiunea egocentricului Allan pentru senzuala Maitreyi, pasiune ce-i orbeşte raţiunea; el devine un iniţiat în jocurile Maitreyiei, în iubire.
- **Scena** din bibliotecă, unde are loc jocul privirilor şi al mâinilor, sărutul, este decisivă pentru Allan, care este prins în farmecele fetei, deşi la început i se părea neatrăgătoare, privind-o cu superioritate şi dispreţ; neexperimentata Maitreyi îşi descoperă feminitatea, iar Allan îşi schimbă viziunea asupra lumii.
- Logodna celor doi îndrăgostiţi se realizează prin jurământul rostit de Maitreyi; **scena** este reprezentativă, deoarece superficialul european descoperă iubirea mistică, fiind vrăjit de misterul cosmic;

✓ Ilustrarea a patru elemente de structură si de compoziţie ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului/ a naratorului (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale si spaţiale, construcţia subiectului, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, construcţia personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.);

De exemplu:

- **perspectiva narativă** subiectivă, narator-personaj;

Scanned with OKEN Scanner

- **incipit-final**; în incipit: şovăiala în faţa jurnalului, care nu surprinde fidel trăirea; în final: incertitudinea surprinsă de interogaţiile retorice ale lui Allan, care încearcă să recupereze trecutul (final deschis);
- **construcţia subiectului**: dubla perspectivă narativă: contemporană evenimentelor şi ulterioară, după încheierea poveştii de iubire; perspectiva contemporană surprinde trăirea, iar cea ulterioară analizează trăirea;
- **conflictul:** interior (prin autoanaliza protagonistului lucid care cade pradă iubirii) şi exterior (prin opoziţia între lumea libertină a europenilor şi cea tradiţională, conservatoare a Indiei, ce stă în calea împlinirii unei iubiri absolute).

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în romanul studiat

De exemplu:

- evidenţierea faptului că romanul ***Maitreyi*** surprinde o iubire mistică care poate converti o întreagă viziune despre lume nu doar prin povestea experienţei dintre cei doi îndrăgostiţi sau a experienţei culturale, ci şi prin tehnicile narative folosite pentru a reda metafizicul: biografismul, jurnalul, dubla perspectivă narativă etc.

Încheierea:

- roman al experienţei, al autenticităţii, cu elemente novatoare: românii au descoperit India prin intermediul lui Eliade, care propune prin ***Maitreyi*** şi un roman al seducţiei, un roman exotic, înlocuind psihologismul cu „condiţia umană".

Modelul nr. 18

Subiectul I

1. Antonime: *mari – mici,*
   povestesc – tac etc.
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Exemplu de locuţiune cu verbul *a ieşi: Şi-a ieşit din minţi când a auzit ce a spus.*
4. Motive literare: jobul, banul, salariul etc.
5. Cuvinte /grupuri de cuvinte care surprind dimensiunea spaţiala: *de la serviciu, din casă* etc.
6. Ca mărci ale subiectivităţii, interogaţiile retorice prezente în monologul personajului au rolul de a prefigura dramatismul trăirilor fetei care, din perspectiva copilului naiv, inocent, încearcă prin intermediul jocului să-şi clarifice marile dileme existenţiale.
7. Perspectiva narativă a textului este una subiectivă, cu o viziune „împreună cu"; acţiunea este prezentată din perspectiva unui personaj-narator, care relatează la persoana I, singular.

Scanned with OKEN Scanner

8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. Astfel, acţiunea surprinde momentul în care personajul copil desenează un şotron care devine confesorul său. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator subiectiv, care relatează la persoana I.
9. Adoptând convenţia ludică, autorul propune cititorului o incursiune în lumea imaginară a unui personaj copil care, fiind singur acasă, desenează un şotron căruia i se confesează şi asupra căruia îşi răsfrânge neliniştile existenţiale. Raportul fantezie – realitate rezidă în special în momentul inserţiei divinului în realitatea vieţii şi a familiei. Sărăcia, lipsa, neajunsurile salariale sunt salvate prin rugăciunea la care participă întregul arsenal al universului copilei – păpuşile, ursuleţii, dar şi prin bunătatea sui-generis a instanţei supreme. Gravitatea situaţiei este mascată astfel prin joc etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Raţionamente, informaţii generale despre omul-cetăţean, despre avantajele şi obligaţiile integrării într-o comunitate, despre conştiinţa naţională etc.
- Enunţarea tezei: fiecare cetăţean are obligaţia de a-şi asuma identitatea naţională, de a contribui la echilibrul şi armonia sociale, de a respecta şi susţine concetăţenii.

Argumente

- **Argument 1:** Valorificarea şi protejarea identităţii naţionale, care ajută la integrarea într-o comunitate şi la comuniunea cu ceilalţi; respectarea memoriei, patrimoniului naţional, îndreptarea derapajelor trecutului; Ex.: Titu şi Zaharia Herdelea din romanul ***Ion*** de Liviu Rebreanu.
- **Argument 2:** Beneficiile/avantajele civice se fundamentează pe o serie de obligaţii; fericirea nu se poate concepe în lipsa conştientizării datoriei civice pe care fiecare cetăţean trebuie să o îndeplinească; Ex.: un om corupt, nepăsător la valorile cetăţeneşti va afecta echilibrul social, afectând astfel inclusiv viitorul propriilor copii.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre asumarea unei identităţi civice, despre garantarea armoniei sociale şi a evoluţiei echilibrate a unei societăţi.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii contextualizatoare despre trecerea de la romantism la realism, cu precizarea faptului că, în perioada marilor clasici, se remarcă influenţa, în opera aceluiaşi scriitor, a unor curente diferite: clasicism, romantism, realism.

Scanned with OKEN Scanner

- Impunerea unor noi teme şi motive literare, odată cu apariţia realismului: familia, moştenirea, parvenirea, banul etc.
- Anunţarea textului dramatic care va fi analizat: reprezentativă pentru **viziunea realistă** a scriitorului asupra lumii se dovedeşte comedia de moravuri, ***O scrisoare pierdută***, a lui I.L. Caragiale.

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului dramatic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică
De exemplu:
- **Reflectarea realităţii sociale** – dramaturgul surprinde realitatea socială a secolului al XIX-lea atât în plan politic, cât şi în cel al vieţii de familie; autorul nu îşi propune, însă, o reflectare veridică, obiectivă a realităţii sociale, aceasta fiind filtrată şi redată în operă cu un fin simţ critic, astfel încât comedia ***O scrisoare pierdută*** reflectă vârsta realismului critic.
- **Tipologia personajelor** reprezintă o altă trăsătură a esteticii realiste – Caragiale creează în comedie o adevărată galerie tipologică de personaje: Trahanache este „ticăitul", Zoe, „femeia voluntară", Caţavencu e „tipul demagogului", Farfuridi, „prostul fudul", Dandanache, „prostul ticălos", Cetăţeanul turmentat e „tipul naiv", Ghiţă Pristanda e „omul slugarnic", în timp ce Ştefan Tipătescu e „junele prim".

✓ Prezentarea temei, reflectată în textul dramatic ales, prin referire la două scene/ secvenţe/situaţii ale conflictului
De exemplu:
- Discursul dramatic se centrează pe **tema** moravurilor sociale, surprinse în plan politic şi familial.
- **În plan politic**, scrisoarea pierdută determină un adevărat haos. Liniştea a părăsit lumea târgului, regrupând-o ad-hoc în trei categorii. O primă categorie îi include pe cei care, fiind în posesia scrisorii, se iluzionează ca viitori oameni ai puterii. Liderul lor este Caţavencu. A doua categorie îi cuprinde pe cei intraţi în panică, în urma pierderii scrisorii, sub perspectiva neagră a căderii de la putere, Tipătescu şi Zoe fiind cei mai alarmaţi. O stare de panică traversează Farfuridi şi Brânzovenescu, iar o ameninţare resimte şi Trahanache. Între iluzia trăită de gruparea lui Caţavencu şi panica amenin-ţaţilor cu pierderea puterii se situează a treia categorie, reprezentată de un singur personaj, Cetăţeanul turmentat. Cetăţeanul este omul datorită căruia scrisoarea trece de la o partidă la alta, provocând, întâi, panica lumii de la putere şi iluziile celor însetaţi s-o preia, ca, apoi, tot el să inverseze raporturile.
  Nici **în plan familial** lucrurile nu par să stea mai bine. Situaţiile în care sunt angrenate personajele din triunghiul conjugal: Zoe-Tipătescu-Trahanache sunt de un comic aparte. Astfel, spectatorul se amuză de convingerea oarbă a soţului înşelat că scrisoarea este o plastografie. Naivitatea lui Zaharia Trahanache şi calmul său contrastează cu zbuciumul amorezilor Zoe şi Tipătescu, care acţionează impulsiv şi contradictoriu pentru a smulge scrisoarea şantajistului.

Scanned with OKEN Scanner

✓ Ilustrarea a patru elemente de structură şi de compoziţie ale textului dramatic studiat, semnificative pentru viziunea despre lume a autorului/ a unuia dintre personaje (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, particularităţi ale compoziţiei, construcţia personajului, modalităţi de caracterizare, limbaj etc.).

- **Conflictul dramatic principal** este unul **exterior** şi constă în confruntarea pentru puterea politică a două forţe opuse: una condusă de Caţavencu şi intelectualii din redacţia ziarului *Răcnetul Carpaţilor* şi cealaltă susţinută de Zaharia Trahanache şi prefectul Tipătescu. Conflictul are la bază contrastul dintre esenţă şi aparenţă, adică dintre ceea ce vor să pară personajele şi ce sunt ele, de fapt, în realitate; **conflictele secundare** sunt reprezentate atât de grupul Farfuridi-Brânzovenescu, care se teme de trădarea prefectului, cât şi de apariţia neaşteptată a depeşei cu numele lui Dandanache.
- **Particularităţi ale compoziţiei** – tehnica e cea a amplificării treptate a conflictului, astfel încât rezultă un ghem de complicaţii care acumulează progresiv altele, ca un bulgăre de zăpadă în rostogolire; amplificarea conflictului se realizează prin: intrările repetate ale Cetăţeanului turmentat care creează o stare de tensiune, prin evoluţia inversă a grupurilor adverse, întrucât Caţavencu e înfrânt, deşi părea că va câştiga, iar Tipătescu-Trahanache-Zoe triumfă, deşi erau în pericolul de a pierde, prin interferenţa finală a tuturor personajelor aflate în conflict, care se împacă, satisfăcute de ceea ce au dobândit şi, mai ales, satisfăcute de imaginea pe care fiecare şi-a făcut-o despre sine.
- **Construcţia subiectului.** ***O scrisoare pierdută*** este realizată pe patru acte, fiecare fiind alcătuit dintr-un număr variabil de scene. Indicaţiile scenice (didascaliile) se referă la statutul personajelor, la spaţiu şi timp, la gesturile şi la felul lor de a vorbi.
- **Modalităţile de caracterizare a personajelor** – în comedia lui Caragiale, se regăsesc patru procedee fundamentale de caracterizare, toate indirecte: prin fapte, gesturi, atitudini eroii îşi definesc dimensiunea interioară prin ceea ce fac şi din felul în care fac; prin intermediul celorlalte personaje, fiecare dezvăluind şi dezvăluindu-şi, în acelaşi timp, trăsături definitorii; prin limbaj; prin nume.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul dramatic studiat

De exemplu:

- Evidenţierea faptului că dramaturgul percepe lumea ca pe un vast teatru, ca pe o mare şi amuzantă comedie, un adevărat spectacol cu măşti; dar Caragiale nu vede literatura ca pe un simplu act mimetic, ci ea devine produsul relaţiilor tensionate dintre eul creator şi lume. De aceea, realitatea vieţii apare în literatura caragialiană ca o realitate interpretată, filtrată printr-un fin simţ critic; aşa se explică tipurile de comic regăsite la nivel discursiv: de intenţie, de moravuri şi de caracter, comic de situaţii, de nume sau de limbaj.

Scanned with OKEN Scanner

Încheierea

- Reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – surprinderea, în comedie, a realităţii româneşti de la mijlocul secolului al XIX-lea, fructificarea temei moravurilor sociale sau crearea de personaje-tip sunt trăsături ale realismului; dar faptul că dramaturgul nu îşi propune realizarea unei literaturi mimetice, redând realitatea cu umor şi ironie, ne permite să concluzionăm că ***O scrisoare pierdută*** aparţine realismului critic.

Modelul nr. 19

Subiectul I

1. Sinonime: *sclipesc* – strălucesc etc.
   înţelesul – sensul, semnificaţia, mesajul etc.
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Expresie/ locuţiune cu *suflet*: *A pus suflet în realizarea proiectului.*
4. Motive literare: sărutul, muzica, ochii etc.
5. Dimensiunea temporală: *iarna*, *mai demult* etc.
6. Verbele la imperfect surprind o acţiune iterativă/ repetitivă. În acest fragment, utilizarea acestui timp verbal surprinde atât dimensiunea temporală continuă (*începea iarna*), cât şi permanentizarea trăirilor şi a pasiunilor personajelor (*Reieşea ceva foarte diferit probabil, de intenţiile compozitorului, dar era singura versiune, pe care ei doi o recunoşteau. Era a lor*) etc.
7. Perspectiva narativă în acest fragment este obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparţine unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, relatarea realizându-se la persoana a treia.
8. Protagonista fragmentului poate fi încadrată în tipologia fiinţei care trăieşte iluzia iubirii, o iubire de circumstanţă (*Îi spusese lui Gelu că îl iubeşte şi poate că înainte de a-i răspunde, gândurile ei erau în altă parte şi sufletul ei indiferent*). Cu toate acestea, se abandonează sentimentului pe care şi-l inoculează şi care ajunge să substituie realitatea (*Adriana îşi crea adevărurile pe măsură ce le rostea.*) etc.
9. Secvenţa citată, redată prin intermediul monologului, element de investigaţie psihologică, dezvăluie viziunea personajului masculin asupra iubirii. Fascinat de interpretarea originală pe care Adriana o atribuia piesei lui Viorin (*era singura versiune, pe care ei doi o recunoşteau*), percepe armonic iubirea, ca o perpetuare şi o consolidare a simţurilor (*A devenit cu vremea un semn de dragoste*) etc.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Ipoteza

- Evidenţierea faptului că viziunea asupra iubirii evoluează de-a lungul timpului, că fiecare epocă îşi configurează o perspectivă particulară asupra acestui sentiment, însă anumite tipologii sunt atât de influente, încât depăşesc orice limitare temporală.
- Enunţarea tezei: faptul că iubirea considerată drept sentiment înălţător al fiinţei este de sorginte romantică, dar că această percepţie se dovedeşte adeseori valabilă şi pentru contemporaneitate.

Argumente

- **Argument 1:** Iubirea, formă de atingere a absolutului, desprindere de latura materială a omului, cu scopul de a atinge nivelul spiritualităţii pure, constituie o temă centrală în toate creaţiile literare romantice. De ex.: aproape orice poezie eminesciană poate fi oferită drept exemplu; totodată, aici poate fi menţionată şi complementaritatea între iubirea cavalerească, platonică, menită neîmplinirii, şi cea donjuanescă, aparent foarte materială/corporală, ambele exultând sentimentele/spiritualitatea umană şi înălţarea aproape divină prin iubire.
- **Argument 2:** Dincolo de iubirea erotică, poate fi prezentată şi cea creştină, considerată tot o formă a elevării spirituale şi a manifestării esenţei divine a omului; dacă Vechiul Testament se fundamentează pe *Legea Talionului* (*ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*), Noul Testament impune principiul iubirii, prin faimoasele cuvinte ale Mântuitorului: *Iubeşte-ţi aproapele ca pe tine însuţi*. Iubirea devine, astfel, cea mai importantă şi mai sfântă „poruncă", încorporându-le pe cele zece propovăduite prin intermediul lui Moise.

Concluzia

- Un enunţ sintetic despre capacitatea iubirii de a susţine/facilita/ intermedia înălţarea spirituală a fiinţei, indiferent dacă e vorba de iubirea erotică de tip romantic sau de cea creştină, binecuvântată de Isus Hristos.

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- Informaţii generale despre neomodernism, despre faptul că, alături de Nichita Stănescu, Marin Sorescu regenerează – în poeziile şi în textele sale dramatice – marile tematici ale modernităţii, conferindu-le chiar o redimensionare substanţială, în funcţie de contextul neprielnic (dictatura comunistă) în care sunt obligaţi să creeze: singurătatea, captivitatea într-un univers al degradării, cenzurarea memoriei/trecutului, criza omului modern, transcendenţa goală, vidarea sentimentală, imposibilitatea salvării etc.
- Enunţarea tezei: reprezentativ, în acest sens, rămâne Iona, protagonistul dramei soresciene din 1968.

Scanned with OKEN Scanner

Cuprinsul

✓ Prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, construcţia subiectului, modalităţi de caracterizare, limbajul, indicaţiile regizorale ale autorului etc.)

De exemplu:

- **Caracterul modern** al personajului, complexitatea sa, dimensiunea sa experimentală (fiind singurul actant al piesei), fapt sugerat, parţial ironic, tocmai din **indicaţiile regizorale (didascaliile)**: *Dacă rolul va părea prea greu, ultimele două tablouri pot fi interpretate de alt actor.*
- Toate cele **patru tablouri** implică o **acţiune** lentă, evidenţiind anti-revelaţiile lui Iona obsedat să cunoască/descopere universul realităţii imediate, însă ajung veşnic la concluzia că lumea exterioară nu este decât o proiecţie a propriului sine, o fantasmă, o iluzie.
- Subiectul celor patru tablouri va fi prezentat pe scurt, reliefându-se însuşirile personajului prin intermediul **mijloacelor directe şi indirecte de caracterizare**: **tabloul I** – din comportamentul şi replicile (monologul) lui Iona, se poate deduce captivitatea sa, încercarea sa de a se desprinde de o existenţă aplatizantă/artificială, visând la atingerea absolutului (*nada cea mare*); **tabloul II** – deşi închis în burta chitului, actantul sorescian încă se iluzionează că poate identifica, pe cale raţională (simbolizată de cuţit), o salvare din faţa unui destin prestabilit, o împlinire prin accesul la un nivel superior de cunoaştere; **tabloul III** – incapabil să evolueze, trecând dintr-o burtă în alta (sugerând zbaterea în gol, lipsa evoluţiei, a dezvoltării afective, identitare, spirituale a omului modern), Iona enunţă nenumărate reflecţii filosofice despre căutarea echilibrului interior, despre existenţă, despre recuperarea trecutului, despre comuniunea cu alteritatea; Iona poate fi caracterizat şi prin mediul ce include o moară de vânt (referinţă vădită la faimosul iluzionat/idealist creat de Cervantes, Don Quijote); **tabloul IV** – pierderea memoriei care nu îi aduce salvarea, ci şi o mai mare stare de nesiguranţă, o supunere şi mai accentuată faţă de un destin ce anulează libertatea şi identitatea fiinţei; soluţia finală – sinuciderea, interpretată de Nicolae Manolescu drept „triumful lui Iona": „Gestul final al eroului nu e o sinucidere (fiindcă el nu se dă bătut: întoarcerea cuţitului împotriva-şi trebuie interpretată simbolic!), ci o salvare. Singura salvare – care înseamnă că lupta continuă şi după ce condiţia tragică a fost asumată. Sinucidere ar fi fost asumarea eşecului. [...] Adevărata măreţie a lui Iona este de a fi luat cunoştinţă de sine, de forţa sa: de aici înainte, el va putea fi ucis, dar nu înfrânt."

✓ Prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/conflictele textului dramatic studiat

De exemplu:

- Aparent, **statutul social, psihologic, moral** al lui Iona este cel de simplu pescar, în fapt, protagonistul lui Sorescu se dovedeşte reprezentativ pentru umanitate în general, pentru omul incapabil să se opună unui destin po-

Scanned with OKEN Scanner

trivnic, pentru ființa iluzionată, afectată de tot felul de simulacre prin intermediul cărora percepe fericirea, libertatea, chiar propria interioritate.
- Un personaj complex, scindat interior, fapt dedus din **conflictul interior, psihologic**, pe care îl experimentează; de aici rezultă monologul său interior, ba chiar încercările de a dialoga cu sine.

✓ Relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative

De exemplu:
- **Principala sa trăsătură de caracter: condiția de om tragic**, obsedat de căutarea absolutului într-un univers apăsător, aplatizant, convins că se poate împlini spiritual, însă conștientizând că zbaterea sa este mai mereu inutilă; condiția sa limitată nu poate fi depășită – ex.: **secvențele** în care Iona străpunge rândurile nesfârșite de burți ale chitului.
- Singura salvare posibilă – împăcarea cu sine, confruntarea cu propria identitate – **episodul sinuciderii**.

✓ Susținerea unei opinii despre modul în care se reflectă o idee sau tema textului în construcția personajului pentru care ai optat

De exemplu:
- Faptul că Iona poate fi interpretat (așa cum sugerează majoritatea exegeților străini ai piesei soresciene) drept omul care trăiește într-un regim dictatorial, cel comunist; libertatea interioară obținută printr-o sinucidere simbolică, adică prin delimitarea completă, prin izolarea totală față de propaganda/ ideile constrângătoare ale dictaturii.

Încheierea
- Reluarea sintetică a tuturor caracteristicilor importante – singurătatea omului modern, criza identității, condiția tragică, iluzionarea, salvarea prin împăcarea cu propria identitate/interioritate – pentru a marca exemplaritatea protagonistului lui Sorescu, reprezentativ și pentru contemporaneitatea imediată.

Modelul nr. 20

Subiectul I

1. Antonime: *liniștit* – agitat, neliniștit
   iubiți – urâți
2. Virgula din secvența citată are rol în interiorul frazei, marcând coordonarea prin juxtapunere, între propoziții de același fel.
3. Exemplu de locuțiune/expresie cu verbul *a spune: Nu te mai eschiva și spune lucrurilor pe nume!*
4. Două secvențe din text care să contureze dimensiunea temporală a întâmplărilor sunt: *seara* și *înainte de culcare.*
5. Tema discuției dintre cele două personaje este motivul nefericirii lui Mohamed.

Scanned with OKEN Scanner

6. O modalitate de caracterizare a personajului Mohamed este cea directă, autocaracterizarea, aşa cum reiese din următoarea replică: *sunt nefericit.*
7. Rolul indicaţiilor scenice este, pe de o parte, de a releva starea sufletească a personajului Mohamed: *oftând*, contribuind la caracterizarea directă a acestuia. Pe de altă parte, acestea au rolul de a contura dimensiunea spaţială a desfăşurării întâmplărilor: *Cortul sultanului*. Aceste informaţii ajută atât cititorul, care poate să îşi imagineze mai uşor cadrul acţiunii şi starea sufletească a personajelor, cât mai ales actorii, în momentul punerii în scenă a piesei de teatru.
8. Una din trăsăturile genului dramatic este structurarea textului în tablouri, fragmentul făcând parte din Tabloul 13 al piesei. Totodată, modul principal de expunere îl constituie dialogul, textul înfăţişând replicile celor două personaje Mohamed şi Stratos care discută despre motivul nefericirii sultanului.
9. Această secvenţă de text conţine răspunsul dat de către Mohamed lui Stratos în încercarea de a găsi o explicaţie pentru starea lui de nefericire. Replica lui dezvăluie un contrast între realizările materiale, cuceririle sale şi neîmplinirea sa sufletească. În ciuda bogăţiilor acumulate despre care se presupune că ar aduce cu ele şi fericirea, totuşi sultanul se simte măcinat de o *imensă neliniște.* Prin exprimarea cât mai impersonală: *cucereşti inimi... sufletul omenesc e măcinat...*, vorbele personajului capătă dimensiunile unui adevăr general valabil, relevând caracterul reflexiv-meditativ al replicii, care este accentuat prin enunţurile neterminate, cu puncte de suspensie. Pe de altă parte, se poate observa că aceste idei capătă o mai mare concreteţe prin intermediul comparaţiei ce se prelungeşte într-o imagine vizuală: *imensă neliniște care e ca igrasia ce pune stăpânire... pe un palat cu temelia în apă...*

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre componentele care pot interveni în educarea şi formarea personalităţii oamenilor.
- Enunţarea tezei: Caracteristica definitorie a omului este aceea de a nu fi doar un produs al evoluţiei biologice, ci, mai ales al unei modelări culturale şi educative a personalităţii, iar aici rolul decisiv îl are şcoala.

Argumente:

- **Argument 1**: Educaţia, şcoala sunt cele care deosebesc oamenii, aceştia primind două tipuri de educaţie: cea pe care şi-o oferă ei înşişi şi cea pe care o primesc de la ceilalţi (se poate da exemplul comparativ al unui tânăr care a frecventat şcoala şi a unuia care nu a avut această şansă; în plan literar, exemplul oferit de Ion şi Titu Herdelea din romanul lui L. Rebreanu, ***Ion***).
- **Argument 2**: Dascălul are un rol foarte important în formarea personalităţii elevilor, putând deveni un adevărat ghid al acestora, un mentor care îi călăuzeşte spre viitor.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre factorii care intervin în formarea personalităţii, accentuând rolul şcolii în acest proces.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al III-lea

Introducerea

De exemplu:

- informaţii contextualizatoare despre complexitatea liricii interbelice autohtone, despre direcţiile foarte disparate în care aceasta evoluează, inclunzând elemente romantice, parnasiene, simboliste, expresioniste, avangardiste, moderniste, tradiţionaliste;
- accentuarea importanţei lui Tudor Arghezi care impune în poezia autohtonă unele dintre cele mai influente direcţii formale, tematice şi de imaginar poetic (viziuni despre lume) europene: estetica urâtului, transcendenţa goală, criza omului modern şi a cunoaşterii/creaţiei etc.;
- anunţarea poeziei care va fi analizată: reprezentativă, în acest sens, se dovedeşte poezia ***Flori de mucigai***, care deschide şi dă numele volumului din 1931 al lui Tudor Arghezi;

Cuprinsul

✓ Evidenţierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică

De exemplu:

- **caracterul de artă poetică** al ***Florilor de mucigai***: tema creaţiei/ cunoaşterii în criză, motivul scrisului ca meşteşug, imposibilitatea accesului la inspiraţia divină, decăderea funcţiei transfiguratoare a poeziei;
- **impunerea esteticii urâtului** şi a viziunii despre lume complementare: transcendenţa goală, dezintegrarea universului, poetica golului, materializarea spiritualului (în opoziţie cu concepţia tipic simbolistă – spiritualizarea materialului, antisimbolismul arghezian).

✓ Prezentarea a două imagini/ idei poetice, relevante pentru tema şi viziunea despre lume din textul studiat

De exemplu:

- **Titlul poeziei** – referinţă intertextuală la ***Florile răului***, creaţia lui Ch. Baudelaire, nu doar că existenţa/vitalitatea/puritatea este afectată (în acest caz florile erau *cu* mucigai, la fel ca la Bacovia cu ale sale flori *de* plumb), dar chiar mucigaiul (răul, trivialul, oribilul) înfloreşte, sugerând răsturnarea completă/definitivă a lumii şi a creaţiei;
- **Versurile iniţiale** – sugerează poetica absenţei, *unghia* cu care se scrie, *peretele din firidă goală* rămân metafore ale decăderii umanului, dar şi ale forţei poeziei/poetului de a accede la complexitatea/ profunzimea existenţei.

✓ Ilustrarea a patru elemente de compoziţie şi de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema şi viziunea despre lume (de exemplu: imaginar poetic, titlu, relaţii de opoziţie şi de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie etc.)

De exemplu:

- **simetria incipit-final** – absenţa soluţiei salvării, mâna stângă (exprimând, în credinţa populară, răul, contraponderea divinităţii) sugerează transcendenţa goală şi lumea în năruire;

Scanned with OKEN Scanner

- **simbolurile religioase** – taurul lui Luca, leul lui Marcu, vulturul lui Ioan, lipsa îngerului care-l reprezintă pe Matei – dispariţia sprijinului metafizic, decăderea creaţiei;
- seria de **metafore** – *Sunt stihuri fără an / Stihuri de groapă / De sete de apă / Şi de foame de scrum, / Stihurile de-acum* amintesc de estetica urâtului, anticipată şi în ***Testament*** (cealaltă artă poetică majoră a lui Arghezi, din deschiderea volumului din 1927, ***Cuvinte potrivite***): *Făcui din zdrenţe muguri şi coroane; Din bube, mucegaiuri şi noroi / Iscat-am frumuseţi şi preţuri noi*"; perpetuarea/eternizarea chinului, conştientizarea proximităţii morţii, creaţia devine un fel de recviem al dezintegrării lumii;
- **asintaxismul** (*Sau nu o mai am cunoscut*) **şi tehnica ingambamentului** – reprezintă formal dispariţia „unghiei îngereşti" – metaforă a creaţiei inspirate, a armoniei universului, a firescului existenţei.

✓ Susţinerea unei opinii despre modul în care tema şi viziunea despre lume se reflectă în textul poetic studiat

De exemplu:

- accentuarea faptului că imaginarul poetic arghezian este unic în literatura română, axată în special pe valorile pozitive ale creaţiei şi ale existenţei; sincronizarea cu viziunea despre lume occidentală; Arghezi este primul creator autohton care exprimă subtil şi expresiv criza omului modern care nu îşi mai găseşte echilibrul nici în universul transcendent (ezitarea între credinţă şi tăgadă), nici în imediatul vieţii (atins de morbul distrucţiei).

Încheierea:

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – decăderea creaţiei, estetica urâtului, transcendenţa goală, proximitatea morţii, criza omului – pentru a accentua valoarea poeziei lui Arghezi şi rolul ei substanţial în evoluţia liricii autohtone.

Modelul nr. 25

Subiectul I

1. Sinonime: *sinceritate* – onestitate, francheţe, loialitate etc.
   criptică – ascunsă, încifrată, ermetică etc.
2. Cratima din secvenţa citată permite pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte/ părţi de vorbire diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Exemplu de enunţ care să conţină o expresie/locuţiune cu verbul *a juca: De când o ştiu, îl joacă pe degete.*
4. Motive literare: jocul, creativitatea, spontaneitatea etc.
5. Un fragment de maximum cincisprezece cuvinte, din care să reiasă regula jocului este *trebuia totdeauna o metaforă cât mai criptică, dar în acelaşi timp cât mai adevărată şi expresivă.*

Scanned with OKEN Scanner

6. Perspectiva narativă este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", aparţinându-i unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, care narează la persoana a III-a.
7. În ciuda spontaneităţii obligatorii impuse de regula jocului, interogaţiile retorice din acest fragment au rolul de a dezvălui cugetarea poetei pe marginea definiţiei metaforice oferite de Adrian etc.
8. În fragmentul de text citat, dialogul se constituie într-un mijloc indirect de caractizare, conferind, totodată, un aspect scenic întâmplărilor.
9. Ultima replică aparţine lui Ştefan, singurul personaj care învaţă regulile pe parcursul desfăşurării jocului. Astfel, răspunsul la întrebarea – *Ce este un revelion?* corespunde cerinţelor, este spontan, expresiv şi prezentat pentru a crea suspans, ca o lovitură de teatru. În sens propriu, se poate face trimitere la ritualul băuturii (*tocmai lăsase jos paharul pe care îl golise tot*). În sens figurat, *paharul de vin* şi *otrava* sunt metafore pentru pragul de trecere dintre ani, pentru purificarea de rău odată cu venirea noului an.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre dezvoltarea trăsăturilor pozitive de caracter, despre profilul moral şi identitatea unei persoane, despre relaţiile interumane (de cooperare, de îndrumare);
- Enunţarea tezei: Respectul este acea atitudine pe care o manifestă o persoană faţă de o alta ca urmare a recunoaşterii meritelor sale, a calităţilor, a experienţei într-un anumit domeniu.

Argumente:

- **Argument 1**: Omul face parte dintr-o comunitate. Relaţiile interumane sunt deosebit de complexe şi generează ierarhii în interiorul grupului. Se dezvoltă o reţea de sentimente şi atitudini care generează şi întreţin comportamente umane. A impune respect ţine de autoritatea liderului. De exemplu, în cadrul grupului-clasă, de multe ori acest lider poate fi unul formal, numit de către o persoană cu autoritate, dar care nu va avea capacitatea de a influenţa/schimba comportamente în luarea deciziilor. Liderul informal este cel care are puterea de a influenţa pozitiv sau negativ comportamentul grupului. De aceea, prezenţa sau absenţa respectului faţă de o anumită persoană are repercusiuni nu numai asupra percepţiei acesteia în cadrul colectivului, ci şi asupra întregului grup.
- **Argument 2:** Respectul persoanei de lângă noi începe cu respectul faţă de sine. Dacă imaginea de sine nu este una pozitivă, cu greu va putea omul să comunice cu semenii săi. Dimpotrivă, o bună imagine de sine, o cunoaştere atât a calităţilor, cât şi a defectelor determină schimbări în comportament şi atitudini. De ex., Leonida Pascalopol din ***Enigma Otiliei*** de G. Călinescu este un personaj al cărui comportament determină respectul din partea lui Felix, în ciuda faptului că ambii o doreau pe Otilia.

Scanned with OKEN Scanner

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre complexitatea relaţiilor interumane, despre necesitatea dezvoltării trăsăturilor pozitive de caracter.

Modelul nr. 29

Subiectul I

1. Antonime: *se depărtară* – se apropiară;
   să ţip – să tac.
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Exemplu de locuţiune/expresie cu *inima*: *Şi-a luat inima în dinţi şi a invitat-o la concert.*
4. Exemple de motive literare: marea, malul, fericirea etc.
5. Enunţul care ilustrează motivul fericirii Dorei este: *Sunt logodită, în sfârşit iubesc pe cineva şi sunt bolnavă de fericire.*
6. Două moduri de expunere prezente în textul dat sunt descrierea şi dialogul. (în text este prezentă şi naraţiunea).
7. Perspectiva narativă a textului este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparţine unui narator omniscient, omniprezent şi extradiegetic, ce realizează o naraţiune la persoana a III-a, singular.
8. Metaforele *arenă de sidefuri* şi *reflexe din aur* sugerează, prin cromatica luminoasă, perfecţiunea decorului acvatic etc.
9. Secvenţa citată se deschide cu o imagine vizuală a unui spaţiu acvatic, redat prin motivele literare *scoici, valuri, ţărm*, decor ideal pentru profilarea emoţiei personajelor. Pasajul descriptiv are menirea de a încetini ritmul narativ. Metafora *limbile subţiri ale valului* anticipează, totuşi, neliniştea personajului masculin. Spre finalul fragmentului, atenţia se deplasează de la focalizarea cadrului spre dimensiunea interioară a personajelor etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale importanţa relaţionării cu semenii, despre importanţa prieteniei în instaurarea echilibrului sufletesc;
- Enunţarea tezei: o relaţie de prietenie trebuie îngrijită şi cultivată cu atenţie, permanent.

Argumente:

- **Argument 1**: Etimologic, cuvântul comunicare provine din „communis" în limba latină şi are ca semnificaţii: „a pune de acord", „a fi în legătură cu", „a fi în relaţie". Prietenia este o relaţie care îşi extrage esenţa din înseşi conţinuturile comunicării. Relaţiile de prietenie se constituie ca urmare a

Scanned with OKEN Scanner

unor afinităţi în varii domenii. Dacă ar fi să analizăm relaţiile de prietenie de la momentul înfiripării acestora pe întreaga lor durată, observăm cum mai ales comunicarea – şi ne referim la cea verbală – joacă un rol fundamental. Este important să ştii să te comunici. Aceasta înseamnă să ştii cum îţi transmiţi emoţiile, sentimentele, pasiunile, preocupările.

- **Argument 2**: Omul acumulează permanent experienţe – unele pozitive, altele negative, ia contact cu lumea, se schimbă. Prin acestea, fiinţa umană adaugă trăsături de caracter, îşi modifică atitudinile, limbajul, poziţia faţă de un anume eveniment. Prietenia adevărată nu ar trebui să sufere din cauza momentelor în care există divergenţe în idei sau fapte. De aceea, comunicarea este modalitatea şi unica şansă prin care omul îşi poate face înţelese intenţiile şi acţiunile, poate lămuri situaţii. Comunicarea singură, însă, nu asigură înţelegerea. Dar lipsa comunicării duce definitiv şi sigur la destrămarea relaţiei. De ex. relaţia dintre personajele Ghiţă şi Lică din nuvela ***Moara cu noroc*** de I. Slavici.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre importanţa comunicării reale, a sincerităţii opiniei, a respectării deciziei celuilalt.

Modelul nr. 30

Subiectul I

1. Sinonime: *conştient* – convins
   deşteptare – trezire;
2. Cratima din secvenţa citată marchează elidarea vocalei „î", susţinând pronunţarea împreună a două silabe/ cuvinte diferite. În acest mod, ritmul narativ devine mai alert.
3. Exemplu de locuţiune/expresie cu *mână*: *L-a scăpat din mână.*
4. Motive literare: plimbarea, despărţirea etc.
5. Personajul feminin este caracterizat exclusiv prin prisma naratorului subiectiv. Astfel, interogaţiile femeii din final evidenţiază indiferenţa acesteia faţă de relaţia în care este implicată.
6. Două structuri care conţin repere spaţiale distincte sunt *Bălţăteşti* şi *aproape de casă.*
7. Perspectiva narativă a textului este una subiectivă, cu o viziune „împreună cu"; acţiunea este prezentată din perspectiva unui personaj-narator, care relatează la persoana I, singular.
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator subiectiv, care relatează la persoana I.

Scanned with OKEN Scanner

9. Secvenţa citată dezvăluie psihologia personajului masculin care trăieşte zbuciumul lăuntric generat de imposibilitatea de manifestare sinceră a sentimentului de iubire faţă de Adela, cu toate că intimitatea strângerii mâinii pare a scoate cuplul din realitatea cotidiană, aspect sugerat de adverbul *dincolo*. Indecizia sa se datorează faptului că bărbatul percepe permanenta intimitate ca pe o dureroasă iluzie, dar şi pentru că înţelege iubirea în felul orgolios al îndrăgostitului din proza modernă, dezvăluirea sentimentelor părându-i-se o slăbiciune de caracter etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:
- Raţionamente, informaţii generale despre importanţa cunoaşterii de sine, a încrederii în forţele proprii
- Enunţarea tezei: Reuşita în viaţă, succesul depind în mare măsură de încrederea în forţele proprii, de imaginea de sine a fiinţei umane, de atitudine.

Argumente:
- **Argument 1**: Viaţa este plină de provocări. Pentru un absolvent de liceu, o primă treaptă în urmarea unei cariere o constituie abordarea cu succes a examenelor şcolare. Reuşita sau nereuşita ţine de cunoaşterea sinelui. Pe oracolul din Delphi stă scris celebrul dicton: „Nosce te ipsum!" – „Cunoaşte-te pe tine însuţi!". Această teză cu caracter de lege formulează clar un aspect cât se poate de important: Omul trebuie să ia act de calităţile sale, de talentul său, în anumite domenii, de posibilităţile mentale, dar mai ales de „defectele" sale, pentru a le putea îndrepta. O bună cunoaştere de sine, împletită cu încrederea în forţele proprii, asigură jumătate din succes. De exemplu, în decursul istoriei lumii, mari bătălii au fost câştigate nu datorită forţei numerice, ci atitudinii.
- **Argument 2**: Pe de altă parte, neîncrederea în forţele proprii atrage după sine o subevaluare a posibilităţilor, a şanselor de reuşită. Există situaţii în care, deşi omul este talentat, nu are încredere în sine, prin urmare, nu acţionează în favoarea dezvoltării acestui talent. Dacă această neîncredere este conjugată şi cu lipsa de sprijin din partea celor din jur, puţine vor fi şansele de reuşită, oricare ar fi domeniul de acţiune. Mai mult, omul va ajunge să îi creadă pe cei din jur, fără măcar să încerce să acţioneze.

Concluzia:
- Un enunţ sintetic despre importanţa atitudinii pozitive, a încrederii în forţele proprii pentru a reuşi în viaţă /examene.

Modelul nr. 39

Subiectul I

1. Sinonime: *cugetării* – gândirii, raţiunii;
infinită – ilimitată, eternă, reversibilă etc.

Scanned with OKEN Scanner

2. Virgula din secvenţa citată izolează construcţia în cazul vocativ.
3. Expresie/ locuţiune cu *a găsi*: *A găsit de cuviinţă să te anunţe.*
4. Tema: geniul, creaţia, iubirea etc.
5. Antiteza: viaţă-moarte, om de geniu-om comun.
6. Două structuri specifice imaginarului poetic eminescian: *Nu cere semne şi minuni care n'au chip şi nume!*; *oră de iubire* etc.
7. Parantezele prezente în acest fragment amintesc de didascaliile specifice textului dramatic. Astfel, ele cuprind atât intervenţii ale naratorului (*Pauză prelungă*), cât şi comentarii ale personajului Maiorescu, parafrazări ale versurilor eminesciene din poemul *Luceafărul* (*noi nu avem nici timp, nici loc şi nu cunoaştem moarte*) etc.
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator obiectiv, care relatează la persoana a III-a.
9. Fragmentul dat poate fi interpretat printr-o analogie cu poemul eminescian *Luceafărul*, deoarece personajele, Eminescu şi Maiorescu – poetul şi criticul literar – primesc apelativele Hyperion şi Demiurgul, iar dialogul lor reface esenţa dialogului din partea a treia a poemului, când Hyperion îi cere dezlegarea de nemurire. Tot astfel, Eminescu/ Hyperion/ geniul îşi manifestă dorinţa de cunoaştere absolută prin iubire/ căsătorie/ împlinire prin afect, atrăgând nemulţumirea instanţei supreme. Se observă astfel trăsăturile geniului: superioritate, detaşare etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale importanţa educaţiei în formarea şi dezvoltarea personalităţii umane;
- Enunţarea tezei: Părinţii oferă primul model comportamental în educarea copiilor.

Argumente:

- **Argument 1**: În limba latină, a educa – „educo" – are înţelesul de „a alimenta", „a creşte", „a îngriji". Acest sens îl are educaţia. Înzestrat cu unicitate încă de la naştere, omul are nevoie de sprijin şi îndrumare pe tot parcursul vieţii. Educaţia nu înseamnă doar acumulare de cunoştinţe – informare, ci, mai ales, formare: de priceperi, de deprinderi, de obişnuinţe, de atitudini, de comportamente. Aşadar, vorbim de o activare a diferitelor aspecte ale personalităţii umane: cognitive, afective, volitive, relaţionale etc. Părinţii sunt cei care oferă aceste modele comportamentale. De la aceştia se preiau – mai întâi prin imitaţie, apoi prin puterea exemplului – modalităţi de reacţie la toate nivelurile. Personalitatea umană este fundamentată pe coordonate majore: gândire şi limbaj. Aşadar, copilul ia contact cu lumea şi cu sinele mai întâi în cadrul familiei. De aici va prelua modele de limbaj, de înţelegere a lumii şi de raportare la aceasta.
- **Argument 2**: Importanţa educaţiei oferită de părinţi este atestată în înţelepciunea populară prin teza: „celor şapte ani de-acasă". În lipsa unui real

Scanned with OKEN Scanner

sprijin, în lipsa unuia sau a ambilor părinţi – de exemplu, pentru copiii aflaţi în casele de copii sau pentru cei lăsaţi în diferite plasamente – observăm că formarea tinerilor înregistrează un spaţiu greu sau mai puţin recuperabil.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre importanţa educaţiei oferită copiilor de către părinţi.

Modelul nr. 43

Subiectul I

1. Sinonime: *mândria* – orgoliu, vanitate etc.
   învinşi – înfrânţi, rataţi etc.
2. Virgula din structura dată izolează substantivul în cazul vocativ.
3. Exemplu de enunţ care conţine expresie/ locuţiune cu substantivul *lume*: *Şi-a luat lumea în cap şi a plecat.*
4. Tema discuţiei: iubirea, dimensiunea existenţială, viaţa etc.
5. Două expresii care aparţin registrului colocvial: *pe bune, nu-l ducea capul* etc.
6. Verbele la timpul imperfect au rolul de a evidenţia un adevăr general cu privire la iubire, redat sub forma unei cugetări, particularizând totodată viziunea personajului narator asupra acestei teme sau asupra mesajului transmis prin titlul piesei.
7. Un mijloc de caracterizare care contribuie la portretizarea personajului scenarist este caracterizarea directă realizată de către personajul narator, ilustrată în primul paragraf al textului: *nu e, nici pe departe, atât de deştept.*
8. Fragmentul citat aparţine unei opere epice/ genului epic prin faptul că sentimentele, gândurile autorului sunt transmise în mod indirect, prin intermediul personajelor şi al acţiunii. De asemenea, numărul mare de verbe marchează prezenţa naraţiunii, ca mod de expunere principal în textul epic. În plus, se remarcă tipul de narator subiectiv prin relatarea la persoana I.
9. Secvenţa citată surprinde viziunea personajului narator asupra iubirii redată într-un limbaj reflexiv, gnomic, sub forma unei cugetări existenţiale. Astfel iubirea devine un sentiment absolut care transgresează barierele temporale, iar dansul, asociat în alte texte cu zborul sau plutirea, este atât o modalitate de expresie senzuală, de comunicare afectivă, cât şi o formă hipnotică de abolire a timpului etc.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale importanţa familiei în formarea şi dezvoltarea personalităţii umane;

Scanned with OKEN Scanner

- Enunţarea tezei: Familia este un adevărat izvor de modele comportamentale; aşa cum spunea şi Auguste Compte ea este „cea care face ca omul să treacă de la egoism la altruism".

Argumente:

- **Argumente 1**: Omul este înzestrat cu unicitate şi demnitate încă de la naştere. În familie, copilul ia contact cu lumea şi cu sinele. În stadialitatea sa, formarea personalităţii umane cuprinde o etapă în care copilul acţionează egocentric. Pentru el lumea există „aici" şi „acum". Treptat, în familie va învăţa să relaţioneze, să împartă cu ceilalţi membri de la jucării la diverse activităţi comune. Va învăţa, de exemplu, că dragostea părinţilor nu se împarte între fraţi, ci se amplifică.
- **Argument 2**: Altruismul este o calitate specific umană. Într-o familie, relaţiile interumane sunt speciale, au caracter unic şi poartă o amprentă proprie dată de comportamentul adulţilor generat de cultură, nivel de trai, atitudini etc. Familia oferă adevărate modele de integrare socială. Ea este cea care dă sens existenţei umane, oferă fiinţei sentimentul apartenenţei şi al stabilităţii. Aici se formează caractere. De aceea, este important ca educaţia din familie să le inducă tinerilor trăsături pozitive de caracter.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre importanţa formării caracterului, despre importanţa familiei în viaţa fiecărui individ.

Modelul nr. 61

Subiectul I

1. Sinonime: *amăgitoare* = înşelătoare, iluzorie etc.
   nădejde = speranţă, credinţă etc.
2. (,) – „virgula", ca semn de punctuaţie, marchează prezenţa unei construcţii incidente.
3. Exemplu de expresie/ locuţiune cu *casă*: *Câinele şi pisica nu au făcut niciodată casă bună împreună.*
4. Motive literare: *cartea, scrisul, creaţia, neliniştea* etc.
5. Perspectiva narativă a textului este una subiectivă, cu o viziune *împreună cu*, care îi aparţine unui narator-personaj, homodiegetic, ce realizează o naraţiune la persoana I, singular.
6. Două secvenţe care conturează dimensiunea temporală: *pe la mijlocul lui octombrie, de la începutul primăverii, după cele dintâi zile de toamnă ploioasă* etc.
7. Verbele la imperfect (*reîntorceau, redeşteptau, simţeam, ştiam* etc.) marchează un timp al evocării, rememorarea de către naratorul-personaj a unui episod semnificativ legat de actul scrierii cărţii.
8. Trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului de text în genul epic:
   - textul îşi fixează ca mod principal de expunere naraţiunea, realizată din prisma unui narator subiectiv, a cărui prezenţă se face simţită prin forme

Scanned with OKEN Scanner

verbale şi pronominale la persoana I, singular: *m-(a cuprins)*, *mă (reîntorceau)*, *simţeam*, *ştiam* etc.
- prezenţa personajelor: naratorul-personaj şi Ileana etc.

9. Secvenţa citată, ca, de altfel, întregul fragment de text, dobândeşte aspectul unei confesiuni a naratorului-personaj, privind raportul dintre scriitor şi propriul act creator. Deşi acesta caracterizează momentul în care trebuie să se apuce de scris ca fiind unul deprimant, recunoaşte, totuşi, în cele din urmă, că, odată devenit robul inspiraţiei, întreaga sa fiinţă se transformă, abandonându-se, până la istovire, scopului urmărit, şi anume acela de finalizare a cărţii, moment care îi va conferi senzaţia de eliberare.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:
- Raţionamente, informaţii generale despre faptul că fiinţa umană, în general, şi tinerii, în special, caută, pe tot parcursul traseului existenţial o formă de echilibru, raportându-se, de cele mai multe ori, la o forţă transcedentală.
- Enunţarea tezei: modul în care omul s-a raportat şi se raportează la ideea religiozităţii reflectă, de fapt, metamorfozele produse în evoluţia umanităţii.

Argumente:
- **Argument 1**: Mai întâi, pentru omul tradiţional existenţa unui Dumnezeu creator al universului este incontestabilă. Acesta consideră că realitatea exterioară, cu toate fenomenele ce o caracterizează, există, indiferent de voinţa fiinţei umane. În acest sens, religia devine mijlocul, forma, de cele mai multe ori ritualică, prin care omului i se permite o legătură intimă cu Dumnezeu. Ex: Protagonista romanului *Baltagul* este o adevărată păstrătoare a tradiţiei, eroina neputându-şi imagina existenţa în afara ritualurilor impuse de religia ortodoxă la care aderă.
- **Argument 2**: Mai apoi, omul modern se raportează în mod diferit la divinitate şi, implicit, la noţiunea de religie. Acesta se desacralizează, refuzând, de cele mai multe ori, să adere întocmai la principiile promovate de o anume religie. Accesul la numeroase mijloace de informare, erudiţia, îl transformă pe omul modern într-un contestatar al religiei. De pildă, Ştefan Gheorghidiu, protagonistul romanului camilpetrescian, este un ateu convins, căutând să descopere Absolutul, prin experimentarea unor forme de cunoaştere, precum iubirea sau războiul.

Concluzia:
- Un enunţ sintetic despre rolul religiei în viaţa adolescentului, despre faptul că raportul om-religie a suferit metamorfoze de-a lungul timpului.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 64

Subiectul I

1 Antonime: *se duc* # apar, se apropie etc.
repezi # calme, domoale etc.

2. (...) – „punctele de suspensie", ca semn de punctuaţie, marchează o întrerupere a discursului poetic. Sunt mărci ale subiectivităţii, având rolul de a accentua starea de tensiune lirică, melancolia pe care o resimte eul poetic.
3. Exemplu de expresie/ locuţiune cu verbul *a veni*: *Sper să-i vină mintea la cap cât mai repede.*
4. Motive literare: *fântâna, ţărmul, amurgul, dorul, corăbiile* etc.
5. Mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii lirice:
   a. formele verbale la persoana I, singular: *nu pot, spun, văd* etc.
   b. adjectivele pronominale posesive, la persoana I şi a II-a, singular: (dorul) *meu*, (obrazul) *tău.*
6. Două secvenţe care conturează dimensiunea spaţială: *de lângă ţărmul mării, pe Marmara, pe apele ei repezi* etc.
7. *cântecul domol* – epitet, ce stă la baza unei imagini auditive, cu rol în transmiterea sentimentului de nostalgie pe care îl resimte eul, la amintirea momentului întâlnirii cu persoana iubită.
   De valuri ce se sparg, de ape care curg – enumeraţie care susţine trecerea ireversibilă a timpului. Dorul, melancolia, ca stări pe care le resimte subiectivitatea lirică, devin cu atât mai intense, cu cât, la fel ca valurile care se sparg de ţărm sau curgerea neîncetată a apei, povestea de iubire a fost supusă trecerii inexorabile a timpului.
8. Trăsături care fac posibilă încadrarea textului în genul liric:
   - transmiterea sentimentelor de nostalgie, de dor se realizează în mod direct, prin intermediul eului liric, a cărui prezenţă se face simţită prin forme verbale şi pronominale la persoanele I şi a II-a, singular: *nu pot, spun, văd, meu, tău* etc.
   - limbajul caracterizat prin expresivitate, datorită figurilor de stil şi imaginilor artistice. De ex. *cântecul domol, dar curat* (epitete); *De valuri ce se sparg, de ape care curg* (enumeraţie); *Pe Marmara se duc... corăbii în amurg* (personificare) etc.
9. Întregul discurs poetic, *Fântâna*, de Ion Pillat reflectă sentimentele de nostalgie pe care le resimte eul, în absenţa fiinţei iubite. Tensiunea lirică este accentuată în ultimul catren atât de structura disjunctivă, *Sunt zile sau sunt ani*, care proiectează dorul şi suferinţa eului îndrăgostit în eternitate, cât şi de verbul la perfectul compus, *l-a închis*, ce sugerează imposibilitatea reîntâlnirii cuplului în planul realului. Singura formă de recuperare a trecutului devine, pentru subiectivitatea lirică, amintirea.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre faptul că omul este o fiinţă socială, simţind mereu nevoia de a comunica şi, mai ales, de a se comunica. Comunicarea devine, de aceea, forma optimă prin care fiinţa umană poate să se dezvăluie şi să relaţioneze cu ceilalţi.
- Enunţarea tezei: În societatea contemporană, comunicarea directă este înlocuită, în mare măsură, de cea virtuală, care are atât beneficii, cât şi neajunsuri.

Argumente:

- **Argument 1**: Mai întâi, omul contemporan caută permanent să se adapteze la o societate tehnologizată, informatizată, o societate în care timpul devine din ce în ce mai limitat. În acest sens, accesul facil la internet îi permite omului din societatea contemporană să recurgă la o comunicare virtuală, capabilă să estompeze distanţele, să aducă oamenii mai aproape. Ex: Comunicarea se realizează într-un timp real, între oameni aflaţi la distanţe mai mari sau mai mici, tocmai datorită accesului la aparatura modernă, precum laptop, tabletă, smartphone etc.
- **Argument 2**: Mai apoi, comunicarea virtuală îşi are neajunsurile ei, mai ales din pricina faptului că îi permite omului să folosească o anume mască, să recurgă la adoptarea unei false personalităţi. Acest fapt este posibil, datorită absenţei componentei nonverbale, necesară unui act eficient al comunicării. De pildă, două persoane care încearcă să se cunoască prin intermediul reţelelor de socializare îşi pot forma o imagine eronată unul faţă de celălalt, în raport cu reala lor personalitate.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul comunicării virtuale, despre faptul că acest tip de comunicare are atât beneficii, cât şi neajunsuri.

Modelul nr. 66

Subiectul I

1. Sinonime: *contrariat* = nedumerit, uimit etc.
   sărmanul = amărâtul, bietul etc.
2. (...) – „punctele de suspensie", ca semn de punctuaţie, marchează o întrerupere a discursului Lizei, punând în evidenţă atitudinea admirativă a personajului feminin faţă de frumuseţea englezului din Viena, pe care femeia o compară cu cea a lui Furtunescu.
3. Exemplu de expresie/ locuţiune cu *vreme*: *Trebuie să se descurce, de vreme ce s-a pregătit aşa de intens.*
4. Două cuvinte care reprezintă abateri de la normele limbii literare actuale: *să rădic – să ridic, cătră – către etc.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Două mărci ale adresării directe:
   - forme verbale la persoana a II-a, singular: *Dormi? N-auzi?* etc.
   - substantive/ structuri în cazul vocativ: *domnule, gogomane* etc.
6. O modalitate de caracterizare a lui Furtunescu: De ex. personajul este caracterizat direct de către autor, prin intermediul didascaliilor: *contrariat, plictisit* etc.
7. În operele dramatice, indicaţiile scenice (didascaliile) reprezintă singurele intervenţii directe ale autorului în text. Acestea le oferă regizorului şi scenaristului informaţiile necesare pentru a reprezenta scenic piesa. În fragmentul de text, *O soacră*, de I.L. Caragiale, didascaliile oferă informaţii relevante despre vestimentaţia actorilor (*FURTUNESCU asemenea, în costum englezesc de călătorie*), despre acţiunile săvârşite de aceştia (*trecând lângă Victor*), referitoare la atitudinile actanţilor (*contrariat, plictisit*) etc.
8. Trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului de text în genul dramatic:
   - textul îşi fixează ca mod principal de expunere dialogul, prin intermediul căruia personajele nu numai comunică, dar, mai ales, se comunică, dezvăluindu-şi trăsăturile de caracter. Astfel, fragmentul citat surprinde dialogul dintre personajele: Liza, Victor, Furtunescu.
   - prezenţa didascaliilor/ a indicaţiilor scenice reprezintă o altă trăsătură a genului dramatic, textul fiind destinat reprezentării scenice. Pentru exemplificare, vezi comentariul oferit la exerciţiul 7.
9. Secvenţa citată reprezintă replica personajului feminin, Liza, adresată lui Furtunescu. Aceasta încearcă să-l flateze pe Furtunescu, asemănându-l cu un englez din Viena pe care l-a cazat în propriul hotel pe vremea muscalilor. Atitudinea persuasivă a femeii, care vrea să evidenţieze frumuseţea bărbatului, este accentuată, în plan stilistic, atât de prezenţa propoziţiilor exclamative, cât şi de punctele de suspensie.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:
- Raţionamente, informaţii generale despre faptul că fiinţa umană este, prin excelenţă, o fiinţă socială, despre faptul că omul se defineşte, de cele mai multe ori, prin raportare la mediul în care trăieşte, prin raportare la ceilalţi.
- Enunţarea tezei: în societatea contemporană, se urmăreşte renunţarea la individualism, în favoarea muncii în echipă, pentru atingerea scopului propus.

Argumente:
- **Argument 1**: În primul rând, munca în echipă îşi dovedeşte eficacitatea atâta vreme, cât fiecare membru îşi înţelege şi îşi asumă, totodată, rolul pentru atingerea obiectivelor propuse de echipă. Dacă fiecare coechipier îşi duce la îndeplinire cu seriozitate obiectivul trasat de către lider, atunci activitatea întregii echipe va fi încununată de succes. Pot fi oferite ca exemplu marile companii, în care angajaţii îşi cunosc foarte bine îndatoririle, rolul pe care trebuie să şi-l îndeplinească, în conformitate cu postul pe care îl ocupă.

Scanned with OKEN Scanner

- **Argument 2:** În plus, munca în echipă ajută ființa umană să renunțe la o atitudine egoistă, individualistă și să-și dovedească altruismul, răbdarea, capacitatea de a-l înțelege pe celălalt. Pot fi date ca exemplu sporturile în echipă.

Concluzia:

- Un enunț sintetic despre rolul muncii în echipă, despre faptul că omul este o ființă socială, care, prin relaționarea cu ceilalți, își dezvoltă și își poate dovedi o serie de calități.

Modelul nr. 67

Subiectul I

1. Sinonime: *schimbată* = transformată etc.
   vinovăție = culpabilitate etc.
2. (?) – „semnul întrebării", ca semn de punctuație, marchează sfârșitul unei propoziții interogative, formulată de M-me Policrat, care este nedumerită din pricina comportamentului neobișnuit al Verei.
3. Exemplu de expresie/ locuțiune cu *carte*: *Omul acesta se comportă cum scrie la carte.*
4. Motive literare: ochii, aripile, odaia, muzica etc.
5. Perspectiva narativă a textului este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce realizează o narațiune la persoana a III-a.
6. Două structuri specifice descrierii: *fața prelungă, ochii mari, umezi, mâna subțire și prelungă* etc.
7. *tresărind ca dintr-o toropeală malarică* – comparație, ce evidențiază distanțarea de realitate a Verei, care trăiește într-o lume doar a ei, într-un univers afectat de boala dragostei.
   un val de fioruri – epitet metaforic, care are rolul de a reliefa emoția puternică pe care o resimte Vera, în momentul interpretării la pian a acelor *acorduri circulare dintr-o singură temă obsedantă.*
8. Trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului de text în genul epic:
   - textul își fixează ca mod de expunere narațiunea, realizată din prisma unui narator obiectiv, a cărui prezență se face simțită prin forme verbale și pronominale la persoana a III-a, singular: *i* (*se puneau*), *o* (*mulțumea*), *părea, slăbise, venea* etc. Narațiunea se îmbină, la nivelul textului, cu pasaje descriptive.
   - prezența personajelor: Vera, Boby, M-me Policrat.
9. Secvența citată surprinde metamorfozele personajului feminin, Vera, transformări survenite pe fondul îndrăgostirii fetei. Prin tehnica detaliului semnificativ, autorul se oprește, mai întâi, asupra imaginii feței *de paloarea crinilor* și a ochilor *mari, umezi*, cu scopul de a reliefa ipostaza fetei cuprinse de morbul iubirii. Mișcările Verei, mersul acesteia, conturate în continuare, evidențiază

Scanned with OKEN Scanner

detaşarea acesteia de planul realului şi abandonarea într-o altă lume, ce-i prilejuieşte înălţarea prin puterea erosului.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre lectură, despre rolul acesteia în viaţa fiecăruia dintre noi. O eventuală tipologizare a rolului lecturii: cu caracter obligatoriu (pentru şcoală, serviciu)/ cu rol în delectare şi relaxare/ în satisfacerea unor curiozităţi etc.
- Enunţarea tezei: rolul pe care îl are lectura textelor ştiinţifice în propria ta existenţă/ în cadrul activităţilor pe care le desfăşori.

Argumente:

- **Argument 1**: În primul rând, fiecare tânăr, fiecare om are o pasiune pentru un anumit domeniu de activitate. Chiar dacă această pasiune devine identificabilă cu locul de muncă sau rămâne doar la stadiul de hobby, individul caută să descopere, să afle cât mai multe informaţii legate de domeniul respectiv. În acest sens, lectura textelor ştiinţifice îşi relevă însemnătatea cu atât mai mult, cu cât îi va oferi omului dornic să se informeze posibilitatea de a-şi satisface, astfel, nevoia de cunoaştere. Ca exemplu, poţi face referire la personajul Felix Sima din romanul *Enigma Otiliei* al lui George Călinescu sau te poţi referi la un exemplu din viaţa de zi cu zi.
- **Argument 2**: Mai apoi, omul contemporan trebuie să se adapteze permanent la cerinţele unei societăţi în schimbare. Orice specialist, orice angajat, indiferent de domeniul în care activează, trebuie să fie în pas cu noile descoperiri, cu tendinţele inovative din domeniul său, în caz contrar riscând să devină necompetitiv. De pildă, un doctor trebuie să recurgă permanent la lectura unor texte ştiinţifice, pentru a fi la curent cu inovaţiile în domeniul său.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul lecturii unor texte ştiinţifice în viaţa fiecăruia dintre noi, indiferent că este vorba de nevoia de cunoaştere a unor aspecte de existenţă care ne interesează, fie că e nevoia unui specialist de a rămâne competitiv într-o societate aflată în permanentă schimbare.

Modelul nr. 69

Subiectul I

1. Sinonime: *vecinicei* – eternei, nesfârşitei etc.
   liniştit – calm etc.

Scanned with OKEN Scanner

2. (-) – „cratima", ca semn de ortografie, marchează elidarea vocalei *î*, evitându-se, astfel, hiatul. Cratima ajută la rostirea într-o singură silabă a două părţi de vorbire diferite, în vederea conservării metricii şi a ritmului versului.
3. Exemplu de expresie/ locuţiune cu substantivul *ochi*: *Înainte de examen, am aruncat un ochi peste toate notiţele mele.*
4. Tema: timpul, iubirea. Motive literare: uitarea, viaţa, ochii, mormântul etc.
5. Mărci lexico-gramaticale ale subiectivităţii lirice:
   a. formele verbale la persoana I şi a II-a, singular: *aş vrea, să* (*te*) *înalţi, am iubit* etc.
   b. formele pronominale la persoana I şi a II-a, singular: *tu, mă* (priveşte), *m*-(ai chemat) etc.
6. Două imagini artistice diferite:
   - imagine vizuală: *Şi raze din amurg* etc.
   - imagine auditivă: *Şi dacă glasul adorat/ N-o spune un cuvânt.*
7. *noaptea vecinicei uitări* – metaforă ce conturează problematica timpului supus, în concepţia eului eminescian, curgerii ireversibile. În opoziţie cu efemeritatea timpului, se află imaginea iubitei, statornică în sufletul eului îndrăgostit.
   ochii...de raze plini – inversiune care mută accentul pe imaginea ochilor fiinţei iubite, imagine ce dobândeşte eternitate pentru eul îndrăgostit.
8. Trăsături care fac posibilă încadrarea textului în genul liric:
   - transmiterea sentimentelor de melancolie, dar şi de dorinţă se realizează în mod direct, prin intermediul eului liric, a cărui prezenţă se face simţită prin forme verbale şi pronominale la persoanele I şi a II-a, singular: *aş vrea, să* (te) *înalţi, am iubit, tu, mă* (priveşte), *m*-(ai chemat) etc.
   - limbajul caracterizat prin expresivitate, datorită figurilor de stil şi imaginilor artistice. De ex. *mă priveşte liniştit, glasul adorat* (epitete); *A vieţii noastre dezmierdări, ochii... de raze plini, stinsele lumini* (inversiuni); *Din noaptea vecinicei uitări* (metaforă) etc.
9. Întregul discurs poetic, ***Din noaptea***, de Mihai Eminescu abordează, în conformitate cu imaginarul romantic, tema timpului şi cea a iubirii. Primul catren conturează, prin prezentul gnomic sugerat de verbul *curg*, viziunea eului eminescian asupra trecerii ireversibile a timpului. Exacerbarea sentimentului, o altă trăsătură romantică, este evidentă în strofa a doua, când eul îşi exprimă, prin verbul la condiţional-optativ, *aş vrea*, şi cel la conjunctiv, *să te înalţi*, dorinţa accentuată de a recupera prezenţa fiinţei iubite, abandonată *în noaptea vecinicei uitări*. După cum se poate observa în strofa a treia, subiectivitatea lirică nu reclamă, însă, prezenţa fizică a femeii, ci privirea acesteia, imaginea ochilor, ca simbol al inefabilului. Aşadar, textul abordează, în manieră romantică, problematica iubirii, ca sentiment inefabil, capabil să înalţe fiinţa dincolo de planul realului, supus efemerităţii timpului.

Subiectul al II-lea

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre învăţământ, despre rolul acestuia în cadrul unei societăţi.

Scanned with OKEN Scanner

- Enunţarea tezei: O societatea democratică, modernă trebuie să fie preocupată, îndeosebi, de starea învăţământului.

Argumente:

- **Argument 1**: Mai întâi, modernizarea oricărei societăţi trebuie să pornească de la baza acesteia. Tinerele generaţii trebuie să aibă acces la un învăţământ de calitate, la o educaţie care să le asigure integrarea în societatea în care trăiesc. Aceştia trebuie să fie deprinşi, încă din anii de şcoală, cu regulile după care funcţionează societatea, să înveţe să-şi cunoască drepturile şi obligaţiile, în calitatea lor de cetăţeni. De aceea, pe lângă disciplinele care le formează cultura generală, şcoala actuală trebuie să pună un mare accent, în special, pe disciplinele care să le dezvolte tinerilor deprinderile civice. Ex: şcoala contemporană ar trebui să cuprindă cursuri practice, care să le ofere tinerilor modele de comportament civic, care să îi pună în situaţii concrete/ reale de viaţă. etc.
- **Argument 2**: Mai apoi, dacă guvernele nu investesc în sistemul de învăţământ al propriei ţări, dacă nu îi acordă atenţia cuvenită, se va produce un hiatus între cerinţele societăţii şi ceea ce şcoala poate să ofere. Un sistem de învăţământ subfinanţat sau care nu are o viziune bine conturată se va dovedi, în cele din urmă, ineficient, nefiind capabil să ofere societăţii absolvenţii de care aceasta are nevoie. De exemplu, sistemul românesc de învăţământ, care se află într-o permanentă perioadă de tranziţie, fără o viziune coerentă se dovedeşte ineficient pentru ceea ce societatea noastră are nevoie.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul învăţământului, despre faptul că o societate democratică, modernă trebuie să se fundamenteze, în primul rând, pe un sistem de învăţământ de calitate, în sens contrar creându-se o sincopă între aşteptări şi adevărata realitate.

Scanned with OKEN Scanner

Proba orală

Precizări privind conduita în timpul susținerii probelor orale

- ✓ Înainte de a porni de acasă, încearcă să înlături emoţiile, prin autosugestie, gândindu-te la un eveniment frumos din viaţa ta.
- ✓ Bea-ţi cafeaua în linişte, relaxează-te şi repetă-ţi mereu că eşti un învingător!
- ✓ Alege cu atenţie ţinuta pe care o vei purta. Nu uita că prima impresie contează! Decenţa este o valoare incontestabilă şi va deveni un atu în reuşita ta.
- ✓ Nu uita să iei cu tine actele de care ai nevoie, pentru a putea fi legitimat!
- ✓ Odată intrat în sala de examen, nu lăsa ca emoţiile să pună în umbră buna ta creştere. Aşadar, nu uita să saluţi politicos şi, mai ales, nu uita să zâmbeşti!
- ✓ Extrage biletul, mizează pe steaua ta norocoasă, aşază-te în bancă, inspiră adânc, citeşte cu atenţie textul de pe bilet şi notează pe foaie rezolvările!

Scanned with OKEN Scanner

Precizări privind rezolvarea subiectelor de la proba orală

Competenţe vizate

În cadrul probei A, se evaluează următoarele competenţe:

- înţelegerea textului;
- exprimarea şi argumentarea unui punct de vedere;
- organizarea discursului;
- adaptarea la situaţia de comunicare;
- utilizarea limbii literare.

Nivelurile de competenţă sunt descrise în grilă, prin descriptori calitativi, organizaţi în mod progresiv, care permit evaluarea globală, adecvată scopului evaluării competenţelor lingvistice.

Aspecte teoretice

Subiectul I

a) Înţelegerea unui text la prima vedere vizează abordarea textului din punctul de vedere al **conţinutului** şi al **formei**.

CONŢINUT:

- ✓ tema textului;
- ✓ idei principale care pot fi **fapte, opinii, argumente** etc.;
- ✓ instanţele comunicării: autor/narator/personaj/cititor/lector;
- ✓ registrul stilistic dominant: cult/colocvial/popular/regional/arhaic.

FORMĂ

- ✓ în funcţie de raportul realitate – ficţiune, textul poate fi:
  - literar;
  - nonliterar;
  - de frontieră (memorialistic).

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ în funcţie de structură: – narativ (prezenţa verbelor)
  - descriptiv (prezenţa grupului nominal substantiv + adjectiv)
  - argumentativ (prezenţa conectorilor şi a structurii specifice)
  - epistolar (prezenţa formulelor de adresare, încheiere specifice).
- ✓ în funcţie de scopul comunicării: – informativ
  - educativ
  - confesiv (jurnal, memorii etc.)
  - persuasiv (de convingere, eseu argumentativ)
  - comercial (texte publicitare: reclame, anunţuri etc.).
- ✓ în funcţie de stilul funcţional:
  - beletristic
  - ştiinţific
  - publicistic
  - oficial – administrativ
  - colocvial.

Atenţie! Un text se poate încadra având în vedere, în acelaşi timp, mai multe dintre criteriile menţionate mai sus. Aşadar, un text poate fi, spre exemplu, în acelaşi timp **informativ, descriptiv, ştiinţific** sau **narativ, confesiv** şi **de frontieră** etc.

b) Stilurile funcţionale ale limbii române

A. Textul nonliterar

1. STILUL ŞTIINŢIFIC

Se utilizează în lucrările care conţin informaţii asupra unor obiecte, fenomene, fapte, investigaţii, cercetări, caractere tehnice etc., cu alte cuvinte, în lucrările ştiinţifice; comunicarea este lipsită de încărcătură afectivă; accentul cade pe comunicare de noţiuni, cunoştinţe, idei etc., astfel încât funcţia limbajului este cognitivă;

Cuprinde: articole ştiinţifice, lucrări de specialitate scrise de cercetători, savanţi, persoane creditabile în domeniul ştiinţific. Textele ştiinţifice urmăresc să exploreze, să explice, să argumenteze cunoştinţe factuale, să informeze, să convingă şi să educe.

Calităţi particulare:
- ✓ transmite informaţii ştiinţifice, tehnice, utilizate pe baza unor raţionamente logice, deductive, argumentate;
- ✓ respectă proprietatea termenilor;
- ✓ utilizează cuvinte strict cu sensul denotativ;
- ✓ se folosesc multe neologisme, cuvinte derivate, cuvinte compuse cu prefixoide şi sufixoide (de ex. *geologie*, *contraofertă*, *biologie*, *microintreprindere* etc.);
- ✓ folosirea cuvintelor monosemantice;

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ utilizarea unor termeni tehnici, ştiinţifici, de specialitate, conform domeniului vizat;
- ✓ absenţa figurilor de stil.

Textele ştiinţifice se caracterizează:
- ✓ *conform tipului de discurs*: nonficţional, argumentativ, descriptiv, explicativ;
- ✓ *conform relaţiei E-R* (emiţător-receptor). Emiţătorul poate fi specializat (chimist, sociolog, psiholog, medic etc.). Receptorul este specializat sau nespecializat;
- ✓ *conform funcţiei mesajului* (scop): informare, educare, publicitar (funcţie colaterală întâlnită la textele de tip prefeţe, cuvânt înainte);
- ✓ *conform încărcăturii emoţionale a mesajului*: critic, polemic, neutru.

Calităţi generale:
- ✓ claritatea exprimării;
- ✓ precizie;
- ✓ corectitudine;
- ✓ proprietate.

Atenţie! Informaţiile din stilul ştiinţific se transmit prin diverse tipuri de texte (argumentativ, descriptiv, informativ, explicativ, injonctiv).

2. STILUL OFICIAL-ADMINISTRATIV (JURIDIC-ADMINISTRATIV)

Cuprinde: domeniul legislativ (articole de lege, Constituţia, Codul penal, Codul muncii etc.), texte elaborate de organul judiciar.

Calităţi particulare:
- ✓ enunţuri cu formă impersonală;
- ✓ conţinut normativ;
- ✓ enunţuri clare, lipsite de ambiguitate;
- ✓ folosirea cuvintelor cu sens denotativ;
- ✓ folosirea clişeelor formale (alineat, articol, conform etc.);
- ✓ utilizarea unor clişee care indică atitudinea necesară (se completează cu majuscule, se scrie numai în chenarul albastru, se va completa, se scrie cu litere de tipar etc.);
- ✓ foloseşte terminologia de specialitate;
- ✓ foloseşte neologisme;
- ✓ absenţa figurilor de stil şi a digresiunilor.

Textele oficial-administrative se caracterizează:
- ✓ *conform relaţiei E-R* (emiţător-receptor) beneficiar. **Emiţător** – specializat, adică organul legislativ; în acest tip de text, emiţătorul dă receptorului

Scanned with OKEN Scanner

instrucţiuni în legătură cu modul în care trebuie înţeles textul. Instrucţiunile sunt realizate prin mijloace lexicale specifice (*trebuie, e obligatoriu, e interzis*) sau prin mijloace formale (art. 1, 2). **Receptorul** este, de obicei, specializat – cel care trebuie să aplice legea, dar şi nespecializat – cel care vrea să cunoască legea.

- ✓ *conform funcţiei mesajului*: informare, educare.
- ✓ *conform încărcăturii emoţionale a mesajului*: neutru, prohibitiv.

Calităţi generale:

- ✓ claritatea exprimării;
- ✓ precizie;
- ✓ corectitudine;
- ✓ proprietate.

3. STILUL PUBLICISTIC (JURNALISTIC)

Cuprinde: ziare şi reviste destinate marelui public; este stilul prin care publicul este informat, influenţat şi mobilizat într-o anumită direcţie în legătura cu evenimentele sociale şi politice, economice, artistice etc. Se regăseşte în: ARTICOLE, CRONICI, REPORTAJE, FOILETOANE, INTERVIURI, MESE ROTUNDE, ŞTIRI, ANUNŢURI PUBLICITARE.

Calităţi particulare:

- ✓ are funcţie de mediatizare a evenimentelor;
- ✓ datorită diferitelor domenii la care se face referire în mass-media, se întâlnesc termeni ştiinţifici, de specialitate, juridici etc.;
- ✓ conţine informaţii economice, politice, sociale;
- ✓ influenţează opinia publică (discurs persuasiv);
- ✓ strategia persuasivă se bazează pe argumente care vizează, fie raţiunea, fie afectivitatea;
- ✓ exprimă atitudini;
- ✓ limbaj simplu, accesibil şi actual;
- ✓ utilizarea limbii literare, dar şi a unor formulări tipice limbajului cotidian;
- ✓ receptivitate la termenii ce denumesc noţiuni noi (neologisme), preocuparea pentru inovaţia lingvistică (creaţii lexicale proprii), utilizarea unor procedee menite a stârni curiozitatea cititorilor; titluri eliptice, adeseori formate dintr-un singur cuvânt, construcţii retorice (repetiţii, interogaţii, enumeraţii, exclamaţii etc.), utilizarea largă a sinonimelor;
- ✓ utilizarea unor mijloace menite să atragă publicul (exclamaţii, grafice, interogaţii, imagini etc.);
- ✓ pot fi întâlnite şi figuri de stil.

Scanned with OKEN Scanner

Textele publicistice se caracterizează:

- ✓ *conform relaţiei E-R* (emiţător-receptor) beneficiar. **Emiţător** – specializat, de exemplu, reporter, ziarist, moderator etc.; **Receptorul** este nespecializat, în persoana publicului larg;
- ✓ *conform funcţiei mesajului*: informare, educare, persuasiune, manipulare;
- ✓ *conform încărcăturii emoţionale a mesajului*: subiectiv, neutru.

Calităţi generale:

- ✓ claritatea exprimării;
- ✓ corectitudine;
- ✓ proprietate.

Atenţie!

- ✓ Unele forme se apropie de stilul colocvial, artistic sau ştiinţific, prin faptul că îmbină informaţia cu o prezentare/comentare a acesteia, ceea ce, uneori, presupune şi o anumită implicare subiectivă a autorului.
- ✓ Conţinutul reflectă realitatea imediată şi este completat cu mijloace extra-lingvistice de tipul: fotografie, caricatură, hartă, schemă, statistică, tabel.

4. STILUL COLOCVIAL

Cuprinde: (sfera de utilizare) – relaţii interpersonale în planul vieţii cotidiene. Stilul **colocvial** (familiar) se utilizează în sfera relaţiilor de familie, în viaţa de zi cu zi.

Calităţi particulare:

- ✓ recurge la elemente nonverbale, paraverbale (ton, gestică, mimică);
- ✓ are o mare încărcătură afectivă;
- ✓ regulile gramaticale pot fi încălcate;
- ✓ pot fi folosite elemente de argou sau jargon;
- ✓ pot fi întâlnite regionalisme, termeni specifici socio-profesionali;
- ✓ folosirea unor formule de adresare, pentru implicarea ascultătorului;
- ✓ se întrebuinţează clişee lingvistice, abrevieri;
- ✓ apare elipsa, ca urmare a vorbirii dialogate, precum şi mijloace extra-lingvistice (mimica, gestica);
- ✓ abundenţa în exprimare este materializată prin repetiţie, prin utilizarea zicalelor, a proverbelor, a locuţiunilor şi a expresiilor;
- ✓ folosirea diminutivelor, augmentativelor, substantivelor în vocativ sau a verbelor la imperativ;
- ✓ simplitate, degajare şi naturaleţe.

Textele colocviale se caracterizează:

- ✓ *conform specificului discursului*: discurs ficţional/stil artistic, discurs non-ficţional/stil ştiinţific;

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ *conform relației E-R* (beneficiar): Emițătorul poate fi specializat sau nespecializat. Receptorul poate fi și el specializat sau nespecializat. În cadrul acestui stil, relația emițător-receptor poate fi și de rudenie.
- ✓ *conform efectului mesajului*: acord, identificare, internalizare;
- ✓ *conform funcției mesajului* (scop): informare, educare, divertisment, publicitar;
- ✓ *conform încărcăturii emoționale a mesajului*: emoțional, persuasiv, manipulant, prohibitiv, critic, polemic.

Calități generale:

- ✓ claritatea exprimării;
- ✓ precizie;
- ✓ corectitudine;
- ✓ proprietate.

Atenție! Stilul colocvial apare atât în texte literare/artistice (beletristice), cât și nonliterare (științifice, publicistice).

B. Textul literar

STILUL ARTISTIC (BELETRISTIC)

Stilul beletristic are drept caracteristică fundamentală funcția poetică a limbajului (expresivă, sugestivă).

Cuprinde: operele literare în proză, versuri și operele dramatice.

Calități particulare:

- ✓ libertatea pe care autorul și-o poate lua, în raport cu normele limbii literare;
- ✓ contrastul dintre sensul denotativ și sensul conotativ al cuvintelor (în special în poezie, prin modul neobișnuit în care se folosesc cuvintele);
- ✓ caracterul individualizat al stilului;
- ✓ unicitatea și inovarea expresiei;
- ✓ bogăție lexicală – din punct de vedere stilistic;
- ✓ sensuri multiple ale aceluiași cuvânt;
- ✓ înglobează elemente din toate stilurile funcționale, dar și din afara limbii literare (arhaisme, regionalisme, elemente de argou, elemente de jargon);
- ✓ mesajul are funcție poetică, centrată asupra lui însuși, asigurându-i acestuia o structură care îl face perceptibil la nivelul formei și adesea ușor de fixat în memorie. Prin funcția poetică, un mesaj nu mai e un simplu instrument, un vehicul pentru informație, ci un text interesant în sine: plăcut, frumos, obsedant, amuzant etc. Pregnanța mesajului e produsă de simetrii, repetiții, rime, ritm, sensuri figurate etc.
- ✓ o mare complexitate, dată fiind diversitatea operelor literare, dar și faptul că fiecare autor își are propriul stil;
- ✓ cuvintele sunt utilizate cu funcția lor conotativă.

Scanned with OKEN Scanner

Textele beletristice se caracterizează:

- ✓ *conform specificului discursului*: discurs ficţional/stil artistic;
- ✓ *conform relaţiei E-R* (beneficiar): Emiţătorul este, pe de o parte, autorul (cel care imaginează şi scrie opera literară), iar, pe de altă parte, naratorul, eul liric (în textele poetice), instanţe regăsite la nivelul textului. Receptorul poate fi specializat sau nespecializat, publicul larg, cititorii iubitori de beletristică.
- ✓ *conform funcţiei mesajului* (scop): informare, educare, divertisment;
- ✓ *conform încărcăturii emoţionale a mesajului*: emoţional, persuasiv, manipulant, critic, polemic.

Calităţi generale:

- ✓ claritate: exprimarea clară a gândurilor şi a sentimentelor.
- ✓ proprietăţi: utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate pentru exprimarea gândurilor şi a sentimentelor.
- ✓ corectitudine: respectarea normelor limbii în organizarea comunicării.
- ✓ precizia: utilizarea riguroasă a termenilor în organizarea enunţurilor.

C. Textul de frontieră (memorialistic)

Textul memorialistic se încadrează în genurile literare marginale, ce se plasează la limita dintre ficţional şi nonficţional, şi se caracterizează, pe de o parte, prin interiorizarea mesajului (subiectivitate, raportare la evenimente personale), pe de altă parte, prin exteriorizarea acestuia (raportarea la evenimente obiective, istorice, reale).

Cuprinde: memorii, jurnale, amintiri, autobiografii, corespondenţă literară.

Calităţi particulare: Dat fiind specificul acestui tip de text, întâlnim elemente specifice stilului artistic, dar şi colocvial sau chiar ştiinţific.

- ✓ libertatea pe care autorul şi-o poate lua în raport cu normele limbii literare;
- ✓ caracterul individualizat al stilului;
- ✓ o mare complexitate, dată fiind diversitatea operelor literare, dar şi faptul că fiecare autor îşi are propriul stil;
- ✓ cuvintele sunt utilizate cu funcţia lor conotativă/denotativă;
- ✓ prezenţa figurilor de stil;
- ✓ pot fi folosite elemente de argou sau jargon;
- ✓ pot fi întâlnite regionalisme, termeni specifici socio-profesionali;
- ✓ folosirea diminutivelor, augmentativelor, substantivelor în vocativ sau a verbelor la imperativ;
- ✓ simplitate, degajare şi naturaleţe.

Textele memorialistice se caracterizează:

- ✓ *conform specificului discursului*: discurs ficţional/stil artistic, discurs nonficţional/stil ştiinţific;

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ *conform relației E-R* (beneficiar): Emițătorul poate fi specializat sau nespecializat. Receptorul poate fi și el specializat sau nespecializat. În cadrul acestui stil, relația emițător-receptor poate fi și de rudenie;
- ✓ *conform funcției mesajului* (scop): confesiune, informare, educare;
- ✓ *conform încărcăturii emoționale a mesajului*: emoțional, persuasiv, critic, polemic.

Calități generale:

- ✓ claritatea exprimării;
- ✓ precizie;
- ✓ corectitudine;
- ✓ proprietate.

Situația de comunicare

Atenție! Având în vedere faptul că textul se constituie într-un mesaj, cerințele vizează identificarea și definirea elementelor componente ale situației de comunicare, în funcție de textul dat și de caracteristicile acestuia enunțate anterior.

Elementele situației de comunicare

Orice proces de comunicare presupune existența a șase elemente de bază care reprezintă factorii constitutivi ai limbajului: emițător, receptor, mesaj, cod, context și canal.

1. Emițătorul – este sursa actului de comunicare reprezentată de o persoană, un grup sau o instituție. În cazul comunicării verbale, transmițătorul selectează semnele din codul lingvistic și le combină conform regulilor gramaticale. Astfel, limbajul folosit devine codul comunicării și reflectă sistemul cognitiv al locutorului, nivelul lui de cultură. Un bun emițător trebuie să fie bine informat pentru ca, la rândul lui, să-și împărtășească cunoștințele și altor persoane; apoi, trebuie să fie credibil, inteligibil, original. Fiecare individ care transmite un mesaj oral sau scris trebuie să aplice regulile de exprimare corectă, indiferent de contextul în care are loc comunicarea.

În funcție de tipul textului, distingem între emițător:

- ✓ **specializat** (textul științific, publicistic, oficial-administrativ);
- ✓ **nespecializat** (textul colocvial, epistolar etc.).

Emițătorul îl desemnează pe cel care produce un mesaj, folosind un cod pe care îl transmite prin intermediul unui canal. Adesea, emițătorul este asociat autorului **(Cine comunică? Cui? Pentru cine comunică?)**. Într-un text științific, emițătorul este cercetătorul, savantul, care transmite informații despre fenomene, obiecte, investigații, cercetări sau caracteristici tehnice. Într-un text aparținând stilului juridico-administrativ, emițătorul este o persoană juridică (instituție, organizație). În textele literare, autorul îndeplinește funcția de emițător al mesajului artistic. El realizează, prin procesul de creație, atât o comunicare, cât și o modalitate de cunoaștere a lumii, de îmbogățire a ei și de recreare a unui întreg univers, de această dată ficțional, dar care pornește de la un sâmbure de adevăr. De asemenea, în textul artistic, **emițătorul-autor** este dublat de instanța regăsită la nivelul textului, **narator/ eu liric**.

Scanned with OKEN Scanner

2. Receptorul – este beneficiarul mesajului într-o situaţie de comunicare. El primeşte informaţia de la emiţător şi o decodează. Pentru a înţelege într-un mod optim mesajul, acesta trebuie să fie receptiv la ceea ce i se comunică. În funcţie de tipul de ascultare pe care îl adoptă, se pot delimita mai multe tipuri de receptori[1]:

- ✓ Ascultarea pentru aflarea de informaţii;
- ✓ Ascultarea critică;
- ✓ Ascultarea reflexivă;
- ✓ Ascultarea pentru divertisment.

În funcţie de tipul textului, distingem între receptor:

- ✓ **specializat** (textul ştiinţific, oficial-administrativ)
- ✓ **nespecializat** (textul colocvial, epistolar, beletristic etc.)
- ✓ **în curs de specializare** (elevi, studenţi etc.)

3. Mesajul – este elementul-cheie al comunicării. Mesajul defineşte **conţinutul** de idei, informaţii, sentimente, gânduri transmise oral sau în scris de către emiţător unui receptor. Pentru a ajunge la destinatar, mesajul este codificat, adică transformat în semnale verbale şi nonverbale, organizate într-un cod. Receptorul trebuie să facă operaţia inversă, decodarea, spre a înţelege informaţia primită. Nu în ultimul rând, emiţătorul trebuie să îmbrace ideile în **forma** cea mai potrivită, pentru că un mesaj poate să fie transmis fără să fie receptat sau să fie primit eronat.

De altfel, mesajul trebuie gândit şi formulat în directă proporţie cu cel căruia îi este adresat, respectând aşteptările, credinţele şi experienţa de viaţă a receptorului. Unele mesaje sunt clare şi permit o unică interpretare (de exemplu, textele aparţinând stilului tehnico-ştiinţific sau juridic-administrativ). Alte mesaje sunt ambigue şi cunosc mai multe interpretări/variante (de pildă, textele literare). Este considerat mesaj şi ceea ce intenţionează să transmită creatorul unei opere artistice. Pentru constituirea unui mesaj clar şi coerent, cei doi parteneri ai actului comunicării sunt constrânşi să folosească un repertoriu comun, un cod unic.

4. Codul – este un sistem convenţional de semne prin care se produce comunicarea între emiţător şi receptor. În comunicarea interumană, codul este reprezentat, în principal, de toate limbile naturale care se vorbesc în univers. În planul secundar, sunt şi alte modalităţi de difuzare a mesajului: semne grafice, de circulaţie, semnale luminoase sau acustice, impulsuri morse.

5. Contextul – reprezintă ansamblul de informaţii cunoscut atât de emiţător, cât şi de receptor şi care ajută la înţelegerea informaţiei de către cel din urmă. Dacă contextul (referentul) lipseşte, mesajul poate deveni ambiguu ori obscur. Referentul se raportează la tema mesajului şi la împrejurarea (situaţia) în care se desfăşoară comunicarea.

---

[1] Ion-Ovidiu Pânişoară, Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iaşi, 2008, p. 52

Scanned with OKEN Scanner

Referentul este lucrul despre care se vorbeşte sau despre care se scrie, denumit şi obiectul din realitatea extralingvistică. În procesul comunicării, contextul reprezintă cadrul fizic şi psihopedagogic. Contextul fizic poate să permită, să faciliteze comunicarea sau să o îngreuneze. Celălalt context, psihopedagogic, depinde de actorii comunicaţionali sau de condiţiile sociale în care se produce comunicarea.

6. Canalul – element al situaţiei de comunicare, canalul este suportul sau mediul prin care se difuzează informaţia. În cazul comunicării verbale orale, canalul se constituie din aerul prin care se propagă undele sonore. În comunicarea scrisă, mijlocul prin care se informează oamenii este reprezentat de scrisori, telegrame, invitaţii, cereri etc. Pentru comunicarea la distanţă se foloseşte poşta electronică, telefonia fixă şi mobilă. Un mesaj îşi poate schimba forma în funcţie de canalul prin care este transmis. De pildă, mesajul sonor (transmis pe cale orală) poate fi transformat în mesaj grafic (transmis prin intermediul scrisului).

După modelul formulat de lingvistul american de origine rusă, Roman Jacobson (1896-1982), factorii comunicării pot fi reprezentaţi schematic astfel:

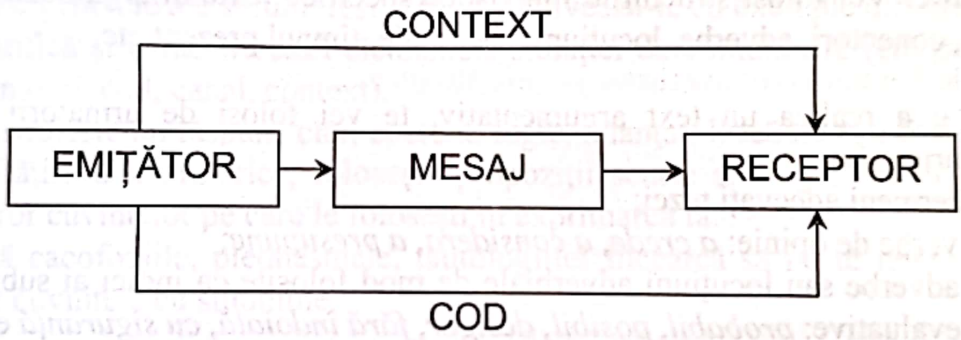

Subiectul al II-lea

Realizarea unui discurs argumentativ pe o temă dată

A argumenta – a susţine, a întări, a dovedi, a demonstra ceva cu argumente (DEX, Univers Enciclopedic Gold, 2009).

Textul argumentativ – are scopul de a susţine un punct de vedere, opunându-se celor care au o opinie contrară. Acest tip de text are două funcţii dominante:

- ✓ funcţia persuasivă şi
- ✓ funcţia polemică.

Textul argumentativ se poate construi prin două raţionamente:

- ✓ inductiv – se pleacă de la o situaţie particulară spre generalizarea acesteia;
- ✓ deductiv – se pleacă de la o situaţie cu caracter general spre particularizarea acesteia.

Scanned with OKEN Scanner

Structura textului argumentativ:

Ipoteza:
- ✓ raţionamente, informaţii generale despre tema dată;
- ✓ enunţarea tezei – stabilirea poziţiei personale, a opiniei în raport cu tema.

Argumentarea:
Enunţarea a minim două argumente distincte, întărite cu exemple elocvente, pertinente.

Observaţie! Te poţi folosi de cunoştinţele dobândite la istorie, limba şi literatura română, filosofie, geografie etc., pentru a găsi exemple convingătoare.

Concluzia:
Reluarea ipotezei într-un enunţ sintetic, nuanţat, precum şi reluarea parţială a argumentelor enunţate.

Atenţie! Vei folosi structurile lingvistice specifice textului argumentativ: verbe de opinie, conectori, adverbe, locuţiuni adverbiale, timpul prezent etc.

Pentru a realiza un text argumentativ, te vei folosi de următorii indici ai argumentării:
- ✓ termeni adecvaţi tezei;
- ✓ verbe de opinie: *a crede*, *a considera*, *a presupune*;
- ✓ adverbe sau locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii evaluative: *probabil*, *posibil*, *desigur*, *fără îndoială*, *cu siguranţă* etc.
- ✓ conjuncţii, locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, folosite mai ales pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, concluziv: *deoarece*, *din cauză că*, *încât*, *ca să*, *aşadar* etc.
- ✓ formule ca: *în primul rând*, *mai întâi*, *în al doilea rând*, *de exemplu*, *apoi*, *în concluzie*, *deoarece*, *prin urmare*, *pe de o parte... pe de altă parte*, *astfel* etc.
- ✓ termeni sau expresii care exprimă direct o judecată de valoare (spre exemplu: *cum cred unii*), folosirea termenilor sau expresiilor care exprimă indirect o judecată de valoare (spre exemplu: *putem spune că...*)
- ✓ pronume şi adjective pronominale demonstrative care fac legătura între idei: *aceasta*, *acesteia* etc. Legătura între idei se realizează şi prin conectorii: *şi*, *de asemenea* sau printr-un proces de opoziţie: *şi nu*.
- ✓ alţi conectori (spre exemplu: *rezultă*, *de menţionat faptul că*, *numai că*, *de altfel*, *de asemenea*, *deşi*, *dar*, *de altfel*, *cu alte cuvinte*, *deci*, *şi anume*) se referă la realizarea de conexiuni secundare interne unui argument.
- ✓ dispunerea textului în paragrafe distincte.
- ✓ timpul verbelor este prezent, neutru, al înscrierii particularului în general.

Scanned with OKEN Scanner

SUGESTII PENTRU UN RĂSPUNS „EXPERIMENTAT”

Subiectul I

1. Citeşte cu atenţie textul şi informaţiile adiacente (autor, titlu, vocabular).
2. Reciteşte cu atenţie textul pe paragrafe şi stabileşte ideile principale, tema şi relaţia dintre titlu şi text. De foarte multe ori, titlul comunică informaţii importante despre text!
3. Asigură-te că ai înţeles mesajul textului şi verifică-te prin întrebări de tipul: *Cine comunică? Ce comunică? Despre ce comunică? Cu cine comunică? În ce fel comunică?*
4. Citeşte cu atenţie cerinţele, fiind atent la verbele de comandă (*precizează*, *argumentează*, *rezumă*, *numeşte*, *ilustrează*, *explică*, *motivează* etc.)
5. Identifică tipul de text (literar, nonliterar sau de frontieră).
6. Motivează încadrarea într-un tip de text, prin exemple.
7. Identifică stilul în care se încadrează textul, precizează câteva calităţi particulare/generale ale stilului respectiv şi motivează-le cu exemple din text.
8. Identifică şi caracterizează elementele situaţiei de comunicare (emiţător, receptor, mesaj, cod, canal, context).
9. Construieşte un răspuns clar, coerent, logic, nuanţat. Dacă nu eşti foarte sigur pe abilităţile tale oratorice, foloseşte propoziţii scurte şi asigură-te că ştii sensul tuturor cuvintelor pe care le foloseşti în exprimarea ta.
10. Evită cacofoniile, pleonasmele, tautologiile! Încearcă să nu te repeţi şi înlocuieşte cuvintele cu sinonime.

Subiectul al II-lea

1. Citeşte cu atenţie cerinţa.
2. Stabileşte conexiuni între tema dată şi cunoştinţele pe care le deţii (lecturi, experienţe etc.)
3. Respectă structura eseului argumentativ.
4. Asigură-te că nu te repeţi în argumente şi că ai exemple elocvente pentru fiecare dintre ele.
5. Verifică dacă ai utilizat conectorii, verbele de opinie etc.
6. Construieşte un răspuns clar, coerent, logic, nuanţat. Dacă nu eşti foarte sigur pe abilităţile tale oratorice, foloseşte propoziţii scurte şi asigură-te că ştii sensul tuturor cuvintelor pe care le foloseşti în exprimarea ta.

Atenţie! Examenul pentru susţinerea competenţelor lingvistice se desfăşoară oral, presupunând un dialog între examinat şi examinator, aşadar, fii atent la elementele de conduită, ţinută, gestică, mimică şi tonul vocii (elemente paraverbale şi nonverbale).

Scanned with OKEN Scanner

Modele de teste pentru proba orală

Modelul nr. 1

Examenul de istorie cu profesorul Mayer a fost însă foarte obositor. Mă săturasem să-i tot răspund. Mai pe urmă am aflat că el nu dădea niciodată nota zece şi că mie a trebuit să mi-o dea fiindcă deşi întrebările lui mă vârau adânc în istorie, scuturam capul şi ieşeam uşor la suprafaţă. Am ieşit din clasă împleticindu-mă şi seara în dormitor am simţit iar că de fapt nu adorm, ci îmi pierd cunoştinţa, aşa cum mi se întâmplase la Câmpu-Lung. M-am trezit târziu cu o senzaţie apăsătoare de chin. Nu ştiam unde sunt şi am luat-o spre fereastră, pe care am deschis-o şi am sărit jos în stradă. Am căzut pe brânci şi mi-a clănţănit bărbia de pavaj. Asta parcă m-a mai răcorit. Am intrat îndărăt pe poartă şi m-am întors în pat. Dimineaţa m-am uitat să văd de la ce distanţă sărisem. Mi s-a părut că am visat, deşi aveam bărbia vânătă şi mă dureau coatele şi genunchii. Nu înţeleg cum de n-am murit, sau nu mi-am rupt picioarele.

A doua zi spre prânz s-a afişat în hol lista celor reuşiţi la examenul de bursă. Eram în capul ei, pe toată şcoala, cu media generală zece. M-am întrebat nedumerit: atunci de ce ieşise aşa de prost la Miroşi? Fuseseră acolo examenele mai grele? Şi dacă şi la Câmpu-Lung aş fi ieşit ca aici? Mai poate cineva să spună că n-ar fi fost tot aşa!?

(Marin Preda, *Viaţa ca o pradă*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
   c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ţi răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *rolul examenelor în viaţa unui adolescent*? Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 2

ARTICOLUL 7
Nicio pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acţiune sau o omisiune care, în momentul săvârşirii, nu constituia o infracţiune potrivit dreptului naţional sau internaţional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârşirii infracţiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării şi pedepsirii unei persoane vinovate de o acţiune sau de o omisiune care, în momentul săvârşirii, era considerată infracţiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de naţiunile civilizate.

ARTICOLUL 8
Dreptul la respectarea vieţii private şi de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieţii sale private şi de familie, a domiciliului său şi a corespondenţei sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorităţi publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege şi constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea naţională, siguranţa publică, bunăstarea economică a ţării, apărarea ordinii şi prevenirea faptelor penale, protecţia sănătăţii, a moralei, a drepturilor şi a libertăţilor altora.

ARTICOLUL 9
Libertatea de gândire, de conştiinţă şi de religie

1. Orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conştiinţă şi de religie; acest drept include libertatea de a-şi schimba religia sau convingerile, precum şi libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învăţământ, practici şi îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru siguranţa publică, protecţia ordinii, a sănătăţii, a moralei publice, a drepturilor şi a libertăţilor.

(Convenţia pentru apărarea Drepturilor Omului
şi a Libertăţilor fundamentale)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:

Scanned with OKEN Scanner

a. Ce poţi spune despre receptorul textului?
b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *unul dintre drepturile omului* enunţate în textul dat.

Modelul nr. 3

Dacă opera de literatură este deseori ambiguă, critica trebuie să fie întotdeauna clară. Echivocurile, jocurile de cuvinte, „apele" pe care le face ironia nu ţin de esenţa morală a criticii; decât, poate, de arta ei; o colorează, îi conferă personalitate, dar n-o ajută prea mult să-şi atingă scopul. În orice caz, duşmanul cel mai mare, sub acest raport, al criticii este confuzia. Criticul n-are voie să nu ştie ce vrea să spună. Proverbul franţuzesc i se potriveşte perfect în raţionalitatea lui: ceea ce e bine gândit, se exprimă în mod clar.

De aici decurge obligaţia unei anumite precizii. I-am auzit pe unii matematicieni sau, în general, oameni ai ştiinţelor pozitive observând că un critic literar poate pretinde doar să fie cît mai puţin vag; exactitatea n-ar fi în firea lucrurilor lui. Nimic mai neadevărat: precizia nu e pur şi simplu o datorie a criticii, este politeţea ei deopotrivă faţă de scriitor şi faţă de cititor. Menirea criticii este de a judeca, aşadar, de a discerne, lămuri, aprecia. Dar ce fel de apreciere este aceea care lasă loc dubiilor? Aproximaţia este întotdeauna dubioasă, prin urmare, contrară spiritului critic.

În al treilea rând, e vorba de simplitate. Pe criticul prost îl recunoşti numaidecât după felul complicat în care se exprimă despre cele mai simple lucruri. Critic bun este acela care, dimpotrivă, ştie să spună simplu cele mai complicate lucruri. Simplitatea nu e în toate cazurile înnăscută. Aş aşeza-o mai degrabă printre însuşirile critice care se dobândesc prin experienţă. Dacă nu posezi de la început claritate şi spirit de precizie, e mai bine să nu te apuci de critică. Simplitatea nu este însă, ea, un atribut al tinereţii în critică. Mai degrabă, tinerii se simt ispitiţi să fie sofisticaţi în idei şi în limbaj. Îi dezvaţă exerciţiul critic repetat şi îndelung.

(Nicolae Manolescu, *Posibil decalog pentru critica literară* în „România literară" nr. 18/2003)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul criticii în receptarea operei literare.*

Modelul nr. 4

Avem timp pentru toate.
Să dormim, să alergam în dreapta şi-n stânga,
să regretăm c-am greşit şi să greşim din nou,
să-i judecăm pe alţii şi să ne absolvim pe noi înşine,
avem timp să citim şi să scriem,
să corectăm ce-am scris, să regretam ce-am scris,
avem timp să facem proiecte şi să nu le respectăm,
avem timp să ne facem iluzii şi să răscolim prin cenuşa lor mai târziu.
Avem timp pentru ambiţii şi boli,
să învinovăţim destinul şi amănuntele,
avem timp să privim norii, reclamele sau un accident oarecare,
avem timp să ne-alungăm întrebările, să amânăm răspunsurile,
avem timp să sfărâmam un vis şi să-l reinventăm,
avem timp să ne facem prieteni, să-i pierdem,
avem timp să primim lecţii şi să le uităm după-aceea,
avem timp să primim daruri şi să nu le-nţelegem.
Avem timp pentru toate.
Nu e timp doar pentru puţină tandreţe.
Când să facem şi asta – murim.

(Octavian Paler, *Avem timp*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *timp*, având în vedere afirmaţia regăsită în text: *Avem timp pentru toate.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 5

De curând, începusem să-mi ţin „Jurnalul". De data aceasta, nu mai rămâneam, ca în liceu, ceasuri întregi în faţa caietului, scriind tot ce-mi trecea prin minte, analizându-mă, lamentându-mă. Erau însemnări scurte, amănunte care mi se păreau semnificative pentru mai târziu, idei şi observaţii în legătură cu ideile pe care le plănuiam. Dar, înainte de toate, era un jurnal personal, scris exclusiv pentru mine. Nu şovăiam în faţa nici unei indiscreţii, deşi îmi propuneam să rup din când în când anumite pagini, mai ales dacă aş fi bănuit că ar putea cădea sub ochii altcuiva. Cu câteva întreruperi, am continuat acel „Jurnal" până în ziua de azi. Prima pagină am rupt-o în acel sfârşit de vară, la Bran. Probabil, după ce bunul meu prieten Radu Bossie apucase s-o citească în octombrie, m-am hotărât să pun punct la teză. Altminteri, lucrarea ameninţa să nu se mai încheie niciodată.

(Mircea Eliade, *Memorii*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
   c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ţi răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *rolul unui jurnal în viaţa unui adolescent*? Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Modelul nr. 6

Un prieten de când lumea, aşa-mi păruse deşi înainte de anul acela – 1910 – nici nu-i bănuisem măcar fiinţa pe lume. Se ivise în Bucureşti cam o dată cu întâile frunze. De atunci îl întâlnisem mereu şi pretutindeni. De la început îmi făcuse plăcere să-l văd, cu timpul căutasem chiar prilejul. Sunt fiinţe cari prin câte ceva, uneori fără a şti ce anume, deşteaptă în noi o vie curiozitate, aţâţându-ne închipuirea să făurească asupra-le mici romane M-am mustrat pentru slăbiciunea ce-am avut de asemenea fiinţe; nu destul de scump era s-o plătesc în păţania cu sir Aubrey de Vere? De data asta, peste curiozitate se altoia covârşitor un simţământ nou: o apropiere

sufletească mergând până la înduioşare. Să fi fost pentru că omul era aşa de fermecător de trist? Cu putinţă, la dânsul numai ochii spunând atâtea. Cam afundaţi sub bolta sprâncenelor şi de un albastru rar, privirea lor, nespus de dulce, părea a urmări, înzăbrănită de nostalgie, amintirea unui vis. Ei întinereau straniu această făptură care nici altmintreli nu-şi trăda vârsta, luminau fruntea senină, desăvârşeau înfăţişarea nobilă ce-i întipărea mata paloare a feţei smede şi trase, prelungită de o ţăcălie moale ca mătasea porumbului, a cărei coloare o avea chiar. Cam aceeaşi era şi coloarea îmbrăcămintei ce purta de obicei, la dânsul moi, molatece, mlădioase fiind toate, şi port, şi mişcări, şi grai. Era un obosit, un sfios sau un mare mândru. Totdeauna singur el se strecura în viaţă aproape furişându-se, căutând a se pierde în gloată; era însă între aceasta şi dânsul aşa nepotrivire, că simplicitatea sa dinafară, vădit voită pentru a trece nebăgat în seamă, atingea tocmai scopul dimpotrivă, ajungea să fie bătătoare la ochi şi-i da un aer şi mai străin.

(Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.
2. Realizează un discurs de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul prieteniei în viaţa unui tânăr*.

Modelul nr. 7

Art. 4. – Educaţia şi formarea profesională a copiilor, a tinerilor şi a adulţilor au ca finalitate principală formarea competenţelor, înţelese ca ansamblu multifuncţional şi transferabil de cunoştinţe, deprinderi / abilităţi şi aptitudini, necesare pentru:

a) împlinirea şi dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viaţă, conform intereselor şi aspiraţiilor fiecăruia şi dorinţei de a învăţa pe tot parcursul vieţii;

b) integrarea socială şi participarea cetăţenească activă în societate;

c) ocuparea unui loc de muncă şi participarea la funcţionarea şi dezvoltarea unei economii durabile;

d) formarea unei concepţii de viaţă, bazate pe valorile umaniste şi ştiinţifice, pe cultura naţională şi universală şi pe stimularea dialogului intercultural;

Scanned with OKEN Scanner

e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural.

Art. 5. – (1) În domeniul educației și al formării profesionale prin sistemul național de învățământ, dispozițiile prezentei legi prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative. În caz de conflict între acestea se aplică dispozițiile prezentei legi.

(2) Orice modificare sau completare a prezentei legi intră în vigoare începând cu prima zi a anului școlar, respectiv universitar, următor celui în care a fost adoptată prin lege.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), dispozițiile prezentei legi care vizează evaluările naționale de la finalul învățământului gimnazial sau liceal se aplică începând cu promoția aflată în primul an al învățământului gimnazial, respectiv liceal, la data intrării în vigoare a modificării sau a completării.

(Legea Educației Naționale)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ, informative etc.) poți încadra fragmentul dat? Motivează-ți alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema și două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Menționează două caracteristici formale/de conținut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ți exprimi opinia despre *rolul educației școlare în formarea unui tânăr.*

Modelul nr. 8

Băiet fiind nu cutreieram păduri și nici nu-mi puneam fruntea la vreun izvor. În schimb, mergeam de zor la Palatul Pionierilor. Acolo era un cenaclu. Cum intrai pe marea poartă din stânga, mai urcai un etaj și te aruncai cu ochii închiși în brațele poeziei. Acolo am auzit prima dată noțiunea „versuri albe", lucru care m-a mirat peste măsură: ce fel de poezie o mai fi și aia? Am râs pe înfundate când o junǎ poetă în pragul adolescenței recita cu patos: „Pe mâinile ei curgeau boabe de lună". Era foarte complicat, nu se pupa deloc cu Beniuc, George Lesnea sau Ștefan Iureș. Dar așa încep toate. Te împotrivești viciului din răsputeri și, când deschizi ochii, ești în mijlocul lui, venerând noi zei, precum Prévert, Sorescu și Blaga. Ei bine, cenaclul pionierilor literați primea lunar oaspeți. Habar n-aveam că era sarcină de sus,

Scanned with OKEN Scanner

credeam că geniul tânăr cheamă, cu buciumul, recunoaşterea valorii. Aşa l-am cunoscut pe Beniuc, care nu m-a impresionat cu nimic (era o mogâldeaţă de om). Îşi cam pierduse puterea şi se mângâia cu recunoştinţa întârziată a novicilor. Fie vorba-ntre noi, orice admirator e bun. Aşa trebuie să-i fi părut şi eu, pe când îi înmânam florile. Apoi a venit Nina Cassian. Ne-a ascultat plictisită, apoi ne-a luat la refec. Am citit Eminescu? Da' Topîrceanu? Ei, acum să vă văd: care-i mai mare dintre ei? S-a lăsat liniştea. Cântăream în gând cum să nu îi înşelăm aşteptările tovarăşei poete cu capul lung. Şovăitor, mi-am zis că parcă-parcă Eminescu e mai bun (deşi ştiam Topîrceanu pe dinafară). Nina a explodat de entuziasm. „Aşa, copii! O fi ăla bun versificator, da' Eminescu e un geniu!" Am răsuflat uşurat.

(Florin Iaru, *Întâlnirea cu valoarea*
pe www.catavencii.ro)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul modelelor în viaţa unui tânăr*.

Modelul nr. 9

Maşinile de cusut se înşirau bine aliniate pe trei rânduri, lăsând între ele două alei largi până în fund. Eugen avea grijă să stropească podeaua fiecare dimineaţă cu o cutie veche de conserve găurită în fund. Şuviţa de apă care se scurgea era foarte subţire şi Eugen o mânuia cu dexteritate desenând pe podea spirale şi opt-uri savante. Câteodată se iscălea şi scria data zilei. Zugrăveala de pe pereţi reclama în mod evident asemenea delicateţi. În fundul magazinului un paravan de scânduri despărţea un fel de cabină de restul încăperii; o perdea verde acoperea intrarea. Acolo stăteau tot timpul Eugen şi Clara, acolo mâncau la prânz, pentru ca să nu părăsească prăvălia în timpul zilei. Ei o numeau „cabina artiştilor" şi îl auzii pe Eugen într-o zi spunând: – E o adevărată „cabină de artist". Când ies în prăvălie şi vorbesc jumătate de ceas pentru ca să vând o maşină de cusut, nu joc o comedie? Şi adăugă pe un ton mai doct: – Viaţa, în general, e teatru curat. În dosul cortinei Eugen cânta din vioară. Ţinea notele pe masă, stătea îngheboşat asupra lor descifrând cu răbdare portativele încâlcite ca şi cum ar fi descurcat un ghem de aţe

Scanned with OKEN Scanner

cu multe noduri pentru a scoate din ele un fir unic şi subţire, firul bucăţii muzicale. Toată după-amiaza ardea pe un cufăr o lampă mică de petrol umplând încăperea cu o lumină moartă şi dezorganizând pe perete umbra enormă a violonistului.

Veneam atât de des acolo ,încât devenii un oaspete mobilă, o prelungire a canapelei vechi de muşama pe care stăteam imobil, un lucru de care nu se ocupa nimeni şi nu se stânjenea nimeni.

(Max Blecher, *Întâmplări din irealitatea imediată*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu afirmaţia personajului Eugen: *Viaţa, în general, e teatru curat.*

Modelul nr. 10

În iarna aceea hotărârea tatălui meu de a nu mă mai lăsa să mă duc la şcoală a devenit, practic, un fapt, deşi din gură nu mă oprise; nu aveam cu ce mă încălţa. M-am dus doar când am putut merge desculţ; şi atunci am trăit acele ore de spaimă despre care am pomenit, al cărei motiv dacă s-ar fi dezvăluit s-ar fi petrecut o catastrofă. Conştiinţa măsura proporţiile dezastrului care ar fi urmat, iar instinctele tremurau: nu se ştie ce-aş fi ajuns în viaţă dacă jocul întâmplării, al cărei erou eram, s-ar fi destrămat şi eu aş fi apărut în ochii învăţătorului aşa cum eram şi nu cum, prin nu ştiu ce mister, credea el că sunt. Adică dintre cei mai buni... Se apropia sfârşitul anului şi dascălul examina toată clasa, să vadă pe care trece, pe cine premiază şi pe cine lasă repetent. Scotea câte cinci sau şase la tablă şi îi asculta. Jumătate din ei parcă învăţaseră ceva, cealaltă jumătate însă parcă nici nu trecuse pe la şcoală şi atunci învăţătorul începea să-i bată la palmă cu o nuia de corn foarte ageră, de care tot unul dintre noi făcuse rost. Era atât de furios încât uneori îi bătea la palmă pe toţi cei care erau scoşi odată, deşi unii dintre ei protestau indignaţi că ar fi răspuns bine la întrebările puse. Aşteptam tremurând să-mi vie rândul. Nu ştiam nimic şi ascultam înfiorat plânsetele care umpleau clasa. Băieţii suportau bine loviturile în clipele când le primeau, dar în bănci nu mai puteau, fluturau mâinile înroşite în aer, sau şi le vârau deznădăjduiţi între genunchi. Plângeau cu înverşunare şi obidă nedefinită fiindcă nici unul nu ştia să urască, durerea lor era pură şi în ea puteai ghici cel mult protestul împotriva ei, a durerii în sine, fiindcă durea, şi nu a învăţătorului sau a şcolii, cu

Scanned with OKEN Scanner

cărţile şi istoriile ei care trebuiau învăţate cu sila. Prima zi a trecut fără să fiu scos şi eu la examen. A doua zi, văzând cum stau lucrurile, în loc să fug şi îndărăt să nu mă mai uit, am venit totuşi la şcoală, deşi ştiam ce ar putea să mi se întâmple. Nu m-a scos nici în acea zi şi nici în cele următoare. Şi pentru ca această întâmplare să fie dusă până la capăt, în nefirescul ei, la sfârşitul anului m-am pomenit printre premianţi.

(Marin Preda, *Viaţa ca o pradă*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.
2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul şcolii în viaţa unui tânăr.*

Modelul nr. 11

Privite, cărţile par nespus de sfioase. Ele nu vin niciodată spre tine. Ca într-o medievală iubire, tu trebuie, întotdeauna, să le cauţi şi să te duci către ele. Fiinţa lor este aşteptare pură. Le va deschide cineva pentru a le face, astfel, să înceapă să fie?

Tăcerea cărţilor si rugămintea lor nerostită. Ele nu-si pot cere „dreptul de a fi deschise". Cărţile nu fac grevă, pentru a fi citite. Tot ce pot face este să ceară îndurare din partea cititorului care nu este încă.

Când privesc peretele unei biblioteci, îmi vine în minte scena balului din Război si pace. Doamnele aliniate, aşteptând, de-a lungul peretelui. Spaima Nataşei că nimeni nu o va invita la dans. Expresia încremenită a chipului ei, „gata deopotrivă si de deznădejde si de extaz". Iar apoi, prinţul Andrei care se apropie si îi propune un „rond de vals". „De când te aşteptam", pare că spune Nataşa, iar zâmbetul i se iveşte pe faţă „în locul lacrimilor ce stătuseră să o podidească". Şi, „speriată si fericită", îşi sprijină mâna pe umărul prinţului Andrei.

Splendid în scena aceasta este că prinţul Andrei o descoperă pe Nataşa din întâmplare, pentru că discuţia la care participă îl plictiseşte şi pentru că, în fond, Bezuhov e cel care-l roagă să o invite pe Nataşa. Ochii prinţului trecuseră înainte peste ea, fără ca el să o vadă. Ar fi putut tot atât de bine, hotărându-se să danseze, să o invite pe verişoara Nataşei, pe Sonia, sau pe cea mai frumoasă femeie a Petersburgului, pe contesa Bezuhova, care, de altminteri deschide balul. Prinţul o alege deci din întâmplare pe Nataşa care aşteaptă tremurând.

Dar alegând-o şi dansând cu ea, Bolkonski descoperă că, din toate femeile care luau parte la cel mai strălucitor bal al anului, Nataşa, o fetişcană încă, cu „braţele ei

Scanned with OKEN Scanner

slabe si urâte", era cea mai frumoasă. Ascunsă până atunci în mulţimea indistinctă a doamnelor din sala de bal, frumuseţea ei devine dintr-o dată, prin alegerea lui Bolkonski, vizibilă. Prinţul, care era, spune Tolstoi, „unul din cei mai buni dansatori ai timpului său", o ridică, prin alegerea lui, pe soclul propriei ei splendori. Abia aleasă si abia dansând, Nataşa devine aparentă în frumuseţea ei.

Cărţile aliniate, aşteptând, de-a lungul peretelui. Privirea distrată care trece peste ele, fără să se hotărască asupra uneia anume. Apoi mâna care se întinde, care scoate o carte din raft, care o deschide. Dansul poate începe. Dans cu o carte.

(Gabriel Liiceanu, *Dans cu o carte,* în „România literară" nr. 17, 3 mai, 2000, publicat ulterior în volumul „Declaraţie de iubire")

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   b. Prezintă elementele situaţiei de comunicare în textul dat (emiţător, receptor, mesaj, canal, cod).
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul lecturii în viaţa unui tânăr.*

Modelul nr. 12

Mircea Eliade defineşte arta în termeni ce pot, azi, să surprindă, să pară excesiv „metafizici". Nu trebuie să pierdem din vedere, totuşi, coerenţa întregului sistem de gândire, perspectiva dominantă a fenomenului cultural-artistic, premisele esenţiale. Toate au ca rezultantă definirea artei ca act şi fenomen spiritual. Premisă inevitabilă, obiectivă, într-un plan de gândire care recunoaşte sacralităţii elaborarea primelor sinteze şi epifanii spirituale ale umanităţii. Din perspectiva istoriei spiritului, ca evoluţie si degradare neîntreruptă de la sacru la profan, nici o altă concluzie nu este posibilă. Vom întâlni deci şi la Mircea Eliade, încă din primele consideraţii de ordin estetic, definiţia artei ca act magic: „Procesul de creaţie este un produs magic. A creaţiei demiurgice"; de asemenea: „Bucuria că un om a creat, a imitat opera lui Dumnezeu".

„Arta nu e altceva decât o magică transcendere a obiectului, proiectarea lui în altă dimensiune, liberarea lui prin magică realizare, prin creare".

(Adrian Marino, *Hermeneutica lui Mircea Eliade*)

epifanie (gr > epiphania – apariţie) – revelaţie a unei realităţi sacre, mitice; revelaţie a unei lumi nevăzute. (cf. DEX)

hermeneutică – ştiinţa sau metoda interpretării fenomenelor culturii spirituale. (cf. DEX)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care, având în vedere textul dat, dar şi propriile lecturi, să-ţi exprimi opinia despre *rolul creaţiei literare în viaţa unui tânăr*.

Modelul nr. 13

VLAD: *Eu n-am geniu.*

MANOLE: *Dar e simplu ca bună ziua, omul lui Dumnezeu. Vreau să realizez proiectul „Zburătorul". De zece ani mă gândesc la el.*

(Se duce la birou şi, agitat, scoate o serie de schiţe.)

(Uite, am toate schiţele gata.)

(I le arată, febril.)

MANOLE: *Înţelegi, o statuie care să sugereze saltul omului într-un ev, să se înalţe până la mit. Şi, băiatule, totul e studiat până în amănunt. Dar n-am puterea să lucrez. Nu pot ţine dalta. Aş cădea pe drum. E gigantică, blestemata. Pe când tu eşti tânăr. Aş sta tot timpul lângă tine, te-aş învăţa, te-aş conduce, ţi-ai face şi tu o ucenicie solidă, onestă, trainică. După asta ai putea să-ţi ţii meseria în degetul mic. Te-ai juca în bile cu tot ce ştiu colegii tăi. Ţi-o făgăduiesc. Ce spui, nu-i grozav? E?* (A ajuns la maximum de euforie. Şi de-abia atunci realizează surâsul îngheţat al lui Vlad) *De ce râzi?*

VLAD (îl priveşte mai departe, surâzând. Apoi surâsul se transformă într-un râs puternic şi rău): *Ha-ha-ha! Colaborare! Dumneata, capul şi eu, unealta. Eşti şiret, tată, dar eu ţin la mica mea personalitate.*

MANOLE: *Nu-ţi place proiectul?*

VLAD: *Nu-i contest un soi de genialitate iresponsabilă. Ca a unei forţe naturale. Dar nu-mi place. Cred că mi-am câştigat şi eu dreptul să-ţi spun câteva adevăruri. Arta dumitale, în întregime, nu-mi place.* (În derâdere.) *Apologia puterii creatoare a omului! Noul Adam! Triumful raţiunii! Ai o filozofie învechită, de predicator umanist, tată. Nu înţelegi nimic din spiritul adevărat al timpului. Chiar dacă aş vrea să lucrez cu dumneata, n-aş putea. Am o altă concepţie despre artă*

MANOLE (furios): *Pe dracu! N-ai nicio concepţie! Nu ţi-o fi plăcând predica mea, dar sculptura mea stă. Pe când a ta e ca o bâlbâială care încearcă să imite vorbirea.*

Scanned with OKEN Scanner

VLAD (pentru prima dată aprins, până acum a fost rece şi ironic): *Perfect. Bâlbâială! Nici nu ştii ce bine ai nimerit. Dar nu o bâlbâială ce încearcă să imite vorbirea, ci care-şi bate joc de ea, îi dă cu tifla. Prefer să mă bâlbâi, decât să fac fraze frumoase. E mai onest. Îmi bâlbâi neputinţa. Mă simt mai cinstit şi mai curat trăind în urangutan, decât simulând credinţa în mitul dezumflat al omului. Şi, în loc să sculptez „Zburător" şi „Primăveri", eu vreau să mă bâlbâi, să mă bâlbâi, să mă bâlbâi!*

(Iese).

(Horia Lovinescu, *Moartea unui artist*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Precizează elementele situaţiei de comunicare în textul dat. (emiţător, receptor, cod, canal, mesaj).
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *diferenţele de opinie între generaţii (conflictul dintre generaţii).*

Modelul nr. 14

Pe mine viaţa m-a frământat, m-a umilit; mie viaţa mi-a mulcomit glasul. Astfel am ajuns să nu mai spun că ele nu merită să fie iubite, ci să strig pretutindeni: ştiu să iubesc, fiindcă am învăţat a plânge, a suspina şi a mă resemna! Astăzi aş vrea şi eu să nu iubesc, aş vrea să fiu iar mândru, ambiţios, cuceritor. Dintr-asta se vede că sunt îndrăgostit! Dacă aş cânta din syrinx te-aş duce într-o poiană scăldată de lună, într-o poiană unde încă nu s-a încuibat mândria omenească, şi ţi-aş şopti la ureche cântecul celor iubiţi. Atunci poate ai pricepe şi tu că iubirea nu cunoaşte ceea ce lumea numeşte „a fi iubit". Te iubesc pentru că mă iubeşti: aceasta e un schimb, dar nu e iubire. Te iubesc pentru că te iubesc, şi nimic mai mult; te iubesc numai pentru că te iubesc: aici începe iubirea. Îţi mulţumesc din suflet că te iubesc: acesta este cântecul iubirii. Omul îndrăgostit nu zice: te iubesc pentru că eşti oacheşă; nici: te iubesc pentru că eşti bună. Omul îndrăgostit zice: te iubesc cu toate că eşti oacheşă, cu toate că eşti bună, şi te-aş iubi chiar dacă ai fi blondă sau dacă ai fi rea. Poezia, zic unii, a falsificat iubirea.

(Liviu Rebreanu, *Mărturisiri*)

**syrinx* – instrument de suflat în Grecia antică, format din şase tuburi; strămoşul naiului de azi (cf. DEX).

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
   c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ţi răspunsul.

2. Exprimă-ţi opinia despre *rolul iubirii în viaţa omului.* Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Modelul nr. 15

De când se efectuează înregistrările moderne, calota glaciară din Oceanul Arctic a atins, anul acesta, un minim istoric al suprafeţei sale, doborând recordul anterior cu 760.000 km².

Data de 16 septembrie, conform Institutului National Snow and Ice Data Center (NSIDC), este ziua în care calota îşi încheie „călătoria" de vară, care constă în topirea gheţarilor, şi începe sezonul de iarnă, când apele îngheaţă din nou. Tot în aceeaşi zi, suprafaţa îngheţată se întindea, în total, pe o suprafaţă de 3.410.000 km² – ceva mai mult de jumătate din suprafaţa minimă cuprinsă între anii 1979 şi 2000. Părerea unanimă este că, în acest an, furtunile puternice care au lovit Oceanul Arctic în luna august, au accelerat, probabil, pierderea de gheaţă.

Aproape toată suprafaţa de gheaţă de pe ţărmul Antarcticii se topeşte în fiecare vară, dar calota glaciară arctică deţine un strat gros, acumulând gheaţă pe parcursul mai multor ani, care supravieţuieşte topirilor de-o vară şi care se îngroaşă în fiecare iarnă. Cu toate acestea, pe măsură ce temperaturile au crescut, acest strat s-a subţiat, şi un strat nou de gheaţă nu a putut să se formeze.

Datorită încălzirii tot mai accentuate din ultimii ani, sunt destule voci din domeniul ştiinţei care consideră că este iminentă dispariţia completă a gheţii arctice din timpul verii. „Iar colapsul final... se petrece în prezent şi, probabil, va fi complet până în anul 2015-2016" susţine prof. Peter Wadhams de la Cambridge University. În schimb, alţi experţi sunt mult mai circumspecţi în previziunile lor; Cecilia Bitz, de la Universitatea din Washington, de exemplu, susţine că sunt „50% şanse" ca pe timpul verii gheaţa să dispară în întregime.

(„Va dispărea calota glaciară arctică până în anul 2015?"
în revista „Terra Magazin")

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa protejării ecosistemului în societatea contemporană.*

Modelul nr. 16

Ştiinţa care studiază limbajul în esenţa sa precum şi în aspectele sale generale, fără a se referi la o limbă anumită, se numeşte „lingvistică generală", deseori identificată cu ceea ce, cu mai multă precizie s-ar numi „filosofia limbajului".

Avem de-a face totuşi cu o identificare pe care e mai bine să o evităm, întrucât aceste două discipline adoptă puncte de vedere diferite. Filosofia limbajului nu studiază limbajul în sine şi pentru sine, ci în raport cu alte activităţi umane – în primul rând în relaţie cu gândirea (motiv pentru care se ocupă în mod mai special de „semantică" sau ştiinţa despre semnificaţie) – încercând să stabilească esenţa şi locul limbajului între fenomenele care exprimă esenţa omului. Problema fundamentală a filosofiei limbajului este să răspundă la întrebarea „ce este limbajul?", pe când lingvistica cercetează nu atât ceea ce este limbajul în esenţa sa, cât mai curând modul cum se manifestă limbajul în formele sale istorice, care sunt limbile. Pentru amândouă aceste ştiinţe (lingvistica generală şi filosofia limbajului) limbile şi actele lingvistice constituie doar material de exemplificare, însă din puncte de vedere diferite. Filosofia limbajului se bazează pe o anumită concepţie filosofică şi numai în relaţie cu această concepţie se referă la fenomenele lingvistice concrete; prin urmare, nu are nici o finalitate descriptivă sau de sistematizare a faptelor lingvistice constatate empiric. Lingvistica generală, în schimb, se orientează în direcţie contrară, adică porneşte de la fenomene lingvistice concrete şi, după ce le-a sistematizat, încearcă să stabilească caracteristicile lor generale, bazându-se în special pe cercetarea deja realizată de lingvisticile particulare, adică de lingvisticile care studiază, în fiecare caz, o limbă determinată sau un anumit grup de limbi.

(Eugenio Coşeriu, *Introducere în lingvistică*)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa nevoii de comunicare în viaţa unui tânăr.*

Modelul nr. 17

Peste oraş domnea o tăcere mirifică şi arborii bătrâni dormeau încă în lumina soarelui blând al dimineţii de primăvară. Ei îşi foşneau, abia simţit, frunzişul ce, ici-colo, îşi arăta primele şuviţe galbene, încărunţite.

Maria păşea încet în umbra lor măreaţă şi tăcută, ca printr-un templu, cu sufletul plin de lumină şi speranţă. A traversat grădina mitropoliei, apoi şi-a îndreptat paşii spre casa prietenei sale. A urcat cele trei trepte şi a sunat la uşă. De data aceasta, i se deschise repede. Maria se fâstâci:

– Tali e acasă?

Tali năvăli pe uşa odăii sale, agitată ca întotdeauna, frumoasă, cu o bogăţie de păr blond, ce acuma, în vacanţă, îi cădea pe umeri într-o cascadă de bucle aurii.

– Mergem în oraş să vedem menageria, zise Tali, de parcă ea ar fi venit în vizită la Maria, şi nu invers.

Abia în stradă Maria reuşi, în sfârşit, să-i spună că are două bilete la operă şi că ar vrea să meargă cu ea. Tali se entuziasmă la culme. „Dar ea s-ar fi entuziasmat de orice", se gândi, puţin întristată, Maria.

– Dar cine ar fi putut să-i poarte pică prietenei sau să rămână prea indispus în societatea ei?

Şi, mai ales, în acele zile de început de primăvară, cu lumina lor de culoarea mierii, cu cerul acela albastru ca de peruzea, înalt, senin şi curat ca lacrima.*

Maria aştepta spectacolul acesta ca pe o mare sărbătoare, cu inima bătându-i de nerăbdare, cuprinsă de o înfrigurare vecină cu febra.

În sfârşit, cu aproape două ore înainte de începutul spectacolului, Maria, gătită în minunata sa rochie, cu pantofii lustruiţi până la disperare, sună la uşa prietenei sale. Ceasul petrecut în casa ei a trecut chinuitor. Şi, în acelaşi timp, s-a scurs ca într-un vis ce a continuat la operă. Acolo, Maria uită de mama, de tata, de prezenţa prietenei care şedea lângă ea, Maria uitase chiar şi de ea însăşi, fiind frapată de vibraţiile muzicii. În acele momente era singură, mică, ghemuită în scaun, stătea

Scanned with OKEN Scanner

nemişcată, cu privirea aţintită lacom spre scenă şi se gândea că muzica este tovarăşul ei de zi şi noapte, la durere şi la fericire, este apă răcoritoare în pustiul vieţii. Maria ştia că muzica poate face dintr-un suflet răvăşit o catedrală.

Purtată pe aripile încântătoare ale muzicii, Maria urmărea cu încordare gesturile actorilor, expresia feţei fiecăruia, ascultându-le vocile puternice şi duioase, ce-i picurau o dulceaţă ameţitoare în suflet. O fericire uriaşă, trăită pentru prima oară, îi umplea toată fiinţa. Simţea cum muzica dă suflet universului, aripi gândirii, avânt închipuirii, farmec tinereţii şi viaţă tuturor lucrurilor.

(Vera Malev, *Recviem pentru Maria*)

**peruzea, peruzele*, s.f. – piatră semipreţioasă, opacă, de culoare albastră-deschisă sau verzuie; turcoază.

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul prieteniei în viaţa unui tânăr*.

Modelul nr. 18

Paginile ce urmează pot fi înţelese drept un model laic al tipului de căutare care se petrece pe baza unei prealabile găsiri. Însă pentru ca o asemenea căutare şi o asemenea găsire să poată avea loc este nevoie de un sistem de aşteptări. Aşteptarea de nimic determinat, aşteptarea ca simplă atitudine intenţională, alcătuită dintr-o mirare şi o dorinţă confuză, este de fapt prima formă a găsirii. Ca o atare atitudine, aşteptarea este ipostaza adolescentului în faţa lumii. Fără să fie o împlinire, adolescenţa rămâne, totuşi, preambulul afectiv al oricărei împliniri viitoare. Aceasta este vârsta când rumoarea nediferenţiată a dorinţelor şi aspiraţiilor năzuieşte către liniştea unei forme, singura care, prinzând, mai târziu, contur, poate aduce cu sine acel grad de stabilitate de la care pornind se poate vorbi despre o lege proprie, deci despre o personalitate şi un destin.

(Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniş*)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
   c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ţi răspunsul.

2. Exprimă-ţi opinia despre *vârsta adolescenţei ca perioadă a formării personalităţii individului*. Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Modelul nr. 19

În ajunul premierei româneşti a celui mai recent film al său, „După dealuri", ELLE a stat de vorba cu Cristian Mungiu despre ficţiune şi realitate, despre provocările din timpul filmărilor, despre actori, reacţii aşteptate, premii...

ELLE: *Povestea de la care pleacă filmul tău a făcut mare valva în presă. Văzând filmul, m-a izbit maniera în care ai tratat acest subiect: delicat şi nuanţat, fără a emite judecaţi, fără nici o urma de senzaţionalism (în contrast evident cu vulgaritatea cu care l-a abordat presa). Te întreb, în primul rând, de ce ai ales acest subiect? Ce te-a atras la el?*

CRISTIAN MUNGIU: *În foarte mare măsură, tocmai felul în care presa a ales să vorbească despre drama acelor oameni m-a motivat. Presa a ajuns să prezinte cu o completă răceală, cu cinism şi cu voluptate, cele mai îngrozitoare atrocităţi. Cu cât mai mult senzaţionalism, cu atât mai bine! Detaliile? – nu contează; motivaţiile, contextul, conjunctura? Nici atât. Faptul că, eventual, facem praf imaginea publică a unor oameni – indiferent ce or fi făcut ei – nu mai provoacă de mult vreo umbra de îndoială jurnaliştilor. Pe mine însă m-au interesat alte lucruri la povestea asta decât cele senzaţionale şi de suprafaţă. Cum anume se insinuează violenţa? Cum se ajunge – practic – să poţi lega cu sfoara pe cineva cu care cu câteva zile în urmă stăteai la masă? Care e acel moment de la care consideri ca ai autoritate să decizi asupra celuilalt şi că el nu mai are discernământ? Cum se împacă dorinţa de a face bine cu necesitatea de a-l impune cu forţa? Cum poţi să ştii dacă nu cumva nu celălalt, ci tu eşti smintit?*

Totodată, m-am gândit foarte mult şi m-am întrebat de ce n-a plecat fata aia de la mănăstire. Nu ştiu ce s-a întâmplat în realitate şi am convingerea că nimeni, de fapt, nu poate să ştie, ci doar să presupună. Pe mine însă ce mă interesa foarte mult era să vorbesc despre iubire; ce fac oamenii în numele iubirii pentru celălalt şi pentru Dumnezeu. În film, iubirea e motivaţia pentru tot ce se întâmplă: iubirea uneia pentru cealaltă şi iubirea celeilalte pentru Dumnezeu. Fiecare dintre ele luptă cu

Scanned with OKEN Scanner

aceeaşi încăpăţânare şi convingere să o salveze pe cealaltă de o cale pe care o consideră greşită, aşa cum se întâmplă foarte des în viaţă.

(Revista „ELLE", interviu cu regizorul Cristian Mungiu)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Motivează-ţi răspunsul.
   c. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

2. Dacă ai fi pus în situaţia de a citi o carte sau de a urmări o ecranizare a cărţii respective, ce ai alege? Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Modelul nr. 20

– Nu înţeleg bine toate acestea! spuse Minda după câteva minute lungi de pauză, cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Între toate aceste lucruri, foarte ieşite din comun, şi viaţa, cel puţin viaţa mea, nu există nici un drum direct, nici o legătură vitală. Eu aş putea trăi foarte bine toate aceste... fraze, nu vreau să te jignesc, dar e ceva exaltat în toate acestea, ceva, cum să spun... de prost-gust! Laurenţiu tăcu şi Minda adăugă:

– Bineînţeles, un anume prost-gust. Iubirea şi umilinţa eu mi le închipui altfel, mă rog, eu, tipul meu de sistem nervos. Eu sunt ceea ce se cheamă flegmatic, tu, un colero-sangvin. Între noi doi nu există nici un fel de comunicare importantă. Suntem două fenomenalităţi care se contemplă, care se observă, exaltarea ta mi se pare ceva de prost-gust...

– Dar bine, chiar aşa şi este! făcu Ceea, râzând crispat. Minda îl privi iute şi dădu din umeri:

– Iubirea eu o văd ca pe o funcţie vital-socială, umilinţa... nu ştiu. Mai e nevoie de umilinţă?... Şi dacă da, şi bineînţeles că mai e nevoie, atunci ea trebuie făcută fără ostentaţie, fără exaltare... fără sangvinitatea secolului XIX. Altfel apare prostul-gust şi umilinţa se transformă într-un fel de vanitate. Habar n-am, dar cred că aşa ceva, astăzi... pentru mine, cel puţin... de ce să faci din umilinţă o profesie? Omul modern cred că suferă azi mai mult de singurătate decât de aceste boli, moştenite de dracu ştie când... eu sufăr mult de singurătate, deşi bineînţeles că sunt foarte ocupat, tam-ta-ra-ta-ta... Despre singurătate, despre singurătatea mea, domnul Fiodor Mihailovici al tău nu prea vorbeşte. De aceea te caut şi te ascult, singurătatea mea are nevoie de palavrele tale, de impertinenţa ta şi de toate complexele tale, mai mult sau mai puţin minore, chiar previzibile.

(Nicolae Breban, *Îngerul de gips*)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu afirmaţia personajului Minda: *Omul modern cred că suferă azi mai mult de singurătate.*

Modelul nr. 21

10 ianuarie 1991

Ţuţea a revenit la ideea pe care am discutat-o şi altă dată: aceea a modelului şi a generaţiei. Mi-am mărturisit teama că generaţia noastră nu-şi conştientizează existenţa ca atare; nu profită de faptul că reprezintă un segment biologic şi spiritual care poate lăsa urme benefice. [...] *Ţuţea crede că acesta poate fi şi un defect al lipsei de izvoare.*

– Nu am sentimentul bătrâneţii.

– Ce aţi face de-acum înainte?

– Aş da sfaturi.

– Un învăţător...

– ...Mişcând inteligenţele tinere, întâlnite de mine, în jocul dintre just şi injust, dintre teologie şi filozofie. Înainte eram obsedat de ideea rămânerii a ceva după mine. Acum mă mai interesează ce rămâne după mine ca zăpada de anul trecut. Sunt preocupat în prezent de jocul dintre cele două lumi, joc în care aş vrea să antrenez pe toţi cei care vin la mine, deoarece sediul nemuririi e teologic, nu filozofic. Numai teologia consolează. Filozofia instruieşte. În orice caz, de la mine nu moşteneşti nimic neconsolator. N-am făcut risipă de erudiţie decât cu ăi de fac pe deştepţii! Cu tine şi cu cei asemeni ţie m-am străduit să dialoghez esenţial.

(Radu Preda, *Jurnal cu Petre Ţuţea*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:

Scanned with OKEN Scanner

a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ţi răspunsul.

2. Exprimă-ţi opinia despre *rolul generaţiilor trecute în formarea noilor generaţii.* Susţine, cu argumente, opinia prezentată.

Modelul nr. 22

Cei patru prieteni legam nădejdi fără capăt de cea dintâi vacanţă mare de vară. Cum paza gâştelor nu mai era o treabă pentru vârsta noastră, şi cum alte treburi mai serioase ne ocoleau încă, am intrat în bucuriile verii, c-un simţământ de libertate, ce da zilelor noastre intensităţi de apogeu. Cât era ziulica de lungă, stăm goi, în nămol sau pe iarbă, lângă râul care-şi avea vadul la câţiva paşi de casă. Eram când în apă, când la soare. Ne lăsam negativul formelor în nămolul cald, unde descindeau uneori şi rândunicile ca să mai ia câte-o gură de pământ pentru cuiburile lor, şi gustam moliciunea ierbii mărunte cu goliciunea tălpilor. Iar cea mai aprigă plăcere a noastră era, să răpim pentru o jumătate de ceas câte-un cal din herghelia, ce păştea prin apropiere.

O luam la goană, călări, goi, până departe sub o pădurice de sălcii, unde, dacă am fi avut părul lung ca Avesalon, am fi putut rămânea spânzuraţi de crengi, caii scăpându-ne, de sub picioare, ca din praştie. În după-amiaza de Sânt-Ilie avea loc o petrecere în aer liber. Se da şi un spectacol pe-o scenă improvizată, din stâlpi şi scânduri camuflate cu verde de stejar. Feciori şi fete din sat jucau adică, sub supravegherea unuia din dascălii localnici, o piesă de teatru, localizată probabil după Kotzebue. Noi, copiii, aflând despre aceasta, ne-am abătut călări, într-acolo, ca să luăm parte la spectacol ca privitori. Ne-am oprit în dosul mulţimii, adunate, de bătrâni şi babe, de tineri şi fete, care-şi ocupau locurile pe băncile de scânduri, cu picioarele bătute în glie. Ne-am îngăduit, noi, cei patru prieteni, să ne facem apariţia, aşa cum ieşeam din râu, goi, complet goi, cu feţele acoperite cu nămol, pe mârţoagele deşelate, ce le prinseserăm din herghelie. Reprezentarea începea. Replicile alternau cu râsetele, altercaţiile cu plânsetele. Noi stăm călări în dosul norodului, şi priveam de la înălţime, ca din balcoane, spre scenă. Nu ne interesa ce se petrece, dar eram prezenţi cu feţe grave şi lungi. Adăstau şi caii liniştiţi, mişcând ritmic din cap, ca să gonească muştele, ce-i torturau. Câte-o mârţoagă da semne de „suspin", mai ales când vreunul din personajele de pe scenă vorbea „aparte". Aşa mi-a fost dat să iau întâia oară parte la reprezentarea unei piese de teatru.

(Lucian Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor*)

**hronic* (cronica) lucrare în care se expun cronologic evenimentele din viaţa unui popor. (cf. DEX)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *vârsta copilăriei*.

Modelul nr. 23

Cine vrea să explice „totul" prin cuvinte, ajunge curând să nu poată explica nimic! Eroarea începe din clipa când vrem să identificăm cuvântul cu spiritul. Sufletul n-are nevoie de cuvinte pentru a înţelege. Sufletul comunică direct cu lumea spirituală, cu lumea lumilor. Şi doar spiritul e esenţa, spiritul etern, infinit, cuprinzător a toate, însăşi lumea materială nu poate fi decât o faţă a esenţei divine. Veşnica materie e implicată de esenţa ei. De altfel materia şi toată lumea materială există numai în funcţie de percepţia omenească. Densitate, culoare, căldură, toate atributele materiei există numai pentru om. În fond, nu e nici o deosebire între eterul sideral şi corpurile cereşti: toate sunt, în ultima analiză, o formă de manifestare a spiritului. Modificările aparente alcătuiesc şi întreţin atributele fără număr. Precum materia se transformă neîncetat, dobândind, prin aceasta, o existenţă efectivă, şi spiritul are să-şi asigure echilibrul atributelor printr-o perpetuă regenerare. Licăririle spirituale trebuie să se îmbine permanent cu schimbările din planul material. Regenerarea spiritului nu se poate săvârşi decât prin identificarea cu materia. Transformările materiei sunt astfel înfăţişări diverse ale spiritului animator, începând cu cele mecanice şi până la cele biologice. Deosebirea e numai de grade, încât gradul suprem ar fi omul în care spiritul se recunoaşte pe sine însuşi dincolo de scoarţa materială. Dacă materia e aceeaşi în atomii ei, spiritul cuprinde virtual toată dumnezeirea, întreg şi parte sunt identice. Ca şi atomii materiali, miliardele de miliarde de atomi spirituali se află într-o mişcare eternă între lumea materială şi cea spirituală. Viaţa unui atom e însăşi viaţa universului. Unul „e totul" şi „totul" e unul.

(Liviu Rebreanu, *Adam şi Eva*)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *valorile spirituale şi rolul lor în viaţa unui tânăr.*

Modelul nr. 24

Draga mea Veronică,

Ca eu să nu-ţi scriu e de înţeles. Bolnav, neputând dormi nopţile şi cu toate astea trebuind să scriu zilnic, nu am nici dispoziţie de a-ţi scrie ţie, căreia aş vrea să-i scriu închinăciuni, nu vorbe simple.

Dar tu care ai timp şi nu eşti bolnavă să nu-mi scrii e mai puţin explicabil. Tu trebuie să fii îngăduitoare cu mine, mai îngăduitoare decât cu oricine altul, pentru că eu sunt unul din oamenii cei mai nenorociţi din lume.

Şi tu ştii care este acea nenorocire. Sunt nepractic, sunt peste voia mea grăitor de adevăr, mulţi mă urăsc şi nimeni nu mă iubeşte afară de tine. Şi poate nici tu nu m-ai fi iubit câtuşi de puţin, dacă nu era acest lucru extraordinar în viaţa mea care e totodată o extraordinară nenorocire. Căci e bine ca omul să fie tratabil, maniabil, să se adapteze cu împrejurările şi să prinză din sbor puţinul noroc care îl dă o viaţă scurtă şi chinuită, şi eu nu am făcut nimic din toate acestea, ci te-am atras încă şi pe tine în cercul meu fatal, te-am făcut părtaşă urei cu care oamenii mă onorează pe mine. Căci acesta e singurul reazim al caracterului meu – mă onorează ura lor şi nici nu mă pot închipui altfel decât urât de ei.

Dar tu pentru aceasta nu trebuie să mă bănuieşti, tu rămâi cum ai fost şi scrie-mi. Tendinţa mea constantă va fi de a-mi împlini făgăduinţele curând ori târziu, dar mai bine târziu decât niciodată.

Sunt atât de trist şi e atât de deşartă viaţa mea de bucurii, încât numai scrisorile de la tine mă mai bucură. A le suspenda sau a rări scrisorile tale m-ar durea chiar dacă n-ai mai iubi pe Emin

Scrie cu degetele pe cari le sărut.

(1880 Februar)

(Mihai Eminescu, *Scrisori către Veronica Micle*)

Scanned with OKEN Scanner

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ, epistolar etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Ce poţi să spui despre emiţătorul acestui text? Dar despre receptor?

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul iubirii în viaţa omului.*

Modelul nr. 25

De la Aristotel încoace, imitaţia este considerată una dintre caracteristicile esenţiale ale artei: „Arta imită natura", ni se spune în „Fizica". Cu toate acestea, însă, afirmaţia lui Aristotel ar fi excesiv simplificată dacă arta ar fi redusă doar la un singur aspect, şi anume acela de copiere sau reproducere exclusivă a naturii. Deoarece, la o considerare mai atentă a problemei, se va vedea că, în fond, arta nu se limitează nicidecum la a reproduce, ci dimpotrivă, „ea îmbogăţeşte şi perfecţionează natura" (1). Acest stadiu al mimesis-ului care reuşeşte să „perfecţioneze" realitatea este de natură poetică [...].

Schimbarea aceasta de orientare în ceea ce priveşte interpretarea mimesis-ului se datorează mai cu seamă modalităţii în car referinţa sa, în lumea modernă, este, din ce în ce mai mult, percepţia; ea selectează şi atribuie obiectului doar acele trăsături ale omologului real de care are nevoie pentru a obţine efectul căutat.

(Rodica Grigore, ***Retorica măştilor în proza interbelică românească***)

**mimesis* (gr. – imitaţie) – principiu estetic de origine platoniciană şi aristoteliană, potrivit căruia arta este o rezultantă a imitării realităţii. (cf. DEX)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

Scanned with OKEN Scanner

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care, având în vedere textul dat, dar şi propriile lecturi, să-ţi exprimi opinia în legătură cu *raportul dintre realitate şi ficţiune.*

Modelul nr. 26

ARTICOLUL 10
Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau a comunica informaţii ori idei fără amestecul autorităţilor publice şi fără a ţine seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societăţile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii, a moralei, a reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informaţiilor confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

(Convenţia Europeană a Drepturilor Omului)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul mass-mediei în societatea contemporană.*

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 27

Dar să ne întoarcem asupra Moldovei, care cunoaşte în veacul al XV-lea cea mai însemnată figură din istoria ei: Ştefan cel Mare. Alexandru cel Bun a avut mai mulţi fii şi nepoţi, iar Ştefan cel Mare este nepot de fiu al lui Alexandru cel Bun. însă, după obiceiul, deja pomenit, ca marii boieri să aleagă succesorul la tron între fiii şi nepoţii fostului voievod, a fost uns Ştefan domn, punându-se capăt unei perioade de lupte interne. Iar Ştefan cel Mare nu era nici măcar fiu legitim, ci, cum se spunea, fiu din flori, fiu nelegitim, şi prin urmare i-a fost mai greu să acceadă la tron. Totuşi avea calităţi excepţionale, nu numai de vitejie, dar şi de chibzuinţă şi de organizare, şi, spre fericirea Moldovei, în general a românimii, a avut o domnie lungă de 47 de ani. Este cea mai lungă domnie înainte de cea a regelui Carol I în veacurile noastre. Se urcă pe tron în 1457, deci un an după Vlad Ţepeş în Muntenia, şi domneşte până în 1504. Moşteneşte o ţară în plină organizare, dar care din punct de vedere economic începea să se dezvolte mai cu seamă datorită împrejurării că reprezenta o regiune de tranzit între Europa centrală, Polonia şi porturile de la Marea Neagră. Iar faptul că Moldova avea două porturi importante, Chilia şi Cetatea Albă, îi aducea o substanţială sursă de venituri, prin vămi. Chilia – după cum am spus – fusese a domnilor munteni, în înţelegere cu regii unguri. Ştefan cel Mare e cel care o cucereşte de la munteni, atrăgându-şi prin aceasta duşmănia lui Matei Corvin. Ştefan cel Mare este, pentru mica lui ţară, un voievod bogat prin vămile pe care le ia de pe urma comerţului internaţional. Vom vedea şi tragedia care va decurge din pierderea, în timpul domniei lui Ştefan cel Mare, a acestor două cetăţi, Chilia şi Cetatea Albă. Se tot spune că Ştefan cel Mare s-a bătut mereu cu turcii. Nu e chiar adevărat. S-a bătut împotriva tuturor celor care voiau să-i ştirbească relativa independenţă. Astfel s-a bătut şi cu Matei Corvin care, supărat că Ştefan luase Chilia de la munteni şi unguri, a venit să-l silească să redevină vasal al regelui Ungariei, îl bate pe Matei Corvin la Baia, şi-l sileşte să treacă îndărăt Carpaţii.

(Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa cunoaşterii trecutului istoric naţional.*

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 28

Despărţirea în silabe a unor cuvinte are scopul de a pune în evidenţă structura lor silabică şi, în cazul poeziei, metrica bazată pe ea. Ea se face cu ajutorul cratimei şi se foloseşte în unele opere literare pentru a reproduce rostirea sacadată, cu o anumită valoare stilistică: „Im-be-ci-lu-le!"

Ortografia este interesată însă mai ales de despărţirea la capăt de rând, care nu coincide totdeauna cu despărţirea în silabe a cuvintelor. Când la sfârşitul unui rând dintr-un text nu mai încape în întregime un cuvânt, un grup de cuvinte care formează o unitate sau o abreviere, elementele în această situaţie pot fi trecute integral pe rândul următor sau, în unele situaţii, pot fi despărţite de la un rând la altul. În cazul grupurilor de cuvinte, despărţirea se face cu ajutorul blancului, iar în cazul cuvintelor – cu ajutorul cratimei.

Scopul principal al despărţirii la capăt de rând este de a face economie de spaţiu faţă de trecerea integrală pe rândul următor (şi, totodată, de a păstra o dispunere unitară a textului pe spaţiul rândurilor), de aceea despărţirea nu are rost dacă este neeconomică. Pe de altă parte, ea nu trebuie să ducă la dificultăţi de înţelegere şi să fie neelegantă.

Sistemul de reguli pentru despărţirea la capăt de rând are un caracter mai mult sau mai puţin convenţional. Aceste reguli privesc atât modul în care se face despărţirea la capăt de rând, cât şi situaţiile în care aceasta este interzisă sau nerecomandabilă.

(Despărţirea în silabe şi la capăt de rând – DOOM 2)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
   b. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Motivează-ţi răspunsul.
   c. Ce elemente de conţinut importante (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

2. Susţine un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *necesitatea cunoaşterii şi aplicării regulilor de ortografie, ortoepie şi punctuaţie.*

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 29

Sunt însă împrejurări în care nici verticalitatea virtuții, nici înălțimea inteligenței nu sunt suficiente pentru a traversa corect un impas existențial. E nevoie de o calitate suplimentară, pe care, în lipsa unui alt termen, o vom numi talent moral. E acea calitate a cărei insuficiență face ca ireproșabilul să nu fie întotdeauna o categorie etică pozitivă. Poți asculta de toate normele etice, poți îndeplini – cu inteligență – ritualul cuminteniei morale curente și să rămâi totuși la periferia eticului sau abia în zonele lui inferioare. Cultivarea virtuților are nevoie de har, de inspirație, de o înzestrare specifică, asemănătoare înzestrării artistice. Numai absența acestei înzestrări face posibilă și de altfel, necesară morala, de tip kantian, a datoriei. Morala datoriei e un schematism etic, de care au nevoie firile fără dotație etică pentru a funcționa cât de cât onorabil. Cât nu iubești, în mod spontan binele, ți se cere, măcar să îl respecți. Când talentul nu te ajută să găsești expresia optimală a conduitei într-o situație dată, ți se oferă rețetarul ei. Simțul datoriei e formula de minimă rezistență a faptei morale : Te porți cum trebuie nu pentru că știi de ce, ci pentru că așa se cade; pentru că „E de datoria ta să o faci", conform unui cod pre-judecat, pe care nu reușești să-l interiorizezi decât pe calea supunerii.

(Andrei Pleșu, *Minima moralia*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poți încadra fragmentul dat? Motivează-ți alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema și două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Menționează două caracteristici formale / de conținut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ți exprimi opinia despre *necesitatea respectării unui cod moral în viața omului.*

Modelul nr. 30

Cel ce e ținut să vorbească despre originile filozofiei grecești, în corelația lor cu străvechiul joc sacral competițional în materie de înțelepciune, se mișcă nemijlocit si fără întrerupere pe sau dincolo de limita dintre expresia filozofico-religioasă si cea

Scanned with OKEN Scanner

poetică. De aceea, este de preferat să abordăm de pe acum problema referitoare la natura creaţiei poetice, într-un anumit sens, această problemă constituie tema centrală a unui studiu despre legătura dintre joc şi cultură. Dar, în timp ce religia, ştiinţa, dreptul, războiul şi politica, în formele organizate superioare ale societăţii, par să piardă încetul cu încetul contactele cu jocul, pe care le aveau în mod evident, într-o măsură atât de amplă, în stadiile timpurii ale culturii, activitatea poetică, născută în sfera jocului, rămâne mereu la ea acasă în această sferă.

Poiesis este o funcţie ludică. Ea se desfăşoară într-un spaţiu de joc al minţii, într-o lume proprie pe care şi-o creează mintea, o lume în care lucrurile au alt chip decât în „viaţa obişnuită" şi sunt legate între ele prin alte legături decât prin cele logice. Dacă admitem că seriozitatea este ceea ce se poate exprima corect în termenii vieţii obiective, atunci poezia nu devine niciodată serioasă. Ea se află în acea parte a seriozităţii, în acea parte mai originară, în care îşi au locul copilul, animalul, sălbaticul şi vizionarul, adică în domeniul visului, al extazului, al beţiei şi al râsului. Ca să înţelegi poezia, trebuie să te învesmânţi în sufletul copilului, ca într-o cămaşă fermecată, şi să admiţi că înţelepciunea copilului este mai presus decât aceea a bărbatului. Această natura primordială a poeziei, înţeleasă încă de Vico în urmă cu două veacuri, se află cel mai aproape de noţiunea pură a jocului.

(Johan Huizinga, *Homo ludens*)

[Citeşte cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situaţia de comunicare din textul dat:
   a. În ce tip de text (narativ, descriptiv, argumentativ etc.) poţi încadra fragmentul dat? Motivează-ţi alegerea prin două argumente.
   b. Precizează tema şi două idei pe care le consideri semnificative în textul dat.
   c. Cărui stil funcţional îi aparţine textul de mai sus? Menţionează două caracteristici formale/de conţinut.

2. Realizează un discurs, de 5-7 minute, în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa jocului în viaţa omului.*

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare pentru proba orală

Sugestii de rezolvare pentru modelul 1 şi modelele 5, 10, 14, 18, 21

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- rememorarea unui eveniment legat de viaţa naratorului, şi anume un examen foarte important;
- prezenţa profesorului de istorie şi exigenţa acestuia îl determină pe narator-personaj să creadă că nu va promova examenul;
- prezenţa verbelor şi a pronumelor la persoana I singular indică o experienţă personală;
- lexemul „viaţă" din titlu induce ideea de amintire, memorie, jurnal.

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor de frontieră, prin atitudinea subiectivă a naratorului, trimiterile la o realitate obiectivă (toponime: Câmpulung, Miroşi), precum şi prin evidenţierea stărilor interioare ale naratorului, marcate de interogaţiile retorice: *Fuseseră acolo examenele mai grele? Şi dacă şi la Câmpu-Lung aş fi ieşit ca aici? Mai poate cineva să spună că n-ar fi fost tot aşa!?* Nedumerirea tânărului, confruntat cu un examen dificil şi important, este accentuată şi de folosirea unor figuri de stil precum: epitetul *senzaţie apăsătoare de chin*, comparaţia *Viaţa ca o pradă...*, interogaţiile retorice etc.

a. În acest caz, **emiţătorul** textului este scriitorul Marin Preda, iar **receptorul** ar putea fi specializat, în persoana unui istoric literar, în curs de specializare (elev, student), sau nespecializat, publicul larg.
Scopul comunicării este specific textului memorialistic, pe de o parte, confesiv (prin prezenţa subiectivităţii, a interiorizării), iar pe de altă parte, informativ (prin prezenţa unor date obiective, reale).

b. La nivelul conţinutului, textul se construieşte pe o serie de fapte (examenul foarte dificil, exigenţa profesorului care nu dădea niciodată nota zece, reuşita tânărului), de asemenea întâlnim şi opinii (dificultatea examenului).

c. La nivelul formei, identificăm structura narativă, prin prezenţa unui număr mare de verbe: *săturasem, a trebuit, ieşeam, am simţit, nu ştiam, am căzut, am visat* etc., precum şi a structurilor (indici temporali), care permit trecerea de la o secvenţă narativă la cealaltă: *a doua zi, spre prânz, atunci* etc. Dat

Scanned with OKEN Scanner

fiind tipul de text, şi anume cel memorialistic, putem afirma că este, totodată, şi informativ, deoarece prezintă date din viaţa prozatorului Marin Preda.

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre educaţie, finalităţile acesteia, carieră şi pregătirea necesară formării ei.
- Enunţarea tezei: orice tânăr supus unui proces de formare trebuie să dovedească însuşirea unor cunoştinţe, dobândirea unor competenţe, abilităţi care îi permit atingerea unor idealuri în cariera sa.

Argumente:

- **Argument 1:** rolul formativ al examenelor, importanţa acestora în evaluare şi autoevaluare. De exemplu, în textul dat, obţinerea notei zece la un examen atât de dificil dovedeşte înclinaţia tânărului spre istorie şi este o dovadă a justei alegeri în carieră.
- **Argument 2:** funcţia de diagnosticare a examenelor, de ierarhizare care poate oferi tânărului o şansă de a se dezvolta şi de a accede la un nivel superior. Spre exemplu, personajul Felix Sima din romanul ***Enigma Otiliei*** de George Călinescu îşi dovedeşte calităţile excepţionale, ajungând un medic şi un profesor celebru.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa examenelor în viaţa oricărui tânăr.

Sugestii de rezolvare pentru modelele 2, 7, 26

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- la nivelul conţinutului, textul dezvoltă idei legate de drepturile omului;
- la nivelul formei, se remarcă delimitarea textului în paragrafe cu titlul „Articol";
- primul paragraf dezvoltă ideea conform căreia nimeni nu poate fi sancţionat în afara legii;
- al doilea paragraf se referă la drepturile privind respectarea vieţii private şi de familie;
- ultimul paragraf stipulează că orice om are dreptul la libertatea de gândire, de conştiinţă şi de religie.
- se remarcă verbele la timpul prezent, tonul obiectiv, neutru, impersonal;
- titlul anticipează mesajul textului, prin referirea la spaţiul Uniunii Europene şi la un text oficial, de tip convenţie.

Scanned with OKEN Scanner

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare, prin folosirea cuvintelor cu sens propriu, de exemplu *lege, pedeapsă, infracţiune, articol, siguranţa, penale, convingerea, oficial.* De asemenea, apar frecvent termeni de specialitate din domeniul juridic, precum: *articol, dreptul, autorităţi, lege, judecării, pedepsirii.*

a. În acest caz, **emiţătorul** textului este o instituţie oficială europeană, o comisie avizată, specializată în elaborarea textelor de lege emise de Uniunea Europeană, iar **receptorul** ar putea fi specializat, în persoana unui avocat, judecător, jurist, notar, un receptor avizat, în curs de specializare (elev, student) sau nespecializat, publicul larg interesat de drepturile sale de cetăţean european.
Scopul comunicării este specific textului oficial administrativ, pe de o parte informativ (prin prezenţa obiectivităţii şi a informaţiilor legate de drepturile omului), iar pe de altă parte, educativ (cunoaşterea acestor drepturi implică şi respectarea acestora).

b. La nivelul conţinutului, textul are ca temă drepturile cetăţeanului european. Din primul articol înţelegem că nimeni nu poate fi pedepsit în afara legii. Articolul 8 interzice amestecul autorităţilor publice în viaţa privată şi de familie, stipulând dreptul de a se respecta intimitatea domiciliului, a corespondenţei, a vieţii private. Cel de-al treilea articol atestă libertatea de gândire, conştiinţă şi religie. Astfel, orice persoană îşi poate manifesta religia, convingerile, în condiţiile prevăzute de lege, în contextul unei societăţi democratice.

c. Textul aparţine stilului oficial-administrativ (juridic-administrativ), fapt dovedit de prezenţa termenilor de specialitate (*lege, drept, juridic*), a folosirii cuvintelor cu sens denotativ (*pedeapsă, religie, libertate* etc.). Se remarcă, totodată, enunţuri cu formă impersonală (*nu se poate aplica o pedeapsă, nu este admis*) şi folosirea clişeelor formale (*alineat, articol, conform* etc.).

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre drepturile omului, necesitatea acestora, obligaţia respectării şi aplicării lor.
- Enunţarea tezei: într-o societate de tip democratic, oricărei persoane i se acordă anumite drepturi pe care atât instituţiile statului, cât şi semenii lui trebuie să le respecte. În afara unei legi care să disciplineze atitudini, comportamente, instalarea anarhiei devine inevitabilă.

Argumente:

- **Argument 1:** legea are rolul de a oferi un mecanism de funcţionare optimă a unei societăţi. Legea impune atât drepturile, cât şi obligaţiile cetăţenilor pe de o parte, dar şi a instituţiilor, pe de altă parte. Legea devine o regulă generală, strictă, în afara căreia existenţa umană ar fi haotică.
- **Argument 2:** libertatea de gândire, conştiinţă şi religie este fundamentală într-o societate democratică; oamenii sunt diferiţi între ei, fiecare are

Scanned with OKEN Scanner

propriile convingeri care trebuie respectate atâta timp cât se încadrează în limitele prevăzute de lege; nerespectarea acestor drepturi va avea un efect de halo şi va duce implicit la distrugerea societăţii. De exemplu, sunt cunoscute în istorie câteva perioade în care aceste drepturi, fie nu existau, fie nu erau respectate (evul mediu, comunism) şi, ca atare, tot în aceste perioade au avut loc cele mai multe manifestări de revoltă, frământări sociale, politice etc.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa legilor şi a drepturilor omului în societate.

Sugestii de rezolvare pentru modelul 3 şi modelele 8, 15, 19

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- textul prezintă rolul, funcţiile criticii literare, modul în care ar trebui abordat un text literar din punct de vedere critic;
- critica trebuie să fie clară, criticul trebuie să ştie întotdeauna ce vrea să spună;
- critica trebuie să fie precisă;
- se remarcă verbele la prezent, impersonale, tonul neutru, prohibitiv pe alocuri, dar şi încercarea de persuasiune, prin susţinerea ideilor cu argumente;
- titlul anticipează caracterul „educativ" al textului, posibile sfaturi, în vederea unei critici constructive.

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare, apărând în revista *România literară* (nr. 18/2003), are un caracter ştiinţific prin prezenţa cuvintelor cu sens denotativ (*critică*, *precizie*, *ştiinţă*, *spirit critic* etc.). Autorul, Nicolae Manolescu, oferă câteva sugestii cu valoare de generalitate care ar putea orienta actul critic.

a. Textul este informativ şi argumentativ. Se oferă informaţii referitoare la rolul şi funcţiile criticii literare. De asemenea, opiniile autorului sunt susţinute prin argumente şi exemple, respectând structura textului argumentativ. Astfel, autorul porneşte de la ipoteza conform căreia critica literară trebuie să fie precisă, criticul nu are voie să fie vag în aprecierile sale, întrucât rolul criticii este important în receptarea operei, oferind, de multe ori, sugestii de interpretare, precum şi formarea unei viziuni asupra operei literare. Argumentele aduse în favoarea unei critici de bună calitate sunt simplitatea, precizia şi claritatea. Se remarcă, de asemenea, prezenţa conectorilor specifici

Scanned with OKEN Scanner

textului argumentativ, precum: *aşadar, în al treilea rând, dacă, în orice caz etc.*

b. Tema textului este critica literară. În opinia autorului, actul critic trebuie să fie bine gândit, precis, simplu, clar: *Dacă nu posezi de la început claritate şi spirit de precizie, e mai bine să nu te apuci de critică.*

c. Textul se încadrează în stilul publicistic datorită publicării sale în mass-media, dar, la nivelul conţinutului, se remarcă elemente specifice stilului ştiinţific, folosirea cuvintelor cu sens denotativ, de exemplu: *critică, ştiinţă, precizie, simplitate etc.* Aşadar, textul devine un **eseu pe tema criticii literare**, a rolului acesteia, textul fiind un „îndrumător" pentru oricine vrea să se specializeze în acest domeniu.

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre critica literară, rolul şi funcţiile acesteia, condiţiile unei critici adecvate.
- Enunţarea tezei: – orice act critic are în vedere conturarea unei direcţii în receptarea operei literare, ca atare, există o responsabilitate a criticului literar, strâns legată de înţelegerea şi interpretarea operei.

Argumente:

- **Argument 1:** critica literară orientează actul lecturii, oferind sugestii de interpretare a operei literare şi facilitând înţelegerea mesajului acesteia. Spre exemplu, ***Istoria literaturii române de la origini până în prezent*** de George Călinescu, care oferă o perspectivă istorică şi critică asupra literaturii române.
- **Argument 2:** critica literară are rolul de a formula principii estetice, folosite ca instrumente de evaluare a operei literare. Spre exemplu, studiile critice ale lui Titu Maiorescu referitoare la opera lui Ion Luca Caragiale, în care ni se prezintă relaţia artă-moralitate şi judecăţile de valoare cu privire la abordarea acestui raport.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa criticii în receptarea operei literare.

Sugestii de rezolvare pentru modelul 6 şi modelele 9, 13, 20, 23

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- naratorul- personaj evocă o întâmplare prin care a cunoscut un tânăr care i-a devenit ulterior prieten;

Scanned with OKEN Scanner

- îl fascinează persoana acestuia de care se simte încă de la început foarte atașat;
- îi realizează din memorie un portret fizic, insistând pe imaginea ochilor;
- tema fragmentului este prietenia, o temă des întâlnită în literatură;
- se remarcă prezența verbelor de persoana I, singular, fapt care dovedește perspectiva subiectivă, prezența personajului narator. De asemenea, se remarcă prezența grupului nominal substantiv + adjectiv în portretizarea (descrierea) prietenului.

Așadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor literare, este o operă ficțională, beletristică, prin atitudinea subiectivă a personajului narator, precum și prin evidențierea stărilor interioare ale acestuia, marcate de interogațiile retorice: *nu destul de scump era s-o plătesc în pățania cu sir Aubrey de Vere? Să fi fost pentru că omul era așa de fermecător de trist?* De asemenea, se remarcă limbajul figurat, exploatarea sensului conotativ al cuvintelor, spre exemplu: *fermecător de trist, aţâţând, închipuirea etc.*

a. Textul este descriptiv, având în centru portretul prietenului. În acest sens, se remarcă trăsăturile fizice ale personajului, accentuate de figuri de stil: epitete (*fruntea senină, ţăcălie moale, vie curiozitate* etc.), comparații (*ţăcălie moale ca mătasea porumbului*), oximoron (*fermecător de trist*) etc. De asemenea, prezența imaginilor artistice, vizuale (*paloarea feței, bolta sprâncenelor, ochii de un albastru rar*), tactile (*îmbrăcăminte moale, molatecă*) motivează descrierea. Portretul moral dezvăluie un caracter simplu, sensibil, un om inteligent, trăsături accentuate de prezența metaforelor (*privire înzăbrănită de nostalgie, amintirea unui vis*).
b. Tema textului este prietenia, relația apropiată dintre personajul narator și tânărul a cărui imagine apare prin portretul realizat. Prietenia acestora s-a înfiripat repede datorită caracterului deosebit al tânărului. Personajul narator păstrează o amintire vie a acestuia, fapt susținut de multitudinea detaliilor care apar în portretizarea lui.
c. Textul aparține stilului beletristic, fapt dovedit de prezența naratorului personaj, de folosirea figurilor de stil (epitete, comparații, metafore), a imaginilor artistice. De asemenea, evocarea subiectivă a unui moment din trecut poate motiva apartenența textului la stilul beletristic.

Subiectul 2

Ipoteza:
- Raționamente, informații generale despre prietenie, rolul prieteniei, condițiile acesteia.
- Enunțarea tezei: prietenia este legătura sufletească pe care orice om o experimentează încă din copilărie, dată fiind dimensiunea socială a individului.

Argumente:
- **Argument 1:** condițiile pe care se întemeiază prietenia, spre exemplu, interese comune, potrivirea caracterială, încrederea, sinceritatea; cultivarea și

Scanned with OKEN Scanner

întreţinerea relaţiei de prietenie; gradul de implicare reciprocă; De exemplu, Felix Sima şi Weissman, personajele din romanul ***Enigma Otiliei*** de George Călinescu.

- **Argument 2:** rolul prieteniei în viaţa unui adolescent, influenţa prietenilor (pozitivă sau negativă), avantajele şi dezavantajele prieteniei; prietenia adevărată şi falsa prietenie, prietenia interesată şi dezinteresată. Ca un contra exemplu, menţionăm falsa prietenie dintre Ion şi George Bulbuc, personaje ale romanului ***Ion*** al lui Liviu Rebreanu.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa prieteniei în viaţa oricărui tânăr.

Sugestii de rezolvare pentru modelul 11 şi modelele 8, 15, 19

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- între lector şi carte trebuie să existe o relaţie specială, în care lectorul are rol activ;
- cartea nu se oferă şi nici nu se citeşte în lipsa lectorului;
- existenţa unei cărţi este imposibilă în afara receptării mesajului ei – orice lector recreează universul ficţional participând activ la un proces de rescriere a cărţii;
- autorul consideră că legătura stabilită între carte şi cititor se aseamănă dansului;
- informaţiile din paranteză (titlul şi contextul publicării, locul) sugerează apartenenţa fragmentului la categoria textelor nonliterare;
- pe de altă parte, metafora din titlu sugerează tangenţa fragmentului cu textul artistic, beletristic.

Aşadar, fragmentul, deşi se încadrează în categoria textelor nonliterare, apărând în revista *România literară* (nr. 17, 3 mai 2000), are şi elemente specifice textelor beletristice (figuri de stil, cuvinte cu sens conotativ, subiectivitatea autorului). În fapt, Gabriel Liiceanu consideră că dansul este simbolul cel mai potrivit pentru legătura care se stabileşte între cititor şi carte. În acest sens, îşi susţine ideile, prin relatarea unui episod din romanul ***Război şi pace***: scena balului. La fel cum Natașa, între doamnele *aliniate*, așteaptă să fie aleasă la dans, cartea așteaptă, în bibliotecă, să fie aleasă pentru a fi citită. Așa cum Natașa devine unică, cea mai frumoasă dintre femei, pentru că prinţul a ales-o la dans, şi cartea aleasă de cititor îşi va dobândi unicitatea, valoarea, frumuseţea, doar prin actul lecturii.

Scanned with OKEN Scanner

a. Tema textului este cartea şi relaţia pe care lectorul o stabileşte cu universul ficţional. Autorul consideră că această relaţie ar trebui să ia forma dansului care ar presupune apropiere, sincronizare, transfigurare, procese absolut necesar unei lecturi activ-participative.

b. Elementele situaţiei de comunicare prezente în text sunt: emiţătorul, receptorul, mesajul, codul şi canalul. Emiţătorul, Gabriel Liiceanu, este specializat, eseist, poet şi prozator, autor al articolului – eseu *Dans cu o carte.* Receptorul poate fi specializat, în persoana unui alt scriitor, critic sau profesor de limba şi literatura română, în curs de specializare (elev, student) sau chiar nespecializat, publicul larg, iubitor de lectură. Mesajul este unul subiectiv şi conţine părerea autorului referitoare la rolul cititorului raportat la lumea cărţii. Canalul de transmitere este scrisul, textul fiind un articol publicat într-o revistă literară, codul fiind limba română.

c. Textul se încadrează în stilul publicistic datorită publicării sale în mass-media, dar, la nivelul conţinutului, se remarcă elemente specifice stilului beletristic, folosirea cuvintelor cu sens figurat, de exemplu: *tăcerea cărţilor, încremenită, soclul,* a figurilor de stil, precum: *personificările cărţile sfioase, rugămintea cărţilor nerostită,* epitetele *strălucitor bal, privirea distrată, cea mai frumoasă femeie* sau metaforele *dans cu o carte, fiinţa lor, aşteptare pură.* Aşadar, textul devine un eseu literar pe tema cărţii, a lecturii şi, mai ales, a relaţiei dintre instanţele comunicării în actul lecturii.

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre cărţi, lectură, finalităţile acesteia, legătura dintre carte şi cititor.
- Enunţarea tezei: o carte este un orizont de aşteptare pentru orice lector care vrea să pătrundă în universul ficţional. Doar actul lecturii oferă sens actului scrierii, lectorul fiind cel care „activează" resorturile operei literare. Cititorul îmbogăţeşte universul ficţional şi, în acelaşi timp, se îmbogăţeşte prin sensurile, experienţele, ideile, emoţiile oferite de lumea imaginară a cărţii.

Argumente:

- **Argument 1:** rolul formativ, educativ al lecturii; îmbogăţirea cunoştinţelor; descoperirea unor noi experienţe. Spre exemplu, personajul din ***Romanul adolescentului miop*** de Mircea Eliade, pentru care lectura devine un mod de viaţă.
- **Argument 2:** dezvoltarea imaginaţiei, a abilităţilor de analiză şi sinteză, de comunicare, necesare vieţii zilnice; a alege un exemplu este o încercare dificilă, pentru că o dezvoltare personală şi profesională presupune lectură, fie ea beletristică sau de alt tip, astfel că mă voi opri asupra propriei persoane; pentru mine, lectura înseamnă cunoaştere, dezvoltare, relaxare, evadare şi mi-a oferit, nu de multe ori, răspunsurile căutate.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa lecturii în viaţa oricărui tânăr.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare pentru modelul 12 şi modelele 16, 27, 28, 29, 30

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- tema textului este arta, creaţia (creaţia literară);
- autorul fragmentului are în vedere opera lui Mircea Eliade;
- titlul anticipează ideea unei abordări ştiinţifice a operei lui Mircea Eliade;
- verbele sunt la timpul prezent;
- arta este văzută, în general, ca un act magic care imită actul creator divin.

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare, prin prezenţa unei atitudini obiective a autorului, a ideilor cu valoare asertivă. Autorul prezintă aspecte teoretice legate de actul creaţiei, în general şi în mod particular, raportat la opera lui Mircea Eliade. Cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu, de exemplu: *termen*, *gândire*, *cultural-artistic*, *premise* etc.

a. În acest caz, **emiţătorul** textului este autorul Adrian Marino, din perspectiva unui teoretician literar sau critic literar, iar **receptorul** ar putea fi specializat, în persoana unui istoric literar, critic literar, profesor de limba şi literatura română, sau în curs de specializare (elev, student).
Scopul comunicării este specific textului ştiinţific, informativ (oferă informaţii legate de actul artistic), explicativ, dar şi educativ, prin conţinutul teoretic necesar unui elev, student. De asemenea, se remarcă atitudinea persuasivă, textul având elemente argumentative: conectori (*deci, totuşi, de asemenea*). Autorul porneşte de la ipoteza conform căreia arta este un fenomen spiritual, argumentează şi explică această afirmaţie prin raportare la concepţia lui Mircea Eliade despre artă/creaţie.

b. Tema textului este arta, creaţia artistică. Raportarea procesului de creaţie la opera lui Mircea Eliade dezvăluie ideile acestuia despre creaţia artistică, şi anume *procesul de creaţie este un produs magic* asemănat cu creaţia demiurgică.

c. Textul aparţine stilului ştiinţific, fapt dovedit, la nivelul conţinutului de temă şi de ideile enunţate, iar, la nivel lexical, de prezenţa termenilor de specialitate (*termen*, *metafizic*, *sacru*, *profan*, *estetic* etc.). De asemenea, utilizarea cuvintelor cu sensul denotativ (*termen*, *gândire*, *cultural-artistic*, *premise* etc.) şi a verbelor cu caracter impersonal, asertiv (*este posibilă*, *trebuie* etc.).

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre artă, creaţia artistică, rolul creaţiei artistice, legătura realitate – artă.
- Enunţarea tezei: orice creaţie artistică este o sursă de cunoaştere în viaţa individului, un model, o sursă de inspiraţie.

Argumente:

- **Argument 1:** opera literară ca reflectare a viziunii autorului despre lume, modul în care realitatea este transfigurată prin actul artistic, creator, creaţia artistică fiind o sursă de modele. De exemplu, personajul Felix din romanul ***Enigma Otiliei*** de George Călinescu poate fi un model de perseverenţă în fixarea şi atingerea unor idealuri.
- **Argument 2:** creaţia artistică permite evadarea din cotidian, dezvoltarea imaginaţiei, oferă răspunsuri la întrebările specifice vârstei, fiind, totodată, şi un mod de sensibilizare.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul creaţiei literare în viaţa tânărului.

Sugestii de rezolvare pentru modelul 17 şi modelele 9, 13, 20, 23

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- personajul principal, Maria, îşi invită o prietenă la un spectacol de operă;
- Maria este foarte entuziasmată, pentru ea muzica este ceva deosebit;
- în timpul spectacolului, trăieşte cu intensitate tot ceea ce se petrece pe scenă, evadând din realitate;
- se remarcă prezenţa verbelor la persoana a III-a, a naratorului obiectiv, precum şi prezenţa altor personaje, prietena Tali;
- folosirea cuvintelor cu sens conotativ şi a figurilor de stil.

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor literare, este o operă ficţională, beletristică, prin folosirea cuvintelor cu sens conotativ, a figurilor de stil (epitetul – *tăcere mirifică*, personificările – *arborii bătrâni dormeau*, *soarele blând*, comparaţiile – *cerul înalt senin şi curat ca lacrima*, *s-a scurs ca într-un vis*, metafora – *face dintr-un suflet răvăşit o catedrală*). De asemenea, se remarcă prezenţa personajelor, Maria şi Tali, a naratorului, a naraţiunii la persoana a III-a şi a indicilor de timp şi spaţiu (*oraş, mitropolie, primăvară, grădina, înainte etc.*)

Scanned with OKEN Scanner

a. Textul este narativ, fapt motivat de prezenţa verbelor, a naratorului, a personajelor şi a acţiunii. Se remarcă şi prezenţa descrierii prin care se fixează cadrul temporal şi spaţial.

b. Textul are în centru ideea actului artistic, muzica în acest caz, ca modalitate de evadare din realitatea cotidiană. De asemenea, pentru personajul principal, Maria, muzica este mai mult decât o pasiune, este un mod de a-şi găsi liniştea şi pacea interioară *că muzica este tovarăşul ei de zi şi noapte, la durere şi la fericire, este apă răcoritoare în pustiul vieţii. Maria ştia că muzica poate face dintr-un suflet răvăşit o catedrală.*

c. Textul aparţine stilului beletristic, fapt dovedit de prezenţa naratorului, a personajelor, de folosirea figurilor de stil (epitete, comparaţii, metafore), a imaginilor artistice, a acţiunii.

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre prietenie, rolul prieteniei, condiţiile acesteia.
- Enunţarea tezei: prietenia este legătura sufletească pe care orice om o experimentează încă din copilărie, dată fiind dimensiunea socială a individului.

Argumente:

- **Argument 1:** condiţiile pe care se întemeiază prietenia, spre exemplu, interese comune, potrivirea caracterială, încrederea, sinceritatea; cultivarea şi întreţinerea relaţiei de prietenie; gradul de implicare reciprocă. De exemplu, Felix Sima şi Weissman, personajele din romanul ***Enigma Otiliei*** de George Călinescu.
- **Argument 2:** rolul prieteniei în viaţa unui adolescent, influenţa prietenilor (pozitivă sau negativă), avantajele şi dezavantajele prieteniei; prietenia adevărată şi falsa prietenie, prietenia interesată şi dezinteresată. Ca un contra exemplu, menţionăm falsa prietenie dintre Ion şi George Bulbuc, personaje ale romanului ***Ion*** al lui Liviu Rebreanu.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre rolul, funcţiile şi importanţa prieteniei în viaţa oricărui tânăr.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare pentru modelul 22 şi modelele 5, 10, 14, 18

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- naratorul prezintă o întâmplare din copilărie, momentul în care a asistat la prima piesă de teatru din existenţa sa;
- verbele sunt la timpul trecut, persoana I, fapt care marchează subiectivitatea şi anticipează ideea unei evocări (o amintire);
- copiii sunt încântaţi de vacanţa de vară, sunt liberi şi se pot juca în voie;
- una dintre activităţile preferate este „împrumutatul cailor" cu care colindau împrejurimile satului.

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor de frontieră, prin atitudinea subiectivă a autorului, precum şi prin evidenţierea stărilor interioare ale autorului, marcate de cuvintele folosite cu sens conotativ (*simţământ de libertate*, *bucuriile verii*, *aprigă plăcere*). Metafora din titlu sintetizează ideea rememorării unor evenimente în ordinea cronologică a desfăşurării lor, evenimente legate de „vârstele" naratorului.

a. La nivelul formei, identificăm structura narativă, prin prezenţa unui număr mare de verbe: *legam*, *era*, *lăsam*, *descindeau*, *jucau*, *am oprit*, *prinseserăm* etc., precum şi a structurilor care permit trecerea de la o secvenţă narativă la cealaltă: *În după-amiaza, cât, când* etc. De asemenea, se remarcă şi prezenţa acţiunii (scăldatul, furtul cailor, sărbătoarea, reprezentaţia piesei de teatru etc.). Dat fiind tipul de text, anume memorialistic, putem afirma că este, totodată, informativ, deoarece prezintă date din viaţa scriitorului Lucian Blaga.

b. La nivelul conţinutului, textul se construieşte pe o serie de fapte (scăldatul, furtul cailor, sărbătoarea, reprezentaţia piesei de teatru etc.). De asemenea, întâlnim şi opinii: *eram prezenţi cu feţe grave şi lungi, cum paza gâştelor nu mai era o treabă pentru vârsta noastră* etc.

c. Din punctul de vedere al stilului, textul se află la graniţa dintre literar şi nonliterar, aparţine stilului memorialistic. Atitudinea subiectivă marcată de verbele la persoana I, de exemplu: *legam*, *eram*, *lăsam*, *am oprit*, *prinseserăm*; tonul confesiv, evocarea, precum şi interiorizarea mesajului permit încadrarea fragmentului în categoria textelor de frontieră. În plus, metafora din titlu anticipează ideea evocării unui episod din copilăria lui Lucian Blaga.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale despre copilărie, vârsta inocenţei, jocurile copilăriei, libertatea specifică, lipsa responsabilităţilor.
- Enunţarea tezei: copilăria este pentru orice om vârsta cea mai fericită, pusă sub semnul inocenţei, al creaţiei, al imaginaţiei.

Argumente:

- **Argument 1:** copilăria este perioada specifică jocului, prieteniei, năzbâtiilor, care conduc implicit la descoperirea lumii. Spre exemplu, personajul Nică din opera ***Amintiri din copilărie*** de Ion Creangă care descoperă, cu ajutorul familiei, realele principii şi valori morale.
- **Argument 2:** este, totodată, perioada cea mai importantă din viaţa omului, pentru că acum se pun bazele educaţiei, ale caracterului şi ale personalităţii.

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre copilărie, importanţa acesteia în formarea personalităţii, caracterului oricărui individ.

Sugestii de rezolvare pentru modelul 24

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- formulele de adresare şi de încheiere indică apartenenţa textului la scrierea de interes personal – scrisoarea;
- se remarcă tonul confesiv, legătura sufletească dintre destinatar şi expeditor, prin adjectivul „dragă";
- conţinutul de idei dezvăluie sentimentele poetului Mihai Eminescu, autorul scrisorii;
- poetul îi cere iubitei să îi scrie mai des, motivând, în acelaşi timp, că boala nu-i permite să-i scrie la rândul lui aşa cum ar merita ea.

a. Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor epistolare, de tip memorialistic, prezentând concomitent realităţi interioare, intime ale expeditorului, dar şi informaţii obiective marcate istoric, social sau cultural. De exemplu, poetul se simte singur, abandonat, urât de toată lumea, singura lui speranţă rămânând iubirea Veronicăi. În acelaşi timp, însă, este binecunoscută corespondenţa dintre Veronica Micle şi Mihai Eminescu, consemnată de istoria literară. Trimiterile către o realitate obiectivă sunt marcate de indicii temporali: anul şi data redactării scrisorii (1880 Februar).

b. Textul este o scrisoare de dragoste cu caracter confesiv, o lamentaţie pe tema nefericirii, singurătăţii. Poetul consideră că iubirea e singura care l-ar putea salva din această stare (*Tu trebuie să fii îngăduitoare cu mine, mai*

Scanned with OKEN Scanner

îngăduitoare decât cu oricine altul, pentru că eu sunt unul din oamenii cei mai nenorociți din lume, nimeni nu mă iubește afară de tine. Sunt atât de trist și e atât de deșartă viața mea de bucurii).

c. În acest caz, **emițătorul** textului este poetul Mihai Eminescu, iar **receptorul destinatar al scrisorii** este, pe de o parte, Veronica Micle, iar, pe de altă parte, ar putea fi un receptor specializat, în persoana unui istoric literar, în curs de specializare (elev, student) sau nespecializat, publicul larg.
Scopul comunicării este specific textului epistolar, memorialistic, pe de o parte, confesiv (prin prezența subiectivității, a interiorizării), iar, pe de altă parte, informativ (prin prezența unor date obiective, reale).

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raționamente, informații generale despre iubire, reciprocitatea sentimentului, rolul iubirii în viața omului.
- Enunțarea tezei: iubirea este sentimentul care a stat la baza creației universului, totodată, ea întreține armonia lumii, fericirea și împlinirea sufletească. Orice om are nevoie de dragoste, viața fiind inutilă în lipsa acestui sentiment.

Argumente:

- **Argument 1:** într-o relație de iubire este nevoie, în primul rând, de două persoane, iubirea fiind un sentiment care nu-și poate îndeplini rolul în lipsa celuilalt .Ca exemplu, amintesc celebra poveste de dragoste dintre Romeo și Julieta, a căror iubire împărtășită a învins până și moartea.
- **Argument 2:** în altă ordine de idei, când spunem iubire, avem în vedere și alte forme de manifestare a acestui sentiment: iubirea–pasiune, iubirea–obsesie, iubirea maternă și chiar iubirea de semeni. Spre deosebire de iubirea-amor, aceste forme nu implică, în mod obligatoriu, o relație de reciprocitate. Spre exemplu, iubirea-obsesie este ilustrată în romanul ***Ion,*** prin obsesia Anei pentru Ion, acesta din urmă neîmpărtășindu-i sentimentele.

Concluzia:

- Un enunț sintetic despre rolul, importanța și formele iubirii în viața oricărui om.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare pentru modelul 25 şi modelele 12, 16, 27, 28, 29, 30

Subiectul 1

Lectura atentă a textului comunică următoarele idei:

- arta imită natura în concepţia lui Aristotel;
- autoarea este de părere însă că arta nu doar copiază natura, ci o transfigurează;
- schimbarea perspectivei asupra artei se datorează concepţiei moderne;
- tema fragmentului este arta, fapt identificat prin câmpul lexico-semantic (*imitaţia, copiere, reproducere*);
- se remarcă prezenţa verbelor la prezent, diateza reflexivă, tonul impersonal, general, asertiv;
- titlul indică sfera de activitate în care se înscrie textul (literatură: proza interbelică românească).

Aşadar, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare, prin prezenţa unei atitudini obiective a autoarei, a ideilor cu valoare asertivă, a exemplelor şi mai ales a trimiterilor la opere ştiinţifice (de pildă, tratatul *Fizica*).

a. În acest caz, **emiţătorul** textului este autoarea Rodica Grigore, din perspectiva unui teoretician literar sau critic literar, iar **receptorul** ar putea fi specializat, în persoana unui istoric literar, critic literar, profesor de limba şi literatura română sau în curs de specializare (elev, student).
Scopul comunicării este specific textului ştiinţific, informativ (oferă informaţii legate de relaţia artă-realitate-ficţiune), dar şi educativ, prin conţinutul teoretic necesar unui elev, student.

b. La nivelul conţinutului, textul se construieşte pe o opinie care reprezintă ipoteza, premisa de la care porneşte autoarea în demersul argumentativ (arta imită natura). Această opinie este combătută prin contraargumente (arta nu se limitează nicidecum la a reproduce, ci dimpotrivă, *ea îmbogăţeşte şi perfecţionează natura*, ea selectează şi atribuie obiectului doar acele trăsături ale omologului real de care are nevoie pentru a obţine efectul căutat.). Contraargumentele sunt susţinute la nivel lingvistic de prezenţa conectorilor (*cu toate acestea, deoarece, în ceea ce priveşte, din ce în ce*).

c. Textul aparţine stilului ştiinţific, fapt dovedit, la nivelul conţinutului, de temă şi de ideile enunţate, la nivel lexical, de prezenţa termenilor de specialitate (*imitaţie, mimesis, retorică, poetică* etc.). De asemenea, utilizarea cuvintelor cu sensul denotativ (*artă, natură, aspect, copiere, caracteristici* etc.) şi a verbelor cu caracter impersonal, asertiv (*se spune, se va vedea, se limitează*).

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul 2

Ipoteza:

- Raţionamente, informaţii generale atât despre realitate, cât şi despre ficţiune, caracterul obiectiv al realităţii, caracterul imaginativ, subiectiv, care impune o viziune despre lume a ficţiunii;
- Enunţarea tezei: realitatea ca suport, sursă de idei, inspiraţie pentru ficţiune.

Argumente:

- **Argument 1:** opera literară ca reflectare a raportului realitate-ficţiune, modul în care realitatea este transfigurată prin actul artistic, creator. De exemplu, articolul „Cred" în care Liviu Rebreanu, autorul romanului realist ***Ion***, afirmă: „Pentru mine Arta – zic «arta», şi mă gândesc mereu numai la Literatură – înseamnă creaţie de oameni şi de viaţă."
- **Argument 2:** raportul realitate-ficţiune este unul bivalent, realitatea ficţională îmbogăţind-o pe cea din care s-a inspirat. Spre exemplu, părerea aceluiaşi autor „Realitatea a fost pentru mine numai un pretext, pentru a-mi putea crea o altă lume" (Liviu Rebreanu – ***Mărturisiri***).

Concluzia:

- Un enunţ sintetic despre legătura dintre realitatea şi ficţiune, precum şi modul în care apare acest raport în opera de literatură.

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

Argument 3
Programa de examen pentru disciplina Limba şi Literatura Română – Bacalaureat 5
Subiect dat la examenul de Bacalaureat 2016 12

Proba scrisă 19

Precizări privind rezolvarea subiectelor de la proba scrisă 19
Modele de teste pentru proba scrisă 27
Sugestii de rezolvare pentru proba scrisă 189

Proba orală 269

Precizări privind conduita în timpul susţinerii probelor orale 269
Precizări privind rezolvarea subiectelor de la proba orală 270
Modele de teste pentru proba orală 282
Sugestii de rezolvare pentru proba orală 311

Scanned with OKEN Scanner

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

LUCRAREA - EXAMENUL DE BACALAUREAT NAȚIONAL 2017, MODELE DE TESTE LA LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ - SE ADRESEAZĂ VIITORILOR ABSOLVENȚI DE LICEU, CARE VOR SUSȚINE, LA FINALUL CICLULUI, EXAMENUL MATURITĂȚII. MATERIALUL PROPUS ESTE STRUCTURAT ÎN DOUĂ MARI PĂRȚI:

PRIMA PARTE - are în vedere proba scrisă la disciplina Limba şi Literatura Română, ca parte componentă obligatorie a examenului de bacalaureat, indiferent de profilul urmat. În acest sens, lucrarea propune:

✓ Precizări teoretice sistematizate, privind rezolvarea subiectelor de la proba scrisă;

✓ Un set de **75 DE MODELE DE TESTE** realizate în conformitate cu modelul propus de M.E.C.T.S.;

✓ 30 de modele de rezolvare a subiectelor propuse, cu un caracter orientativ pentru absolvenți.

PARTEA A DOUA - are în vedere proba orală, de evaluare a competențelor de comunicare în limba română. Astfel, se pot regăsi în paginile lucrării:

✓ Repere teoretice privind conținuturile programei pentru proba orală;

✓ Un set de **30 DE MODELE DE TESTE**;

✓ Sugestii de rezolvare a modelelor propuse.

ISBN 9786068763255
9 786068 763255

editura Delfin

Comandă direct!

www.librariadelfin.ro

Scanned with OKEN Scanner